

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8 / Sayı 104 / 30 Haziran 1990 / 2.50 DM

PKK II. Ulusal Konferansı Halkımıza Kutlu Olsun

PKK II. Ulusal Konferansı, Mayıs ayı içinde toplandı. Konferans, tüm mücadele alanlarından gelen yeterli sayı ve nitelikteki delegenin katılımıyla gerçekleştirildi. Konferans, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin halk ayaklanmalarına vardığı, ARGK'nin binleri kucaklayan bir ordulaşmaya ulaştığı ve ERNK'nin şehir ve kırdaki milyonları kucakladığı, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi açısından son derece uygun siyasal koşulların doğduğu ve sömürgeci devletin mücadelemiz karşısında derin bir çıkmazı yaşadığı bir dönemde toplandı.

Bir zirve olan Konferans, tarihi kararlara vardı. Bu kararlar, siyasal durum, öncünün daha da güçlendirilmesi, halk kurtuluş ordusunun güçlü inşası, cephenin her alanda kurumlaştırılması, siyasal ve askeri savaşın yaygınlaştırılarak halk ayaklanmaları taktiğinin geliştirilip süreklileştirilmesiyle ilgili kararlardır.

Konferans'ın önemli bir anlamı da halkımızın tüm yurtsever katmanları ve meslek gruplarına yaptığı ulusal birlik ve ulusal mücadeleye destek verme çağrılarıdır.

Gazetemizin gelecek sayısından başlayarak bu çağrıları yayınlayacağız.

Berxwedan

ARGK'nin mücadele ve ulusal birlik bayrağı Kürdistan'ın dört bir yanında dalgalanıyor!

Uludere: Gerilla pususuna düşen düşman konvoyu imha edildi / Bêcîhê'de çete-asker birliğine ARGK saldırısı

Çukurca: İlçe taburuna gerilla saldırısı / Meydana Kolyan'da bir seyyar askeri karakol imha edildi

Beytüşşebap: Habur geçidinde ARGK düşman askerlerine pusu attı / Sömürgeciler çaresizlikten çeteleri tutukluyor

Şirnak: Navyan yolunda askeri araca gerilla mayını / Hêzil vadilerinde çarpışma / Şikefta Hêstiran'da ARGK sömürgeci birlikleri tam bir bozguna uğrattı

Doğubeyazıt: Operasyon birliklerine ARGK pususu / Ajan cezalandırma eylemleri tüm hızıyla devam ediyor

Mazgirt-Dersim: Sömürgecilerin bir terör timi imha edildi

Şenkaya-Erzurum: Hain ajanlara yaşam hakkı yok!

Gercüş-Mardin: Hainlere ait beş araç daha tahrip edildi

Eruh-Siirt: Köy korucusu çeteler silahsızlandırılıyor

Genç-Bingöl: Bir korucu çete yuvası daha çökertildi

Göle-Kars: Ana yolda ARGK düşmana barikat kurdu

Başkale-Van: İlçe merkezine ARGK saldırı düzenledi

Besni / Pötürge: Sömürgeci güçlerle şiddetli çarpışmalar

Pervari-Siirt: Osyen'da asker ve çetelere ARGK pususu

Haberleri 3-5. sayfalarda

KÜRDİSTAN'DA SÜRGÜN FURYASI BAŞLATILDI

Batman, Hakkari ve Kerboran'dan 7 yurtsever sürgün edildi / 6. sayfada

Gêrê katliamının sırrı çözüldü / 6. sayfada

Sömürgeci devlet terörü dinmiyor / 5-6. sayfalarda

Halk Gerçeği ve 2000'e Doğru dergileri süresiz kapatıldı / 7. sayfada

Düsseldorf Mahkemesi'nde sıkıyönetim ve hakimlerin terörü

● "Sadece açtığınız ve yürüttüğünüz dava değil, buradaki oyunlarınız da boşa çıkmaya mahkumdur"

Selahattin ERDEM

● "Burası Prusya ordusunun kıyası mı, yoksa bir mahkeme salonu mudur?"

M. Salt YILDIRIM

Asrın Davası olarak nitelenen Federal Almanya PKK Davası'nın 19 Haziran 1990 tarihli 61. oturumunda hakimlerin yeni bir uygulamasına şahit olundu. Davanın baş hakimi Belker, tutsakları ve savunucularını tehdit etme ve sindirme pratiğini sürdürdü.

Bu oturumda PKK davasının
Devamı 10. sayfada

İsmail Beşikçi Davası'nda 3. duruşma 7. sayfada

Kitlel göç mü, ulusal kıyım mı?

Türk sömürgeciliğinin Kürdistan halkına ve ulusal kurtuluş mücadelesine karşı yürüttüğü en tahripkar politika ve uygulama göçertme politikasıdır.

Göç tahrip edicidir. Çünkü, insanı vareden ülkesi ve toprağından koparmaktadır. Topradan yada ülkesinden kopan bir insan ya da bir halk, kendini vareden en temel kaynaktan yoksun kalmış demektir. Ülkesinden koparılan bir halkı sürekli açlık ve asimilasyon beklemektedir. Göçerttirilen bir halk, ülkesine dönebilse bile yıllarca sürgünün ve ülke değerlerinden uzak yaşamış olmanın tahribatını üzerinden atamaz.

Kitlel göç ya da mecburi

● Botan'da köylere virane görünümünü sömürgeci güçler veriyor

iskan bir halkın karşılaşabileceği en büyük felaketlerden biridir. Ermeni ve Yahudi halkında görülen tarihsel örnekleri gözlemimizin önündedir. Onları bir yana bıraksak bile Güney Kürdistan halkımızın durumu yaşayan bir ulusal yara durumundadır. Güney Irak çöllerine ve Türkiye ile İran esir kamplarına sürgün edilen insanlarımızın kaderi emperyalist ve sömürgeci güçlerin insafına terkedilmiştir.

Devamı 14. sayfada

Yurtdışından yurtseverlerin eylem haberleri / 8. sayfada

PİS-KİRLİ ÖZEL SAVAŞIN BİR BOYUTU: "KÖY KORUCULUĞU" ÜZERİNE BİR KAÇ HATIRLATMA

Bu yazımızda, "köy koruculuğu" olarak adlandırılan ajan-milis çeteciliği, bütün boyutlarıyla, siyasal ve pratik anlamıyla geniş bir açılımını yapmıyoruz. Esas olarak "Bölge Valisi" Hayri Kozakçıoğlu'nun Güneş gazetesinin 17 Mayıs 1990 günkü sayısında çıkan bir mülakatında konuyla ilgili yaptığı açıklamalara değinmeye çalışacağız. Söz konusu mülakatla çarpıcı, özel savaş yönetiminin tüm niyet ve beklentilerini açığa vurucu açıklamalar var: Ülkemizde yürütü-

len özel savaş pis ve kirli tüm çıplaklığı ile dışa vuruluyor. Bu anlamda "köy koruculuğu" hakkında bazı hatırlatmalarda bulunmak, ilerici ve demokrat kamuoyunun dikkatlerini, ülkemizdeki tüm yönleriyle insanlık dışı olan kirli-özel savaşın bazı boyutları üzerine çekmek istiyoruz. Anılan mülakatın konumuz olan noktalarına geçmeden önce "Köy Koruculuğu"nın gelişimi hakkında bir kaç söz söylememiz gerekiyor.

Devamı 15. sayfada

KAHRAMANLIK SAYFASI 2. sayfada

OKUYUCU MEKTUPLARI 11. sayfada

SOYKIRIM KARARNAMELERİ EŞLİĞİNDE "KÜRTÇE'YE ÖZGÜRLÜK" PLANLARI 12. sayfada

ÖNCE BAĞIMSIZ VATAN KÜRDİSTAN 16. sayfada

AGİK, BEKLENTİLERE CEVAP VERMEDEN SONUÇLANDI 18. sayfada

PARİS KÜRT ENSTİTÜSÜ'NÜ VAKIFLAŞTIRMA ÇABALARI VE KÜRT SORUNUNUN ULUSLARARASI DİPLOMATİK BOYUTLARI 19. sayfada

LEGAL ÖRGÜTLENME VE "HEP" ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doğrudan PKK öncülüğündeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişimine bağlı olarak Kürdistan ve Türkiye politik arenasında altüstlerin yaşandığı, muğlaklıkların büyük ölçüde aşıldığı ve politik tüm güçlerin net kimlikleriyle ortaya çıkmak zorunda kaldıkları yadsınamaz bir gerçektir.

Kürdistan otonom ve kültürel özerklikçi işbirlikçi-reformist güçlerde yaşanan politik ve örgütsel iflas, Türkiye'de şöven sol politikanın iflası ve TBKP'de yaşanan şöven-reformist solun burjuvaziye teslimiyeti, Türkiye burjuva kurumlarının teşhiri ve bu kurumlarda yaşanan çıkmaz ancak

ve ancak Kürdistan ulusal bağımsızlık mücadelesinin geliştirilmesiyle izah edilebilir. Ters bir değerlendirme kesinlikle yanlış olacaktır.

PKK önderlikli Kürdistan devrimci-yurtsever kurtuluş mücadelesi, sömürgeci rejime karşı iktidar alternatifi olmuştur. Mücadelenin siyasal, örgütsel ve askeri gücüne, 1990'la birlikte yeni bir öge katılmıştır. İdeolojik ve siyasal olarak kazanılan şehir emekçi yığınları, devrimci-yurtsever örgütlenme ve eyleme çekilmiştir. Bu sömürgeci-faşist rejime karşı yeni ve etkili bir mevzi demektir. Bu mevzi muazzam bir direniş ve mücadele potansiyeli

Devamı 13. sayfada

Şehitler kervanına yeni eklenen **Ali AGAL** yoldaşın değer yaratan mücadelesi ve yaşamını tanıtmayı devrimci borç ve insanlık görevi olarak gördüm.

Yoldaşının doğup büyüdüğü çevrenin durumuna kısaca değinmek istiyorum. Talancı Türk kapitalizminin az geliştiği, feodalizmin kara ve koyu düzeniyle hüküm sürdüğü bir bölge. Çelişki yumağı bölgede bir de mezhep çelişkileri ve çatışmaları tüm şiddetiyle sürer. İnsanlarımız bu çağdaşı yöntemlerle birbirine kırdırılır.

Bir atasözü var: "Kurt sisli havayı sever". İşte sömürgeciler ve işbirlikçisi ağa-şeyh takımı yarattıkları bu sisli havada halkımızı ezdikçe ezdiler.

Ali AGAL, bu ortamda doğup büyüdü. Ama ezilmişliğin nedenleri üzerinde hep düşündü. Toplumun çarpık yapısı, baskı ve yoksulluk onu rahatsız ediyor ve bu baskıların sahiplerine kin duyuyordu.

1980 öncesi dönemde Beşiri ve Kurtalan yörelerinde Kürt küçük-burjuva gruplarının belli çalışmaları vardı. **Ali** yoldaş, arasıra derneklerine uğrar, dergilerini alır ve incelerdi. Fakat, bunlar **Ali** yoldaşı tatmin etmiyordu. Bu nedenle çalışmalarının içine doğru-dan girmiyor, dışardan takip etmekle yetiniyordu.

Ali yoldaş, dürüstlüğü, tutarlılığı ve yaratıcı özellikleriyle hem aile ortamında hem de çevresinde çok seviliyordu. Güçlü kişiliği ve yardımseverliğiyle çevresinde yer edinmişti.

Ailesinin maddi durumu iyiydi. Tarım ve hayvancılık yaparlardı. Kendisi, küçük yaştan beri sömürgecilerin, ağa ve şeyhlerin bölgede halkımız arasında dini ayrımları derinleştirdiklerinin farkındaydı ve sürekli karşı durdu. Onun düşüncesinde din ayrılığı yoktu, Kürdistan vardı.

Sömürgecilerin Kürt insanı vatanından uzaklaştırma çalışmalarının bir ürünü olarak **Ali** yoldaşta 1979 yılında ülke topraklarını "geçici" terkederek Almanya'ya gider.

Almanya'ya gider gitmez iş bulup çalıştı. Fakat Avrupa'yı hiçbir zaman kurtuluş alanı olarak görmedi. Avrupa'da Kürdistan'ı daha çok yaşadı. Düşünceleri olgunlaştı. Kendini Avrupa'nın yoz kültüründen uzak tuttu. Ulusal kurtuluşçu düşünceyle ilgilendi, kendini geliştirdi. Sempatizanlığı kısa sürdü. Sorumluluk üstlendi. Doğrudan kitle çalışmalarına katıldı. Geceleri taksi şoförlüğü yapıyor, gündüzleri ise yurtsever çalışmalara katılıyordu. Nerede bir tanıdığı, akrabası varsa, ilişkiye geçiyor, ikna etmeye ve mücadeleye kazanmaya çalışıyordu. Ulusal kişiliğini inkar edenlere, Avrupa'yı kurtuluş alanı olarak

"...İnsanlar, yeryüzünde olup biten olaylara karşı seyirci kalmamalı, zorluklarla sürekli boğuşmalıdır"

görenlere tepki duyardı. Onda ikircilik yoktu. Tanıdıklarına mutlaka ulusal ve sınıfsal bilinci kavratmaya çalışırdı.

Kürt mertliğinin ve yiğitliğinin seçkin bir temsilcisiydi. Almanya'nın Celle kentinde yürüttüğü bu yurtseverlik çalışmalarıyla kitleleri kazanır ve onlarda ülkeye bağlılık ruhunu geliştirmeye özenle dikkat ederdi.

"Yeryüzünde yaşayan bir insan, yeryüzünde olup biten olaylara seyirci kalmamalı, zorluklarla sürekli boğuşmalıdır"

sözünü sık sık kullanırdı.

Ali yoldaş, hiç bir görevden kaçmazdı. Görevden kaçanlardan da nefret ederdi. 1984 yılında yapılan uzun yürüyüşün Bonn-Hannover güzergahına **Berivan** yoldaş ile beraber katıldı. Birbirlerine ve şehit **Ömer (Abdullah SEVGAT)** yoldaşa söz vermişlerdi: "Birbirlerine, halka ve Kürdistan'a ihanet etmeyecek, birbirinin silahını yerde bırakmayacaklardı".

Ali yoldaş, Avrupa'nın bir çok alanında faaliyetlere katıldı. Fakat sürekli Kürdistan'a ulaşma özlemini taşıdı ve bunu dayattı. Çünkü, o topraklarda doğmuş ve

(...)

Bir dünya taşırız yüreğimizde yeni mi yeni,

mutlu mu mutlu

kızıl kor gibi.

Ve omuzlarımızda taşırız

yüklü yaşam bulutlarını.

İnsanlığa sevdalı

doyulmamış yaşama hasret,

en güzel dünyaları

yaratmak uğruna.

İşte bunun için seçtik

en şerefli ölümden

ölümsüzlüğü

ve özgürlüğe düşmanı

öldürmeyi.

Yeminlidir sana VATAN...

Vatan diye haykran...

Bir tek tutkusu,

bir tek hasreti,

bir tek umudu var ONLARIN!..

"Ya özgür vatan

ya ölüm" diye haykran...

Umut yüklü dağlar,

coşkun nehirler

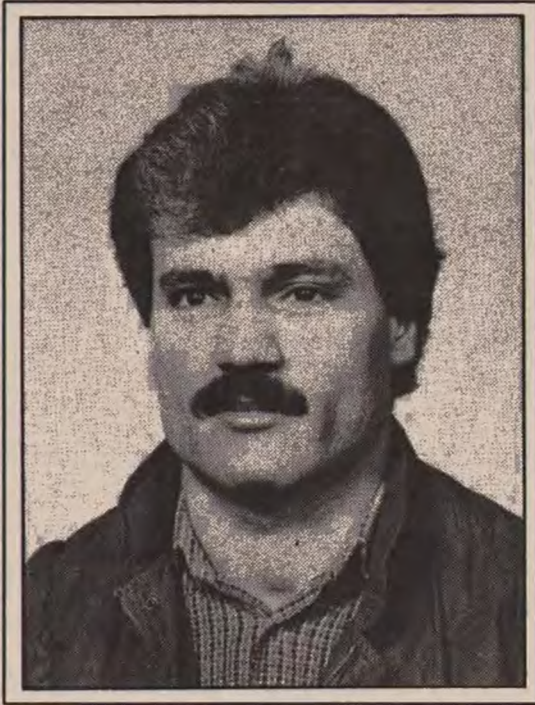
ve hayat pınarlarından

boşalan kan gururludur.

Vatandan destan,

destanlarla yazılan isyan,

isyansın KÜRDİSTAN!..

büyümüştü. Dağları düşmana terk edemezdi.

1988 yılında **Mahsum KORKMAZ Akademisi**'ne gitti. Askeri ve siyasi eğitimini bitirdi. Bir müddet Güney-Batı Kürdistan'da kitle faaliyetinde bulundu.

Yine de tatmin olmuyordu. Bizzat sıcak ortamı, kinini düşünme kusacağı ortamı istiyordu.

Kısa süre sonra yıllarca özlemini duyduğu ve sürekli istediği amacına ulaşarak ülke topraklarına adımını atar. Ülkeye girer girmez **Berivan** yoldaşın mezarını ziyaret eder. O'na ve tüm şehitlere bağlılık andını bir daha yeniler.

Alanı tanıdığından doğup büyüdüğü Beşiri-Kurtalan bölgesine görevli gider. Kendisi ve içinde yer aldığı gerilla grubu, **Serhildan**'ın müjdesini köyden köye aktarırlar. Üst üste yapılan köy toplantılarıyla bölgede büyük bir toparlanma sağlanır. Bölgede ARGK saflarına katılanların sayısı birden artmaya başlar.

Ali yoldaş, yıllar önce tepki duyduğu çelişkileri çözmenin gücünü kendisinde bulur. Çünkü O, artık ARGK'nin savaşçısı, PKK'nin militanıdır. Tüm tanıdıklarıyla ilişkiye geçer. Mücadeleye desteklerini sağlamaya çalışır ve sağırlarda.

Ali yoldaş, silahı elde özgürlük yaymaktadır. O da bilir ki özgürlük savaşçısı ölümlerle birlikte yaşar.

Düşman ve hainler pusudadır. İki yoldaşıyla birlikte gittiği Kurtalan'ın Helerê köyünde (13 Mayıs 1990) düşman pususuyla karşılaşır. Sömürgeciler, ölü ve yaralıyla 20 civarında kayıp verirler. **Ali** yoldaş ve yoldaşlarında teslimiyet yoktu. Şehitlere söz vermişlerdi. Son mermisine kadar düşmana ölüm kusacaklardı.

Ali yoldaş, sana ve tüm şehitlere bir daha söz veriyoruz; sizin bize devrettiğiniz direniş bayrağına sahip çıkacak ve asla yere düşürmeyeceğiz. Parolanıza uycak; parti ve ülke değerlerine sahip çıkacak ve bu değerleri herşeyin üstünde tutacağız. Mücadele ve direnişini yol gösterici alacağız.

Yoldaşı Xanê

Ali AGAL yoldaşın Kürdistan'dan, mücadele ve hayat arkadaşı **Xanê**'ye yazdığı mektup:

Aslanlar Diyarı, Kahramanlar Ülkesinden Xanê'ye

Değerli mücadele arkadaşım; uzun zamandır, sana yazamadım. Mektubunu aldıktan 7 ay sonra yazıyorum. Keure Kirê köyünün yakınlarındayım. Kleyşleri çatmış, bir grup arkadaşla oturuyoruz, saat 15.00

Mektubu geç yazmayı bir eksiklik olarak görüyorum. Bu, birbirimize duygusal bağlılığımızdan kaynaklanmamaktadır. Mektupta bu nitelikte değildir.

Eski bağlılık, kutsal devrimci bilince ve ilişkilerle kat be kat gerçek bağlılığa dönüşüyor ve zenginlik kazanıyor. Senin de mektubunda dile getirdiğin gibi aynı bilinçte olduğundan kuşku yok.

Yoldaş, fiziki olarak belki birbirimizden uzağız. Ama manevi olarak hep beraberiz, omuz omuza, aynı cephede kutsal dava uğruna savaşıyoruz. Bundan daha büyük mutluluk ve bağlılık olabilir mi? Her hatırlayışında bundan gurur duyuyorum...

...Dava uğruna and içmişiz. Davaya bağlı kalmaya ve kanımın son damlasına kadar sözümün eri kalmaya. Sizin içinde bundan kuşku yok. Güvenim sonsuzdur.

Yoldaş, devrim yolu çetin ve acımasızdır. Acı ve tatlı bir arada yaşanıyor. "Mektubumu kopye ediyor" diyeceksin. Gerçekten de mektubun yanımdadır. Arasıra ona bakarak cevap yazıyorum. Şu anda da açık önümde duruyor. Benim için mektubundan alınacak çok şey var. 10.03.1989 tarihli mektubun cebimde yırtık pırtık olmuştusa da, yanımda taşıyorum. Yoldaş, ne kadar acımız da olsa, sizde bilincindesiniz ki mücadelemizin yüceliği, acıyı durduruyor. Düşman, halkımızı atomlarına kadar parçalamış. Atomları birleştirmek, yeniden ve gerçek birliğe kavuşturmak için savaşmanın ne kadar gerekli, değerli ve kutsal olduğunun siz de bilincindesiniz. Onun için herbirimizden büyük fedakarlıklar beklenmektedir. Uzun süre beklememe rağmen, sıcak savaş alanına kavuşmuş olmaktan çok mutluyum. Partinin bana tanıdığı şansın tüm yoldaşlara nasip olmasını dilerim.

Evet **Xanê** yoldaş, elbette uzun süre beraber yaşayıp, uzun süre birbirini görmeyen insanların birbirine anlatacak çok şeyleri var. Sen de biliyorsun ki, buna mürekkep ve kağıt yetmez. İstiyorum ki hepsini sana yazayım... Dört aydır, sıcak savaşın içindeyim. Kutsal davamızın görevlerini yerine getirmek için her saniye çaba gösterme göreviyle karşı karşıyayız. Görevleri bir bir yerine getirmek ve düşmana vurulan her darbe, bizi ve halkımızı kutsal hedefine bir adım daha yakınlaştırıyor.

Yoldaş, buradaki durumları sorarsan, çok iyidir. Hergün ileriye yeni adımlar atılıyor ve yeni mevziler kazanılıyor. Savaş, gün be gün yeni boyutlar kazanıyor. Siz de farkındasınız ve bunları duymaktasınız... Yoldaş; siz de biliyorsunuz ki bugünkü hedef bir parça özgür vatan ve ikili iktidar için yoğun çaba sarfediliyor. Büyük gelişmeler kaydediliyor.

Yoldaş, benim durumumu soracak olursan, çok iyiyim. Devrim ve savaş gururuyla yaşıyorum. Siz ve diğer yoldaşların da davayla bütünleşerek mücadeleye katkıda bulunduğunu duyduğumda gururum daha da artıyor.

Yoldaş, cennet ülkemizde, özgürlük yürüyüşünde yer almak, dağlarda ve ovalarda Partinin silahıyla özgürce yürümekten o kadar mutlu oluyorum ki, bunu dile getiremem. Kendimi bu alanda dünyanın en mutlu insanı hissediyorum.

Diyeceksiniz ki, Parti çizgisine, çalışma tarzına bağlı kaldıktan sonra dünyanın neresinde olunursa olsun hiç fark yoktur.

Yoldaş, çevremizin durumunu soracak olursanız, yapılarını biliyorsunuz, ne düşmandırlar ne de aktif dost. Oradaki çevremizin durumlarını öğrenmek istiyorum. Tümüne selam söyle. İnsanlığa sahip çıksınlar. Sahip çıktıkları müddetçe beraberiz ve bir parçayız. Diğer yol ve yöntemler olursa, birbirimizi tanımıyoruz.

Yoldaş, davamızın güçlü bir neferi olmaya çalışıyoruz ve olmaya da adayız... İsteğim, halka yararlı iyi bir dava neferi olmaktır.

Xanê yoldaş,

Aslanlar diyarı ülkem Kürdistan'ın dağlarından size sesleniyorum.

Yoldaşça saygı, sevgi ve kucak dolu devrimci selamlarımı iletir, çalışmalarınızda üstün başarılar dilerim

Yoldaşın, silah arkadaşın Ali
2.11.1989

ARGK'nin mücadele ve ulusal birlik bayrağı Kürdistan'ın dört bir yanında dalgalanıyor!

Halk kurtuluş ordumuz ARGK'ye bağlı birlikler, tüm Kürdistan sathında sömürgeci ordu güçlerine, çetelere ve sömürgeci kurumlara karşı saldırılarını tüm hızıyla sürdürüyor. Botan, Hak-kari, Van ve Ağrı'da binlerce askerle yürütülen düşman askeri hareketini boşa çıkaran ARGK, muharebe ve hareket üstünlüğünü elinde tutmaya devam ediyor. Her köyünde karakol olan ve adeta cezaevine dönüş-türülen Uludere'de Haziran'ın ikinci yarısında ARGK'nin saldırı, pusu ve vur-kaç taktiğiyle günlük muharebe bilançosu için üzerindedir. Şırnak'ın her karşı toprağında her gün çarpışma vardır. Sömürgeciler, Hezil vadilerine giremiyor. Çukurca'da pasif bir konumdalar. İlçedeki düşman ana karargahına son iki ayın beşinci gerilla saldırısı yapıldı. Çatak'a ilave olarak Gürpınar ve Başkale'de sıcak askeri mücadele cephesi durumundalar. Kars-Ağrı bölgesinde ARGK'nin yoğun eylemliliği sürüyor. Sömürgecilerin katı haber sansürüne rağmen, Dersim'de ARGK istikrarlı eylemsel gelişimini sürdürüyor. Bingöl ve Muş'ta çete artıkları temizleniyor.

Türk ordusunun ARGK'yi belli bölgelere sıkıştırma ve savaşçı coğrafik olarak sınırlandırma taktiği iflas etmiş, sömürgeci faşist devlete karşı yeni savaş cepheleleri açılmıştır. Antep, Adıyaman, Maraş bölgelerinde ARGK, bir yandan ajanları temizler ve siyasal-örgütsel çalışmalarıyla kitlelerin içinde kök salarken, ARGK'nin savaş cephelelerine Malatya ve Erzurum da katıldı. Malatya-Pötürge ve Erzurum-Şenkaya'daki ARGK eylemleri bu gelişmenin ispatı ve müjdecisidir.

ARGK'nin savaşımının ortaya çıkan önemli bir sonucu, köy korucusu çetelere karşı verilen mücadelenin olumlu ürün vermesidir. Sömürgeciler istedikleri kadar çetelerin sayısını fazla gösterdinler ve onlara ayda verdikleri 10,5 milyar TL'lik meblağla övünsünler. Çetecilik tam bir enkaz durumundadır. Sömürgeciler, köy koruculuğu sistemiyle savaşı Kürtleştirmek istiyorlardı. Amaçlarına ulaşamadılar. ARGK'nin uzun süreli mücadelesi; şiddetle ezme ve iknaya caydırma taktiği başarılı oldu. Halkımız ulusal birlik çağrısına uydu. Çete odakları tecrit oluyor. Çetecilik ordunun gölgesinde ancak korunabiliyor. Sa-

dece son iki ay içinde hemen hemen bütün azıli çete reisleri karargahlarında ARGK'nin saldırılarına maruz kaldılar; hareket ettiklerinde ise pusularla karşılaştılar. Uludere'de Evdilmecîdê Evdê, Beytüşşebap'ta Hacı Dirbas (Hacı Öter) ve Tahirê Kero (Tahir Adıyaman), Yüksekova'da Mustafa Zeydan, Çatak'ta Sadun Ağa ve Pervari'de Emin Ağa'nın karargahlarına saldırılar oldu. Bu çeteciliğe karşı ele geçirilen üstün inisiyatifin somut ifadesidir. ARGK'nin köy toplantıları, bildiriler ve şifai çağrılarına uyan çeteler de silah bırakma furçası sürüyor. Çete başı ağalar büyük bir korku ve telaş içindeler. Aynı telaş sömürgecilerin de duygusu. Sömürgeciler, çetecilikteki bu hızlı çözülüşün önüne geçmek için bir yandan arpalıklarını arttırıyor, diğer yandan da silah bırakan ve bırakmak isteyen çeteleri tutukluyor; özellikle Beytüşşebap ve Uludere'deki çözülüşün önüne geçmek istiyor.

Sömürgecileri korkuya sevkeden diğer bir gelişme ARGK'nin sayısal büyümesidir. ARGK birlikleri kadın, genç yüzlerce yurtseverin akınına uğradı. Mart 1990 ayaklanmalarımızdan sonra özellikle katılım çok büyük oldu. Kadınlardaki katılım ulusumuz için gurur verici bir oranda. Artık sömürgeci ordunun karşısında binlerle ölçülen, bir günde aynı bölgede birden fazla ve saatlerce süren çarpışmalara girebilen ve her çarpışmadan zaferle çıkan ARGK var.

Sadece küçük bir bölümünü aktarabildiğimiz ARGK'nin günlük muharebe bilançosunun onbeş günlük diliminde sömürgeci güçlere birkaç yüz ölü ve yaralı verilirler ve milyarlarca maddi zarar meydana getirilirken, bu sürede ARGK'nin kayıpları 14 savaşçıyla sınırlı kalmıştır.

ARGK'nin muharebe atılımı, ulusal direniş ve birlik çağrısı tüm Kürdistan'da yankı buluyor. Şehir kitleleri ARGK ile kopmaz bağlar kurmuştur. Artık ARGK'nin önemli bir savaşçı, donanım ve moral kaynağı şehir yurtsever kitleleridir. Köylerde ulusal kurtuluş örgütleri, iktidar organları olarak (Koma Gel) kurulur ve pratik işleve kavuşurken, şehirlerde de ERNK'nin örgütlerine seferberliği tüm hızıyla sürüyor.

Mücadelemiz Türkiye politik ortamını etkilemeye devam ediyor. Sömürgecilerin her kurum

Sürgünlere karşı duralım! Sürgünlerin anlamını kavrayalım ve kavratalım! Sürgün edilen yurtseverlerle dayanışmamızı yükseltelim! Bu amaçla geliştirilecek kampanyalar içinde yer alalım! Sansüre karşı savaştan ve halkı doğru bilgilendirmek için her tehlikeyi göze alan ve bu yüzden de kapatılan sosyalist dergilerle dayanışmamızı yükseltelim, tekrar yayınlarını başlatmalarını için destek verelim!

ve politikasında mücadelemizin ağır etkisi hissediliyor. Ulusal birlik çağrısına sadece emekçi halkımız değil, belediye reisleri ve milletvekilleri de olumlu cevap veriyor. ERNK'nin dev siyasal gücü fiilen her alanda hissediliyor.

Ulusal kurtuluş mücadelemizin sesi dışarıda da etkisini yaratıyor. Mücadelemiz ve öncüsü hakkında yaratılan "terörizm" ve "terörist" nitelemeleri pratikte anlamını tümüyle yitirmiştir. Her güç, PKK adı anılmadan ve PKK dikkate alınmadan, Kürdistan konusunda hiçbir adım atamayacaklarını farketmişlerdir. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde, halk ayaklanmalarımıza bağlı olarak daha gerçekçi boyutlarıyla Kürdistan sorununun gündeme getirilip tartışılması, Kürdistan'a üst üste giden heyetler ve hızla gelişen uluslararası dayanışma, ulusal kurtuluş mücadelemizin dışta da nasıl bir siyasal gelişme kaydettiğinin göstergeleridir.

Türk Sömürgecileri Çaresizlik silahına sarılıyor

Savaşta haksız olan ve güçsüz-aciz düşen hileli yollara başvurur. Tüm kurumlarıyla halkımıza ve kurtuluş mücadelesine karşı işbirliği içinde olan Türk sömürgecileri, bir yandan SHİP için-

deki Kürt kemalistler eliyle ancak kümes hayvanlarına uygun bir sınırdaki bazı kültürel hakları gündemleştirirken, öte yandan şiddeti tam terörize ederek Kürdistan halkına uyguluyor.

Kanun Hükmündeki Kararnamelerin sivri ucu sürgünler hayata geçiriliyor. Sömürgeci uzmanlara göre, kararnamelere tepkiler aşıldı. Artık uygulamaya geçilebilirdi. İlk kararda Batman, Hakkari ve Kerboran'dan 7 yurtsever sürgün edildi. Siirt ve Tatvan'da bazı yurtseverlere bildirim yapıldı. Sömürgeciler gayri resmi yollardan daha yüksek sayıları etrafa yayıyorlar. Amaç, korkutmak, sindirmek, tepkiyi ölçmek ve provokasyon yaratmak.

Halkın duygusu bir; sürgünler boşuna. Halk kitlesel tepkiden yana. Ama sabırla. Sömürgecilerin sahasında ve yöntemiyle değil. Bizim yöntemimizle ve düşmanın beklemediği bir anda.

Sömürgeciler ikinci bir çözüm yolu olarak köy boşaltma ve göçertme uygulamasına ağırlık veriyorlar. Köylüleri yaylalardan indiriyor, köylülerin hayvanları gaspediliyor, köy yollarına mayınlar döşeniyor. Amaç belli: Göç ettirme, yıldırma ve çeteciliğe zorlama. Ama artık çok geç. Köylüler göç etmiyor, en yakın köye sığınıyorlar. Köylülerimiz birbirine sahip çıkıyor. Koruculuk ise asla kabul edilmiyor.

Sömürgeci teröre yeni bir biçim eklendi. Terör köyden şehire kaydırıldı. Tabi köylerdeki terör de tüm hızıyla sürüyor. Şehirlerde hedeflenen yurtseverlerin ev ve işyerlerine bomba konuyor, sömürgeci devletin terörize edilmiş bu şiddet biçimi tam bir çaresizliğin ürünü. Köylerdeki şiddet az çok gizlenebiliyordu. Pekki şehirlerdeki nasıl gizlenecek?

Sömürgeciler üçüncü bir çözüm yolunu sosyalist ve yurtsever basını susturmakta buldular. Terör kararnamesinin sopsası bu alanda gösterildi. **Halk Gerçeği** ve **2000'e Doğru** dergisi süresiz kapatıldı. Gerekece belli: "Güneydoğu olaylarını ters yansıtmak, kamuoyunu yanıltmak ve güvenlik güçlerinin görev yapmasını önlemek". İki dergi de devlet terörünü teşhir etmek, halka gerçekleri yansıtmak ve ordu-tim-çete terörünün önüne geçmekle suçlandılar. Halk Gerçeği'nde geçen "Yarım K'lar", "Masalcı Dede"ler, "İşkence", "Din" ve "sürgün" kelimeleri kapatmanın gerekçesi.

İki dergi de kararı protesto ettiler. Ve hemen yeniden -ama isim değiştirerek- çıkmanın hazırlıklarına giriştiler. Her koşulda halkı bilinçlendirme yayıncılığını sürdüreceklerini açıkladılar. Tüm basın ve ilgili kuruluşları protestolarına katılmaya çağırdılar. Sosyalist basının bu çağrısına katıldı. MİT'in bir şubesi işlevini gören Türk burjuva basın sorumlularından ciddi bir tepki gelmedi. Ancak köşe yazarları yorumlarında endişelerini belirttiler.

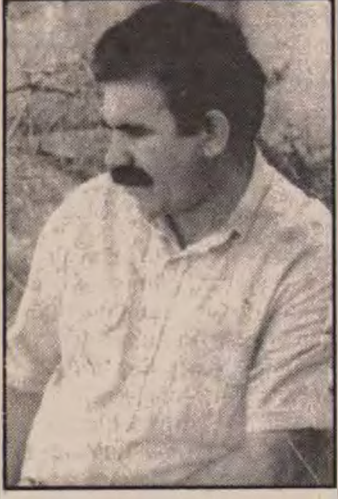
Gericilik ve şiddetin zırhı sömürgeci yapının bu uygulamalarının anlamı bellidir. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin askeri, siyasi ve örgütsel kitlesel gelişimi kaşısındaki çıkmazını, şiddeti çeşitlendirerek aşmak istiyor. Bu yöntemler artık tutmamaktadır.

Türk sömürgeci devletine nasıl cevap vereceğimizi biliyoruz. Ulusal kurtuluş mücadelemizde bir zirve, bir zafer olan **PKK II. Ulusal Konferansı'nın** toplanmış olması, ARGK'nin yığnsal gelişimi ve artan muharebe potansiyeli, ERNK'nin yığnsal örgütsel ve mücadele gelişimi, Türk sömürgeciliğinin tüm şiddet yöntemlerini boşa çıkaracak yegane örgütlenme ve mücadele tarzıdır.

Halkımızın mücadele tarihinde son derece önemli ve lehte bir dönemi yaşadığımız nettir. Endişelerimiz çoktan dağılmıştır. Sürecin zorlu yanlarına rağmen uyanan ve ayaklanan bir halk gerçekliğine vardık. Öncümüz her zamankinden daha güçlü ve yönlendiricidir.

Örgütlü devrimciler, savaşçılar, cephe çalışanları ve yurtseverler olarak görevlerimiz bellidir.

Sürgünlere karşı duralım! Sürgünlerin anlamını kavrayalım ve kavratalım! Sürgün edilen yurtseverlerle dayanışmamızı yükseltelim! Bu amaçla geliştirilecek kampanyalar içinde yer alalım! Uygulamanın vahşetini uluslararası alanda tüm insan haklarıyla ilgili kuruluşlara aktaralım! Sansüre karşı savaştan ve halkı doğru bilgilendirmek için her tehlikeyi göze alan ve bu yüzden de kapatılan sosyalist dergilerle dayanışmamızı yükseltelim, tekrar yayınlarını başlatmalarını için destek verelim! PKK'nin ulusal birlik ve direniş çağrısına uyalım, gücümüzü ERNK'de birleştirelim, tüm tanıdıklarımızı ulusal kurtuluş seferberliğinde yer almaya sevk edelim!

Kürdistan halkının PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'a sevgisi

Türkiye ve Kürdistan'dan çanak antenle seyredebilen bir Alman televizyonunun (RTL), Abdullah Öcalan'ı göstereceğinin duyulması üzerine, tüm halk çanak antenli televizyonların bulunduğu kahvehane ve evlere doluştu. Programda Abdullah Öcalan'ın, Mahsum KORKMAZ Akademisi'nde gerillalarla konuşmaları görüntüleniyordu.

Haziran ayının son haftasında gösterilen programın ardından Diyarbakır, Batman, Nusaybin, Bismil ve daha birçok şehirden telefonla görüştüğümüz yurtseverler, halkın programı günlerce değerlendirdiğini, seyretmeyenlerin büyük bir hayranlık içinde olduklarını söylediler.

Uludere

Gerilla pususuna düşen düşman konvoyu, içindekilerle birlikte imha edildi

16 Haziran günü Bêcihê (Gülyazı) ve Ziravik köyleri arasında üç araçlık bir düşman konvoyunu pusuya düşüren gerillalar üç aracı da imha ettiler. Araçların içinde bulunan üçü subay rütbesinde olan 10'nun üstünde asker öldürülürken, bir o kadarı da ağır yaralandı.

Gerilla saldırısını haber alan sömürgeciler, Kror (Ortabağ), Nîrê (Bulakbaşı) ve Kilaban (Uludere) da bulunan birlikleri çarpışma yerine gönderdiler. Bir saat içinde saldırıyı sonuçlandıran ulusal kurtuluş gerillalarıımız hiçbir kayıp vermeden çarpışma bölgesinden uzaklaştılar.

Gerilla pususunu basına yansıtan Olağanüstü Hal Valiliği, kendi kayıplarını açıklamadı.

Korucu ve askerlerden oluşan birlik, ARGK saldırısıyla dağıtıldı

Askerler eşliğinde Uludere'ye maaş ve erzak almaya giden Bêcihê (Gülyazı) ve çevre köylerindeki çeteler, yolda gerillaların pususuyla karşılaştılar. Silahlarını bırakarak tümünden imha olmaktan kurtulan asker-çete birliği, geride birçok ölü ve silahı bıraktı. Sömürgeciler, ARGK'nin bu saldırısında kayıplarını bir korucu ve bir asker olarak verdiler.

Hemen hemen hergün gerilla eylemine şahit olan Uludere'de sömürgeciler büyük yığınakla-

rına rağmen, tam bir çaresizlik içindeler. Uludere, sömürgecilerin en fazla asker bulundurduğu Kürdistan bölgesidir. Uludere'de karakolsuz köy yoktur. Sömürgeci birliklerin çoğu bölük ve tabur düzeyindedir. Gündüz saatlerinde düşman konvoylarının ana yollar üzerinde gerilla saldırısına uğraması, hemen hemen her gece düşman birliklerinden birine roketli saldırının yapılması; askerin varlığına rağmen ard arda yapılan köy toplantıları; çeteciliğin cüzi sayıda kalması, silah alanların da ilk fırsatı kollayarak silahını gerillalara kaptırması, en az yüz şehidi ve ARGK saflarındaki yüzlerce savaşçısıyla Uludere'nin nasıl ulusal kurtuluş savaşımızın güçlü bir kalesi haline geldiğini çok açık göstermektedir. Sömürgeciler, Uludere'yi topyekün yitirme aşamасыndalar.

Çukurca

İlçe taburuna bir daha gerilla saldırısı

30 Haziran gecesi yapılan saldırıda tabur binası büyük ölçüde tahrip olurken, en az 10 asker de ya öldürüldü ya da ağır yaralandı. Sömürgeciler, ARGK saldırısını doğruladılar ve kayıplarını sadece 4 asker olarak verdiler. Gerillalar ilçede bildiri dağıtıp, sloganlar ve zafer atışlarıyla tek bir kayıp vermeden ilçe merkezini terk ettiler.

Mayıs ayı içinde de aynı tabur binası en az üç defa gerilla saldırısına uğramıştı. Sömürgeciler tabur binasını etrafındaki kalın duvarlar, duvar yüksekliğine varan kum torbaları, mayın, tel örgü, projektör ve pusularla donatıkları halde gerillaların isabetli darbelerinden kurtulamadılar.

Meydana Kolyan'da sömürgecilerin seyyar karakol birliği imha edildi

Çukurca'nın Kaşûrî aşireti muntıkasında yer alan Meydana Kolyan'da (Konak dağı) üslenmiş düşman birliği, 28 Haziran günü ARGK gerillalarının saldırısına uğradı. Bir kaç saat devam eden çarpışmada 7 asker öldürüldü, 4 asker de ağır yaralandı. Geriye kalanlar ise kaçtılar. Öldürülen askerlerin silahları, telsiz, çadır ve çeşitli askeri malzeme ile dökümanlar da gerillaların eline geçti.

Gerillalar çarpışma yerine yakın yaylada bulunan Kaşûrî aşireti çetelerinin de silahlarını aldılar.

Beytüşşebap

Habur geçidinde ARGK pususu

15 Haziran akşamı Uludere-Beytüşşebap yolu üzerinde Kespiyaniş (Uzungeçit) köyü civarında özel tim, asker ve Jirki çetelerinden oluşan düşman operasyon birliğini pusuya düşüren ulusal kurtuluş gerillalarıımız, düşmana en az 20 ölü ve yaralı verdi. Gerillaların kayıp vermediği bu çarpışmada, sömürgeci yetkililer kayıplarını bir subay ve dört asker olarak verdiler.

Eylemin gerçekleştirildiği vadi, çeteler ve askerlerin en yoğun üslenildiği muntıkadır. Daha önce de ARGK gerillaları ve ulusal kurtuluş milisleri aynı yol üzerinde

çok sayıda asker ve çeteyi ölümle cezalandırmışlardı.

Sömürgeciler, çaresizlikten çetelere yöneliyor

ARGK'nun isabetli darbeleri, sömürgecilerle çeteler arasındaki çelişkiyi derinleştirdi. Haziran ayı içinde Jirki ve Güyi çetelerine mensup bir grup, silahlarını bırakmak üzere bölgedeki ARGK birliği komutanına teklif getirdiler. ARGK komutanlığı bu teklifi

telerle ekonomik ve sosyal ilişkilerini kestiler.

Her ne kadar çeteler, cinayetlerini devam ettiriyorlar ve ettireceklerse de, ARGK'nin şiddet ve iknaya dayanan politikası ü-rün verdi. Çete başı Tahirê Kero (Tahir Adıyaman) Meydan'daki, Hacı Öter (Hacı Dirbas) Kespiyaniş'daki ininden bir adım ayrılamıyor. Halkımıza ne kadar pahalya mal olsa da en sonunda çetecilik çökecektir. 1990 bahar-yaz ayları içinde Yüksekova'da Mustafa Zeydan'ın, Pervari'de M.

kabul etti. Durumu haber alan ve can telaşına düşen cani çete başları, gelişmeyi bölgedeki sömürgeci komutanlara yansıttılar. Bunun üzerine sömürgeciler, aralarında çete başı Şehmus Babat (Güyli)'in kardeşi, cani Eubekir (Jirkili-Kiterê köyünden)'in kardeşi ve Tahirê Kero'nun yakınlarının olduğu en az 10 çeteyi tutukladılar.

Gelişmenin anlamı açıktır. Caniler bile birbirini terkedecektir. Bu gelişmede ARGK'nin ve onu destekleyen bölge halkının çalışmaları belirleyicidir. ARGK, Nisan 1990 Komatan katliamından bu yana en az 30 Jirki ve Güyi çetesini ölümle cezalandırdı. ARGK sadece cezalandırma eylemi yapmadı, Van, Hakkari, Çukurca, Yüksekova, Beytüşşebap ve Uludere'de birçok defa dağıttığı bildirilerde çetelere silah bırakma çağrısında bulundu. Silah bırakan çeteleri affetti. ARGK'nin çağrısına uyan bölge aşiretleri, çetelerle ekonomik ve sosyal ilişkilerini kestiler.

Şırnak

Özel timi taşıyan araca gerilla mayını

Operasyona çıkmak amacıyla Şırnak'tan yola çıkan özel timi taşıyan askeri araç, 17 Haziran günü Navyan (Güneyçam) köyü yoluna düşenen mayına çarptı. Mayının infilak etmesi sonucunda araç tümüyle tahrip olurken, aracın içindeki terör tim elemanlarının çoğu yanarak öldü. Sömürgeciler, ARGK'nin bu eylemindeki kayıplarını bir kişi (askeri tim elemanı Nail Acar) olarak verdiler.

Sömürgeci birliklerin, Hêzil vadilerine girme hamlesi bir daha boşa çıkarıldı

16 Haziran günü sabahın erken saatlerinde sömürgeciler, birçok koldan Avyan (Dereler) Köyü etrafındaki Hêzil vadisi ve dağlık alanda büyük bir operasyon harekâtı başlattılar. Binlerce askerin ve savaş helikopterinin, yüksek rütbeli askeri komutanların katıldığı operasyonlar tam bir başarısızlıkla sonuçlandı. Gerillalar, aynı gün bir kaç çarpışmaya girdiler. Kısa ve şiddetli süren bu çarpışmalarda 10 dolayında özel tim elemanı, asker ve çete öldürüldü. Sömürgeciler, bu çarpışmalardaki kayıplarını iki gibi komik bir rakamla geçiştirdiler.

Basan (Güçlûkonak)-Gêrê (Çevrimli) yolunda üç çetenin daha cesedi bulundu

Gêrê (Çevrimli) vahşetinden sonra, katliamı ARGK'ye maletmek için sömürgeci askeri birlikler ve çetelerin yaptığı operasyonlarda cezalandırılan çetelerden üçünün cesedi, olayın 15 gün ardından iki köy yoluna yakın derin bir vadiye bulundu. Bunlar gece operasyonunda yollarını kaybedip, gerillalarla karşılaşarak cezalandırılan çetelerdi.

Öte yandan. Gêrê köyü muhtarı Ramazan, Siirt valisine çıkarak kendilerine zorla verilen silahları iade etmek istedi. Kesin haberlere göre, vali kendisini tehdit ederek, silahları teslim etmeleri durumunda tutuklanacaklarını ve işkence görececeklerini söyledi. Muhtar ise, tehdite rağmen Siirt'ten ayrılmıyor ve silahları herşeye rağmen geri vermek istiyor.

ARGK, Şikefta Hêstiran'da destan yarattı

24 Haziran günü Uludere-Şırnak arasında, Hilal köyüne yakın Şikefta Hêstiran (Katırlar Mağarası) mevkinde ARGK gerillaları ile sömürgeci operasyon birlikleri arasında meydana gelen ve saatlerce süren şiddetli çarpışmada 16 düşman askeri öldürüldü. Çarpışmada üç ulusal kurtuluş savaşçısı da şehit düştü.

Doğubeyazıt

Sömürgeci operasyon birliğine ARGK pususu

15 Haziran günü düşman operasyon birliğini pusuya düşüren ulusal kurtuluş gerillalarımız, düşman askerlerinden 8'ni öldürdüler, 2'sini de yaraladılar.

Ajan ölümle cezalandırıldı

Örtülü köyünde toplantı düzenleyen gerillalar, ajan Hasan Sürgit'i yargılayıp kurşuna dizdiler. Cezalandırılan hain, köy ve çevresinde ajanlığı örgütlüyor, düşman operasyonlarına katılıyordu.

Bir asimilasyon kurumu daha tahrip edildi

23 Haziran'da ilçeye bağlı Yıncıncal köyünde toplantı gerçekleştiren gerillalar; köylülere ulusal kurtuluş mücadelesini, vardığı gelişim aşamasını ve yurtseverlik görevlerini anlattılar; köylüleri ARGK birliklerine katılmaya ve ARGK'yi desteklemeye çağırdılar. Toplantı sonunda, Kürdistan çocuklarına zehir saçan köy okulunu yakarak tahrip ettiler.

Mazgirt

Bir terör timi imha edildi

15-20 Haziran tarihleri arasında Xiran muntikasında operasyona çıkan özel timlerden bir grup bir köyde gerillalar tarafından kuşatıldı. Kısa süren saldırıda 8 özel tim elemanı öldürüldü. Çarpışmada gerillaların kaybı olmadı.

Şenkaya-Erzurum

Ajan muhtar yargılanarak cezalandırıldı

Bölgede çalışma yürüten ulusal kurtuluş gerillalarımızın yerini tespit etmek için çevresinde ajan-muhtar ağ örgütleyen, yurtseverleri yakalatan ve tüm uyarılara karşın düşmana uşaklıkta direnen Beşpınarlar köyü muhtarı Sinan Sinanoğlu 18 Haziran gecesi, bir ARGK intikam timi tarafından evine yapılan baskın sonucu ölümle cezalandırıldı.

Gercüş

Hainlere ait dört tanker yakılarak imha edildi

Sömürgeci ordu güçlerine ajanlık yapan hainlere ait dört tanker ve bir kamyon yakılarak imha edildi. 18 Haziran gecesi Başaklı köyünde gerçekleştirilen eylem öncesinde gerillalar, köyde bir de toplantı yaptılar. Ayrıca Gercüş köylerinde yoğun köy toplantıları ve ARGK'ye katılım seferberliği sürmektedir. Ajanlığın zemininin zayıf olduğu ve yurtseverliğin güçlü olduğu Gercüş bölgesinde ARGK'nin sürdürdüğü bilinçlendirme, örgütlenme, ajanları ve çeteleri temizleme hareketi sonuç veriyor, sömürgeciler bu alanda da tam bir başarısızlığı yaşıyorlar.

Eruh

ARGK'nin köy toplantıları ve çeteleri silahsızlandırma atılımı sürüyor

Botan'ın bu nüfus yoğunluğu ve direnişçi potansiyeliyle önemli bölgesinde sömürgeciler tam bir çaresizliği yaşıyor. Sömürgeciler, halk arasındaki aşiret ve kabile çelişkilerine dayanarak geliştirdikleri çete ağıyla, gerilla faaliyetinin önüne geçmeyi hedeflemişlerdi. Bu politika iflas etmiş durumda. Çeteler tam atıl. 1990 yılının ilk altı ayı içindeki her çarpışmada kaybeden sömürgeciler oluyor. ARGK'nin çağrısına uyarak silah bırakan ve teslim eden korucuların sayısı artıyor. Gün geçmiyor ki birkaç köyde birden toplantı yapılmasın.

Son olarak Çizmeli köyünde toplantı yapıp, korucuların silahlarını alan ulusal kurtuluş gerillalarımız, bölgedeki düşman karakollarına malzeme taşımada kullanılan bir aracı da yaktılar.

Bölge gerilla komutanlarından aktığımız haberlerde, Eruh ve Siirt'ten ARGK birliklerine büyük katılım var. Aynı kaynak, özellikle genç bayanların katılımındaki sayısal çokluğa dikkat çekti.

Genç-Bingöl

Bir korucu yuvası daha çökertildi

25 Haziran gecesi Gerçekçi köyü korucularına karşı bir saldırı düzenleyen ulusal kurtuluş gerillalarımız Mustafa Kavran, Kasım Kavran ve adı tespit edilemeyen bir üçüncü korucu çeteyi yargılayarak ölümle cezalandırdı. Gerillalar, birçok savaşçının kanına giren bu canilerin evlerini de çocuklarını dışarı çıkardıktan sonra yaktılar. Azgın çetelerin cezalandırılması, sayıları oldukça azalmış çeteleri ölüm korkusuna sevkederken, halkın da ARGK gerillalarına güvenini daha da pekiştirdi.

Göle-Kars

Göle-Kars yoluna gerilla barikadı: Sömürgecilere ait 4 TIR aracı yakılarak imha edildi

Haziran ayı ortalarında Kars-Göle yolunu kesen ulusal kurtuluş gerillalarımız, yolculara propaganda yaparak bildiri dağıttı-

lar. Yapılan kontrol sonucu sömürgeci devlete ait 4 TIR aracı içindeki malzemelerle birlikte yakılarak imha edildi.

ARGK gerillalarının barikadı saatlerce sürdü. Eylem alanına yakın pusu atan gerillalar sömürgecilerin gelmesini beklediler. Gece inlerinden çıkmaya cesaret edemeyen sömürgeciler, ARGK eylemini duydukları halde müdahale edemediler.

Başkale-Van

İlçe merkezine ARGK saldırısı

24 Haziran gecesi ilçe merkezindeki düşman bölüğüne karşı roketli saldırı gerçekleştiren ulusal kurtuluş gerillalarımız, bölük binasını tahrip edip, düşman askerlerine büyük kayıp verdirdiler. Gerillalar, ilçede bildiri dağıtarak halkı direnişe çağırdılar. Saldırı sırasında ilçe merkezindeki yoklamalarda kimliği tespit edilen bir çete de ölümle cezalandırıldı.

Gerillalar kayıp vermeden ilçe merkezinden uzaklaştılar. Başkale çıplak yaylalardan olduğundan, gerillalar muhtemel bir düşman operasyonunu dikkate alarak önce araçlarla, sonra atlarla üslerine kavuşmayı hedeflediler.

Sömürgeci birlikler, Xalînik muntikasında ARGK birliği ile karşılaşmaya muaffak oldular. Burada içiçe, yakın mesafeden şiddetli bir çarpışma oldu. Çarpışmada, düşmandan bir üstegmen, bir astsubay, bir çavuş, iki özel tim elemanı, üç asker ve üç korucu öldürüldü. Muharebede 4 kahraman ARGK savaşçısı da şehit düştü. ARGK komutanlarından İsmail, Emin (Hasan) ve Başkale'nin Şerefan aşiretinden iki savaşçı çarpışmada şehit düştüler.

Besni-Adıyaman Pötürge-Malatya

Besni ve Pötürge'de sömürgeci güçlerle çarpışma

19 Haziran'da Besni bölgesinde meydana gelen çarpışmada Hacı Musa ve Metin adındaki ARGK savaşçıları şehit oldu. Ana birlikten görevli olarak ayrılıp, bu köye giden gerillalar, ihbar sonucu oluşmuş düşman pususuyla karşılaştılar.

İkinci çarpışma ise bir gün sonra Pötürge'nin Kayadere köyü'nün Çat mezarası muntikasında oldu. Saatlerce süren çarpışmada, sömürgeciler helikopter ve bunlardan atılan imha gücü yüksek

bombalar kullandılar. Çarpışma alanı düşmanın leşleriyle doldu.

Son mermilerine kadar çarpışan ve direniş sloganlarını ağızlarından eksik etmeyen ARGK savaşçılarından Mehmet Öner (Arif), Mehmet Balçın (Battal), M. Ali Dağdeveren (Hüseyin) ve Firaz (Ferit) adlı savaşçılar şehit düştü, Muhammed Kemal (Ekrem) adlı savaşçı da yaralı olarak esir düştü.

Şehit savaşçılarımızın cesetlerini tanınmaz hale getiren sadistler, cesetleri, ailelerine göstermediler. Sadece bildirimle çocuklarının öldüğünü söylediler. Tehdit ve baskılara rağmen, yurtsever şehit aileleri, cesetleri almak için bütün kararlılıklarını sergilediler.

Bu büyük çarpışma ardından henüz bir hafta geçmeden ARGK gerillaları Malatya'nın Yeşilyurt ilçesine bağlı Kırlangıç köyü muhtarı Ali Duman'ı kurşuna dizerek öldürdüler. Cezalandırılan hain, çarpışmadan önce köylerine uğrayan gerillaları şikayet etmiş, izletmiş ve çarpışmaya neden olan ihbarı yapmıştı.

Bilindiği üzere Malatya asimilasyonun ve sömürgeci kurumlaşmanın en derin olduğu Kürdistan bölgesidir. Sömürgeciler, kurumlaşmalarına ve bölgedeki tahribatlarına güvenerek bölgeyi ulusal kurtuluş çalışmalarımıza kapatabileceklerini sandılar. Ama yanıldılar. Kürdistan toprağının her karışı Kürdistan halkına aittir. Ve her karış bir direniş alanıdır.

Biliyoruz ki her karış toprak için çok çaba sarfedeceğiz ve çok kan vereceğiz. Şimdiye kadar böyle oldu. Direniş ve şehit kanı, ulusal kurtuluşçu örgütlenmenin zemini, harcı oldu.

Sömürgeci caniler, kahraman savaşçılarımızı şehit etmekten sevinebilirler. Ama nafile. Diğer Kürdistan bölgelerinde olduğu gibi, Pötürge direnişçilerinin kanı, Malatya'da yükselecek ve şimdiden yükselen ulusal kurtuluş mücadelemizin harcı olacaktır.

Pervari

Osyana'da asker ve çetelere bir daha gerilla saldırısı

Botan'da önemli bir üslenme ve direniş bölgemizin ortasında Osyan (Doğan) köyü tahkim edilmiş bir üs durumundadır. Köyde en az 100 asker ve kalabalık bir çete grubu vardır. Osyan, özel timin de bir karargahı durumundadır.

Askerler ve çeteler sık sık köyün etrafındaki Korkandil dağı, Massiro vadisi ve Çemê Karê yaylasına operasyona çıkarlar. Her defasında da gerilla pususuyla karşılaşır ve aralarında çok sayıda ölü ve yaralı bırakırlar.

27 Haziran günü köy yakınlarında operasyon yapan asker ve çetelerden oluşan düşman birliği, yine ARGK birliğinin saldırısına uğradı. Asker ve çetelerden en az 5 kişi öldürüldü. Geriye kalanlar köye sığınarak kurtuldular. Öldürülen asker ve çetelerin silahları da gerillaların eline geçti. Sömürgeciler ARGK'nin bu saldırısındaki kayıplarını sadece bir asker (Jandarma çavuşu Osman Koç) olarak verdiler.

Yine Pervari'de 10 Haziran'da gerillalar, Pervari belediye başkanı ve Pervari'nin en büyük çete reisi M. Emin Özcan (Emin Ağa)'nın köyü Gurzuvan'ın (Yeniaydın) çetelerine karşı bir saldırı düzenlediler.

Cizre ve İdil'de özel tim terörü

Kitlesel Cizre Davası avukatlarından ve Cizre barosuna bağlı Orhan Doğan'ın evinin önündeki çöp bidonuna bırakılan bombanın patlaması sonucu büyük hasar meydana geldi.

Faşist binbaşı Tıyyar Çağlayan'a karşı açılan ve Yeşilyurt davası olarak bilinen davada, insanlık dışı uygulamaya maruz kalan köylülerin hukuk savunucularından Hasip Kaplan'ın bürosuna 28 Haziran gecesi bomba yerleştirmek isteyen bir provokatör, bombanın elinde patlaması sonucu parçalanarak öldü.

Her iki olay da sömürgeci teröre yeni bir halka ekledi. Şimdiye kadar köylülük üzerinde yoğunlaşan devlet terörü, aynı ağırlıkla şehirlere de kaydı. Sömürgeci terör timleri, sadece yurtseverlere yönelmiyor, aynı yöntemlerle avukatlara da yöneliyor. Zaten biçimsel olan hukuk mekanizmasında, avukatların mahkemelerde savunma yapmasını bile önlemek istiyorlar. Son iki eylem, sömürgecilerin halkımıza yönelik terörünün hangi aşamaya vardığını göstermektedir.

Palu-Elazığ

Sömürgeciler, tarihsel ihaneti, koruculuk adı altında bir daha halkımıza dayatmak istemektedirler. Bunun bir örneği Palu ilçesinin Hasbey köyünde yaşanmaktadır. Köylülere zorla silah alma dayatılmakta, korucu olmaları istenmektedir. Köy halkı ise silah almamak için topluca direniyor. Sömürgeci caniler, köylülerin direnişini kırmak için, iki günde bir köyü basıyor; köylüleri grup grup gözaltına alıyor, vahşice işkence edip bırakıyorlar.

Bu baskıların bir amacı da köylüleri göçe zorlamak. Çoğunluk köyde kalıp, koruculuğa karşı direnirken, bazı köylüler sürekli baskıya dayanamayarak göç etmektedirler.

Diyarbakır

● Mart ve Mayıs ayı kitlesel gösterilerinde tutuklananlar hâlen bırakılmadı.

Mart ayı halk ayaklanmaları ve Mayıs ayında yapılan açlık grevlerinde Diyarbakır, Siirt, Nusaybin ve daha birçok Kürdistan şehrinde tutuklanan çoğu öğrenci 400 yurtseverden 70'inin tutukluluk durumu halen devam etmektedir. Ağır işkence gören öğrenciler, ayaklanmaya katılma, 413 sayılı kararname hükümlerine aykırı hareket etme ve PKK'yi desteklemekle suçlanıyorlar.

● 25-26 Haziran gecesi Diyarbakır'da yapılan operasyonlarda çoğu Medya Güneşi dergisi çevresinden 25 Kürt gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan ismi tespit edilenler; Zeki Karataş (Diyarbakır İnsan Hakları Derneği Yöneticilerinden), Musa Çelik (Diyarbakır 1 Nolu Yol-İş Sendikası Şube Başkanı), Umut Uslan (öğretmen), Neslihan Özkan (Diyarbakır Tıp Fakültesi son sınıf öğrencisi), Ramazan Kahraman, Şükür Kahraman, Mehmet Bilen, Muzafer Tekler, Güzel Ak, Ramazan Bulut (işçi), Aziz Karakaş, Mustafa Pakdemir, Tahir Başak (öğretmen), Zülküf Özen (öğretmen), Hanifi Turan (öğretmen), Zeki Budak (Diş Doktoru), Mahmut Demirel (Doktor), Seyrettin Dirrekçi (işçi) ve Ahmet Ateş (işçi)

Gözaltına alınanların tutuklanıp tutuklanmadıkları henüz öğrenilemedi.

Sömürgeciler köy boşaltmaya devam ediyor

Çukurca: Kinyaniş (Pirincik) köyünü basan Türk ordu birlikleri, köy halkını toplayarak köyden çıkardılar. Gerekçe olarak köy gençlerinin ARGK'ye katılması, köylülerin gerillalara yardım etmesi ve köy korucusu olmayı kabul etmemeleri gösterildi.

Hayvanlarına da el konulan Kinyaniş köylüleri, yakındaki Ertuş nahiyesine sığındılar. Sömürgeciler, burada da Kinyanişlileri rahat bırakmadı. Ertuş köylülerinin ve Ertuş belediyesinin köylülere çadır ve erzak temin etmesini önlemek istediler.

Çadırlarda bekleyen Kinyaniş köylüleri, köylerine herşeye rağmen dönme kararlılığını sergiliyorlar.

Gürpınar: Dinê köyünde bulunan karakol askerleri ve köy korucusu çeteler, Topyıldız köyünün Arç mezasından yurtsever köylü Şaban Duman'ı ARGK gerillalarına yardım ettiği gerekçesiyle tutuklayıp ağır işkenceden geçirdiler. Askerler ve çeteler, Şaban Duman'ın 400 koyununa el koydular.

Uludere: Sömürgeciler, Hilal köylülerinin her yıl çıktıkları Keleş Mamê (Gelincik dağı) dağındaki yaylalarından zorla indirdiler. 4000 nüfuslu Hilal'de çoğunluğu yoksul olan köylülerin tek geçim kaynağı hayvancılıktır. Köylüler, yaz aylarında ancak yaylaya çıkabildikleri ve ot biçebildikleri ölçüde, hayvancılık yapıyorlar.

Sömürgeciler, ekonomik faaliyetlerini kısıtlayarak, Hilal köylülerinin ARGK'ye verdikleri desteği önlemeyi, köylülerin çeteciliği kabullenmelerini hedefliyor.

GÊRÊ (ÇEVİRİMLİ) KATLIAMININ SIRRI ÇÖZÜLDÜ

21 Haziran günü, SP Genel Başkanı Ferit İlsever ve Başkanlık Kurulu üyeleri, İnsan Hakları Derneği Diyarbakır şubesi Başkanı Hatip Dicle ve Komisyon üyeleri, İHD Siirt Şubesi Başkanı Av. Zübeyir Aydar, Diyarbakır Bürosu adına Av. Fethi Gümüş ve basın mensuplarının da aralarında bulunduğu 30 kişilik bir heyet, Gêrê (Çevrimli) köyünde incelemelerde bulundu.

Heyetin hareketinden üç gün önce Gêrê köylüleri, Bizenê (Koçyurdu) köyüne yerleştirilirler. Heyetin gelişinden önce sömürgeciler, köylüleri konuşmalarını konusunda uyarı ve tehdit ederler. Çeteleri de nasıl davranacakları konusunda hazırlarlar.

Nitekim, heyet köye gittiğinde çetelerin hakaret ve taciziyle karşılaşılır. Özellikle Zübeyir Aydar'ı taciz ederler. O'na "kardeşin dağda terörist, sen mi sorunla-

rınızı çözeceksin" hakaretini yaparlar. Aydar, provokasyonun heyetin gözlem gezisini sabote etmeye yönelik olduğunun bilinciyle saldırıyı olgunlukla karşılar.

Engellemelere rağmen, heyet üyeleri bazı köylülerle görüşmeyi başarırlar. Heyet, rapora dönüştürdüğü araştırma gezisinde tespit ettiği noktaları şöyle açıkladı:

"1. Basın mensuplarının köye girmesine, olayın 11. günü izin verildi. Bu açıklığa kavuşturulması gereken, karanlıkta kalan bir noktadır.

"2. Geziden üç gün önce Jandarma Alay komutanı ve köye bizzat gelen Siirt Valisi ile korucu-başı Bahattin Aktuğ'un yaptığı toplantı, heyetten tecrit edilen köylüler üzerinde etkili olmuştur.

"3. Köylüler, dört korucu dışında öldürülen çocuk masum insanların hemen hemen tamamı koruculuğu kabul etmeyip İzmir'e, İstanbul'a çalışmaya giden insanların çocukları ve yakınlarıdır. Katliamda öldürülen 15 yaşındaki Ömer BEKTAS'ın öldürülmeden önce "Kürdistan aşkına beni öldürmeyin, ben de sizlerle katılmak istiyorum" demesine rağmen, "Kürdistan'ı s...m" denilerek kurşuna dizilmiştir. Ömer BEKTAS'ın koruculuğu kabul etmemiş aileye mensup olması ayrıca dikkat çekicidir.

"4. Çatışma akşam 21.00'den 03.00'e kadar aralıklarla sürmüştür. Çevrimli köyüne yaya olarak 15 dakika uzaklıktaki Koçyurdu köyünde Özel Tim'ler, yaya olarak köye bir saat uzaklıkta 9. Jandarma Komando Taburu ve yine yaya olarak 1 saat uzaklıkta, bölgede korucubası olarak bilinen Baho Ağa'nın köyü olduğu halde, olaya hiç bir müdahalede bulunulmaması, araştırılması gereken önemli bir noktadır. Silahların susmasından bir saat sonra, tan yeri ağarıp aydınlık başladığından, resmi ağzlarca olayın faili ilân edilen 100'ün üzerinde PKK mensubu acaba nerededir? Bir saat içinde yer yarılıp içine mi girdiler?

"5. Edindiğimiz bilgiye göre, köyde daha önce askeri birlik ve görevli 19 korucu varken, olaydan kısa birliğin köyde bulunması yeterince karanlık bir nokta değil midir?

"6. Köy 60-70 haneliktir. Sadece dört ev yakılmıştır. Yakılan evler özellikle seçilmiştir. Üçü, koruculuğu kabul etmeyenlerin evleridir. Köylülerin ifadelerine göre, evler Lav silahı kullanılarak yakılmıştır. Yakılan evlerden birinin hemen yanında daha önce karakol

durum acaba tesadüf müdür?

"Heyetimiz Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sürerken meydana gelen bu karanlık olay, üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir nokta olarak tespit ederek;

"Tüm demokrasi ve insan hakları savunucularının dikkatini masum insanların kanlarıyla birlikte gömülmek istenen Çevrimli katliamının mullaka aydınlatılması gereken gerçeğine çekmektedir.

23 Haziran 1990

Gêrê katliamı kurbanları anlatıyor

Biz Güçlükönak-Gêrê (Çevrimli) köyü halkıyız. 1985'de köyü terk etmek zorunda kaldım. Şu anda annem, babam ve bir bacım köydeler. 10.06.1990 tarihinde işlenen katliamda bir bacım öldürüldü. Çocuğu geride kaldı. Eşi İzmir'deydi. Olaydan önce korucu olmamak için köyü terk etmişti. Şimdi çocuklarını götürmek için geldi ve askerler oraya gitmesine izin vermiyorlar. Çocuklarını olay günü onlar fark etmeden köyden çıkardım. Şimdi çocuklar Siirt merkezde başkalarının yanında, baba köyde kaldı. Ben geride kalan eşyaları ve eniştemi getirmek için 18.06.1990 günü 500.000 Liraya kamyon tutarak köye gitmek istedim. Güzergah üzerinde köyün karayolu iletişimini sağlayan tek bağ olan Çelik karakolunda askerler tarafından durduruldum. Fındık tabur komutanlığı telsizle bizim köye bırakılmamamızı belirtti. Bunun sonucunda Çelik'ten geriye gönderildim. Yetim; anne katledildi, baba köyden çıkarılmıyor ve çocuklar başkalarının yanında sığıntı durumunda. Oysa ben yeğenlerimi yanuma almak istiyorum. Ev eşyalarını almamamızı ne hakla engelliyorlar. Ben bir işçiyim.

Yeni ev döşeyecek imkana sahip değilim. Borç parayla tuttuğum kamyonundan da faydalanamadım. Ben şimdi işimi gücümü bırakmış, eniştemi ve eşyaları nasıl köyden kurtarabilirim, hangi birimlere başvurmam gerekiyor. Bunu düşünmek zorundayım. Sizlerden istediğim sesimizi duymanız ve bizlere yardımcı olmanız.

19.6.1990, Ahmet Yılmaz, Batman, İnşaat işçisi

DAĞITIM: Uluslararası Af Örgütü, Helsinki İzleme Komitesi, Yabancı Elçilikler, Yabancı Basın, TBMM İnsan Hakları Komisyonu, Bölge Milletvekilleri, Şırnak Valiliği, Basın

Ben 6 ay önce köyden ayrıldım. Ayrılma nedenim malum. Çocuklarımı bir ay sonra gece köyü gizlice terk etmeleri sayesinde yanıma alabildim. Son olayda annem, teyzem ve yengem öldürüldü. Evim ve içindeki eşyalar tümden yakıldı. Büyük kardeşimin evi de yakılmıştı. Küçük kardeşimin evi tutuşturuluyor ve yanmıyor. Küçük kardeşim İzmir'de çalışıyordu. Olay üzerine köye geldi. 7 çocuğu ile şu anda köyü terk etmesine izin verilmiyor. 18.06.1990 günü 500.000 Lira'ya kamyon tutup köye gitmek üzere yola koyuldum. Çelik'te askerler Fındık jandarma taburuyla konuştu, sonra köye gitmeye izin veremeyerek beni geri döndürdüler. Köyle tek karayolu bağlantısı Çelik üzerinden sağlanıyor. Ben İzmir'de çalışıyorum. Bir haftadır çocuklarımı orada bırakarak Siirt'e geldim, onları köyde çıkarmaya çalışıyorum ve başaramadım. Köyden çıkmadıkları taktirde akibetleri diğer insanlar gibi olacak. Bu durum ilgililerin umrunda değil ki köyden çıkış yasağı uygulanıyor. Çelik Karakolu sınır kapısı vazifesini görüyor, başka bir yerden köyle bağlantı sağlanıyor. Şu anda köy tümüyle boş. Çünkü köylüler yalnızca yorganlarını alarak köyü terk ettiler ve açık arazide her türlü saldırıya maruz şekilde kalıyorlar. Köyün etrafından uzaklaşmalarına bu şartlar içinde imkan yok. Hayvanların hepsi başıboş, tarlaların içine salıverilmiş durumda. Hiç kimse köyde kalmak istemiyor. Tek amaçları canlarını ve çocuklarını kurtarabilmek. Ben kardeşimi ve 7 çocuğunu nasıl kurtarabileceğimi bilemiyorum.

Biz korucu başlarının fedailerini değiliz. Onların uğruna yakınlarımızın ölmesine göz yummamız mümkün değil. Silah alan kişiler kendi can güvenliklerini sağlasınlar. Son olayda korucuların değil, silah kabul etmeyip başka birimlere giden insanların evlerinin yakılması ve çocuklarının öldürülmesi de bizleri düşündürüyor. Faili meçhul kişiler tarafından yakınlarımız katledildi. Yaratılan şartlara dayanmamız mümkün değil. Bizler baskı sonucu köylerimizi terk ederek başka yerlerde göçmenler gibi aç, sefil yaşıyoruz. Yeni kurbanlar vermek istemiyoruz. Oysa normal şartlarda köylerimiz rahat yaşamımızı sağlayacak kapasitelere ve verimliliğe sahiptirler. Giden canları verilen paralar geri getirmediği gibi acımızı da dindiremez. Bizler insanız, piyon değiliz. Devlet kendi güvenliğini sağlasın. Çektiğimiz acı yetmiyor mu gibi günlerdir yakınlarımızı nasıl kurtaracağımızı düşünmek zorunda kaldım. Gereken yardımın yapılmasını saygılarımla arz ederim

19.6.1990, Abdullah Yılmaz, İzmir, İnşaat işçisi

DAĞITIM: Uluslararası Af Örgütü, Helsinki İzleme Komitesi, Yabancı Elçilikler, Yabancı Basın, TBMM İnsan Hakları Komisyonu, Şırnak Valiliği, Bölge Milletvekilleri

Kürdistan'da sürgün furyası başlatıldı

9 Nisan tarihinde çıkarılan 413 sayılı Kanun Kuvvetinde Kararname olarak bilinen ve yeni eklerle 424 nolu Kararname adını alan soykırım ve sürgün kanunlarının bir uygulaması olan sürgünler başlatıldı.

Hakkında sürgün kararı alınan yurtseverler şunlar;

Mehmet Şirin Tetik: Batman Sosyal Sigortalar Hastahanesi'nde memur. Bir süre öncesine kadar Diyarbakır İnsan Hakları Derneği Yönetim Kurulu üyesi. Şimdi ise Siirt İHD kurucu üyesi. Kurşehir SSH'ne sürgün.

Salih Eker: Batmanlı öğretmen. Yozgat'a sürgün edildi.

Ramazan Taş: Hakkari PTT memuru. Adapazarı'na sürgün edildi.

Abdulhalik Zeyrek: (Hakkari), Kenan Sezgin (Hakkari) Süleyman Kondakçı: Hakkari, Türkiye Elektrik Kurumu İşletme Müdürlüğü'nde muhasebe memuru. Jirki aşiretinden. Çankırı'ya sürgün edildi.

Abdülbaki Sak: Kurtalanlı. Kerboran'da öğretmen. Bursa'nın bir köyüne sürgün edildi.

Sürgün edilen yurtseverlerin Türkiye'deki sürgün noktalarına gitmeleri için bir haftalık süre tanındığı kendilerine tebliğ edilmiş.

Sürgünler sadece yedi kişi değildir. Yalnız Hakkari'den 62 kişinin sürgünü söz konusudur. Van, Tatvan ve Bitlis için de sürgün listeleri hazırlanmıştır.

Tatvan'dan Ramazan Aksoy ve Siirt'te Sağlık Müdürlüğü bünyesindeki sağlık meslek okulunda öğretmen karı-koca Saniye ve Fesih Balcan'a da sürgün kararları iletilmiş ancak, karar kesinleşmemiştir.

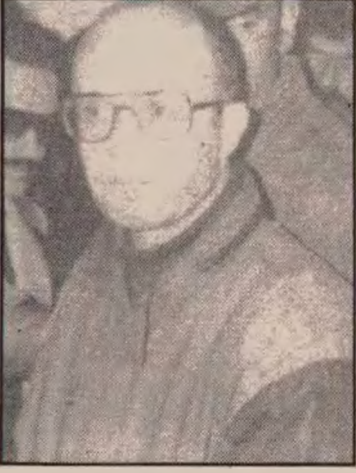
Tüm Kürdistan'dan en az 15.000 yurtseverin sürgününden bahsedilmektedir. Türk hükümeti, kararnamelere gelen tepkilerden çekindiği için sürgün kararlarını hemen hayata geçirmede. Bekledi, kendine göre hazırlıklarını tamamladı.

Sürgün kararları halkta büyük tepki yaratmıştır. Batman, Kerboran ve Hakkari'den yurtseverler, muhabirlerimize; kararnamelerden sonra ilk sürgün kararında sayının az tutulmasının nedenini halkın tepkisini ölçmek, halkı pasifikasyona itmek ve provokasyon olarak değerlendirdiler.

Sürgün edilen yurtseverler, gitmek istemiyor. Tümü direniyor. Halk ise sessiz kalınması durumunda sömürge valisinin daha da cesaretleneceğini ve sürgün edilenlerin sayısının birden artacağını kanaatinde.

Tüm halkın istemi kitlesel siyasal protesto kampanyasının bir an önce başlatılması yönünde.

BEŞİKÇİ DAVASI'NDA 3. DURUŞMA

12 Mart 1990 tarihinden beri Sağmalcılar Cezaevi'nde tutulan bilim adamı İsmail Beşikçi'nin dava duruşmalarının üçüncüsü, 19 Haziran 1990 günü İstanbul 2 Nolu DGM binasında yapıldı.

Beşikçi, "Devletlerarası Sömürge Kürdistan", "Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu" ve "Bir Aydın, Bir örgüt ve Kürt sorunu" adlı toplatılmış ve yasaklanmış kitaplarında "bölücülük yapmak"tan suçlanıyor ve her bir kitabı için hakkında 7,5 ile 15 yıl arası

hapis cezası isteniyor.

Üçüncü duruşmaya 600'ün üstünde dayanışmacı kitle katıldı. Ancak salonun küçüklüğünden dolayı fazla kişi salona giremedi. DGM binasının etrafını saran çetiv kuvvet mensubu polisler, joplarla izleyicilere saldırdı, çoğunu yaraladı ve 25'ni gözaltına aldı. Gözaltına alınanlardan ismi tespit edilenler; Sultan Aygün, M. Ali Bulut, İlhan Öztin, Adil Yıldız, Fatma Dündar, Kakir Yazar, Erdal Karaaslan, Ümit Kaya, Ayla Altınışık, S. Okcuoğlu, Müslüm Demir, Sami Karakoyun, Şerafettin Tali, Mahmut Metin.

Küçük salondaki izleyiciler arasında milletvekilleri, sendikacılar, Federal Almanya ve Hollanda'nın İstanbul konsolosluk yetkilileri bulunmaktaydı. Savcılar, daha izleyiciler salona girmeden iddianamelerini okumaya başladılar.

Savcılar; "Devletlerarası Sömürge Kürdistan", "Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu" kitaplarının yazarı İsmail Beşikçi, milli duyguları sayışlatıcı mahiyette bölücü propaganda ve ırk muhlazası yaptığı kanaatine varılmıştır. Kürtlerin ayrı ulus oldukları, ayrı dillerinin, kültürlerinin olduğu, Diyarbakır Cezaevinde kırkán üzerinde Kürt gencinin Kürt kimliklerini savundukları için katledildikleri, Türkiye'de Kürdistan denen bir bölgenin varolduğu ve Kürdistan'ın 1920'li yıllarda İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle işbirliği yapan Kemalistlerin böl-yönet politikası uygulayarak parçaladıkları... Kürt ulusunun ulusal kurtuluşunun ve özgürlüğe kavuşmasının engellendiği, Kemalistlerin bir yandan Kürtleri boğazladıkları, diğer yandan mazlum milletlerin önderliğine bayrak salladıklarını ifade etmek suçundan hakkında dava açıldığını" açıkladılar.

İddia makamını muhatap almayan İsmail Beşikçi, alkışlar arasında şu konuşmayı yaptı; "Cezaevinden getirilirken önemli sorunlarla karşı karşıyayım. Nezarethanede bile kelepçeyle oturtuluyoruz. Duruşmaya geliyoruz, duruşmayı izleyenler polisler tarafından dövülüyor. Burda da terör politikasıyla karşı karşıyayız. Devlet son olarak Çevrimli köyünde 27 Kürt vatandaşını öldürdü; ama bunu PKK'nın üzerine yıkıyor. Hayır, biz bunu kabul etmiyoruz. Bu devlet güçleri tarafından yapılmış bir cinayettir, bunu açıklıyorum... Türk basını, MİT'in bir bürosu gibi çalışıyor, kendilerini kınıyorum..."

İsmail Beşikçi'nin avukatları da ayrı ayrı yaptıkları konuşmalarda; izleyicilere polis saldırısını, tutuklamaları, kasıtlı küçük salon tutulmasını, sağlıklı savunma koşullarının oluşturulmamasını ve mahkeme heyetinin tarafgir tutumunu protesto ederek savunman olarak davadan çekildiklerini ve müvekkillerinin de savunma yapmayacaklarını açıkladılar.

Tekrar söz alan Beşikçi, savunmaların protestosuna katıldığını ve mahkemeyi tanımadığını belirterek, "artık cevap vermeyeceğini" söyledi.

Beşikçi davasının bu sonraki duruşması 25 Temmuz 1990'da.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığına İstanbul

KONU: Emeğin Bayrağı adlı dergide (sayı 24, Mart 1990) yayınlanmış bulunan "Kamuoyuna" başlıklı açıklamamıza ilişkin DGM savcılığınca hakkımızda açılan davaya karşı savunmamdır.

AÇIKLAMA: Bugüne kadar biz savaş tutsaklarının insani, siyasi ve ulusal kimliğimize yönelik tarihte eşine ender rastlanır bir baskı-vahşet uygulandı. Bu, TC'nin ulusal imha politikasının bizler üzerinde en yoğun ve kapsamlı uygulamasıydı. Bu uygulamalara karşı insani, siyasi ve ulusal kimliğimizi büyük bedeller pahasına savunduk ve savunmaya da devam edeceğiz. Bu direniş ve savunmamızın politikamızın bir devamı olarak da bu savunmamı kendi anadilim olan Kürtçe ile yapıyorum. Bu tavrı, TC'nin siyasi ve ulusal kimliğimize yönelik imha politikasına karşı alınmış bir tavidir.

D. Ali Küçük

E-Tipli Özel Cezaevi, D-1 Koğuş, Çanakkale, 14.6.1990

Ege PKK Ana Davası sanıklarından savaş esiri Şehmus POYRAZ'ın (12 Haziran 1990 günü duruşmada 27 yıl hapis cezası aldı) mahkeme heyetine sunduğu dilekçe:

DGM BAŞKANLIĞINA / İZMİR

Sayın Mahkeme Heyeti,

Herşeyden önce bir insan ve Kürt halkının bir ferdi olarak ülkemiz Kürdistan'da meydana gelen son gelişmelerle ilgili olarak bazı açıklamalarda bulunmak istiyorum.

Bilindiği gibi ülkemiz Kürdistan'da yaygın gerilla eylemliliğinin yanı sıra, kitlesel eylemlilik ülkemizin bir çok yerinde devam etmektedir.

Bu gelişmelere karşı faşist sömürgeci TC, ulusal bağımsızlık savaşımızın ulaştığı boyutlar karşısında bir acizliğin girdabında bilinçsizce kulaç atmaktadır.

Partimiz PKK'nın 15 Ağustos tarihsel atılımıyla birlikte, devletin yetkili ağızları, kendi iri, ama kof devlet yapılarına güvenerek "Bunlar son intihar eylemleridir, yakında ezeceğiz" vb. gibi demagojik demeçlerle kitlelerin karşısına çıkmış, ama kendilerini de kandırdıklarını anlayarak, halkımızı sindirmek ve ulusal kurtuluş mücadelemizi boğmak amacıyla halkı katletme yoluna başvurmuştur.

Daha dün Yoncalı'da, Dereler'de, İkiyaka'da ve daha bir çok yerde insanlarımızı katleden sömürgeci faşist TC, bugün ise Nusaybin ve Cizre'de kitlesel katliamlar gerçekleştirmek amacıyla genç, yaşlı ve çocuk ayrımı gözetmeksizin halkımızı kurşunlayarak 6 insanımızı katletmiş, yüzlercesini yaralamış, binlercesini de işkencehanelere alarak her türlü işkence yönteminden geçirmiş ve geçirmektedir...

Halkımız, bağımsızlık ve özgürlük uğruna şehit düşen 13 PKK savaşçısı evladına sahip çıkarak; kepenk kapama, okulları boykot etme, kitlesel mitingler düzenleme vb. eylem türlerini gerçekleştirdiği Nusaybin, Cizre, Silopi, Derik, Midyat, İdil, Kızıltepe, Yüksekova ve daha bir çok yerdeki gelişmeler, sömürgeci faşist devleti canevine vurmaktadır. Bu gelişmeleri bastırmayı amaçlayan TC, toplu katliamları gerçekleştirmiştir. Bu vahşi tutumunu kamuoyu nezdinde haklı çıkarmak amacıyla çeşitli yalan ve gerçekle hiç bir alakası olmayan gerekçeleri kılıf yaparak kendisini Türkiye kamuoyunda haklı göstermeye çalışmaktadır.

TC, 15 Ağustos tarihinden günümüze kadar PKK önderliğinde yükselerek gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini bastırabilmek amacıyla Kürdistan halkı üzerindeki terörü en üst boyutlara çıkararak, halkımızı yerinden-yurdundan etmek amacıyla en insanlık dışı uygulamalara başvurmaktadır; insanlarımızın evleri yakılıp yıkılıyor, hayvanları telef ediyor, kendi yaşamsal ihtiyaçları olan un, buğday, bulgur vb. gıda maddelerinin yeterli düzeyde alınmasına müsaade edilmemekte; insanlarımız silah menzillerinin tespiti için poligon yerine kullanılmakta; köyler, her türlü baskı yolu denenerek boşaltılmakta ve insanımıza insan dışı yedirilerek her türlü işkence yöntemi denenmektedir. Ayrıca halkımızı açlık ve sefalet mahkum eden sömürgeci faşist TC, koruculuk sistemi adı altında geçmişte yapmış olduğu gibi, halkımızı birbirine kırdırma yöntemine başvurmaktadır.

Katliamcı bir mirasa sahip olan sömürgeci faşist TC, geçmişte Koçgiri'de, Ağrı'da, Zilan'da, Dersim'de ve Şeyh Said isyanlarında yaptığının benzerlerini gerçekleştirmeyi hedefleyerek Nusaybin ve Cizre'de bu yola başvurmuş ve insanlarımızı katletmiştir.

Partimiz PKK komutasında savaşan halkımız, artık faşist işgalci ordunun kofluğunu ispatlayarak korku duvarını yıkmış, özgürlük ve bağımsızlık yolunda hızlı adımlarla ilerlemeye başlamıştır. Bu hızlı ilerlemeyi, ne sömürgeci faşist devlet, ne de patronu ABD emperyalizmi ve işbirlikçileri durduramayacaklar!..

Ülkemiz Kürdistan'da sömürgeci faşist TC tarafından uygulanan her türlü işkenceyi, baskıyı ve Yoncalı'da, Dereler'de, İkiyaka'da ve son olarakta Cizre ve Nusaybin'de gerçekleştirilen katliamları lanetliyor; kendisine insanım diyen herkesi bundan böyle gerçekleştirilecek kitle kırımına, sürgünlere ve her türlü işkence yöntemine karşı sessiz kalmamaya, bunlara dur demeye ve halkımızın en doğal hakkı olan özgürlük ve bağımsızlık yolundaki haklı sesine ses katmaya çağırıyoruz!

Şehmus Poyraz
Buca Cezaevi / 27.3.1990

HALK GERÇEĞİ VE 2000'E DOĞRU DERGİLERİ SÜRESİZ KAPATILDI

Sosyalist basının iki sesi daha susturuldu. Süresiz kapatılan Halk Gerçeği ve 2000'e Doğru, dergilerine karar 28 Haziran günü tebliğ edildi. İki derginin basımını yapan Ilıcak Matbaasın da 10 gün süreyle kapatıldı.

Tebliğde kapatma kararı, İçişleri Bakanlığı Olağanüstü Hal Koordinasyon Kurul Başkanlığının 27.6.1990 günü kararına dayandırılıyor. Bu karar da 424 sayılı kararnamenin hükümlerine dayandırılıyor.

Kapatma tebligatında; "Bölgedeki - Kürdistan (b.n.) - faaliyetleri yanlış aksettirerek gerçek dışı haber ve yorum yapmak suretiyle bölgedeki kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına, bölge halkının heyecanlanmasına, güvenlik kuvvetlerinin görevlerini gereği gibi yerine getirmelerini engelleyecek şekilde yayınlandığı tespit edilmekte, 424 sayılı kanun hükmünde kararnamenin 1/a maddesi hükmünde belirtilen önlemlerin alınması hususunda kanuni şartlar gerçekleşmiş" denmektedir. Dergilerin "namus, din, işkence, sürgün, vb. kavramları kullanmaları da Halk Gerçeği'nin kapatma gerekçesi yapılmıştır.

Sömürgeci-faşist kararnamelerden sonra 22 Nisan 1990 tarihinde yayım hayatına başlayan Halk Gerçeği, ancak 9 sayı çıktı. Bunlardan 6. ve 9. sayılar toplatıldı. Gazetenin Yazışleri Müdürü İsmail Safter de, 6. sayıda kendi imzasını taşıyan "Sözümüz Anlayana" makalesinden dolayı, Türk Ceza Kanunu'nun 142/3 maddesini ihlal suçundan, 22 Haziran 1990 günü İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne çıkarılmış ve bu ilk sorgusunda tutuklanmıştı.

Derginin kapatılmasından sonra, Halk Gerçeği Gazetesi adına Sahibi İsmet Ateş; basın ve kamuoyuna (28.6.1990) şu açıklamayı yaptı; "SS kararnameleriyle halklar üzerinde estirmeye çalışılan devlet terörü bütün azgınlığıyla sürüyor. Kürdistan'ın basına kapatılması, sürgün ve basına sansür ile boyutlanan terör, son olarak Halk Gerçeği ve 2000'e Doğru'nun yayınının yasaklanmasıyla yeni bir aşamaya gelmiş bulunuyor. Bununla da yetinmeyen terör, yayınlarımızı basan matbaayı kapatarak karartılığımız karşındaki acizliğini göstermiştir.

Bir kaşık suda fırtınalar kopartan büyük basının bütün bu olanlar karşısında suspus bir köşede kalması oldukça dikkat çekicidir. Büyük basın Süper Vali'nin direktifleri doğ-

rultusunda Kürdistan gerçekliğine "milli maç heyecanı" ile yaklaşma anlayışıyla TC'nin işlediği suçun ortağı olmuştur. Yayınların durdurulması, matbaaların kapatılması devrimci-demokrat basının sesini boğmaya yetmeyecektir. Her türlü entrika ve teröre rağmen halklarımız karşısındaki görev ve sorumluluğumuzun bilincinde olarak yayınımızı sürdürmekte kararlı olduğumuzu duyuruyor ve halklarımızın en doğal haklarından biri olan haberleşmeye getirilen bu engellemeler karşısında demokrat tüm kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz."

2000'e Doğru dergisi ise kararnameden sonra dokuz sayı olarak çıktı. Bunlardan ikisi toplatıldı.

Kapatılma kararından sonra derginin Yazışleri Müdürü Hüseyin Karanlık, kamuoyu ve basına yaptığı açıklamada;

"İşte iktidarın demokrasi ve basın özgürlüğü anlayışı budur. İşte bunların Kürt sorununu çözümleri budur.

"Kararname çıkalı üç aya yakın zaman geçti. İktidar, bu kararname ile hangi sorunu çözebildi? Gerilla hareketini mi durdurdu, halkın gerçeği öğrenmesini mi önledi? Geçen zaman şunu gösterdi: Sorun sodayla çözülmez... Sopa, halka boyun eğdiremez. Bu gerçek kendini ergeç kabul ettirecektir.

"Sorunu, 2000'e Doğru sorunu olarak görmek büyük yanlıdır. Estirilen terörü algılayan herkese düşünmeyi öneriyoruz. 2000'e Doğru'nun boğulmasına seyirci kalınarak özgür basın olunamaz, özgürlük savunucusu olunamaz.

"Kilit sorun yine basının sorunudur. Umut ediyor ve bekliyoruz: Basın bu uygulamaya gereken yanıtı verecektir. Demokratik kuruluşlar ve kamuoyu, kararname'nin ila-nında gösterdiği tepkinin çok daha büyüğünü gösterecektir." dedi.

Serîhildan'ın Kürdistanlı yurtsever kitleler içindeki coşkusu devam ediyor

NORVEÇ

16 Haziran tarihinde Trondheim'da yapılan geceye 50 dolayında yurtsever katıldı.

Gecede Ozan Hamit'in direnişçi türkûleri ve Koma Cemil Folklor Ekibi'nin çeşitli yörelerden derlediği oyunları sergilendi.

BATI ALMANYA

İNGOLSTAD-BAVYERA

26 Mayıs tarihinde Bavyera Eyaletinde yapılan geceye yaklaşık 750 yurtsever katıldı. Saygı duruşuyla başlayan gecede, Ozan Xebat devrimci türkûleriyle kitlelerin coşkusunu arttırdı. Nürnberg folklor ekibi, dayanışmacı olarak katılan Stuttgart folklor ekibi ve Koma Jiyan'ın sergilediği folklorik oyunlar ve söyledikleri direniş türkûleriyle geceye renk kattılar.

Nürnberg Kültür grubunun, Cizre Serîhildan'ını konu alan tiyatro oyunu büyük beğeni kazandı. Ozan Vicedani, Ozan Temeli, Ozan Cömert ve Ozan Xezal'da devrimci türkûleriyle geceye katıldılar.

MULHAUS

16 Haziran tarihinde Mulhaus şehrinde ERNK-YKWK tarafından düzenlenen geceye 500 civarında yurtsever katıldı.

Dayanışma gecesinde gerek müzik gruplarının gerekse ozanların söyledikleri türkûler ve Koma Cudi, Koma Serîhildan folklor ekiplerinin Kürdistan'ın değişik alanlarından sergiledikleri oyunları yurtseverler büyük bir ilgiyle izlediler.

Sahnelenen tiyatro oyunu, TC'nin Takrir-i Sükûn yasası ile ilgili "Zirve"nin teşhirine yönelikti. Dayanışma gecesine ayrıca Ekim ve Devrimci Partizan Mulhaus taraftarları geceyi destekleyen, TC işgalciliğini, barbarlığını teşhir eden dayanışma mesajlarını sundular.

Bavyera polisi yine saldırdı

27 Haziran günü Nürnberg'de bulunan ve yasal bir kuruluş olan Kürdistan Kültür Merkezi Alman polisinin saldırısına uğradı. Arama, izin olmaksızın yapıldı. Sabahın erken saatlerinde, saat 5-7 arasında Kültür Merkezi'ni basan Alman polisi kapıları kırarak içeri girmiştir.

Dernek içindeki tüm eşyalar dökülüp, kültür malzemeleri, kitap, kaset ve dergiler parçalanmış, tahrip edilmiştir. Kutlama gecelerine ve Kürdistan'daki yaşama ilişkin video kasetlerine, Alman polisi tarafından dolaşıyla birlikte elkonulmuştur.

KÖLN

16 Haziran tarihinde Gummersbach şehrinde yapılan geceye 800 yurtsever katıldı.

Gecenin anlam ve önemini belirten, Kürdistan'daki son gelişmeleri içeren siyasi konuşmanın ardından, Köln folklor grubu ve Aachen çocuk folklor grubu, Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden derlenen oyunlarını sergilediler. Misafir sanatçı Ozan Vicedani, türkûleriyle geceye renk kattı. Halk savaşını ve düşmanın paniğini canlandıran tiyatro oyununun ardından Xelil Xemgin sunduğu direnişçi türkûleriyle kitlelerin coşkuna coşku kattı.

AVUSTURALYA

SYDNEY

17 Haziran günü Sydney şehrinde yapılan Serîhildan ile dayanışma gecesine 350'yi aşkın yurtsever katıldı.

Gece, Mart ayında Savur'da şehit düşen ARGK gerillalarından Kamuran DÜNDAR'ın cenaze törenini canlandıran bir temsille başladı. Ardından koro devrimci marşlar sundu; folklor ekibi de Van yöresinin oyunlarını sergiledi. Gecede siyasal konuşmalar yapıldı.

Avusturalya Kültür Derneği oyunları, Koma Serîhildan, ozan Xemgin ve yerel ozanlar türkûleriyle gecede yer aldılar.

Geceye PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaşın iletildiği mesajın okunması büyük coşku doğurdu.

Dev-Yol, Dev-Sol, Türkiyeli Göçmenler Derneği, Avusturalya Kürt Derneği, ERNK Avrupa-Örgütü'nün iletildiği mesajlar da gecede okundu.

MELBOURNE

Halk Ayaklanmasıyla dayanışma gecelerinden biri de 23 Haziran günü Melbourne şehrinde

yapıldı. 350'yi aşkın yurtseverin katıldığı gecede ozan H. Çolpan, Koma Serîhildan, Ozan Xemgin devrimci türkûleriyle; ATİB (Avusturalya Türkiyeli İşçiler Birliği) folklor ekibi, Melbourne Kürdistanlılar derneğinin folklor ekibi Kürdistan halk oyunlarını sergilediler. Avusturalya Kürt Derneği üyelerinin hazırladığı tiyatro oyunu ilgiyle izlendi.

Belçika'da YXK 2.

Konferansını gerçekleştirdi.

21 Haziran tarihinde Belçika'da 40 dolayında Kürdistanlı yurtseverin katıldığı 2. konferans başarıyla gerçekleştirildi.

Dünya ve Kürdistan devrim şehitleri anısına yapılan saygı duruşundan sonra oluşturulan divan, son siyasal gelişmeleri değerlendirdi. YXK eski yönetimi bir yıllık çalışma raporunu platforma sundu. Eleştiri-özeleştiri den sonra karar tasarıları okundu. Daha sonra seçilen yeni yönetim konferans platformuna bağlılık sözü vererek, döneme uygun düşmeyen çalışma tarzını aşarak, Serîhildanlara layık bir faaliyet yürüteceğine dair söz verdi.

Atina'da kültür geceleri devam ediyor

Yunanistan'da yapılan Newroz gecelerinin ardından iki gece daha yapıldı.

İlki Atina'nın Xolaroz semtinde üçyüzü aşkın Yunanlının katılımıyla gerçekleştirildi. Gecede yurtsever ozanların söylediği direniş türkûlerinin yanı sıra, folklor gösterisi yapıldı. Slayt gösteriminin de yapıldığı gecede, ayrıca açılan fotoğraf ve yayın sergisi büyük ilgi gördü. Bu, Yunan halkının mücadelemiz hakkında daha geniş bilgileneşine yolaçtı. Gecenin zengin içeriği ve coşkusu, Yunanlı kitlede büyük bir sempati yarattı.

Coşkulu geçen gece "Apo Hate Hilvanê" halayının çekilmesiyle sona erdi. Ayrıca geceyi düzenleyen ERNK taraftarlarıyla, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin mevcut düzeyi, TC'nin çıkmazı ve zirve kararlarının amaçları konusunda bir saatlik radyo röportajı yapıldı. TC'nin özel savaş yöntemleri ve buna karşı Kürdistan halkının direnmeci tavrı anlatıldı.

Atina'daki ikinci gece ise 25.6.1990 tarihinde Iraklio semtinde gerçekleştirildi. Geceden bir gün önce tüm şehre hitap eden Atina Belediye Radyosu'nda Kürt tarihi ve kültürünün anlatıldığı bir röportaj yayınlandı. Gecede Güney Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden halk oyunları sergilendi ve türkûler söylendi. 600 civarında Yunanlının katıldığı gecenin amacı ve anlamı üzerine yapılan Yunanca siyasi konuşmadan sonra, semtin belediye başkanının, "Mücadelelerini kahramanca savunan Ortadoğu'nun aslanlarını selamlıyor ve devletimizin bu mücadeleyi desteklemesini istiyorum" sözleriyle bitirdiği konuşması, kitlelerde büyük bir sevinç ve coşkuya yol açtı. Gece, çoğunluğunu Yunanlıların oluşturduğu kitlelerin "APO Hate Hilvanê" türküsü eşliğinde çıktıkları halayla son buldu.

Atina Berxwedan Muhabiri

Serîhildan'la dayanışma ve Kanun Kuvvetinde Kararname'yi protesto yürüyüş ve mitingi

9 Haziran tarihinde Stuttgart'ta; Stuttgart ERNK, TDKP, Devrimci Partizan, Ekim ve KPD, Kürdistan'daki Serîhildan ile dayanışma ve faşist Türk devletinin 413-424 Sayılı Kanun Kuvvetinde Kararname'yi protesto etmek amacıyla ortak bir yürüyüş ve miting düzenlediler.

TC'nin Stuttgart Konsolosluğu önüne gelen 800 kişilik kitle,

burada TC'nin Kürt halkı üzerindeki terörünü lanetlediler.

Yürüyüşün sonunda yapılan mitingde Kürtçe, Türkçe ve Almanca siyasi konuşmalar yapıldı. Ayrıca Ozan Berxwedan'ın söylediği direnişçi türkûler ve Stuttgart folklor grubunun Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden sergilediği oyunları miting sona erdi.

ERNK taraftarları bir haftalık uzun yürüyüşle İsviçre-Türkiye ilişkilerini protesto etti

19 Haziran 1990 günü 50 kişilik Kürdistanlı yurtseverlerden oluşan yürüyüş korteji, ellerinde ERNK bayrakları ve ARGK flamlalarıyla Zürih-Bern arasında planlanan uzun yürüyüşü başlattı. Uzun yürüyüş, İsviçre ile Türkiye arasındaki ekonomik, askeri, politik, diplomatik ilişkileri protesto etmeyi amaçlıyordu.

Yürüyüş korteji Zürih-Bern güzergahı üzerindeki irili-ufaklı tüm yerleşim birimlerinde büyük bir ilgiyle karşılandı. Yürüyüşün amacını, İsviçre-Türkiye ilişkilerinin boyutlarını ve bunların Kürdistan halkı ve ulusal kurtuluş mücadelesi açısından ne anlama geldiğini içeren çok sayıda bildiri dağıtıldı. Ayrıca, İsviçre-Türkiye ilişkilerini protesto amacıyla bir de imza kampanyası açıldı. Uzun yürüyüşe yol boyunca büyük ilgi gösteren İsviçre basın-yayın organları, geniş olarak bilgilendirildi ve röportajlar yapıldı.

Zürih-Bern yol güzergahı üzerinde bulunan yerleşim birimlerinde yaşayan Kürdistanlı kitleler de, yürüyüşçüleri büyük bir coşkuyla karşıladılar, yürüyüşe aktif olarak katıldılar. 50 yurtseverle başlayan yürüyüş korteji, Bern yakınlarına gelinceye kadar 300 kişilik büyük bir kitleye dönüştü.

Bern'e girişte davul-zurna eşliğinde büyük bir kitle ve folklor gösterileriyle karşılanan Kürdistanlı yurtseverler, burada Kürdistan Komite'nin daha önceden İsviçre Dışişleri Bakanı René Fel-

tüm yardımların Kürt halkını katletmek amacıyla kullanıldığı, insan haklarını ve demokrasiyi savunan İsviçre'nin halkımıza karşı uygulanan katliamlara ortak olmaması gerektiği vurgulandı.

Heyet, görüşme sonrasında TC'nin 413, 424 ve 425 nolu kararnameleri ve son gelişmeleri içeren dosyaları basına vererek bilgilendirdi.

İsviçre Dışişler Bakanlığı'na yazılan mektupta şunlar istendi:

1- Kürdistan'da 6 yıldır süren bir sıcak savaş olmasına rağmen, İsviçre kendi yasalarını çiğneyerek Türkiye'ye hala silah satışına devam etmektedir. İsviçre yasalarının II. maddesine göre, sıcak savaş olduğu bir ülkeye silah satışı ve yardımı yasaklanmaktadır. İstemimiz, bu yasanın uygulanması, TC ile olan ekonomik, askeri, politik ve diplomatik ilişkilerin durdurulmasıdır.

2- TC'nin Kürdistan'da geliştirdiği soykırım, katliam, işkence, göç politikalarını karşı durulmalı ve yaptırımlar uygulanmalıdır. TC'nin yeni uygulamaya koyduğu 413, 424 ve 425 nolu kararnameler kınanmalıdır.

Helsinki Watch ve Danimarka Helsinki Komitesi'nin raporu

Helsinki Watch ve Danimarka Helsinki Komite'si Türkiye ve Kürdistan'a ilişkin ayrıntılı bir rapor hazırlayıp yayınladı. Raporu hazırlayan heyet Mayıs ayında Türkiye ve Kürdistan'da yerinde inceleme ve araştırmalar yaptı. Heyet gözlemlerini Haziran 1990 tarihiyle, şu anda hala Kopenhag'da devam etmekte olan AGİK (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı)'na sundu. Raporda Türk devletinin uygulamalarına yer verilerek, bunların durdurulması için TC'ye çağrı yapılmakta ve Kürdistan'da uygulamaya koyulan kararnamenin kaldırılması istenmektedir. Raporun son kısmındaki çağrı şöyledir:

"413 Sayılı Kanun Kurvetinde Kararname yürürlükten kaldırılın ve kararnameyle askıya alınan haklar iade edilsin, -Köy koruculuğu sisteminde son verilsin,

-Çatışma bölgelerinde sivil halk korunsun,

-Karışıklıkların olduğu bölgelerdeki sivillerin can güvenliklerinin sağlanması dışındaki amaçlarla başka bölgelere taşınmasına son verilsin. Can güvenliğiyle ilgili durumlarda da 1949 Cenevre Sözleşmesi'nin 2 numaralı protokolüne uyulması sağlansın,

-Uluslararası hukuk hükümleri dışında mayın kullanımından kaçınılsın,

-Hazırlık soruşturması dahil, avukatların tutuklularla ve hapistekilerle Kürtçe konuşabilmelerine, baş başa görüşebilmelerine, davalarla hazırlanmak için yeterli zaman bulmalarına, savunma için gerekli bütün belgelere ulaşabilmelerine izin verilsin,

-Sivilleri kötü muameleye ve hakarete maruz bırakan güvenlik kuvvetleri mensupları cezalandırılsın,

-Polis karakolunda işkence uygulandığı kabul edilsin ve buna son verilmesi için gerekli önlemler alınsın: mahkum edilen işkencecilere verilen cezalar arttırılsın,

-İşkenceyle alınan ifadelerin mahkemelerde delil olarak kullanılması yasaklansın,

-Türklerin insan haklarını çiğneyen, Türk Ceza Kanunu'nun 141, 142 ve 163. maddeleri ile öteki maddeleri kaldırılınsın,

-Basına, yazarlara ve yayıncılara karşı yazdıklarından dolayı açılan davalara son veril-sin ve barışçı, siyasi görüşlerini açıkladıkları için hapsedilenler serbest bırakılsın."

İsveç Berxwedan Muhabiri'nin İsveç milletvekilleri İngbritt Irhammar (CENTER-İsveç Köylü Partisi) ve Berith Eriksson (VKP-İsveç Sol Komünist Partisi) ile yaptığı röportaj:

Berith Eriksson

İngbritt Irhammar

Soru: PKK-ERNK ve ARGK önderliğinde Serihildan yapıp, insan temel hak ve özgürlükleri, bağımsızlık ve özgürlük için sokaklara dökülüp ayaklanan Kürt halkına ulaştırmak istediğiniz bir mesajınız var mı?

İngrit Irhammar: Mesajım şudur; bugün hepimiz temel insan hak ve özgürlüklerine çok hassas bir şekilde saygı göstermeliyiz. Hangi halk veya topluluk olursa olsun, tüm insani ve demokratik hak ve hukukuna kesin saygı gösterilmelidir. Bunun böyle yerleşmesi için mücadele vermeliyiz. Kürt halkına gelince, bugün dünyada en çok ezilen ve baskı gören bir topluluktur bu halk. Bundan dolayı bu halkın kendi temel insan hak ve özgürlüğü için attığı adımı candan destekliyor ve hedeflerine çok erken ulaşmalarını diliyorum.

Berith Eriksson: Kürdistan'daki Serihildan'ı duyduğumda, hem sevindim hem üzüldüm. Sevindiğim tarafı; şimdiye kadar PKK'ye karşı yapılan propagandaların boşa çıkması tarafıydı. Ortaya çıktı ki öyle propaganda yaptıkları gibi iki-üç kişilik örgüt filan değil, tam tersi büyük kitle yığınlarını harekete geçiren güçlü bir örgüt var işin içinde. Yığınla kitleler ayağa kalkmış. Bundan böyle Türkiye başta olmak üzere batı dünyası bu mücadeleyi yürüten PKK'ye 'küçük bir gruptur' diyemezler artık.

Buna karşın; hükümetimizin dış ilişkiler komisyonu başkanı şu şekilde de kullanabilmiştir: "Hatırınızdan çıkarmayın ki bu PKK denilen örgüt küçük bir örgüttür!" "Kürtlerin çoğunluğu normal insanlar gibi yaşıyorlar!" Evet, bunları sarfederken ben orada yoktum tabi. Ve ona karşı çıkmadım. Ama bunu meclis tartışmasında gündeme getirmeyi ihmal etmeyeceğim.

Üzüldüğüm tarafı ise; bu kadar çok insanın başkaldırmasıyla büyük karışıklıkların meydana geleceği, insanların yaralanıp öleceği endişemin ağır basması idi.

Bu Serihildan'ın büyük bir ö-

nem taşıdığına, Kürt halkı tarihinde önemli bir yerinin olduğuna inanmaktayım. Ne yazık ki İsveç basını bir-iki istisna dışında gereken ilgiyi gösterip, bu mücadeleden yeterince bahsetmemiştir. Ama, yakında Kopenhag'da yapılacak olan bir uluslararası insan hakları konferansında kendim bulunacağım. Dün de bu konferansın bir ön toplantısına katılmış-tım. Burada, İsveç'in, Türkiye'yi hem Kürtlere baskı uyguladığından ve hem de daha önce altında imza attığı uluslararası insan hakları antlaşmalarına uymadığı gerekçesiyle inisiyatif alıp protesto etmesini açıkça istedim. Ayrıca da İsveç'in Türk hapishanelerinde incelemelerde bulunmaları üzere bir komisyon yollanmasını istedim.

Avrupa parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu'nun da bu konuda büyük rol oynayabileceği inancındayım. Doğu Avrupa ülkelerindeki bu son gelişmelerin batıyı tatmininden sonra, batının bu defa gözlerini doğu ve yakın-doğuya çevirmesi de beklenmekte. Buralarda olan hak-sızlıklara değinme durumu var.

Soru: Örneğin Baltık ülkelerindeki herhangi ufak bir gelişme, tüm dünyaya batı tarafından duyurulmaya çalışılırken, Kürdistan gibi, insanlık, adalet, eşitlik, özgürlük gibi temel insani kavramların ya-satılmadığı ülkelerden hiç bahsedilmemektedir. Bu çifte standartlı bir anlayış değil mi?

Berith Eriksson: Tamamıyla katılıyorum size. İntifada sürdüğü dönem bunu çevreye hatırlatırcasına meclis gündemine getirdim. Gazetelere gelince, şunu unutmamak gerekir ki bunlar tamamıyla kapitalist sanayi antlaşmaları ve bankalara göbekten bağlıdırlar.

Soru: Son olarak söyleyeceğiniz bir şey var mı bu konuda?

Berith Eriksson: Evet, Kürt halkını bu mücadelede selamlıyor, en içten başarı dileklerimi sunuyorum.

FAC Devlet Bakanı Schäfer Kürdistan'daki gelişmelere ilişkin resmi devlet görüşünü açıkladı

Devlet Bakanı Schäfer 27 Nisan 1990 tarihinde Alman Parlamentosu'nda Kürdistan'daki gelişmeler üzerine yapılacak oturum öncesi ilgili parlamenterlere hükümetinin gelişmelere ilişkin görüş ve önerilerini içeren bir yazı gönderdi. Aşağıda tercümesini aktaracağımız mektup Alman emperyalizminin Kürt politikasının çerçevesini çiziyor.

Alman emperyalizmi TC ile kapsamlı tarihi ve güncel dostluk ilişkisine sahip bulunuyor. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan yoldaşında belirttiği gibi, her iki devletin ilişkileri o kadar iç içe-dir ki, biri diğerini gerektiğinde koruyup temsil edebiliyor.

Alman emperyalizminin resmi Kürt politikası, özünde TC'nin resmi politikasının kurnazca onaylanmasından öteye gidemez. TC'nin resmi politikası o kadar aşagılıktır ki, diliyle, kültürüyle, tarihi ve toplumsal yönüyle Kürt varlığının reddidir. Günümüzde hiç bir güç ve yönetim bu kadar bilim ve mantık ötesi bir politikayı onaylamamıştır. İşte Alman emperyalizminin, Kürt sorununa yaklaşımındaki ayrımı bu noktada görülebilir.

Yıllardır dışta hareketimize yönelik yürütülen planlı saldırı ve komplo kampanyası ve mevcut durumda Düsseldorf'ta devam etmekte olan "PKK Davası" da bu ortak ittifakın eseridir. Almanya bununla yetinmeyip mücadelemize yönelik düşmanca politikasını diğer Batı-Avrupa emperyalist devletlerde egemen kılmaya çalışıyor.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin öncü gücü PKK'yi terörizmle damgalamanın uğraşını vermek ve bu maksatla devlet imkanlarını harekete geçirerek göstermelik mahkemeler açmak, TC'nin cephesinde yeralmaktan başka bir şey değildir.

Devlet bakanı, Almanya'da yaptıklarının üstünü örterek hükümetlerinin ne kadar insan haklarına saygılı olduklarını ve Kürtlerin azınlık hakları için Türk dostlarıyla ne kadar konuştuklarını yazıyor. Bu noktada iki yüzölçe bir politika izleniyor. Avrupa'nın bu iki yüzölçe politikası diğer ülkelerde de görülüyor. Bir yandan Türk rejimini ölüm döşeginde diriltmek için her türlü destek sunulurken, diğer yandanda kendi kamuoyunun tepkisi karşısında "Kürtlerin hakları ve Türkiye'de insan haklarının düzeltilmesi" için ne kadar uğraştıklarını açıklamaktalar. Bakan'ın mektubunu aşağıda olduğu gibi aktarıyoruz:

"Kürt sorunu salt Türkiye'de kendisini gösteren bir sorun değildir. Bu derin tarihi kökleri olan ve gelecekte bizim yakın ya-da uzak alanlarda ilgileneceğimiz tek azınlık sorunu değildir.

Ben sizleri memnuniyetle son gelişmeler hakkında bilgilendirebilirim:

- Güneydoğu Türkiye'deki durum son aylarda üzülecek oranda sertleşti.

- Ayrılmış gruplarla çatışmalar son aylarda 130 insanın hayatına mal oldu. Buna kıs-men güvenlik kuvvetlerince ve kısmende Kürdistan İşçi Partisi-PKK'nin misillemesi sonucu hayatını kaybeden siviller de dahildir. PKK komandolarının artan saldırıları karşısında Türk yönetimi 4 ildeki sıkıyönetimi 9 Nisan'da sertleştirdi. Böylelikle kritik bölgeler hakkındaki yayın hakkına sınır-

landırma ve istenmeyen bireylerin sürgünü getirildi. Bunlara karşı çıkmak için hukuksal olanaklar bulunmuyor. Özellikle basın özgürlüğüne getirilen sınırlandırma pratikte hissedilir olmuştur. Bu bölgedeki çatışma yeni bir durum teşkil etmiyor. Sadece son ikibuçuk yılda 236 asker ve polis PKK saldırılarının kurbanı olurken, 427 teröristte öldürüldü. Ayrıca sivil halkta cepheler arasındaki saldırılara maruz kalıyor. Aynı süre zarfında 417 kişi öldürüldü.

Kürtlerin üçte ikisi yani 15 milyonu Türkiye'de yaşıyor. Doğu-batı arasındaki ekonomik ve sosyal eşitsizlik, Türkiye Kürtleri'nin hayat koşullarına damgasını vuruyor. Türk yönetimi bunu değiştirmek için oldukça büyük çabalar harcıyor. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana hangi parti olursa olsun, Kürt milliyetçiliğini ve ayrılıkçılığını Türkiye'nin sınırları için bir tehlike unsuru olarak görüyorlar. Siyasal terörizmin eylemleri hükümetin bu görüşlerini güçlendiriyor.

Parlamentoda temsili bulunan partiler arasında da, Kürt sorununda büyük bir uzlaşma vardır. Bunun için Alman Parlamentosu'nda temsil edilen partilerin Türkiye'de kendilerine yakın olanlarla ilişkili geliştirmesini gerekli görüyorum. Bizler elbette Kürt sorununa, Türkiye'nin siyasal ve ekonomik gelişimi çerçevesinde yaklaşıyoruz. Bunun dışında bizler Türklerin varlıklarına yönelen tehdit konusundaki endişelerini de anlıyoruz.

Federal yönetim insan hakları yönünde Kürt meselesine ilişkin görüşlerini sürekli açık bir biçimde dile getirdi. 1983 yılından bu yana Türkiye'nin demokratik olarak seçilmiş bir yönetimi var. Son yıllarda askeri hukukun anlamı geriledi. 1987 yılında eski siyasilerin politikaya katılımı bir referandumla kaldırıldı. Ölüm cezası eskisi gibi olmasına rağmen, 1984'ten bu yana infaz edilmiyor. Biz Türkiye'nin kendiliğinde uluslararası insan hakları antlaşmalarına katılımını selamlıyoruz.

Son örnek olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 46. maddesinin kabulünü verebilirim.

İnsancıl alanda özellikle ceza hukukundaki ayrılıklar burada defalarca tartışıldı. Biz görüşmelerimizde sürekli Türkiye'nin insan hakları durumunu devamen düzeltmesini istedik. Biz azınlıkların Türkiye'deki kültür, dil, din ve geleneklerinin korunmasını takip ediyoruz. Önümüzdeki süreçte bağlı olduğumuz batı devlet sisteminde insancıl alanda ilerlemenin yapılması için Türk meslektaşlarımızla görüşeceğiz. Bunu Türkiye'nin AT'ye üyeliği konusunda Avrupa Komisyonu da yaptı.

Federal Alman yönetiminin hedefi Türkiye'yi izole edip Avrupa'dan dışlaması olamaz. Bizim görevimiz daha ziyade, pozitif durumları desteklemek ve Türk yönetimini demokrasi ve hukuk devleti alanındaki yapısal eleştirilerle cesaretlendirmektir. Bu da tarafımızca bilgi alış veriş ve açık eleştiri çerçevesinde olmalı ve münakaşalı konulara yer verilmemelidir."

Uluslararası Af Örgütü (AI), İsmail Beşikçi'nin derhal serbest bırakılmasını istedi

Örgütün Mayıs 1990 raporunda İsmail Beşikçi'ye özel bölüm ayrıldı. AI, aynı raporunda Türk hükümetinden İsmail Beşikçi'nin bir an önce serbest bırakılmasını da istedi. Örgütün Mayıs 1990 tarihli raporunda Beşikçi'ye ayrılan bölüm şöyle:

Türk sosyolog ve yazarı İsmail Beşikçi, Devletlerarası Sömürge Kürdistan kitabından dolayı 12 Mart 1990 tarihinden beridir, İstanbul Sağmalcılar Cezaevi'nde tutulmaktadır. İ. Beşikçi, Türk ceza yasasının 142/3 maddesinden "bölücülük propagandası" yaptığı suçlamasıyla yargılanmaktadır. Beşikçi'nin adı geçen kitabı Şubat ayında Alan Yayıncılık tarafından basılmış ve hemen toplatılmıştı.

51 yaşında ve Kürt olmayan İsmail Beşikçi, daha önce de Kürtler hakkında yazdıklarından dolayı üç defa yargılanmış ve tutuklanmıştı. İlk defa 1971 yılında "bölücülük" yapmakla suçlanarak tutuklandı. Uluslararası Af Örgütü, onu fikir suçlusu ilan etmişti. Beşikçi, 1974 genel affı ile serbest bırakıldı. 1979 yılında, "Türkiye'nin milli birliğini zayıflatmak ve M. Kemal Atatürk'e hakaret etmek" suçlamasıyla tekrar yargılanarak, 3 yıl mahkum edildi. Nisan 1981'de serbest bırakıldı. İsveç Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığı mektubun bir kopyası cezaevinde kaldığı yerde bulununca, Haziran 1981 tarihinde tekrar tutuklandı. Mektupta Kürtlerin durumu anlatılıyordu. Bu mektubundan dolayı, "Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını zedelemekle suçlanarak" 10 yıllık hapis cezasına çarptırıldı. Beşikçi, 6 yıl hapis yaptıkları sonra Mayıs 1987'de serbest bırakılmıştı.

Düsseldorf Mahkemesi'nde sıkıyönetim ve hakimlerin terörü

Baştarafı 1. sayfada açılmasıyla kurulan ve yalancı şahitleri korumakla görevli BKA (Kriminal Dairesi) üst komiserlerinden birinin "şahitlik" ifadesi dinleniyordu. Savunucular, şahidi zorluyor, hakim ve savcıların işaretlerle hazırlanmış şahide yardımları ve cevaplara müdahaleleri yetmemiş olacak ki, hakim ve savcılar tekrar tutsakları provake etmeye başladılar.

Mahkeme heyetinin niyeti ortadaydı. Hiç bir zaman karar organı olamayan davanın hakimleri, aldıkları talimat gereği olacak, diktavari tutumlara girdiler. Gerçekte mahkemenin karakterine bu davranışlar yakıştırdı. Çünkü bu davada hiç bir zaman hukuk ve ahlak var olmadı. Her oturum ve uygulamada iddia makamının ve hakimlerin insan haklarını ve hukuku ayaklar altına alan uygulamalarına şahit olundu.

Davanın gelişiminde kritik bir aşamaya gelinmişti. Yalan ifadelerle hazırlanan iftiracı şahitler tek tek duruşmalara getiriliyordu. Bunlardan ilki Hasan Doğan, duruşmalara getirilmiş, hakim ve savcılar, hukuki cambazlıkla piyonlarının konuşmasını engellemişlerdi. Fakat uygulamanın tutsaklar ve savunucularınca teşhirini ve kamuoyuna yansımaları önleyememişlerdi.

Sıra ajan kimlikli yalancı şahit ve iftiracı Nusret Aslan'daydı. Gerçi hukuk cambazlarında oyun bitmezdi, fakat Nusret Aslan'ı, Hasan Doğan yöntemiyle konuşturmamamızın olanağı yoktu.

Davanın baş hakimi Belker, buna da çare buldu. Mahkeme salonunda uygulamalarıyla terör yaratacak, tutsakları ve yarı-tutsakları provake edecek, tutuklayacak, oturumlara katılma cezası verecek, mahkeme salonunda PKK tehditi var imajı yaratacak, neticede tutsaklar salona getirilmeden, tutsaksız, izleyicisi, savunucusuz bir dava yürütülecek. Tabi bunun adına da demokratik hukuk yargılaması denecek.

Bay Belker, 61. oturumda komp-

losunu hayata geçirdi. Önce salonda bulunmayan bir Kürt izleyici için "dışarı çık" uyarısı yaptı. Ve oturumu gerginleştirdi. Tüm tutsaklar ve yarı-tutsaklar oynanan oyunun bilincindeydiler. Yarı-tutsaklardan Ali Sapan, çok haklı olarak Belker'in bu tavrına tepki gösterdi ve "sizin kafanızda zaten başka birşey yok, bari elinize bir sopa alıp vurun" dedi. Tüm tutsaklar da Ali Sapan'ın tepkisine katıldılar.

Tepkiyi fırsat bilen savcılar, Ali Sapan ve diğer üç yarı-tutsak hakkında nizam cezası istediler. Dava hakimleri, itirazlara aldırmayarak Ali Sapan'a dört günlük hapis cezası verdiler.

20 Haziran 1990 günü 62. oturumda mahkeme heyetinin tutsakları duruşma dışı bırakma planı ve bu doğrultudaki uygulamaları, tutsaklar ve hukuk savunucuları tarafından teşhir edildi.

Ancak Bay Belker, yine boş durmadı. Elindeki Prusya sopasını sürekli salladı. Tutsaklar adına konuşan Selahattin Erdem'in konuşmasını kesti. Yarım kalan konuşmayı Hasan Hayri Güler tamamladı. Mehmet Salt Yıldırım'ın kısa konuşması da sürekli olarak ayrı şekilde kesildi.

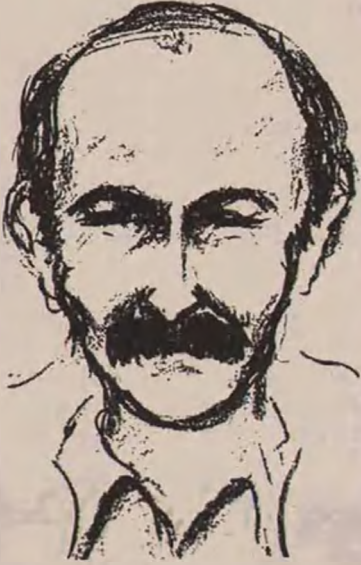
Mahkeme heyetinin bu diktacı tavırları tutsakların, yarı-tutsakların ve Kürdistanlı dayanışmacı izleyicilerin "Vur gerilla vur, Kürdistan'ı kur", "Yaşasın PKK" sloganları eşliğinde protesto edildi.

Mahkeme heyeti, slogan atıkları ve slogan atarken yumruk salladıkları gerekçesiyle tutsaklardan Selahattin Erdem, M. Salt Yıldırım, H. Hayri Güler ve Ali Aktaş'a üç duruşmaya katılmama cezası verdi. Tutsaklar tarafından ne karar ne de mahkeme heyeti tanındı. Tutsaklar, izleyicilerin dayanışma sloganlarıyla uğurlandılar.

26 Haziran 1990 tarihli 63. oturumda devrimci tutsaklardan sadece Ali Haydar Kaytan ve Meral Kızır ile Ekrem Güngöze adlı Kürt vardı. Yarı tutsak Kürt politikacıları ise yerlerin-

deydiler. Salon yine dayanışmacı Kürdistanlı izleyicilerle dopduydu. Hakim ve savcıları kahreden önemli bir öge de her oturumda sayıları gittikçe artan Kürt dayanışmacılar ve salonda atılan direniş sloganlarıydı. Savcılar çeşitli dönemlerdeki açıklamalarında izleyicilerin gittikçe azalacağını ileri sürüyorlardı. Tam tersi oldu. İzleyicilerin sayısı gittikçe arttı. Mahkeme binası önünde gösteri yapan ve salona giremeyen büyük dayanışmacı kitlesi bir yana bırakılsa bile 61.

“Sadece açtığınız ve yürüttüğünüz dava değil, buradaki oyunlarınız da boşa çıkmaya mahkumdur ”

Buradaki durum, işleyiş ve olaylar üzerine görüşlerimizi ve tutumumuzu daha önce birçok kez açıkladık. Böyle bir davayı hiçbir zaman meşru bir olay olarak görmedik ve buraya kendi isteğimizle gelmiyoruz. Burasını hiçbir zaman karar veren bir organ olarak da görmedik ve de görmüyoruz. Fakat, bunlara rağmen, burada bir işlemeziyet yaratmak gibi bir düşüncemiz ve tutumumuz olmadı. Şimdiye kadarki yaklaşımımız ve gösterdiğimiz davranış bunun en açık kanıtıdır. Tersine, ciddi hiçbir değeri ve geçerliliği olmayan buradaki işlemlerin en hızlı bir tarzda tamamlanmasından yanayız. Çok açık ki, bunu yapmak ve buradaki işlemleri yürütmek de bizim işimiz değil, bu davayı açanların işidir. Ancak, öyle sanıyoruz ki, bunun da belli kuralları ve ölçüleri olmalıdır. Her saat başı izleyicileri tehdit ederek, ağızımızı açmamamız için disiplin cezası tehdidini başımızda sürekli bir kılıç gibi sallayarak, her fırsatta yeni bir olay yaratarak işin içinden çıkılmaya çalışılmamalıdır. Eğer böyle yapmakta ısrar edilirse, o zaman, burası için bazı Avrupa gazetelerinin yazdığı "terör kurumu" tanımlamasına daha çok geçerlilik kazandırılmış olur.

Bay Rebmann, bizleri tutukladıktan sonra kamuoyuna sürekli şu açıklamayı yapmıştı: "PKK silahlı eylemler yapacak, PKK'nın nasıl bir terör örgütü olduğunu göreceksiniz". Güya bununla açtığı davaya yeni kanıtlar yaratacak, kamuoyunu aldatacaktı. Mahkeme başladıktan sonra aynı görevi Bay Belker'in üstlenmiş olduğunu görüyoruz. Hem de aynı yöntemleri benimseyerek. Bay Belker, her hafta yeni bir olay planlıyor ve burada yeni bir olay yaratıyor. Bununla güya birşeyler kanıtlamaya çalışıyor. Yürüttüğü dava üzerinde kamuoyunu hukukla ikna edemeyince, bu tür yöntemlerle aldatmak

oturum sonuna kadar 4.000 dayanışmacı mahkeme salonunda bulundu ve her oturumda salon direniş ve dayanışma sloganlarıyla inledi.

63. oturumda mahkeme heyetinin diktacı tutum ve uygulamaları üzerine tutsaklardan Ali Haydar Kaytan, kısa bir açıklama yapmak istedi. Bay Belker, konuşmaya izin vermedi. Bunun üzerine tüm yarı tutsaklar, konuşmak için el kaldırdılar. Hakimler hiçbirinin konuşmasına izin vermediler. Konuşmasına

istiyor. Burada kendisinin yattığı işlemeziyeti bize maletmeye çalışarak, bununla, "nasıl teröristler olduğumuz" imajını kamuoyunda bırakmak istiyor. Bizleri davadan dışlamaya ve katılımımızı engellemeye çalışıyor. Davanın ileriki safhaları için hazırlık yapmak, üstlendiği görevi hukukla yürütmeyince terörle yürütmek istiyor.

Şimdi, dün burada olanlara gelelim. Olayları yaratan gerçekten Ali Sapan'ın söylediği iddia edilen sözleri midir? Biz duymadık, ancak bir an farzedelim ki bazı şeyler söyledi, peki bunları durup dururken, ortada hiçbir şey yokken mi söyledi? Bir izleyici meselesinden söz ediliyor. Ara verildiğinde dışarı çıkarken izleyicilerden birisi biraz geç kalmış ve bir polis tarafından uyarılmış. Bundan daha doğal ne olabilir? Kaldı ki daha sonra izleyici çıkıp gitmiş, yani ortada sözü edilecek hiçbir şey yok. Ayrıca bunun gerçekten olup olmadığı da belli değil. Yine bir an için diyelim ki, böyle birşey olmuş. Peki, hemen bunu alıp duruşmaya getirmek ve izleyicileri tehdit etmek mi gerekir? Küçük bir aksaklıkta bir memur görevini yapmış denerek karışılabilir mi? Çok açık ki, rahatlıkla böyle de görülebilir ve bu bir tercih meselesidir. Burada ve bu davada her şeyin aleyhimize kullanıldığını ve kullanılacağını biliyoruz. Ve bizim için şaşırtıcı bir durum da değildir bu. Ancak işler yine de biraz ölçülü ve belli bir olgunluk içinde yürütülmelidir. Belli ki bize yönelik haksız tutum ve uygulamalara karşı tavrımız olmaktadır ve olacaktır. Davayı açan ve yürütmek isteyen sizlersiniz. Eğer doğru ve hukuki bir iş yapıyorsanız, o zaman daha bu baskı ve tehdit niye? Burada sıkıyönetim mi var? Burası bir askeri mahkeme midir? O zaman, burada olanları Türkiye'nin sıkıyönetim askeri mahkemelerinde yaşananlarla karşılaştığımızda neden itiraz ediliyor? Herhalde bir rastlantı değildir, dün iki mahkemede olaylar yaşanıyor. Birisi burada, ikincisi ise İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde. Kürt halkının haklarını savunduğu için yargılanmak istenen Türk sosyologu İsmail Beşikçi'nin duruşmasında mahkeme heyeti izleyicileri tehdit ediyor, izleyiciler polis copuyla dağıtılıyor, 20 izleyici gözaltına alınıyor ve Beşikçi'nin avukatları, böyle yapılırsa bu koşullarda mahkemeye katılamayacaklarını ve duruşmalardan çekileceklerini açıklıyorlar. Her şey tıpkı burada olanlar gibi.

Bize karşı yapılanları ve bizden istenenleri çok iyi algılıyoruz. Bizden, sadece suskun bir tutum da

izin verilmeyen sadece yargılananlar değil, hukuk savunucularının da konuşmalarına izin verilmedi.

Sözde bir hukuk devleti olan Federal Almanya mahkemesinde olanlar bunlar. Kim bu uygulamaların hukuki yönünden bahsedebilir. Tutsakların da vurguladığı gibi Düsseldorf Mahkemesi çoktan Prusya kışlasına dönüşmüş bile.

Mahkemeler adli tatile girdiğinden duruşmalar 31 Temmuz 1990 tarihine bırakıldı.

değil, askeri emirleri andıran buyruklara kölece uymamız isteniyor. Bize karşı yapılan uygulamaların dayandığı mantığı iyi tanıyoruz. Bu mantık, halkımızın her tür lüsüyle yüzyüze olduğu sömürgeci mantıktır. Bu mantık, halkımızın varlığını ve yaşam hakkını tanımıyor, halkımızı yok edebilmek için terörü ve soykırımı vahşet düzeyinde uyguluyor. Bizse, zaten bu mantığa karşı isyan etmiş olan bir hareketin mensuplarıyız, halk olarak yaşam haklarımızı elde etmek ve savunmak için bu mantığa karşı savaşıyoruz ve yalnızca bu nedenle burada bulunuyoruz. Bizim böyle bir mantığa boyun eğmemiz beklenilebilir mi hiç?

Bize karşı üç gün-beş gün, üç yıl-beş yıl hapis cezasının bir tehdit aracı yapılmak istenmesi anlamsızdır, boştur. Bir Ali Sapan'ı veya başka birimizi karşınıza alıp da her fırsatta bununla tehdit etmeye çalışmanızın hiçbir değeri yoktur. Kaldı ki herkes buradadır, eğer salıverdiğinizden pişman sanız yeniden tutuklayabilirsiniz. Bunun için, size, hukuk, kanun ve gerekçe de gerekmiyor zaten. Nasıl olsa elinizde birkaç papaganınız var, istediklerinizi söyler ve onlara tekrarlatırsınız. Zaten kimse serbest bırakılmış da değildir. Tahliye ettik dedikleriniz yarı tutuklu bir konumda bulunuyorlar, her hafta iki gün zorla buraya getiriliyorlar. Eğer buraya geliyorlarsa, sanılmamalıdır ki, aldığınız kefalet için böyle yapıyorlar. Siz de iyi bilirsiniz ki, siyaset adamları için kefalet olmaz, daha mahkeme edilmeden cezası fazlasıyla çekirilmiş olanlar kefaletle bırakılmaz, bir siyaset adamının yaşamı ve değeri parayla ölçülemez. Arkadaşlarımız buraya anlayışlarının gereği olarak, siyasal çıkarları gerektirdiği için gelmektedirler; siyasal inançlarını savunmak ve sizin temelsiz iddialarınıza yerle bir edip haksızlığınızı ortaya koymak için burada bulunmaktadırlar. Bu durum bile sizin savlarınızı çürütmekte ve sizi rahatsız etmektedir. Bunu da çok iyi biliyoruz. Bu kadar oyun tezgahlamaya çalışmanızın bir amacı da bu oluyor.

Tutum ve davranışlarımız hiçbir değişiklik olmaksızın sürecektir. Elbette karşı karşıya bulunduğumuz uygulamalar karşısında daha çok duyarlı, dikkatli ve disiplinli olacağız. İnaniyoruz ki, izleyiciler de daha olgun ve dikkatli hareket edeceklerdir. Sadece açtığınız ve yürüttüğünüz dava değil, onunla birlikte buradaki oyunlarınız da boşa çıkmaya mahkumdur.

Selahattin Erdem
20 Haziran 1990

“Burası Prusya ordusunun kışlası mı, yoksa bir mahkeme salonu mudur?”

Öğleden önce konuşan iki arkadaşımın sözleri kesildi. Ayrıca avukatların söz haklarına da saygılı davranılmadı.

Bir konu veya bir olay, en iyi, örnekleri verilerek izah edilebilir. Bizler veya avukatlarımız bu yola başvurduğumuzda, Bay Belker büyük bir rahatsızlık duyarak hemen sözümüzü kesiyor.

Bir "Mahkeme Başkanı" olarak Bay Belker, olayların, gerçeklerin burada açığa çıkmasını sağlaması gerekirken, tam tersine buna kendisi engel oluyor. Olupbitenlerin açıklığa kavuşmasını istemiyor.

Dünkü ve bugünkü olayları, daha önceki tutum ve yaklaşımlarınızdan bağımsız olarak ele almak mümkün değil, ancak bütünlük içerisinde değerlendirilirse tam anlamıyla anlaşılabilir. Mahkemenin kamuoya açıklığından söz ediyorsunuz. Bizi bir olayı, dünden ve yarından -yani kendi bağlaşıklarından- kopuk olarak açıklamaya zorlarsanız kamuoyu bundan birşey anlayabilir mi?

Bay Belker'in bu tutumuna sadece bugün ve dün tanık olmadık. Özellikle son birkaç haftadır disiplin-disiplin deyip duruyor. Karşısındaki savcılar istedikleri an, istedikleri biçimde söz alıp konuşabi-

liyorlar. Çoğu zaman söz almaya bile gerek duymadan, bizlerin veya avukatlarımızın sözlerini keserek konuşabiliyorlar. Bize gelince Bay Belker'in yaptırımları hazır.

Söz alıp konuşmak istediğimizde, sözümüz kesiliyor, söz haklarımız elimizden alınıyor, konuşturulmuyoruz. Hukukla bağdaşmayan bu tavırları protesto ettiğimizde, cezalarla tehdit ediliyor veya karşılaşıyoruz.

O zaman zahmet edip bizleri bu salona neden getiriyorsunuz ki?

Bay Belker heyeti bunları boşuna yapmıyor, amaçlı olarak yapıyor. Özellikle tanıkların dinlenmesi saffasında yapmaları, daha da dikkat çekici oluyor. Bu amacın ne olduğunu açıklamak istesem şimdi, arkadaşlarım gibi benim de sözümün kesileceğini biliyorum.

Bu nedenle, son günlerde disiplin sözcüğünü giderek daha sık kullanan Bay Belker, bir mahkeme başkanının ağızına bu sözcükten çok, hak-hukuk-adalet gibi kavramlar yazsın ya, bu tür nitelikleri sizden zaten beklemiyoruz; fakat söyler misiniz, burası Prusya ordusunun kışlası mı, yoksa bir mahkeme salonu mudur?

M. Salt Yıldırım

“Çünkü artık sen, Kürdistan halkının varlığında ve benliğindesin”

Son yıllarda yalnızca Türkiye’de değil bir çok dünya ülkesinde, Kürdistan halkının çağdaş tarihine, özellikle soykırım ve katliamlarına, halkın sindirilme politikasına, uygulanış dönemine olan ilgi hissedilir ölçüde artmış bulunuyor. Çok sayıda kitap, dergi, arşiv araştırmaları yayınlanıyor, dağıtılıyor. Ve her geçen gün bu gerçeklere bir yenisi daha ekleniyor. İşte bunlardan bir tanesi de Sosyolog İ. Beşikçi’nin “Devletlerarası Sömürge Kürdistan”ı. “Batı’da hüküm süren kanılara göre” Kürdistan’da son yaşanan olaylar ve PKK’nın vermiş olduğu kırsal alandaki gerilla savaşları sanırım bu ilginin biraz daha derinleşmesine katkıda bulunuyor. Ve bu anlamda batının son dönemlerde Kürdistan’daki gelişmelere ılımlı bakması, gözlerden kaçmıyor. Gerçi deyim yerindeyse, sözüm ona “İnsan Hakları” olsun, “Birleşmiş Milletler” olsun Kürdistan sorununa duyarlılıkları sıfır elde sıfır olmuştur. Sosyolog Beşikçi’nin de belirttiği gibi bir halk, koskoca bir halk yok edilmekle eritilip bitirilmekle başbaşa bırakılarken kimyasal silahlarla soyları tüketilmeye çalışılırken, bunlar halen lades tutup, yazı tura atmaktadırlar. 30 Milyon insanı tanımak, benliğini; kişiliğini ortaya koymak bundan da öte ulusal benliklerini iyi bir dilde bıkmadan usanmadan anlamlı bir yazı ile kitaplaştırmak elbette her sos-

yolog doktorun harcına değildir.

Yıllardır yılmadan usanmadan hep aynı gerçekleri vurguladın. Aynı gerçekleri kaleme aldın, 60’lardan beri hassas bir şekilde Kürdistan’ı tanıttın, gelenek ve göreneklerini yakından inceledin, hiç bir zaman dize gelmedin. Tarihin gerçeklerini bir kez daha kanıtladın. Bundan dolayı kafeslerde değil bizimle beraberisin. Çünkü biliyoruz ki düşüncenin özgür bir Kürdistan ve 167 devlettir.

Ah Beşikçi dostum ah, perşembenin gelişi çarşambadan bellidir. Senin de kitaplarının gelişi belliydi. Sana verecekleri fermanın, kıracakları kalemin salonu bile bulunmaz oldu. Bilmiyor muydun sömürgecilerin yasalarından senin hissene düşecek payı, kafeslerin daha derinliklerinde kalacağını. Bütün bunları niye yazdın, niye çizdin? Yoksa “Milli” duyguların mı kabardı Beşikçi kardeşim. Senin neyine idi Kürdistan’ın sömürge bile olmadığını statüsünü yazmak. Bilmiyor muydun sömürgeci devletin piyasası sosyologlarla, doktorlarla, profesörlerle dolu olduğunu? Bilmiyor muydun üniversitelerin dekanların sana düşman olduğunu. Düşünen insanın düşmanının çok olduğunu. Bütün bunlar senin neyine be kardeşim. Kürdistan’ı bölmüşler, parçalamışlar, sindirmişler, ağaları, beyleri ajanlaştırmışlar, şuna bak şuna Kürt bile değilsin kardeşim. Hiç

mi bıkmadın hiç mi usanmadın, bir de tutmuşsun 1915’leri 25’leri karıştırmışsın. Kürdistan’ın azınlıklar sorunu olmadığını yazmışsın. Senin neyine bütün bunlar. Yıldırım gibi ne tez yazdın, ne tez çizdin ve bir de bu huzla yok ettirdin, toplama rekorları kırdırtın. Yazdıklarınla çizdiklerinle. Hem de bir tek sahifesi kalmazca sana “sanki yazılmamış gibi oldu.”

Ama gene de yazatlarının varlığı bizimle beraber, benliğimizde gönlümüzde. Ah Beşikçi kardeşim ah, bilmiyor muydun her şeyin her yerde söylenmeyeceğini, bilmiyor muydun 450 milletvekilinin, bakanın, başbakanın, itinin, MİT’inin, karşına dikileceğini ve meşru görülmeceğini. Bir de tutuyorsun insanların burnunun dibinde “Devletlerarası Sömürge Kürdistan” diyorsun, diretiyorsun. Ah Beşikçi ah, helal sana anandan emdiğin süt, helal sana kutularca harcadığın mürekkep, helal sana onurlu yaşamda dayattığın direnç.

Şimdi seni dize getirmek için uğraşıyorlar, yargılamak için salon arıyorlar, arasımlar bakalım bulacaklar mı? Çünkü artık sen Kürdistan halkının varlığında ve benliğindesin. Hiç yalnız değilsin. Kürdistan halkı senin gerçek dostundur. O yüzden sığdıramazlar seni hiç bir yargı salonuna. Ah Beşikçi ah.

K. İnanç
Viyan / 22.05.1990

Senaryo tamam

Kutlu-Sargın ikilisi yine sahnede

Adı komünist, gerçekte ise burjuvazinin resmi komünist partisi olan TBKP’nin iki lideri Haydar Kutlu ve Nihat Sargın uzun süredir tutuklu bulundukları cezaevinden 4 Mayıs 1990 günü serbest bırakıldılar.

Teslim olmaya geldikleri dönemle, serbest bırakıldıkları dönem karşılaştırılınca, bu tarihlerin tesadüf olmadığı görülmektedir. Dikkat edilirse 1988 yılı Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi açısından bir zafer yılı, TC açısından tam bir hezimet yılı olmuştur. TC’nin en kritik bir döneminde sözüm ona, PKK’ye karşı savaşmaya gelmişlerdi. Kendi ağızlarıyla, dönemin bakanı olan Adnan Kahveci’nin telefon daveti üzerine döndüklerini itiraf etmişlerdi. Şimdi ise Kürdistan’da “intifada” var. Tüm halk kitleleri isyana kalkmıştır. Artık “aile” içindeki kavgalara son verip, esas düşmanları olan PKK’ye karşı savaşmaları icab ediyor. Bunlar her tür politika ile uzlaşır. Bundan kimsekinin kuşkusu yok, yeter ki, egemen sınıf şovenizmi yaşatılsın.

Neden mi tutuklandılar? Türk egemen tarihini biraz bilenler, bunu anlamakta güçlük çekmeyeceklerdir. Türk burjuvazisi ihanetçilerini böyle mükafatlandırır. Denilebilir ki en büyük madalyayı yine Kutlu-Sargın beylere taktılar. Ya Topal Osman’lar, Çerkez Ethem’ler ve Rayber’ler gibi ölüm cezaları alsalardı ne yaparlardı?

Türk burjuvazisine uşaklık, halıkana ihanet eden tüm unsurlar, bu tür planlarla cezalandırılmışlardır. TC.’ye uşaklık eden hiç kimse bu akibetten kurtulamamıştır.

Komünist olduklarından, yada TC aleyhine siyasi faaliyette bulunduklarından dolayı da tutuklanmadılar. TC’ye verdikleri bir söz vardı. “Bize yasal yolları açarsanız, bu kadar gücümüz var. PKK’yi şu kadar zamanda bitiririz” diye söz verdiler ve geldiler. Verdikleri sözü tutmadılar. Görevlerini yerine getirmediklerinden dolayı içeri atıldılar.

Bilindiği gibi 12 Eylül faşizmi iş başına gelince Demirel, Erbakan, Ecevit, Türkeş de tutuklandılar. Her halde bunlar da komünist olduklarından dolayı tutuklanmadılar. NATO ve CIA bunlara ayrı, ayrı misyonlar vermiş-

ti. Bu misyonlarını yerine getiremeyince “göreve itaatsizlik”ten içeri alıp, birazcık kulaklarını çektiler. Yeni bir görev başlayınca da serbest bırakıldılar. Kutlu ve Sargın’ın da durumları böyledir.

Ülkeye dönüp teslim olduklarında “demokrasi var” diye bağrdılar. Cezaevinden çıkınca da “demokrasi sayesinde kurtulduk, yaşasın demokrasi” diye bağrdılar. Bravo size... Sokaktaki adam, Özal’a mektup yazıp “demokrasi istiyoruz” derken, siz demokrasi var diye tutturuyorsunuz. Bravo, bravo... 70 yıllık KP sekreterinin, sokaktaki adamdan farklı olması gerekmiyor mu?

Artık ihanetçilik de, Türkiye ve Kürdistan’da fazla yüz bulmuyor. Uşaklığın para ettiği ve meslek sayıldığı bir dönemde sanatinizi icra edemediyseniz, fırsatları değerlendiremediyseniz bu saatten sonra bir şey yapabileceğinizi hiç sanmıyorum. Saflar netleşmiştir. PKK’nın direnişçiliği büyük bir ayrışmayı gerçekleştirmiştir. Belli bir dönem yüzünüzü cilalayarak komünist geçinebildiniz. Bundan böyle bunu da yapamayacaksınız.

Senaryonun son bölümünde, 20 günlük “ölüm orucu” yer alıyordu. **PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan** yoldaşın belirttiği gibi “aşlında siz açlık grevinin ve direnişin şerefıyla oynuyorsunuz”. Hangi rejime karşı gelip teslim oldunuz ki, hangi rejime karşı direnirsiniz. Neden açlık grevine daha önce başladınız da, serbest bırakılacağınız son günlerde bunu yaptınız? Hemen onu da belirtelim. Nasıl olsa serbest bırakılacaktınız, direnerek kazandık, sahtekarlığın ortaya atmak için, nöbetleşe açlık grevine girdiniz. Ama yaşanan gerçekler, bu sahtekarlığınızı ortaya çıkartmıştır.

Şu anda özgürlüğünüze kavuşmuş bulunuyorsunuz, yasal bir parti de kuracaksınız. Halkın “intifada”ya kalktığı, aydınların ve yazarların zindana atıldığı, hiç bir düşünce özgürlüğünün olmadığı, günde onlarca devrimcinin şehit olduğu Türkiye demokrasisinde! yeni kuracağınız partinin, soyadınız kadar size KUTLU olsun...

REFİK
Suudi Arabistan

“Zaman en güzel ilaçtır...”

Kalk,
Kürt Halkı Ayağa Kalk

Dedi; iki ayaklı kurt
Ha bir it ölmüş, ha bir Kürt
Düşmana verilir mi yurt?!
Kalk Kürt Halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Yıllardır bağhdır kolun
yasaktır kültürün, dilin
Yurdu almak can bedelin
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Halka dışkı yediriyor
Düşman azdı kuduruyor
Kürdü Kürde vurduruyor
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Yetmez mi çektiğin çile?!
Düşmana bıçağı bile
Türkiye halkları ile
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Yüzyıllardır ezilirsin
Kaptan kaba süzülürsün
Kurşunlara dizilirsin
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Şahturna Kürt olmak suçun
İnsan sayılmazız niçin
Bağımsız (sosyalist)
bir vatan için
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Ozan Şahturna
Berlin, 21.5.1990

Değerli dostlar;

Merhabalar... Yükselen ulusal bağımsızlık-özgürlük mücadelesine ve toplumsal kurtuluş mücadelesine koşut olarak gönüllerde yankısını bulan sevinç, gurur heyecanlarıyla merhaba demek daha da anlam kazanıyor!...

Merhabamızın, yükselen savaşım gururumuzla, mücadele birlikteliğimizle pekişeceğine, pekişmesi gerektiğine inanıyoruz!

Dostlar, Berxwedan’ın 102. sayısında (Şahturna-Şiar sanatçılarıyla b-n) yayınladığınız röportajda bazı yanlışlıklar olmuş. Söyleşi, konser programımızda gürlütü atmosferinde ve acele yapıldığından, belki de muhabir arkadaşınız ses teybinden yanlış anlamış olabilir. Düzelttilmesini rica ediyorum. Şöyle ki, 2. soruyaıt bölümünde benim, “Kürdistan’da iken, Kürdistan’ın sömürge olduğu ve bağımsız bir devlet kurulması yönünde bir düşünce yoktu. Ancak yurtdışına çıktıktan sonra, Kürdistan’ın kur-

tuluşu için mücadele edilmesi gerektiğini gördüm” yazısı yanlıştı. Doğrusu şöyledir: Ben ülkede iken de Kürdistan’ı sömürge görüyordum. Hatta, bu düşüncelerimi teyit eden yapıtlarım vardır. Örneğin, 1975’lerde yazıp bestelediğim “Kürdistan’da milli zulme bakın” adlı türkümü konserlerde de okudum. Yine 1980 askeri-faşist darbesinin akabinde yaptığım “Halk Düşmanları” adlı kasetimde, bir türküm Kürdistan’ın dramını dile getiriyordu.

Avrupa’da, hemen tüm konserlerimde dile getirdiğim gibi, bir çok örgüt gecelerinde ve toplantılarında Kürdistan’ın sömürge olduğunu dile getirmişim ve bu konularda bir çok polemığe girmişimdir. Kemalist sosyal-şoven etkilenmelerden ve kuyrukçuluktan kurtulamayan kimi örgüt ve sanatçılar günümüzde bile görüşlerini devam ettirme bedbahtlığına düşmüşken, ben yıllar önce Kürdistan gerçekliğini savunuyordum. Nitekim, yurttaşlıktan atılmamda devrimciliğimin, mücadeleciliğimin, boyun eğmezliğimin yanında, Kürt sorununa değinmem de rol oynadı... Yakınmıyorum, onur duyuyorum... Bu görüşlerim, mücadelede önemli yer tuttuğu için gelecek sayınızda düzeltilmesini önemle rica ediyorum.

Birde, doğum tarihim 1950’dir. Yanlışlıkla 57 yazılmış.

Biz yüreğimizle, inancımızla, sorumluluğumuzla gelişen mücadeleyi, dolayısıyla “PKK”yı desteklemeyi görev bildik ve bileceğiz. Yoksa özü başka, sözü başka; PKK’lı görünmekle, olmayan kişiliği sergilemeyi en büyük şahsiyetsizlik sayarız.

Zaman, en güzel ilaçtır. Herşeyi zaman gösterecektir...

Dostça, başarı dolu selamlarımızla!..

Ozan Şahturna
Ozan-Gazeteci Şiar

Köleliğe isyan edenlerin sesi BERXWEDAN’a

Hertürlü gericiliğe isyan diyenlerin sesi **Berxwedan** gazetesinin 100. sayısına ulaşması tüm isyancılara ve dostlarımıza kutlu olsun. **Berxwedan**’ın 100. sayıya ulaşmasında başrol oynayan ölümsüz şehitlerimiz, kahraman esirlerimiz ve yılmaz savaşçılarımıza bin selam... Köleliğe isyanın baş komutanı **A. ÖCALAN**’a ve onun izinde isyan eden emekçilere kucaklar dolusu selamlar, saygılar...

Ülkeden 20 bin km uzaklıkta bir diyarda yaşıyor olmamız bizi ulusal isyandan alıkoyamıyor, alıkoyamayacaktır da.

Berxwedan gazetesinin 100. sayısına ulaşmış olmasının sevinç ve gururu ile yazıyorum. Gazetemiz çağdaş ulusal kurtuluşun sesidir. Çünkü, çağdaş başkaldırının yaratıcıları şehitlerimizi “**Direnış Kahramanlarımız**” köşesinde tanıtıyor, anyor ve yaşıyor. “**Adım Adım Kürdistan**” köşesinde karış karış ülke-

mizi tanıma olanağına kavuşuyoruz, bağımsız ve özgür vatana olan özlemimiz daha çok alevleniyor. Dağ ve zindan direnişine ilişkin haber ve yorumlar ile her türlü ihanet ve geriliğin nasıl aşıldığını, ezildiğini ve direnişin gücünü neye kadar olduğunu öğreniyoruz.

Berxwedan’ı özgüç ile emekçilerin, isyan eden kölelerin emek ve çabası ile bugünlere ve bu düzeye ulaşması biz emekçilere gücümüzün neye kadar olduğunu daha çok öğretiyor.

Berxwedan’ın bugünlere ulaşmış olması, ulusal kurtuluş mücadelesinin geldiği düzeye uygun olarak haftalık çıkarılmasının hedeflenmesini gelişmeler zorunlu kılmış durumdadır. Bunun için yazarından, muhabirine, dağıtıcısına kadar tüm emekçiler, köleliğe isyan diyenler daha çok görev başına, daha çok yeni mevziler için İLERİ...

Lezgin Belengaz
Avustralya-Melbourne’den

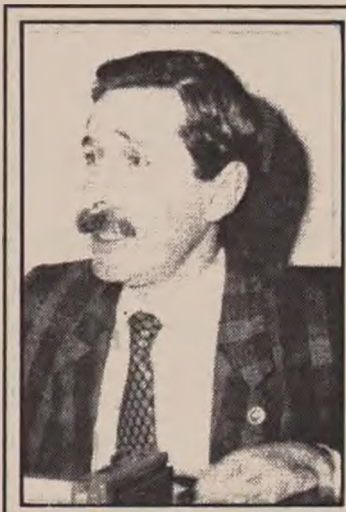
SOYKIRIM KARARNAMELERİ EŞLİĞİNDE "KÜRTÇE'YE ÖZGÜRLÜK" PLANLARI

PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş savaşının yaygın halk ayaklanmaları düzeyine varmasıyla birlikte emperyalist, sömürgeci ve işbirlikçi-uşak çevrelerinin "Kürtçe'ye özgürlük" çerçevesinde sınırlı kültürel özerklik tartışmaları da daha bir yoğunluk kazandı. Bu tartışmaların ve hazırlanan planların en önemli yanı, ulusal kurtuluş mücadelemizi katliamlarla bastırmayı amaçlayan soykırım kararnamelerinin başarısına bağlı olarak ele alınması. Başta ABD emperyalizmi olmak üzere AT ülkeleri ve hatta Sovyetler Birliği, Kürdistan sorununun, Ortadoğu'daki mevcut güçler dengesini bozmadan, reformlar yoluyla çözümlenmesinden yana bir politika izliyorlar. Türk Genel Kurmaylığı ve iktidarıyla muhalefetiyle tüm sömürgeci burjuva partileri de "Kürtçe konuşmanın serbest bırakılması" gerektiğinde hemfikir olduklarını açıkladılar. Ama bunun, PKK ve önderliğindeki ulusal kurtuluş mücadelesinin ezilmesi, imha edilmesi sonucunda olabileceğini de vurguladılar.

İşte soykırım, sürgün ve sansür kararnamelerinin ardından "Kürtçe'ye özgürlük" tartışmalarının yoğunlaştırılması da bu politikanın bir parçası olarak gündeme geldi. ABD'nin en ünlü ve eski dışişleri bakanlarından Henry Kissinger'in bundan yıllar önce Doğu Kürdistan'daki mücadele ile başı dertte olan İran Şahı Rıza Pehlevi'ye sunduğu taktik, bugün TC tarafından Kuzey-Batı Kürdistan'da uygulanmak istenmektedir. Kissinger, Şah'a "İsyan sırasında reforma gidilirse, bu ancak isyan edenleri azdırmaktan başka bir işe yaramaz. İsyanı bastırmadan reforma gitmek yanlıştır" diyerek önce mücadeleyi katliamla bastırmasını, ancak ondan sonra bir takım kırıntılar vermesini önermişti. Sömürgeci-faşist Türk devleti de 10 Nisan'da yürürlüğe giren soykırım kararnameleriyle önce PKK'yi topyekûn imha etmeyi, ardından "Kürtçe'yi serbest bırakma"yı planlıyor. Bu, doğrudan başta ABD olmak üzere tüm emperyalist güçlerin işbirliğiyle uygulamaya konulmak istenen bir plandır. Emperyalistler, ANAP'la PKK'yi imha etmeyi, SHP ile ise "anadilde konuşma özgürlüğü" çerçevesinde sınırlı bir kültürel özerkliği hayata geçirmeyi amaçlıyorlar. Kürt işbirlikçi-uşak kesimleri de dayanak noktası olarak ele alıyor, buna hazırlıyorlar.

Bilindiği gibi geçtiğimiz yıldan bu yana emperyalist metropollerde "Kürtler'in kültürel kimliği ve hakları" vb. adlar altında bol bol konferanslar, toplantılar yapılmıştı. Paris, Bonn, Washington ve Lozan'da yapılanlar, bunlardan sadece birkaçıdır. Buralarda asıl olarak, daha baştan beri kültürel özerkliğe hazırlanan işbirlikçi-reformist Kürt çevreleri öne çıkarılmaya, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin öncüsü ve tüm bu gelişmelerin yaratıcısı PKK ise dışlanmaya ve "terörist" ilan edilmeye çalışılmıştı. Yine bu toplantı ve konferansların bir diğer amacı da, beyhude bir çabayla kemalist inkar politikasında direkten ve bu haliyle de iyice komik duruma düşen sömürgeci TC'nin kısmi bir "kültürel özerkliğe" zorlanmasıydı.

Günümüzde buna yeni halka-

Kürt kemalist Fuat Atalay

Dersimli Hasan Hayri'de kemalistlere çok hizmet etti. Kemalistler, onu yargılamadan idam ettiler.

Hasan Hayri'nin son vasiyeti: "Mezarımı yol üstüne yapın. Gelen giden tükürsün diye. Kemalistlere hizmet ettiğim için" oldu.

lar ekleniyor. ABD emperyalizmi bir yandan TC'yi gerillaya karşı her türlü karşı-devrim araç-geçerleriyle donatır ve "PKK teröristtir" diye açıklamalar yaparken, diğer yandan da Ankara'daki Büyükelçisi Abramowitz de içinde olmak üzere en yetkili ağızlardan "Kürtler'in kültürel haklarının tanınması, kendi dillerinin -yani Kürtçe'nin- serbest bırakılması" vb. açıklamalarda bulunma sahtekarlığını gösteriyor. Türk basını son dönemlerde Amerika'nın Sesi Radyosu'nun "Kürtçe program" yayınlamaya başladığını yazıyor. ABD emperyalizminin çıkarları ve politikaları doğrultusunda yayın yapan ve buna hizmet edin Amerika'nın Sesi Radyosu'nun, bu Kürtçe programları hangi amaçla ve nasıl yayınlayacağı bellidir. PKK ve önderliğindeki ulusal bağımsızlık savaşımıza karşı, bunların anti-propagandasını yapan, buna karşın Kürt işbirlikçi-reformist çevrelerin güdülerine hitap eden bir politika izleyecek ve Kürdistan'daki orta kesimleri de Türk sömürgeciliğiyle iyice uzlaştırmayı esas alacaktır.

Yine, Paris'teki "Kürt Konferansı"na katıldıkları gerekçesiyle kendi içindeki Kürt küçük-burjuva milliyetçilerine bile tahammül edemeyen ve bunları partiden ihraç eden SHP, bugün "Kürt Raporu" hazırlayıp, Kürtçe'nin serbest bırakılması doğrultusunda hazırlıklar yapıyor. Özel savaş kurmaylarından sömürge valisi Hayri Kozakçıoğlu bile Kürtçe'nin her yerde konulduğuna, kendisinin "Devlet dairelerinde bile Kürtçe konuşabiliyorsunuz" dediğini söylüyor gazetecilere. ABD emperyalizmi ve özel savaş kurmaylığından sınırları belirli bir "anadil özgürlüğü" izni çıktıktan sonra, SHP için kendi içindeki işbirlikçi-uşak Kürtler'e dayanarak bir "Reform Paketi" hazırlamak hiç de zor ve riskli olmuyor. Kürtçe'nin serbestçe konuşulmasıyla, yani Kürtçe üzerindeki yasağın kalkmasıyla işbirlikçi-reformist çevrelerin Kürtçe yayın yapması, türk söylemesi ve kaset çıkarmalarına izin verilmesiyle PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin önünün barajlanacağı, halkın bağımsızlık,

özgürlük ve halk demokrasisi taleplerinin önü kesileceği hesaplanıyor.

Bunun için emperyalist ülkelerin pratik deneyimleri ve hangi modelin daha uygun olacağı konusunda tartışmalar yürütülüyor. İspanya'nın Bask, İngiltere'nin Galler ve İrlanda, İsviçre'nin Kantonlar'da uyguladığı politikalar, tartışılan örneklerin başında geliyor. Sömürgeci-burjuva basın-yayın organları da, bu ülke yetkilileriyle ard ardına röportajlar yapıyor ve yayınlıyorlar. Türk sömürgeciliğinin örnek almaya çalıştığı bu politikalar, ulusal sorunu sürümce-medir bırakarak, halkların bağımsızlığı, özgürlüğü ve eşitliği temelinde çözüm üretmeyen; tam tersine sömürgeleri, sömürgeci devletlerin egemenliği altında tutan ve sadece bir takım ulusal-kültürel haklar vererek sömürgeci varlığı korumayı amaçlayan bir nitelik taşıyor. Böyle bir politikanın ise, Kürdistan'da yaşam şansı bulunmuyor.

SHP, "Kürt Raporu"nu Genel Sekreter Deniz Baykal, Genel Sayman ve Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay, Genel Sekreter Yardımcısı ve Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin, MYK (Merkez Yürütme Kurulu) üyeleri Hakkari Milletvekili Cumhur Keskin ve Ankara Milletvekili Eşref Erdem'den kurulu bir komisyona hazırlanıyor. Heyeti oluşturanların kimliğinde de görüldüğü gibi, SHP'nin sınırlı kültürel özerklik planı, işbirlikçi-uşak Kürtler eliyle hazırlanıyor. Bunlardan Fuat Atalay, Avrupa Parlamentosu'nda, yabancı parlamenterlerinin, TC'nin Kürt halkına bas-

ri" olarak geçiyor. Gerçeklikleri bu. Her ikisi de bu gerçekliklerini gizleyebilmek için sömürgeci ordunun Kürdistan'da halka uyguladığı işkenceleri arada bir TC Parlamentosu'na getirerek halkın çıkarlarını savunuyormuş gibi son derece ikiyüzlü ve alçakça pozlara da girebiliyorlar.

Bugün de Türk sömürgeciliğinin ulusal kurtuluş savaşımızı boğma çabalarına, politikalarına ve halkımıza karşı işlediği suçlarına ortak oluyorlar. ANAP Mardin Milletvekili Nurettin Yılmaz bile, TC'nin Kürtçe üzerine koyduğu yasağı tanımadığını ifade ederek şöyle diyor:

"Ben Nurettin Yılmaz olarak Kürtçe konuşuyorum, Meclis'te seçmenlerimle, diğer Kürt milletvekili arkadaşlarımla Kürtçe konuşuyorum, kim başkasının anadilini engelleyebilir, kim engelleme hakkını kendinde bulabilir? Kürtçe yayın yapmayı, Kürtçe eğitim öğretim yapmayı yasaklamaya kargalar bile güler, bunu yasaklayacaklarına 10-15 milyon Kürdün kellesini koparsınlar daha iyi... Güneş balçıkla sıvanmaz. 'Kürt yoktur' demekle Kürt halkı yok olmaz."

Nurettin Yılmaz gibi bir ANAP milletvekili bile Kürtçe konuşmayı Kürt halkı, ulus kimliğine sahip çıkma temelinde ele alıyor ve vurguyu bu noktaya yapıyor. Yani, ulus kimliğini, ulusal özelliklerini reddederek değil. Ve SHP'nin adı belli işbirlikçi-uşak Kürtler eliyle hazırladığı raporu hakkında da; "SHP, Kürtler konusunda devekuşu politikası izliyor. Görmemezlikten geliyor. İddia ediyorum, bir erken seçim olsa, SHP Güneydoğudan %5 oy bile

doğal olarak Kürt dilinin korunup geliştirilmesini ve yetkinleştirilmesini de içermektedir. Yani anadilde konuşma özgürlüğü, kültürel gelişme özgürlüğü ulusal bağımsızlık politikasının alternatifi değil; tam tersine ulusal bağımsızlık politikası içindedir, onun bir parçasıdır. Güncel gerçekler de bunu doğrulamaktadır. Eğer bugün sömürgeciler, Kürtçe üzerine koydukları kendi yasaklarını kaldırmayı tartışıyor, insanlar "Ben Kürdüm, Kürtçe konuşmak da en doğal hakkımdır" diyerek bunun savunusunu yapıyorsa; bu gelişmeyi ortaya çıkaran tek güç PKK ve önderlik ettiği ulusal kurtuluş mücadelesidir. PKK önderliğindeki ulusal kurtuluş mücadelemiz, kemalist-sömürgeci inkar politikasını paramparça ettiği, TC'nin sahtekarlığını, ikiyüzlülüğünü ve yalancılığını açığa çıkararak dünya genelinde teşhir ettiği ve gerçekleri hiç tartışmasız bir biçimde gözler önüne serdiği için, düşman şimdi "Kürtçe'ye özgürlük"ten söz etmektedir.

Türk sömürgeciliği ve emperyalist güçlerle halkımızın bağımsızlık, özgürlük ve halk demokrasisi mücadelesine karşı, bu mücadeleyi katliamlarla bastırma ve onun üzerinde çıkar elde etmek amacıyla işbirliğine giren uşak Kürtlere, Kürdistan halkının yanıtı son derece açıktır. Herkes adımını ona göre atmak durumundadır. Sömürgeci-faşist TC Parlamentosu'nda bulunan diğer Kürt milletvekilleri de, eğer cılız da olsa yurtseverlik duyguları ve halka bağlılıkları varsa; halkımızın katli, kendi vatanından göçertilmesi, tüm ulusal-toplumsal haklarından mahrum edilerek lanetli bir kölelik içinde tutulması temelinde emperyalist metropollerde pişirilmeye, sömürgeciler ve yerli işbirlikçiler eliyle zorla piyasaya sürülmeye çalışılan bu zehirli aştan uzak durmalıdırlar. Düşmanın suç ortağı haline gelmemelidirler. Eğer gerçekten halkımızın haklarını ve çıkarlarını temsil etmek istiyorlarsa, bulundukları yerlerden Kürdistan halkının yürütmüş olduğu savaşın bir dil sorunundan, bir geri kalmışlık sorundan dolayı değil, bir halkın böylesine ağır bir tarzda köleleştirilmesinden, ülkesinin işgal edilmesinden, tüm maddi-manevi zenginliklerinin talan edilip yağmalarından kaynaklandığını, bunun bağımsızlık ve özgürlük savaşını olduğunu ve sonuna kadar haklı temellere dayandığını açıklamalıdırlar. Bunu yapacak cesareti kenderlerinde bulamıyor, ama aynı zamanda halkımızın karşısında suçlu konumda bulunmak istemiyorlarsa istifa etmelidirler.

Kürdistan halkı açısından sorun, kendi vatanında bağımsız ve özgür yaşama sorunudur. Savaş, bunun içindir. Bu sorun çözümlendiği zaman kendi diliyle okuyup yazma, kültürünü zenginleştirme sorunu da kendiliğinden ortadan kalkar. Bu yüzden de Kürtçe konuşup konuşmamayı TC'nin icazetinden aramıyor, buna gerek de duymuyor. Bundan sonra da halkımız kendi diliyle, Kürtçe konuşacak, türkülerini söyleyecek, Kürtçe kaseler dinleyecek. Kürtçe kaseler yapmak için Türk sömürgeciliğinin icazetine, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da gerek duyulmayacaktır.

ANAP, SHP, DYP ve DSP'yi birleştiren asgari mü

"KÜRTÇEYE ÖZGÜRLÜK"

neydoğu'ya polisiye tedbirlerden öte çözüm yolları arayan iktidar anya'daki Bask ve İngiltere'deki Galler modelleri üzerinde çalışıyor. ulusal ortak nokta, Kürtçe yasağının kaldırılması.

Amerika'nın ANAP'lı Nurettin Yılmaz

G.Doğu' Kürtçe yasağı kaldırılmalı

İLGİSİ

WASHINGTON, (Tercüman)-ABD'nin Güney Doğu Anadolu bölgesine olan ilgisinin 1979 yılında başladığı ve giderek arttığı tesbit edildi. Bu ilgil, ABD'nin Ankara Büyükelçiliği'nden Washington'a çekilen çok miktarda gizli telgrafın anlaşılıyor. TERCÜMAN'ın ele geçirdiği ve büyük bölümünün 1979 tarihini taşıdığı bu telgraflar, Doğu'daki gü-

Kürtçe konuşuyorum Ben Nurettin Yılmaz olarak Kürtçe konuşuyorum. Meclis'te seçmenlerimle, diğer Kürt milletvekili arkadaşlarımla Kürtçe konuşuyorum. Kim başkasının anadilini engelleyebilir. İskandinav ülkeleri birkaç bin Kürt için bile Kürtçe eğitim veren okullar açmışlar, yayınları var. Ama Türkiye'de milyonlarca Kürt yaşıyor, ana dili

ANKARA (ANKA) — ANAP re baskı açmasını değiştirmesiyle olur. 1. ürdin Milletvekili Nurettin Yılmaz, 2000'li yıllara girerken Türkiye'de Kürtçe'nin kaldırılması gerektiğini, heyeti vali, belediye başkanları, Kürtlerin, eğitim veren okullar açmaları, yayınları

kı uyguladığı, kendi dilini konuşmasına bile izin vermediğini söylemeleri üzerine, kürsüye çıkıp kendisinin de Kürt olduğunu, ama hiç de baskı görmeden bir milletvekili olarak Avrupa Parlamentosu'na kadar gelebildiğini söyleyecek kadar Türkleşmiş bir uşak. Hikmet Çetin, İran İslam Devrimi sonrasında Tahran'daki ABD Büyükelçiliği'nde ele geçirilen CIA raporlarından, "Kamran İnan'ın yanı sıra CIA'nın en çok güvenebileceği Kürtlerden bi-

alamaz" diyor.

Başta da belirttiğimiz gibi, PKK öncülüğündeki Kürdistan ulusal bağımsızlık politikasına ve savaşına karşı, "anadilde konuşma özgürlüğü"nü bir alternatif olarak çıkarılmaya çalışılması, başlı başına emperyalist-sömürgeci bir politikadır ve halkımızın ulusal bağımsızlık ve özgürlüğünü engellemeyi, Türk sömürgeciliğini yaşatmayı amaçlamaktadır. Oysa gerçekte, PKK'nin bağımsızlık politikası ve mücadelesi,

LEGAL ÖRGÜTLENME VE “HEP” ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Baştarafı 1. sayfada sunmaktadır.

Kırsal alanda olduğu gibi şehirlerde de kitlelerin eyleme kaldırılması PKK'nın yılları alan kararlı mücadelesinin ürünü olmuştur. Bu aşamadan sonra görev, kitleleri ulusal kurtuluşçu cephe anlayışıyla topyekün örgütlemek ve eyleme kaldırmaktır.

Türk burjuvazisi de bu potansiyeli ulusal kurtuluş mücadelesinin gücü olmaktan çıkarmak istiyor, bunun önlemlerini alıyor. Son çıkarılan kararnamelerin, kitlelere uygulanan sistematik terörün anlamı budur. Halk potansiyelimize yönelen sadece Türk burjuvazisi değildir. 1980'den beri hiç sesleri çıkmayan, ipliği pazara çıkan, her türlü olumsuzluğun içinde olan Kürt küçük-burjuva reformistleri de bu potansiyeli bencil sınıf çıkarlarına zemin yapmanın uğraşı içine girmişlerdir. Bunlar ve sınıf eğilimleri olarak aynı konumda olan bir kısım Kürt burjuva politikacıları, legal zemine yatkınlıklarına, bu zemini kullanma "ustalıklarına", ulusal kurtuluş örgütlenmesinin içinde bulundukları zorluklara, Türk burjuvazisinin PKK'ye olan düşmanlığından göz yumacağına ve emperyalist burjuvazinin muğlak kültürel özerklik dayatmalarına güvenmektedirler.

Gerek Kürdistan'da gerekse Türkiye'de demokrasi devrim sorunudur. Bu gerçek bilimsel olarak ispatlanmıştır. Pratik devrimci mücadele devrim olanağı dışında demokrasiye kavuşulamayacağını göstermiştir. Reformcu demokrasinin halka vereceği birşey olamaz. Legal zeminde, bu zeminin olanakları zorlanarak verilecek bir mücadelenin ve bu doğrultudaki bir örgütlenmenin, demokrasi ile devrim bağlantısını temel alması gerekir, aksi durumda demokrasi ve demokrasi için mücadele boş sözler olmanın ötesinde bir anlam taşımaz.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin ürünü olarak Kürdistan'da Türk sömürgeci hegemonyası ideolojik ve siyasal olarak sarsılmıştır. Kürdistan'da Türk devletinin tüm kurumları felç durumundadır. Özellikle siyasal partileri ve parlamento, Kürt halkı nezdinde itibar yitirmiş, gerçek nitelikleriyle halkın bilincine yansımalarıdır. Bu kurumlardan umudunu kesen Kürt halkı, kendi özgülüne, kaynaklarına ve mücadelesine yönelmiştir.

Bu durumda legal zeminde olan ve olacak bir örgütlenmenin, halkın bu ileriye yönelimine hizmet etmesi gerekir. Tekrar parlamentoyu halkın önüne işlevsel bir kurum olarak koyma çabaları, hem sahtekarlık hem de kendi kendini aldatma anlamına gelecektir. Türk burjuva siyasal sisteminde parlamentonun hiçbir ciddi işlevi yoktur. Tüm kararları Türk Genelkurmaylığından alındığı biliniyor. Parlamentonun işlevi sadece bu kararları onaylamaktır. Onları tartışma, eleştirme yada değiştirme yetkisi yoktur. Parlamento, tarihi boyunca bu usaklık rolünü gö-nüllü olarak yerine getirmiştir.

Türk sömürgeci parlamentosunun bu gerçeğinin açığa çıkması ve Kürdistan'da kitlelerin ona sırt dönmesi, halkın kurtuluşu için önemli bir avantajdır. Yurtseverlik ve halk için demokrasi iddiasıyla ortaya çıkan her gücün, pratiğinde parlamentonun bu işlevini işlemesi ve halkı bu kurum-

dan daha da uzaklaştırma mücadelesi içinde olması gerekir.

Bir ülkede ne denli katı kurallar olursa olsun, her cepheden halk muhalefeti yükseltmek bir zorunluluktur. Halk yığınlarının sınıf mevzilenmesi de bunu zorunlu kılar. Kaldı ki devrimciliğin reformlar ve onlar için mücadelesinin reddi olmadığı ilkesi nettir. Yeter ki legal zemini kullanma ve güncel hedefler için mücadele, devrim için mücadelenin reddi olarak alınmasın ve uygulanmasın. Her koşulda güncel hedefler için mücadele ve örgütlenmeyi reddetme gibi sektör yaklaşımları ne denli yanlışsa; güncel hedeflerin sınırları içine kendini hapsedip devrimci amaçları gölgede bırakmaya çalışmak da o denli yanlıştır. Birincisi sol sektimizme denk düşerken, ikincisi burjuva reformculuğuna denk düşmektedir. Devrimi reddetmeyen güncel hedefler uğruna örgütlenme ve mücadele, halkın kurtuluşunu kolaylaştırır.

Ancak burada zaman, koşullar ve illegal devrimci örgütlenmenin gücünü hesaba katmak ve belirleyici almak gerekir. Daha devrimci örgütlenme ve mücadelenin ayakları yere basmamışken, kitlelere yeterince nüfus etmemişken, sömürgeci burjuva rejimin legal zeminini ve gözenecklerini gelişme için temel alma ve bunu kitlelerin önüne alternatif olarak koyma dört dörtlük bir tasfiyeciliktir. Burada niyet önemli değildir. Ulusal ve sınıfsal mücadele niyetle verilmemektedir. Önemli olan güçtür. Sonucu doğuran güçtür. Geçmişten günümüze kadar Türkiye ve Kürdistan'da reformist pekçok gücün çaba ve pratiği yasa dışı devrimci mücadeleyi yadsıyan tasfiyecilik karakterdedir.

Bugün ise koşullar ayındır. Kürdistan'da otoriter, kitlelere nüfus etmiş, Türkiye politik ortamını doğrudan doğruya etkileyen, bölgede etkin siyasal bir güç olan bir mücadele ve örgütlenme vardır. Bu örgütlenmenin kişiliğinde devrimci-yurtsever strateji, taktik, örgütlenme ve mücadele başarı kazanmış ve kitlelerle bütünleşmiştir. Bu deney ve kazanıma dayanarak, sömürgeci burjuvazi onun zemininde de zorlamak ve bu zeminde direnerek sağlanacak olanaklarla halkın mücadelesini ilerletmek mümkündür.

Sorun ne reddetmek ne de tümüyle kendini kaptırmak sorunudur. Bu alandan beklentilerin sınırı iyi çizilmeli ve fazla rol atfedilmemelidir. Legal zemini halkın silahlı ulusal kurtuluş mücadelesine katılım ve desteğinin önüne geçmek için kullanmak isteyenler yanılırlar ve bu yanılıgı bilinçli olarak sürdürmek isteyenlerin sonu da hüsrandır.

Legal burjuva zeminden demokrasi mücadelesini veren güçler şunu iyi bilmeli, sömürgecilerin etiketiyle parlamentolar olmakla ve parlamentolar mücadele vermekle halk önderi olunmaz. Aynı niteleme Türkiye burjuva politikacıları için de geçerlidir. Zira parlamentonun işlevi böyle bir role olanak vermez. HEP oluşumunda yer alan güçler, halkın taleplerine dayanarak milletvekili olmuşlardır. Onların gücü parlamentolar oluşlarından ileri gelmektedir. Türkiye parlamentosunun gücü neyse onların gücü de o kadardır. Hatta çok daha azdır. Asıl halk önderliği, ulusal ve sınıfsal mücadelenin içinde, kız-

gın savaş alanında edinilir. Sömürgecilerin verdiği kariyere dayanarak, kendini halka önder olarak dayatanlar, örgütlenme ve mücadele anlayışlarını kurtuluş yolu olarak halkın önüne koyanlar, derin bir yanlışın içinde olanlardır. Örgütlü halk muhalefetiyle bağlanmayanların ya da kendi güçlerini ulusal kurtuluşçu halk mücadelesinin hizmetine sunmayanların ve bu görevi çeşitli kurnazlıklarla geçiştirmek isteyenlerin sonu bataklıktır.

Olanakları ne denli dar ve ne kadar engellerle dolu olursa olsun, legal alan iyi kullanıldığında Kürdistan ve Türkiye halkının kurtuluşuna hizmet edecek olanaklar sunar. Fakat bir koşulla; legal illegal, reformu devrim için kullanmak ve dar sınıf çıkarlarını halkın mücadele çıkarlarına tabi kılmak koşuluyla.

Salt legal mücadele deneylerine ve parlamentolar etiketine dayanarak önderlik yapılamaz. Halk önderliği ve mücadelesi kurnazlıkla yürütülemez. HEP yöneticileri kurnazlık yapmakta, aristokrat bir mantıkla hareket etmektedirler. Kaldı ki Türk burjuvazisi de öyle ahmak değildir. Örgütlü devrimci-yurtsever halk muhalefeti yasalar zeminine yansımaya yönünü görmüş, önce kendi kurum ve olanaklarını burjuva ve küçük-burjuva milliyetçilerine bile kapatmış, bu unsurları zorla halkın mücadelesine dayatmıştır. SHP bünyesindeki Kürt kökenli bir kısım burjuva milliyetçilerinin ve Türkiyeli küçük-burjuva demokratlarının MİT, ANAP, SHP ve Türk burjuva basınının ortak operasyonu ile atılmasının anlamı budur. Bu kavga Kürdistan halkının tepkisi ve muhalefeti belirleyiciyken ve asıl üzerinde durulması gereken bu yönken, amaçlı nedenlerden dolayı bir avuç Kürt kökenli milletvekilinin eylemi öne alınmıştır. Her ne kadar HEP yöneticileri de partilerini "erken doğum" olarak değerlendiriyorlarsa da, eylemlerinde sinsi bir kurnazlık vardır.

Türk burjuvazinin çekmecede tuttuğu kültürel özerklik planı, emperyalist güçlerin benzeri dayatmaları, soysuz Kürt küçük-burjuva gruplarının benzeri talepleri gözönüne alındığında; HEP'in kuruluşunda bu işbirlikçi zemini görmemek mümkün değildir. Subjektif planda olmasa bile objektif olarak bu bağlantı vardır. Türk burjuvazisi her zaman ulusal kurtuluş potansiyelini legal sınırlar içine hapsedmek ister. HEP, kurucularının sınıf konumu ve örgütlü ulusal kurtuluş mücadelesiyle bağlarının olmayışından dolayı, burjuvazinin bu tuzağına uygun bir konumdadır.

HEP'in temel dayanağı "Kürtlük"tür. Ancak bizim bildiğimiz Kürtlük başka, HEP'in kasdettiği Kürtlük başkadır. Bizim Kürtlüğümüz, bağnaz milliyetçilikten kurtulmuş, yurtsever-demokratik, işbirlikçiliği reddeden, ulusal bağımsızlıkçı ve direnişçi Kürtlüktür. HEP ise bizce anlamı belli, bir Kürtlük peşinde koşuyor. Bir yandan PKK'nın ortaya çıkardığı direnişçi mücadele potansiyeline "dayanmak"-buna kullanmak istiyor da denebilir- istiyor, öte yandan işbirlikçi-reformist Kürt küçük-burjuva gruplarının olanaklarına. Bunun adı da "Kürtlüğün temsili", "ulusal güçlerin temsili" ya da başka bir deyişle bir nevi "ulusal cephe" oluyor. Bu iddia bilimsel olarak yanlış,

pratik olarak olanaksız ve bunu gerçekleştirmek HEP'in gücünü aşar. Çünkü, Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesi yığınların mücadelesidir, ulusal kurtuluş cephesi yığınların örgütsel birliğidir. Bu birlik ulusal bağımsızlıkçı olmak zorundadır. Ulusal kurtuluş cephesi Türk sömürgeci parlamentosunda değil, savaş içinde kurulur. Cizre ve Nusaybin 1990 halk ayaklanmaları bunu açık olarak gösterdi. Ulusal kurtuluş cephesinde işbirlikçi bir politika güden Teyver'in yeri yoktur. Kuşkusuz legal zemindeki herhangi bir örgütsel temsilin cephesel karakteri, asıl ulusal kurtuluş cephesinin yansıması olmak zorundadır. Sinsi bir şekilde Teyver işbirlikçiliğini, ulusal kurtuluşçu yığınlarla dayatanlar başarısızlığa uğramaya mahkumdurlar.

Legal alanda olacak bir örgütlenmenin temel dayanağı Kürt halk kitleleri olsa bile, bu örgütlenme Türkiye emekçi kitlelerine ve öncüsü durumundaki devrimci güçlere hitap etmelidir. Bu bir taktik olarak görülmemelidir. İki halkın kurtuluş için mücadele dayanışması, legal örgütlenmenin belirlediğimiz geniş sınırlarını zorunlu kılar. HEP, bu görevi de yerine getirme gücünden yoksundur. Bünyeye birkaç sendikacının alınmasıyla Türkiye emekçilerinin talepleri karşılanmış olunmaz ve böylesi bir davranışla Türkiye emekçilerinin çıkarı da temsil edilmiş olunmaz. Bu bir program, devrimci güçlerin onay ve desteğini alma ve mücadele sorunudur.

Salt legal örgütlenme olsun diye örgütlenilmez. Gerçekte bu alanda da halkın kurtuluş mücadelesine hizmet edilecekse, iddialı olunur ve bütün riskler göz önüne alınarak mücadele edilir. Legal alanda olacak bir örgütlenmenin programı, ulusal-demokratik halk devriminin bir parçası olmak zorundadır. Tabi ki baştan başarısızlığa mahkum sektör ve yanlış mesajlardan kaçınacak, güncel hedefler öne çıkarılacaktır, fakat güncel hedefler uğruna devrimin amacı saptırılmamalıdır. Türkiye'de bile olsa demokrasinin temel engelinin Kürdistan sorununu olduğu görülmek, programa ve mücadeleye yansıtılmak zorundadır.

Koşullar ne olursa olsun program, yurtsever-demokratik içerikte olması gerekmektedir. Derhal genel af, Olağanüstü Hal Yasası'nın ve faşist kararnamelerin iptali, özel timler ve köy korucularının dağıtılması, zoraki göçün durdurulması, göçerilen köylülerin köylerine dönmesine izin verilmesi, şehit savaşçıların cesetlerinin derhal ailelerine teslim edilmesi, sendikal-derneksel hakların teslimi, tüm anti-demokratik yasaların derhal iptali, örgütlenme hakkı, Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasaların derhal kaldırılması, halkların özgürce kaderlerini tayin hakkı vb. ilkelerin programa yansıtılması gerekir. Ve tüm bunları gerçekleştirmek için mücadeleciler bir yol benimsenmesi gerekir.

HEP, bunları yapma gücünden yoksundur. Daha programını bile oluşturamamıştır. Faşist-sömürgeci yasaların ve terörün böyle bir programa izin vermediği ve vermeyeceği ileri sürülebilir. Fakat amaç gizlenerek kitleler eyleme kaldırılamaz. Ne kitle programını gizleyecek korkakların pe-

şinden gidecek kadar saftır, ne de Türk burjuvazisi HEP'in niyetini anlayamayacak kadar de-neysizdir. Hem amacını gizle, hem de faydacı çıkışlarla göz boyamacılığı yap; bu başarısızlığa mahkum dört dörtlük oportünist yaklaşımdır.

Günlük yaşamda faşist-sömürgeci burjuvaziye karşı bir takım reformları desteklemek ve sahibi milliyetçi küçük-burjuva demokratlarına dayanışmada bulunmak ayrı; reformculuğu politik bir anlayış olarak desteklemek ayrı bir şeydir. Devrimcilik birincisine evet, ikincisine ise hayır der.

HEP'çiler şunu da iyi bilmeli ki, eğer Kürt küçük-burjuva gruplarına güvenerek yola çıkıyorlarsa yanılıyorlar. Kürdistan'da küçük-burjuva milliyetçiliğinin oynayacağı bir rol kalmamıştır. HEP'çiler şunu da bilmeli ki son politik şanslarını oynuyorlar. Onlar bir takım dönüşümlerin sadece ara bir durumuna denk düşüyorlar.

Tüm bunlardan ne sonuç çıkarılabilir;

- Legal bir örgütlenme, silahlı mücadeleye karşıtlık değil, onu bu zeminden destekleme hedefini gütmelidir.

- Legal bir örgütlenme, halkın siyasal örgütlenme ve mücadelesinin boyutlanmasına hizmet etmelidir.

- Legal bir örgütlenme, Kürdistan'da özel savaşın tüm öge ve uygulamalarına karşı aktif olarak durmalıdır.

- Legal bir örgütlenme, Kürdistan'da sömürgeci terörün tüm uygulamalarının anında dünya halklarına aktarılmasının sesi olmalıdır.

- Legal bir örgütlenme, sömürgeci kurumları meşrulaştırmamalı, yıpranmalarına hizmet etmemelidir.

- Legal bir örgütlenme, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesiyle Türkiye emekçilerinin kurtuluş mücadelesi arasında bir dayanışma köprüsü olmalıdır. Programında Türkiye emekçilerine de hitap etmeli, bünyesinde her kademede onlara da yer vermelidir.

- Legal bir örgütlenme, tavan değil, tabandan kurulmalıdır. Örgütlü ulusal kurtuluş mücadelesine, halkın ulusal kurtuluşçu eylemine dayanmalı ve onun hizmetinde olmalıdır. Bu örgütlenme Cephe'nin yığınlar içinde kökleşmesinin bir aracı olmalıdır. Böylesi bir tarzda kurulacak legal bir örgütlenmenin önüne çıkarılacak engeller ne olursa olsun, sürekli kendini yenileyebilir.

- Legal bir örgütlenme, mücadeleciler bir kuruluş yöntemini seçmelidir. Tersine durum, ayaklanan kitlelerin mücadeleciler karakterine terstir. Kendini yasaların sınırları içine aşırı hapseden bir örgütlenmenin halka verecek bir şeyi olamaz.

HEP oluşumunun karakteri genel hatlarıyla somutlaşmıştır. Bu oluşumun halkın taleplerine denk düşmediği ortadadır. Bileşim, oluşum tarzı, kapsamı ve muğlaklığı yönleriyle halkın taleplerine ters düşmektedir. Yurtseverler güçlerini böylesi bir örgütlenmenin içine hapsedecek değillerdir. Hedef; ilkeleri daha net, bileşimi yurtsever, oluşumu mücadeleciler ve daha yığnsal bir örgütlenme olmalıdır. Bu hedef HEP'i aşar. HEP kurucuları ve destekçileri arasında bulunan yurtseverlere düşen görev, güçlerini daha yığnsal, yurtsever-demokratik bir örgütlenmeye yolunda sarfetmek olmalıdır.

Kitlesel göç mü, ulusal kıyım mı?

Baştarafı 1. sayfada

Türk sömürgecileri zoraki göçün ne denli etkili ve tahripkar bir silah olduğunun bilinciyle, bu silahı egemenlik tarihleri boyunca Kürdistan halkına karşı kullanmışlardır. Mecburi iskan, Türk sömürgecilerinin elinde Kürt halkını cezalandırmak, bölmek, asimile etmek, direnişinin önüne geçmek ve Kürt halkının nüfusunu azaltmak için sürekli bir şekilde uygulamada tutulmuştur. 70 yıldır, Kemalist burjuvazi, Kürt halkını kitlesel bir şekilde ülkesinden bir daha dönmek üzere kovmaktadır. Bunun için askeri, siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal politikalar bir bütün olarak kullanılmaktadır.

Kürdistan'da sermaye birikimi devlet tekeli dışında yasaktır. Sermaye sahibi Türkiye'ye kaçmaktadır. Asker-ağa zorundan, topraksızlıktan köylü kaçmaktadır. İş umuduyla milyonlar kaçmaktadır. Öğrenim umudu ve sosyal taleplerin nedeniyle gençlik olduğu gibi Türkiye'ye kaçmaktadır.

1984 yılı ile birlikte Türk sömürgeciliği, zoraki göçe yeni öğeler kattı, daha sistemli ve tahrip edici duruma getirdi. PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı uygulamaya sokulan sömürgeci özel savaşın en temel ögesi halka uygulanı; çökertme ve göç oldu.

Türk Genelkurmaylığı talimatlarında zoraki göçün amacı net konmaktadır. "Balığı yakalamak için denizi kurutma". Türk sömürgecileri bu amaçlarına ulaşmak için her yolu ve uygulamayı meşru gördüler. Uygulama sadece askerlere ait değildi. Tüm burjuva basın organları ve tüm burjuva siyasal parti liderleri değişik formüller altında zoraki göç uygulamasını askerlere önerdiler. Ecevit'in, İnönü'nün Vietnam tip stratejik köy uygulaması ile ordunun köy yıkarak göçertme uygulaması arasında öзде hiçbir fark yoktur.

Göçertmek için gayri insani kural ve uygulama varsa onlara başvurulmaktadır; çetecilik, muhbirlik, ajanlık ve kelle avcılığı dayatılmaktadır. Kabul etmeyenler göç ettirilmektedir. Köy sınıra yakınsa, köy dağlık alandaysa, köyden ARGK savaşçısı varsa, köy ARGK'ye destek veriyorsa, köy veya köy civarında ARGK'nin eylemi varsa, köy potansiyel direniş gücüyle vb. tüm bunlar göçertmeye gerekçe yapılmaktadır.

Köylüleri göçe zorlamak için işkence yapılmakta, tutuklanmaktadır, üretimleri yasaklanmakta, köye giriş-çıkış yasaklanmakta ya da izne başlanmakta, köylülerin ürünleri tahrip edilmekte, hayvanları öldürülmekte ya da çalınmakta, kadınların namusuna hakaret edilmekte, köy yollarına mayın döşenmekte, özel timler ve köy korucusu çeteler köylülere en vahşi yöntemlerle saldırmakta.

Asker, özel tim ve çete terörü ile açlıkla başbaşa bırakılan insanların önüne tek yol konuyor; göç etmek. Kürdistan'ın büyük şehirlerine, Türkiye metropollerine, Avrupa ve Ortadoğu, Arap ülkelerine.

Salt 1985'ten beri bu şekilde göçertilen insanların sayısı milyonlardır. Nüfus artışı Türkiye'ye oranla çok fazla olan Kürdistan'da nüfusun sürekli azalmasının başka bir izahı olamaz.

Türk ordu güçleri, özel timler ve çeteler, köylüler dönmek için boşalttıkları köyleri yakıyor, ürünlerine el koyuyorlar. Türk sömürgeci yetkilileri neden oldukları bu ulusal ve toplumsal faciayı dünya halklarından gizlemeye çalışıyor, göçü ekonomik kıtlığa ve sosyal geriliğe bağlıyor, köylülerin "PKK teröründen" kaçtığını ileri sürebilecek kadar ikiyüzlü davranabiliyorlar.

Türk sömürgeci devletinin en barbar yöntemlerle milyonlarca Kürt insanını ülkesinden kovması yetmiyormuş gibi, şimdi göç yeni çıkarılan 413 ve 424 Sayılı Kanun Kuvvetindeki Kararname'lerle yasal duruma getiriliyor. Kararname yasalarına göre Olağanüstü Hal Valiliğinin istediği her köy boşaltılabilecek.

Türk sömürgeciliğinin hangi amaçla mecburi iskan yasalarını tekrar uygulamaya soktuğu bilinmektedir. Kürt halkını ülkesinden kovarak ulusal kurtuluş mücadelemizi önlemek istiyor. Buna olanak yoktur. Zira Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi bugün çok daha güçlü ve çok daha kitleseldir. Ekonomik, siyasi ve sosyal sorunlar içinde debelenen Türk sömürgeci sisteminin göçertilen milyonlarca Kürt insanını ekonomik, kültürel ve sosyal olarak absorblama olanağı yoktur. Kemalizmin tüm Kürdistan politikası gibi, bu politikanın en temel ögesi olan mecburi iskan uygulaması da iflas etmiştir. Kürt halkı göçü bilinçli karşılamaktadır, göçe direnmektedir, çeteleşmemek için göçün yıkımını göğüslemektedir, köyünden ve ülkesinden kovulmanın kiniyle göçüyor. Bu durumuyla göçertilen her Kürdistan insanı, çocuğu, kadını, yaşlısıyla bir direnişçi, bir ayaklanmacıdır. Mart 1990 Halk Ayaklanmalarımızın en önemli güçlerinden biri köylerinden kovulup, şehirlere sürüklenen yurtsever insanlarımız oldu. Sadece Kürdistan şehirleri için değil, Türkiye'de de Kürt kitleleri devrimciliğin, ilericiğin, demokratlığın, direnişçiliğin en aktif ve itici ögesi olmaktadır. Bu durum bugünkü Türkiye devrimci-demokratik hareketinde somut olarak gözlemlenmektedir.

Türk sömürgeciliği kendi kuyusunu kazmaktadır. Evet, çağımızın en barbar uygulamasını geliştiriyor ve daha da etkili yapma planları içindedir. Fakat artık göçertme politikasıyla amacına ulaşamayacağı kesin olarak anlaşılmıştır. Türk sömürgeciliği, uygulamasıyla yangına benzin döküyor, direnişin potansiyelini güçlendiriyor.

Elimizde Siirt, Van, Hakkari, Mardin, Dersim, Bingöl ve diğer Kürdistan bölgelerinde boşaltılan ve göçertilen köylerin listesi ve Türk ordusunun uygulamalarının belgeleri var. Bunları Siirt bölgesinden başlayarak bölüm bölüm yayınlayacağız. Okuyucularımızın da yeterli duyarlılığı göstererek, bu konuda edinebildikleri belgeleri gazetemize yayınlamak üzere ulaştırmasını bekliyoruz.

Siirt'ten yurtseverlerin gazetemize ulaştırdığı göçettirmeye ilişkin belgeler:

Botan'da köylere virane görünümünü sömürgeci güçler veriyor

1984 yılından beri Siirt bölgesinde tamamen ve kısmen boşaltılan köyler ve mezarlar:

Siirt Merkez: Dêrxalip ve Dodayis mezarları, Qalender, Biloris, Gera Üşe ve Qasrik Köyleri ile Tavlik mezarası, Gawat köyü.

Kurtalan: Beytil ve Çemê Kurrik mezarları, Huseynî, Kendalan, Kozik, Qesirkê, Tavlikê, Lefê

Pervari: Hot, Koçnis ve Kewzân mezarları, Herwex, Rûbaryan ve Mexês, Bestan, Hol, Kal, Ebu Bekran.

Eruh: Şetrük, Garisan, Milan, Zêvê, Banan, Nawyan, Gelî, Em-tê, Keya Biyan, Benguv, Gelî Osmên, Tarhan köyünün Qesra Cello mezarası, Şikefta Uşifan, Çemê Gur, Şişil.

Şirnak'ta tamamen boşaltılan köyler:

Çalan, Sergê Mehmê Üsê, Diryan, Bacrit, Avtehlê, Ramêran, Dehlêban, Çemê Mezin, Bişê Reş, Şerêvan, Korta Xanê, Cinîver, Belûzê, Rêsor, Tehtiyan, Cindê, Serê Dehlê, Dimilyan, Gêrê Bezo, Deştikê, Abazan, Gêhdan, Kaymakam Çeşmesi, Başağaç, Dihok, Koşka Nêr, Çadırli, Mendi-kê, Banê Cindiyân, Birkê, Zivîngok, Derê Guvê, Miştaxê, Bêrma Kehrê, Emuyan, Tekçinar, Şilbin, Gundikê Mitirban, Kavuncu, Bağpınar, Serê Dehl, Fekan, Herman, Banger Nazî, Gundik, Meşercî, Çobandere, Kehnî Bergû, Kayaboyun, Bertûl, Anlûş, Gundikê Remo, Difên, Deryê Keran-Boyunyaka, Sinê, Talgan, Besta Meryemê, Bênafyan, Alî Kerê, Bilkasman, Nanif, Girsîpî, Amur-yan, Fîrisan, Sutek, (Bêşukê'nin mezarası), Fîrisankê

Göçettirilen köylülerin sömürgeci makamlara verdiği dilekçelerden örnekler

İş ortağımın köyümüze gelip gitmesi için bu konuda kendisine gerekli müsaadenin verilmesi için 26.3.1990 günü makamınıza dilekçeyle müracaat ettim. Dilekçem sizler tarafından İl Jandarma Alay Komutanlığına havale edildi. Onun üzerine İl Jandarma Komutanlığına gittim.

Havale dilekçemi Alay Komutanının bizzat kendisine verdim. Dilekçemi alıp okuduktan sonra bana geri verdi. Böyle

bir dilekçe almıyacağını ve talebimi kabul etmeyeceğini söyledi. Ayrıca hakaret sayılabilecek sözler sarf ederek beni makamından çıkardı.

Bu durum üzerine size müracaat edip durumu izah etmekten başka çarem yoktur. Son derece zor ve mağdur durumdayım.

Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Muhittin Ay, Adres: Kelekçi Köyü, Siirt, 26.3.1990

Cumhuriyet Savcılığına / Siirt

Bizler Eruh'a bağlı Bağgöze (Aymê) halkıdanız. Köyümüzde sudan dolayı problem çıkmakta. Bazı kişiler bunu fırsat bilerek, sürekli halkı askeri birimlere ihbar etmekte. Köyde var olan geçimsizlik il merkezine başka şekilde yansıtılmakta. Köylülerimiz PKK'ye yarıdancı oluyorlarmış şeklinde ihbar ve bunun sonucunda günlerce gözaltında işkenceye maruz kalmaktalar. Bazı kişiler bu tür durumları meslek edinmişler. Bir kişi geçen yıldan bu yana sürekli bu tür ihbarlarla hem köylülerin eziyet görmesine neden olmakta, hem de güvenlik güçlerini yanıltmaktadır. Şu anda da 4 kişi göz altına alınmış durumda. Gerekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

İsmail Özdemir, Resul Oğuz, Talat Yıldırım

Valilik Makamına / Siirt

Bizler Ağaçyurdu köyü halkıdanız. Sürekli korucu olmamız için baskıya uğruyoruz. Geçen yıl bütün hayvanlarımızı sattık. Köydeki karakol komutanı köyün dışına çıkmamıza müsaade etmiyor. Odun dahi getiremiyoruz. Bu yıl bir metre yer dahi ekmedik. Bağlarımızı temizleyemedik. Açlıkla yüz yüzeyiz. Korucu olmamız isteniyor. Biz bu işi yapmak istemiyoruz. Ne silah ne de para talep ediyoruz. Arazilerimiz geçinmek için bize yeterliydi. Oysa şimdi şehre gelmek için izin alıp çıktık, erzak amacıyla çıktığımızı söyledik. Batman'da ev bulduk, yerleşmek istiyoruz. Köyü terk ettiğimiz taktirde evlerimizi ve bağlarımızı tümüyle yakacağını belirtti bölük komutanı. Zaten şu anda da fıstık, badem ve üzüm bağları talan edilip yakılmak-

ta. Biz kendilerine her gün 6 yük odun taşıyoruz. Sularını da köylü taşıyor. Hayvanı olmayanlar hayvan kiralayıp odun getirmek zorunda bırakılıyorlar. Başımızdaki cemedaniye dahi karışma yetkisini kendilerinde görüyorlar. Bu şartlar içinde köyde yaşamamız mümkün değil. Evimizi taşımak için gereken müsaadenin verilmesini saygılarımızla arz ederiz.

Siirt-Eruh Ağaçyurdu köyü İbrahim Taş, Abdulbaki Özdemir, Ahmet Alpaslan, Ali Tuna

Ben Siirt-Pervari ilçesi Yapraktepe köyü Ertik mezarası halkıdanım. Mezramızda biz dört aile ikamet ediyorduk. Uğraşımız hayvancılık ve kısmen tarımdır. Bundan yaklaşık bir sene önce biz köyümüzde ikamet ederken, güvenlik kuvvetleri gelip köyü terk etmemizi istediler. Köyü terk etmediğimiz takdirde bizim için işi olmayacağını ve meydana gelebilecek herhangi bir olayın sorumluluğunun bize ait olacağını belirttiler. Ayrıca köyü terk ettiğimiz zaman ilgililer tarafından bize bir iskan yerinin sağlanacağını söylediler. Tabii ki köyü güvenlik nedeniyle boşaltmamız isteniyordu.

Bunun üzerine bundan yaklaşık bir sene önce köyümüzü terk ederek, Pervari Kocaçavuş köyüne geçici olarak yerleştik. Halen adı geçen köyde kiracı olarak oturmaktayız. Köy sahipleri artık bizi idare etmeyeceklerini ve artık köylerini terk etmemizi bizden istemektedirler. Bizim de yabancı yerde kirada kalacak halimiz kalmadı. Son derece zor durumdayız. Geçen Eylül ayında yine sizlere müracaat ederek bize ikamet edebileceğimiz bir yerin sağlanmasını istedik. Fakat bugüne kadar müracaatımıza her hangi bir cevap almış değiliz.

Zor durumda ve çaresiz olduğumuz için eski köyümüze yani mezramıza dönmek zorundayız. Oraya dönemezsek hayvanlarımızı satıp başka bir yere gidip yerleşmek zorunda kalacağız. Bu da bizi son derece zor duruma sokacağı gibi bizi tedirgin etmektedir. Köyümüze döneceğimizi önceden size haber veriyoruz. Sizlerden istirhamımız çevrede bulunan jandarma timlerine haber verilerek rahatsız edilmememizin

Devamı 21. sayfada

PİS-KİRLİ ÖZEL SAVAŞIN BİR BOYUTU: “KÖY KORUCULUĞU” ÜZERİNE BİR KAÇ HATIRLATMA

Baştarafı 1. sayfada

'84 Ağustos Atılımımızla birlikte TC, klasik ayaklanmalara karşı klasik imha ve anında sonuç alma stratejisini dayattı: Buna genelde "Yıldırım Harekâtı" deniliyordu. Ne varki, düzenli ordu birliklerinin yaygın "Yıldırım Harekâtı"nın sonuçsuzluğu, başarısızlığı açığa çıkmaya başlınca bu kez, özel savaşı tüm şiddetiyle dayattılar. Ve giderek sınırsız, ölçüsüz ve kuralsız yürütülen bu savaş biçimini yetkinleştirdiler, derinleştirdiler, kurumsallaştırdılar; keyfi ve zorba sömürge rejimini yasal dayanaklara kavuşturdular. Aslında TC, emperyalist sömürgeci güçlerin kurtuluş hareketine karşı denediği özel savaş yöntemini kendi deneyleri ve karakteriyle sentezleyerek geliştirdi ve Kürdistan'da oturttu. "Köy Koruculuğu", bu kirli-ahlak ve insanlık dışı niteliği onlarca ulusal kurtuluş hareketi deneyinde açıkça kanıtlanmış özel savaşın önemli bir boyutu olarak geliştirildi ve kurumsallaştırıldı. Bu konuda zengin bir deneyime sahipti TC. Osmanlı'nın barbar ve despotik özelliklerinin yanı sıra tüm vahşi pratiğini de savaş cephaneliği olarak kullanacaktı. "Hamidiye Aşiret Alayları" bunun en çarpıcı ve yetkin örneği idi. "Köy koruculuğu" da günümüz Hamidiye Alaylarının yeniden oluşturulmasından başka bir şey değildi. 1984'lerin sonlarında geliştirilmeye çalışılan bu hain-milis çetecilik, giderek geliştirilir ve yaygınlaştırılır; yasal, mali vd. olanaklarla güçlendirilir. Ve özel savaşın bu boyutlanmasına paralel olarak ulusal kurtuluş mücadelemiz bu hain yapıya karşı çok yönlü bir savaşım içinde oldu. Ard arda vurulan darbelerle çözülme sürecine sokulduğu da bir olgudur...

Bu kısa hatırlatmadan sonra, özel savaş rejiminin birinci yöneticisine, yani resmi adıyla "Bölge Valisi"nin söz konusu mülakata gelebiliriz. Sömürge Valisi, gazeteci Erhan Akyıldız'ın sorduğu soruya şu karşılığı veriyor:

"Korucu kavramı da aynı. Korucu olayını sadece güvenlik elemanı olarak görmemek lazım. Korucu olayı **esas**ında, **ailece, terörizme ve bölücülüğe karşı olmak demektir**. Bir kişi korucuysa bir aileden, o korucu gece nöbet tutuyorken, kendisinin ve çocuklarının da canını koruyor teröriste karşı. **Aile fertleri de ister istemez babanın yanında yer alıyor**. İşte teröristi rahatsız eden olay bu. Terörist, kendisine çevrilen korucu silahına karşı değil. Arkasındaki 15-20 kişinin birden kendi ideolojisinin karşısında, devletin yanında yer almasına karşı. 20 bin korucu var; şimdi bunu çevreleriyle birlikte düşünün..." (abc) (Erhan Akyıldız'ın H. Kozakçıoğlu ile yaptığı röportajdan. Güneş gazetesi 17 Mayıs 1990)

Sorun çok açık ve çarpıcı olarak konuluyor. "Köy Koruculuğu"ndan beklentileri, bu özel savaş aygıtına yüklettikleri askeri, siyasal, toplumsal ve ideolojik anlamı gayet açık ve net!

Dikkat edilirse "Bölge Valisi", "Koruculuk"un askeri-siyasal boyutundan çok, olayın toplumsal-ulusal ve biraz da ideolojik boyutuna vurgu yapıyor. Esas olarak TC'ye toplumsal, siyasal da-

yanak yaratmak ve bu temeli genişletmek amaçlanıyor. Bu amaç, şu sözlerde oldukça açık bir şekilde vurgulanıyor. "**Esasında ailece, terörizme ve bölücülüğe karşı olmak demektir**." Kuşkusuz, TC'nin sömürge egemenliğine toplumsal-siyasal dayanak ve temel geliştirme kendi başına bir amaç değildir. Bugün yürütülmekte olan pis özel savaşın etkin bir aracı ve parçasıdır; son tahlilde ulusal imha sürecinin etkin bir ögesi olarak düşünülüyor.

Ancak öncelikle TC, kendine yerel dayanakla, toplumsal temeller yaratma ve böylece özel savaşı zafere ulaştırma taktiğine yükleniyor. Bunun kapsamlı nedenleri var: Bir kez şu nokta çok açık: TC'nin ülkemizdeki ideolojik hegemonyası etkisizleştirilmiş, Türklük ve Türkleştirme ideolojisi etkinliğini ve itibarını yitirmiştir. Partileriyle, eğitim sistemiyle, vd. kurum ve ilişkileriyle felç olmuştur. Geniş yığın-

kımız yabancı bir güç ile karşı karşıya olduğu, yabancı bir egemenlik altında bulunduğu gerçekliğinin ayrımına hızla ulaşıyor. Sivil itaatsizlik ve ulusal kimliği sahiplenme, bunu gururla ifade etme -eskiden Kürtlükten utanırlardı- gibi gelişmeler, TC'nin ideolojik hegemonyasının etkisizleştirilmesinin derecesi hakkında önemli kanıtlar sunuyor. Sık sık "halk desteği", "halka şevkatle yaklaşım" sözlerini dinliyoruz, basın dan ve burjuva parti liderlerinden. Bu istem, TC'nin ideolojik olarak kesin yenilgisinin açık itirafıdır. Bu ideolojik yenilginin siyasal-askeri cephelelerdeki yansımaları daha az yakıcı değildir; askeri-siyasal zaferin temel güvencesi ve hazırlayıcı-geliştirici unsurudur.

İdeolojik hegemonyada uğralınan yenilgi, otoritenin sarsılması, egemenliğin salt çıplak zor, şiddet ve pis savaş araç ve yöntemlerine dayanıyor olması, TC'

ARGK'nin darbeleri sömürge valisinin sesini kıstı.

lar ulusal kimliklerinin bilincine ulaşıyor, ulusal kurtuluş saflarına akın ediyor, tepkisini en üst düzeyde -intifada ile- konuşturuyor. TC, "ikna" ve diğer "olağan" yöntem ve araçlarla sömürge yönetimini koruma ve sürdürme olanağını yitirmiştir. TC egemenliğini ancak çıplak zorla, zor aygıtlarıyla, özel savaşla koruyabiliyor ve sürdürebiliyor. Halkımız yabancı bir güç ile karşı karşıya olduğu, yabancı bir egemenlik altında bulunduğu gerçekliğinin ayrımına hızla ulaşıyor. Sivil itaatsizlik ve ulusal kimliği sahiplenme, bunu gururla ifade etme -eskiden Kürtlükten utanırlardı- gibi gelişmeler, TC'nin ideolojik hegemonyası etkisizleştirilmiş, Türklük ve Türkleştirme ideolojisi etkinliğini ve itibarını yitirmiştir. Partileriyle, eğitim sistemiyle, vd. kurum ve ilişkileriyle felç olmuştur. Geniş yığınlar ulusal kimliklerinin bilincine ulaşıyor, ulusal kurtuluş saflarına akın ediyor, tepkisini en üst düzeyde -intifada ile- konuşturuyor. TC, "ikna" ve diğer "olağan" yöntem ve araçlarla sömürge yönetimini koruma ve sürdürme olanağını yitirmiştir. TC egemenliğini ancak çıplak zorla, zor aygıtlarıyla, özel savaşla koruyabiliyor ve sürdürebiliyor. Hal-

rilmiş bireyler ve toplum, insanlık alemine karşı bir suçlular topluluğudur, tarihe ve çağa karşı bir lanetliler topluluğudur.

İşte TC, tüm Kürt halkını böyle bir suçlular ve lanetliler, ne üdüğü belirsiz mahluklar konumuna getirmek istiyor, "Köy Koruculuğu" bu amacın en etkin aracı ve truva atı konumundadır. Ulusal ihanet, hain çetecilik, kelle avcılığı, en insanlık dışı suçluluk durumu bu truva atı aracılığıyla tüm topluma egemen kılınmak isteniyor. Bir "korucu" ile 15-20 kişiyi kazanma politikasının anlamı bundan başkası değildir.

TC, toplumsal-siyasal dayanak ve taban oluşturma politikasını, toplumumuzun geri, çağ dışı ve kendi eseri olan lanetli yapısına dayandırmak istiyor. Kendi uygulamalarının sonucu olan malzeme üzerine oturtmak amacındadırlar. "Köy Koruculuğu" ile aileye, aşiret ilişkilerine, kişiliksizleşmeye, vd. lanetli konumlara, tarihsel ve güncel gerici yapı ve ilişkilere sesleniyorlar. Bir ailede bir bireyin kazanılması, bütün bir ailenin elde edilmesi, bir aşirette aşiret reisi ve aşiret ileri gelenlerinin kazanılması, bütün bir aşiretin elde edilmesi olarak değerlendiriliyor.

Öte yandan açık şiddet, baskı, tehdit, ekonomik vaatler de bu politikanın yaygınlaştırılmasında baş vurulan temel yollardan biridir. Tehdit ve açık dayatmalar kullanılan başlıca yoldur.

Sömürge Valisi'nin açıklamasıyla, ülkemizde örgütlediği bir "korucu" ile birlikte, tüm ailesini -geleneksel aile yapısı düşünüldüğünde bu 15-20 kişi gibi sayı demek oluyor- de, kirli özel savaşında kendine nasıl siper ettiğini de açıkça itiraf etmiş oluyor. Böylece bugüne dek akıtılan kadın-çocuk, yaşlı insanların kanlarının sorumluluğunu da istemiyerek de olsa kabul ve ilan etmiş oluyor. Evet, sömürgeci TC, çocukları, yaşlıları, "bütün aile fertlerini" kendine siper, kalkan etmekle zavallılığını, hiçliğini kanıtlamış olduğu gibi, özel savaşı ne kadar kirli-pis ve kural dışı yürüttüğünü de ilan etmiş oluyor. "Aile fertleri de ister istemez babanın yanında yer alıyor" sözlerinin başka bir anlamı ve yorumu var mı?

Daha önce Kozakçıoğlu "Köy Koruculuğu"nu nasıl açıklıyordu? Hatırlanur: Olayın ekonomik boyutuna vurgu yapılıyordu. "Bacasız endüstri" diye tanımlanıyordu, "işsizliğe önlem!" diye lanse ediliyordu vb. Fakat bugün, olayın toplumsal-siyasal boyutu açıkça vurgulanıyor. Bu boyut öne çıkarılıyor.

Rastlantı değildir. Mart intifadası ile toplumsal dayanak ve zeminlerinin nasıl kaymış olduğunu gördüler. Toplumsal dayanak sorunun kendini şiddetli bir tarzda dayattığı bu dönemde, Kozakçıoğlu'nun tüm çıplaklığı ile "Köy Koruculuğunun" bu boyutunu öne çıkarması ve böylece kamuoyunu "ikna" etmeye çalışması rastlantı değildir; bu açıklama dönemin siyasal gelişmeleri ve yakıcı ihtiyaçlarıyla tam olarak örtüşüyor. Dolaylı bir anlatımdan çok, doğrudan ve açıkça vurgulaması, aynı zamanda, özel savaşın pervasızlığına ve kuralsızlıktaki ölçsüzlüğüne de işaret ediyor...

Yukarda da vurguladığımız gibi, toplumsal dayanak ve temel

yaratma amacı, kendi başına bir amaç değildir. Özel savaşın etkin bir ögesidir. Son tahlilde sömürge egemenliğini ulusal imha, yani "vatanı ve milletiyle bölünmez bir bütün" yaratma stratejisinin önemli bir parçasıdır. Özel imha stratejisi, özel savaş biçiminde somutlanıyor, güncelleştiriliyor ve yürütülüyor... Bu bağlamda "Köy Koruculuğu" denen hain milis çeteciliğin niteliği ve konumunu topluca şöyle özetlemek mümkündür:

- "Köy Koruculuğu", Kürt halkının ve Kürdistan vatanının, ulusal birliğinin bağrına saplatılmış zehirli bir hançerdir. İç ihanetin topluma yayılmasında bir truva atıdır.

- "Köy Koruculuğu", ulusal kurtuluş güçleri ile sömürge savaş güçleri arasında örülen **tampon** bir güç ve ögedir. Diğer bir deyişle TC, "Köy Koruculuğu" ile, ulusal kurtuluş savaşımı karşısında kendine "korucular"dan, onların ailelerinden, çocuklarından, yaşlılarından, kadınlarından etten bir siper, Kürt bedenlerden bir kalkan yaratıyor. Bu nokta özel savaşın en pis, çirkin ve kirli boyutunu oluşturuyor.

- TC, "Köy Koruculuğu" ile Kürdistan'daki en geri, çağ dışı ve suçlu yapıları, ilişkileri, konumları yeniden ve özel savaşa hizmet temelinde örgütleyiyor, egemen kılıyor ve yaygınlaştırmaya çalışıyor. Ailecilik, aşiretçilik, kan davaları, ağalık, feodalite siyasal askeri bir güce kavuşturularak ülkemizin toplumsal ve ulusal gelişimi tersine akıtılmak isteniyor.

- "Köy Koruculuğu" böl-parçala-yönet (yok et! anlaşılmalıdır) politikasının tipik bir biçimi ve uygulamasıdır. Bunu "savaşın Kürtleştirilmesi", ya da "Kürdün Kürde kırdırılması" olarak tanımlamak olasıdır, vb. vb...

Bu noktaları açmak, ayrıntılandırmak mümkündür, ancak konumuz değil. Bütün bu noktalarda da anlaşılacağı gibi, pis-kirli özel savaşın etkin bir ögesi olarak geliştirilen "köy koruculuğu", ulusal hain bir oluşum olmanın ötesinde, gayri insani, ahlak dışı, uluslararası savaş hukukuyla çelişen bir kurumlaşma ve özel savaş yöntemidir. Ulusal ve insansal değerlerin bu kadar ayaklar altına alındığı, bunun resmi bir politika olarak uygulandığı ülkemizde, özel savaşa ve onun "koruculuk" sistemine karşı mücadeleyi en üst düzeyde ele almak, kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu kadar, insani bir görevdir, yurtseverlik görevidir.

Kürt insanının pis-kirli-sömürge savaşında kendine barikat-siper-kalkan yapmak demek olan "Köy Koruculuğu"na karşı tavır insan kimliği taşımanın, demokrat olmanın en asgari koşulu. Ulusal ihanet, ve insanlık dışı bir konum olan "Köy Koruculuğu", teşhir ve tecrit etmek, her insanın, ilericiiyim, demokratım diyen bireyin en vazgeçilmez görevidir.

Özellikle, her namuslu insanı sömürge valisinin "esas"ında, ailece, terörizme ve bölücülüğe karşı olmak..." aile fertleri de "ister istemez babanın yanında yer alıyor..." sözleri üzerine düşünmeye ve insani görevlerini yerine getirmeye davet ediyoruz!

**PKK'lı tutsaklar
Çanakkale / 2 Haziran 1990**

ÖNCE BAĞIMSIZ VATAN KÜRDİSTAN!

Meral Kırır

Yaşam toprakta filizlenir. Müslümanlığın da içinde bulunduğu bir çok büyük dine göre, tanrı önce toprağı ve topraktan da insanı yaratmıştır. Kutsal kitapların ilk sayfalarında toprak-insan ve emek birlikte anılır. Musevilik, Hristiyanlık ve Müslümanlığın doğuşunda inanışa göre, tanrının toprak ve insanı iç içe geçişi ve alınterini dökerek yaşayacağını emri, insanın varoluş koşulunu anlatan çok çarpıcı deyimlerdir.

İnsanın yaratılışına ilişkin dini belirleme çoğunlukla insanın biyolojik-fizyolojik varlığının yaratılışı gibi değerlendirilmiştir. Oysa, sözkonusu mevcut dinlerin cevap vermeye çalıştıkları ihtiyaç, içinden çıktıkları toplumların daha üst bir evreye sıçrayışının ve gelişmesinin yollarını göstermektedir. En eski dinlerden olan Musevilik, İbrahimogullarına üzerinde halklaşacakları topraklarla sıkı sıkıya kucaklaşmayı öğretmeye çalışır. Yerleştikleri toprağı etle-tırnak gibi bağılılığı, toprağı sadakatı öğütler. Buna ihanetin felaket olduğunu söyler. Yani, halk varlığını toprakta bulur, toprakta olduğunu gösterir. İnsanın fizyolojik şekillenışı değil, ama halkların fizyolojik şekillenışı doğrudan doğruya toprağı bağılıdır. Bilimin adının bile bilinmediği o dönemlerde halkların doğuşunun tanımı başka türlü yapılamazdı. Halklar kendilerinin varoluşlarını başka bir söylemle anlatamazlardı. Bu gerçeğin aynı biçimde dillenişini Hristiyanlık ve Müslümanlıkta da görmekteyiz. Ancak bu son iki dinde bu vurgu Musevilikte olduğu kadar çarpıcı değildir. Toprakla halk varlığının Musevilikteki çarpıcı vurgusuna artık o biçimiyle ihtiyaç duyulmamasının, "insan topraktan yaratıldı!" belirlemesini soyutlama durumunu derinleştirdiği görülmektedir. Çünkü artık insan topluluklarının halklaşma sürecinde çok ileri aşamalar kaydedilmisti, bir çok halk sünmez bir noktaya gelmiştir, tarih içindeki varlığını güvenceye almıştır. Toprakları yurt edinen halklar, üzerinde şekillendikleri toprağı kendi adlarını vermişlerdir. Bundan sonraki süreç, halk olarak varolmanın koşullarını aramak ve bunun mücadelesini vermekten çok, yurt edinilen topraklar üzerinde özgür yaşamının güvencelerini oluşturmak, halk olarak gelişmek ve alanı büyütmeektir.

Bu yazıda amacımız dinlerin yeni bir yorumunu yapmak değil. Sadece bir gerçeği vurgulamak istiyoruz. Tanrının ilk buyruğu olan toprağı bağılılık, kendi tanımını toprakta arama, halkların varoluş gerçeğiyle tam bir uyum içerisinde. Musa Peygamber, yurt edinme sürecindeki İbrahimogullarına, tanrının kendilerini kul seçtiğini, yerleşmeleri için toprak gösterdiğini, bu toprağı yerleş ve işlerse kendilerinin rabbi olmaya devam edeceğini, tersi durumda ise felaketlerden felaketlere sürükleyeceğini haber verdiğini söyler. Yani toprağı sahiplenemedikleri müddetçe tanrıya da sahiplenemeyeceklerdir, tanrı da onlara sahiplik yapmayacaktır. Tervat'da tanrının kendisine kul seçtiği insan-

larla dehşet verici bir antlaşma yaptığı görülüyor.

Toprakla halk olarak varolma ilişkisini okuyanlara dehşet veren keskinlikle anlatması, Musa Peygamberin, o dönemde toprağı yurt edinmemenin bir halk için nasıl bir felaket olduğunu görmesinden ve bunu gösterme çabasından kaynaklanmaktadır. Hz. Muhammed'de Arap toplumuna birlik çağrısı yapar, tanrının birleşiniz emrini duyurur. Çünkü o dönemde Arap toplumu için en büyük tehlike yerleştikleri ve adlarını verdikleri geniş topraklar üzerinde bin bir ayrılıkla parçalanmış olmalarıdır. Toprakla bağı, o topraklar üzerinde merkezi bir birliğin sağlanması, bu birliğin yaşamını düzenleyen yasaların oluşturulması ve uygulanması Hz. Muhammed'in önderlik ettiği dinsel öğretinin ana noktalarıdır. Dinsel adalet toprakta şekilleniyor, toprakla bütünleşmiş-halklaşmış insan topluluklarında kurumsallaşıyor. Yurt edinilen bir toprak yoksa adalet de şekillenmiyor. Örneğin Musevilik de tanrısal adalet, İslamiyetteki adalet anlayışı kadar gelişkin ve kurumsallaşmış değilse, bunun nedeni, Musevilik için yurt arayışı sürecinin kurallarının ötesine geçememesi olmasıdır. Oysa İslamiyette bu sınır aşılmış ve toplumun yönetimi sanatına ulaşmıştır. İslamiyet kendisinden önceki dinlere göre daha hoşgörülüdür. Çünkü, toplumsal yaşam daha önceki toplumların yaşamlarına göre daha fazla güvencededir. Nitekim güvenliğin tehlikeye düştüğü noktada İslamiyetteki söylemde de acımasızlık vardır. Arap ulusal topluluklarının gelişmesi ve bugüne ulaşan varlıkları İslamiyetin doğuşuna doğrudan bağılıdır. İslamiyet, içinden doğduğu Arap toplumlarına kendilerini varetme mücadelesinde tartışmasız yol gösterici özelliğe sahiptir. İslamiyeti sadece insanların vicdanlarını ilgilendiren ve tanrıya kul arasında kalan bir dinsel inanış olarak tanımlamak son derece yapay bir tanımlamadır. Tam tersine, İslamiyet en başta içinden çıktığı topluma maddi yaşamın o döneme özgü düzenlenişini öğretmiş, bunun kuramı olmuştur. Militan eylemci bir öğreti olması da onun bu özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Başka halklar İslamiyeti Araplardan öğrendiler. Peki Arap toplumları için son derece geliştirici karakter taşıyan İslamiyet, diğer halklar açısından da aynı özelliği taşıdı mı? Buna olumlu cevap veremiyoruz. Bunun en başta gelen nedeni, Arapların, İslamiyeti kendi ulusal gelişmeleri için yayılmacı amaçlar doğrultusunda kullanmalarıdır. İslamiyet Araplara bölünmüş topluluklarının birliğini sağlamayı, anarşi ve çatışma içindeki toplumun ilişkilerini yeniden düzenlemeyi, devlet olmayı öğretti. Ama, Araplar İslamiyeti yaydıkları halklara boyun eğmeyi öğütlediler. Bunun böyle olması yadırganacak bir durum değildir. Çünkü, o noktada artık feodal egemen devlet ve serfleştirdiği halkların ilişkisi sözkonusudur. İslamiyetin Arap toplumları ile diğer halklar tarafından ve birbirleri için yorumlanışının farklılığı da bu ta-

rihsel gerçeklikten kaynaklanmaktadır. Arap yayılmacılığına zayıf dönemlerinde yakalanmış olan halklar, İslamiyeti en çok boyun eğme anlamında anlayanlar olmuşlardır. Ama, Arapların güçlü dalgalarına karşı duramamış olsalar da daha ileri aşamada bulunan halklar, İslamiyetin esas mesajını daha kolay anlamışlar ve o mesajları kendi özgürlüklerini yeniden kazanmanın ve gelişmelerinin kaldırıcı haline getirebilmişlerdir. Fars halkı buna örnek verilebilir. Hatta, Humeyni'nin önderlik ettiği yüzölçümünün en önemli dinsel hareketinde de bu gerçek görülebilir.

İslamiyet Arap'ı tanımlar. Arap toprağının, Arap yaşayışının, Araplar arası ilişkisinin nasıl olması gerektiğini anlatır. İslamiyet yeni bir toplum düzenidir. Kanun ve hukuk duygusunun şekillenışı ve gelişimidir. Toplumsal anarşinin önlenmesi, merkezi bir otoriteye bağılılığın geliştirilmesidir. İnsanlar arasında daha önceki haşin ve kaba ilişkilerin yumuşatılmasıdır. Üretimin ve toplumsal zenginliğin gelişmesidir. Kısaca, uygarlıkta yeni bir aşamadır.

Hz. Muhammed, bu özelliklerle gelişen ve bu özellikleri geliştiren İslamiyete en uzak halk olarak Türkleri örnek verir. Hatta, Türkleri İslamiyete karşı bir tehdit olarak gösterir. Ama örneğin, Farslara yaklaşımı çok daha farklıdır. Farsları İslama en yakın halk olarak değerlendirir. Karşılık ve yakınlık ifade eden bu belirlemeler. Hz. Muhammed'in söz konusu bu halkların toplumsal yaşam biçimlerini çok güçlü değerlendirdiğini göstermektedir. Hz. Muhammed'in "Size yanasmadıkça siz de Türk'e yanasmayın, çünkü sizi severse sizi yer-soyar (hırsızlık eder), sevmese sizi gebertir!" dediği yazılır ve söylenir. Bu türden hükümlerin çok çeşitli yorumları yapılmıştır. Ancak, Arapların feodalizmi yaşayıp kurumsallaştırdıkları bir aşamada barbar bir kavim olan Türklerin böyle yorumlanması isabetsiz değildir. Nitekim Türklerin Adem'den gelmediği de savunulmuştur. (Adem'in topraktan yaratıldığı savı hatırlanmalı.) O dönemde Türkler kendi yaşamlarını yurtları üzerinde yaptıkları üretimle değil, başka halkların değerlerini talan ederek, başka halkların topraklarına akınlar düzenleyerek sürdürmektedirler. Toprağı bağılılıkları yoktur. Türk topluluklarını bir araya getiren toprağı bağılılık değil, talan için bir güç birliğine ihtiyaç duymalarıdır. Bu ise, yerleşik halklar için gerçek bir tehlike oluşturdukları anlamına gelmektedir. Anadolu'ya da bu özellikleriyle gelirler. Farsların durumu ise bunun tam tersidir. Farslar İslamı kabullenmeden önce de yüksek bir kültürün sahibidirler. Halk olma bilinçleri gelişmiştir, ekonomide, askerlikte, yönetimin sanatında, edebiyatta çağlarına göre ileri bir gelişmeyi yaşamaktadırlar. Arap dalgalarına karşı iradelerini koruyabilecek güce sahiptirler. Bu nedenle ki, kendilerini egemenlikleri altına aklıkları halklara "kavmi necip" olarak benimseten Araplar karşısında ulusal iradelerini

eğmemişlerdir. Tam tersine, İslam ideolojisi feodalizmin kurumsallaştırılmasında, o dönem mutlak ihtiyaç duyulan merkezi otoritenin güçlendirilmesi ve diğer hususlarda Farsların elinde de güçlü bir silah olmuştur. Türkler ise daha ilk anda İslamın silahı (kılıcı) olmuştur. Ancak bu deyim, din adına yüceltici özellik taşımamaktadır. Arap feodal egemenliğinin gerileme döneminde taze kana ihtiyaç duyulması, her toplum düzeninde gerileme döneminin iç ve dış karşı saldırganlığın arttığı dönem olması, bir saldırı gücü olarak Türkler sadece bu özellikleriyle "İslamın hizmetine" koşmuştur. Ama Türkler tam da Hz. Muhammed'in söylediği gibi, hizmetkar olarak girdikleri Arap egemen devletlerinin bünyesinden iktidarı bile çalmışlardır.

Kürtlerin durumu ise daha farklı bir özellik gösterir. Kürtler, ne Türkler gibi barbarlık aşamasını, ne de Farslar gibi iradesini merkezileştirmiş bir halk konumunu yaşamaktadırlar. Türklerin o dönemde kaybedecekleri hiç bir şeyleri yoktur. Farslar ise, yurtlarını ve o topraklar üzerinde yarattıkları değerleri savunma gücüne sahiptirler. Kürdistan ülkesi üzerinde yaşayan, toprağına üretimle bağı, ama onu savunabilecek yapılardan yoksun Kürt toplumu, kendisinden daha güçlü otoritelerle karşı karşıya geldiğinde, egemen sınıfların şahsında iradesi bükülmüştür. Esasta bu durumda Kürt halkına kabul ettirilen İslamiyetin doğuş özellikleri değildir. Türklerin kabul ettikleri de bu değildir. İslam ideolojisi, o dönem yaşadıkları duruma bağılı olarak Kürtlerde boyun eğmecilik, kadcercilik vb. özelliklerin toplumsal bir karakter haline gelmesi biçiminde yansırken, Türklerde de yaşadıkları toplumsal gerçekliğe bağılı olarak başka halkların toprakları ve değerleri üzerinde güç olma, bunu merkezi bir otoriteye dönüştürme biçiminde ifadesini bulmuştur. Bu durumda İslamiyet Türklerle gaspedilmiş topraklar kazandırmış, Kürtleri ise kendi toprakları üzerinde, o toprağı yabancılaşma sürecine sokmuştur. (Buradaki yabancılaşma deyimini toprağın hakim olmama anlamındadır.)

Amacımız bir tarih anlatımı olmadığı için, buraya bir nokta koyuyoruz. Bazı sonuçlar çıkarılmamış gerekiyor.

Burjuva devrimi yurt ve ulus kimliğini çok daha netleştirmiş, üzerinde yerleşilen toprağın "vatan" olması ile bireyin toprağı (serf olarak) bağımlılıktan kurtuluşu birlikte geliştirmiştir. Vatanla özgürlük arasında doğrudan bir bağı vardır. Toprağı hakim oldukça o toprakta özgürlük yeşeriyor. Ulusal kimliğini bulmuş ve hakimiyetini kurumsallaştırmış halklarda eşitlik-kardeşlik-özgürlük gibi kavramlar gelişiyor. Burjuvazi bu sloganları bayrak ediniyor. Ulusal kimliğini olgunlaştırmamış, kendi toprağının hakimi olamayan halklarda ise yabancıya ve toprağı boyun eğmişlik, her ikisinin de tutsağı olma durumu görülüyor. Bütün coşkun sloganlarına rağmen, bur-

juva devrimleri bu halklara farklı yansıyor. Sömürgecilik derinleştiriliyor. Kapitalist sömürgeciliğin dünya halklarına haracılara mal olduğunu biliyor. Ama bütün bu acılar, kapitalist soygun ve katliamlar bile, örneğin Fransız ihtilalinin insanlığı için taşıdığı büyük değeri göğleyemez. Onun özünde yatan tarihsel gelişme çizgisi, o çizginin verdiği mesajlar önemlidir. İnsanlığın en son büyük kazanımı olan 1917 Proletarya İhtilalinin amaç ve sloganları da böyle kavranmalıdır. Şüphesiz bu son devrimin önceki devrimlerden çok köklü farkı vardır. Ama, toprak-insan ve emek ilişkisinin ulaşılan son halkasıdır.

Her toplumsal aşamanın insanlığa kattığı değerleri kendi gelişmemizin harcı yapmak, o değerlere sahip çıkmanın başlıca yoludur. Her şeyde kavram kargaşasına düştüğümüz, bilinçlerin bulandırılmak istendiği, değerlerin inkar edildiği bir süreç dayatılmak isteniyor insanlığa. Bizim görevimiz bu inkarın karşısında durmaktır. Çünkü kendi gerçeğimizi bulmamız buna bağılıdır ve buna en çok ihtiyaç duyan halk konumundayız.

Dinlerin ilk mesajları, burjuva devrimlerinin ilk sloganları proletarya devriminin amaçları, kısaca bütün bunlar bize çok şey anlatıyor, bizim için anlam taşıyor. Emperyalist ülke halkları için bunlar anlamlı bulunmabilir, ama bizim için anlamlıdır.

İslamiyetin Arap toplumlarına verdiği ilk mesaj, topraklarının hakimi olma, toplumsal örgütlenmelerini geliştirme, toprak-insan ve emek ilişkisi üzerinde yüksek bir kültüre ulaşma çağrısıdır. Arap uluslarının doğuşu İslamiyetin doğuşunda gizlidir, tohumu orada filizlenmiştir. Eğer İslama sahip çıkacaksak, öncelikle onun bu çağrısına sahip çıkmak zorundayız. İslamı kendi ulusal-toplumsal gerçeğimiz üzerinde yorumlamalıyız. Şimdiye kadar İslamiyet Arap ulusal gerçeğine bağılı yorumlandı, bunun yansması ise Kürt halkı gibi halklarda boyun eğmecilik, kadcercilik, kısaca kölelik oldu. İslama bağılılık Arap halklarına kendi yurtlarına bağılılığı öğretirken, bize başka bir şeyi öğretmesi gerçekte kabul edilemez.

Burjuva devrimlerinin de bizim gibi halklara yansması köleliğin derinleşmesi olmuştur. Ama aynı burjuva devrimleri Avrupa halklarını dünyanın en çağdaş halkları yapan karakteri de taşıyor.

Proletarya devrimleri sömürge halklarda niçin ulusal kurtuluş savaşı biçiminde gelişiyor? Çünkü o ülkelerdeki toprak-insan ve emek ilişkisi bunu gerektiriyor. Proletarya, insanlığın tarih boyunca gerçekleştiremediği bütün ileri hamleleri kendi öncülüğündeki toplumsal eylemde birleştirerek gelişmenin yolunu açabiliyor.

Bütün bunları Kürdistan açısından düşündüğümüzde, dinin ve devrimlerin verdiği mesajın aynı noktada yoğunlaştığını görürüz. Bu mesaj: "TOPRAĞINA, İNSANINA VE EMEĞİNE SAHİP ÇIK!" emridir.

DEVAMI GELECEK SAYIDA

ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Akarsuların yatağı olan bir beldemiz

MERES

(Maraş)

- I -

ADI NERDEN GELİYOR?

Asur kaynaklarına göre Maraş'ın adı, Geç Hitit Devleti döneminde "Markasi"dir. Bu ad Romalılar dönemine kadar kullanılır. İslamiyet döneminde yörenin adı "Mar'aş" olarak anılır. Sözcüğün Arapça anlamı "titreme yeri"dir. Bu adın, yöre topraklarının çeltik ekimi yüzünden bataklığa döndüğü ve sıtma hastalığı yaygınca görüldüğü için, verilmiş olabileceği sanılıyor. Maraş Araplarından Bizanslıların eline geçtiğinde adı "Marasaion" olarak değiştirilir. Bizanslıların Maraş üzerindeki egemenliği kısa süreli olduğundan "Marasaion" adı yerleşemedi.

Halkımız ise yöreyi "Mereş" olarak bilir.

KISA TARİHÇESİ

Maraş beldemizin geçmişi yazılı tarih öncesine dayanır. O dönemden beri yerleşim alanı olarak seçilmiştir.

Orta Çağ'da, Mezopotamya'yı başka alanlara açan bir kervan yoluna sahip olması Maraş'ı önemli bir konuma ulaştırıyordu.

Maraş'ı ilk yerleşim alanı olarak kullanan Hititlerdir. Bu dönem M.Ö. 1650-1460 yılları arasını kapsar. Elbistan-Karahöyük'teki buluntuların, Hititler döneminden kalma oldukları söylenir.

Hitit İmparatorluğu'nun yıkılması ardından bölgede Geç Hitit Prenslikleri bir güç olarak ortaya çıktılar. Bu prenslikler (devletçikler) M.Ö. 2000 yılından 700 yılına kadar varlıklarını sürdürdüler. O dönemlerde Maraş yöresinde "Gurgum Kent Devleti" egemen durumdaydı.

Asurlar Ortadoğu'da bir egemen güç olarak yükseldiklerinde Maraş'ı da topraklarına dahil ettiler. Medler, Asurları yaktıktan sonra Maraş'ı da ele geçirerek egemenliklerine alırlar.

Maraş da Kürdistan'ın diğer bölgeleri gibi, egemen güçlerin savaşlarına sürekli tanık oldu ve savaştan galip ayrılan istilacı güçlerin denetimine girdi. Medlerin egemen olduğu dönemden sonra sırasıyla Persler, Kapadokya Krallığı, Roma ve Bizans imparatorlukları dönemlerini yaşadı.

İslamiyetin doğuş yıllarında Maraş, Arap akınlarına da uğradı. Bu dönem de egemenlik peşindeki güçlerin kanlı savaşlarına tanık oldu. Özellikle Arap ve Bizanslıların karşılıklı yoğun savaşları bölgede büyük tahribatlar yarattı ve kimi zaman bu

Maraş şehir merkezi...

nedenle yöre halkı yerleşim alanlarını boşaltmak zorunda kaldı.

XI. yüzyılda bilinen Oğuz Türk boylarının akınları başlar. Ardından bu talancı boylar beylikler halinde varlıklarını sürdürürler. Daha sonra bu beyliklerin bir araya gelmesiyle Osmanlı İmparatorluğu ortaya çıkar.

Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılan Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasıyla birlikte Maraş da Fransızların işgaline uğrar. 1920'de Fransızlar geri çekildikten sonra, Türk egemenliğine girer.

Maraş, TC'nin ilanı ile birlikte il statüsüne alınır.

COĞRAFİK KONUMU

Maraş beldemiz, 14.327 kilometrekarelik bir alan üzerinde kurulmuştur. Kayseri, Sivas, Malatya, Adıyaman, Antep ve Adana illeri ile sınırdır.

Maraş toprakları Güney Toroslar'ın uzantıları olan dağlar ve bu dağlar arasındaki çöküntü halindeki ovalardan oluşur. Belde toprakları geniş bir akarsu ağına sahiptir. Bu akarsuların oluşturduğu vadiler sonucu topraklar yarılmış ve parçalanmıştır. Belde topraklarında, 3000 metreyi aşan yükseltilerin de bulunduğu dağlar önemli yer işgal ederler. Dağlar belde topraklarının %59.7'sini kaplamaktadır. Bunun yanı sıra platolar %24 ve ovalar ise %16.3 oranında Maraş topraklarını kaplamaktadır. Bölgedeki en yüksek dağ, 3.081 metre ile Nurhak Dağı'dır.

Dağlar:

NUR (GAVUR, AMANOS) DAĞLARI: Bu dağlar, Maraş'ın gü-

neybatısının engebeli alanlarını oluştururlar. Nur Dağları'nın yöre toprakları içerisinde kalan bölümü Çimen Dağı olarak anılır. Aynı zamanda Toroslar'ın güney uzantısıdır.

BERİT DAĞI: Bu dağ Maraş'ın batısında ve Elbistan'ın 30 kilometre güneybatısında yükselir. Yüksekliği 3.014 metredir. Berit Dağı'nın alt yamaçları ormanlıktır.

ENGİZEK DAĞI: Yüksekliği 2.815 metre olan Engizek Dağı, Merkez İlçe'nin kuzeydoğusunda yer alır. Bu dağ Göksu Vadisi'yle Nurhak Dağı'ndan, çukur olan bir alanla da Ahır Dağı'ndan ayrılır. Engizek Dağı, Güney-

doğu Toroslar'ın uzantısıdır. Doğal bitki örtüsünden yoksun bir dağdır.

Maraş'ta bu en önemli dağlar dışındaki diğer başlıca yükseltiler şunlardır. Binboğa Dağı (2.942), Delihöbek (2.338) ve Ahır Dağı (2.301).

Platolar:

Daha çok Maraş'ın kuzeyinde toplanan platolar, belde topraklarının %24'ünü kaplarlar. Ayrıca Maraş'ın güneyinde de platolar bulunur. Bu kesimler dışında Engizek Dağı ile Nur Dağı'nın uzantıları üzerinde de yükseltileri 1000-2000'e varan platolara rastlanılır.

Maraş Ovası...

Akarsular:

Maraş akarsular bakımından önemli bir yere sahiptir. Bölgenin tümü Ceyhan Havzası'nda yer alır.

CEYHAN IRMAĞI: Ceyhan, Elbistan Ovası'nı çevreleyen dağlardan doğar. Birkaç çayı da alan Ceyhan Irmağı daha da büyür; dar ve derin boğazlar içinde akar. Ceyhan'ın saniyede akıttığı su miktarı en az 56 metreküp, en çok ise 1960 metreküptür.

AKSU ÇAYI: Engizek Dağı'nın eteğinde doğan Aksu, Ceyhan Irmağı'nın en güçlü kollarındandır. Büyükcirit tarafından gelen sularla beslenince daha da büyür. Aksu Çayı, Maraş Ovası'nı kuzeybatı-güneydoğu yönünde geçerek Ceyhan'a katılır. Saniye'de akıttığı su miktarı en az 140 metreküp, en çok ise 496 metreküptür.

Maraş'ta bu önemli akarsular dışında 30'a yakın çay bulunur.

Vadiler ve ovalar:

Maraş'ta, geniş akarsu ağı nedeniyle açılmış çok sayıda vadi de bulunur. Bu vadiler sonucu belde toprakları birçok yerde parçalanmıştır. En önemli vadi Ceyhan Vadisi'dir. Maraş Ovası'na da açılan Ceyhan Vadisi, Kuşçu köyü civarında Maraş toprakları dışına çıkar. Diğer bir önemli vadi ise Aksu Vadisi'dir. Engizek Dağı'nın eteklerinden başlar. Maraş Ovası'nda Ceyhan Vadisi ile birleşir.

ELBİSTAN OVASI: Maraş'ın kuzeyinde yer alan ve kolay kolay geçit vermeyen dağların arasına sıkışan bir ovadır. Etrafını çevreleyen dağların bol yağış alması, ovayı verimli kılmaktadır. Uzunluğu 50 kilometredir. Genişliği ise 20 kilometredir. Yüksekliği 1100-1150 metre arasındadır. Ovada buğday, arpa, mısır ve şeker pancarı yetiştirilir.

MARAŞ OVASI: Beldenin güneyinde yer alan ovanın yükseltileri 800-1000 metre arasındadır. Çimen Dağı ve Ahır Dağı arasına sıkışan ovanın uzunluğu 40 ve genişliği ise 20 kilometredir.

GÖKSUN OVASI: Maraş'ın kuzeybatısında yer alan ova, Göksun Çayı ile sulanır. Yükseltileri 1000-1500 metre arasındadır. Uzunluğu 30, genişliği ise 20 kilometredir. Göksun Ovası dağlarla çevrilidir.

SÜRECEK

AGİK, BEKLENTİLERE CEVAP VERMEDEN SONUÇLANDI

5-29 Haziran tarihleri arasında Dani-marka'nın başkenti Kopenhag'ta toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı AGİK'in İnsani Boyut Toplantısı, konferansa üye devletlerin ortak bir bildiri yayınlanmasıyla sonuçlandı. Bildiride azınlıklar sorunu(!), siyasal içeriğinden soyutlanıyor, sadece sosyal ve kültürel gelişim yönleriyle ele alınıyor, konferansa üye devletlerin sınırlarının dokunulmazlığı bir daha vurgulanıyor.

AGİK'in Kopenhag toplantılarına üye Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Kanada, Kıbrıs (Rum Hükümeti), Çekoslovakya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Federal Almanya, Demokratik Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Malta, Monaco, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, San Marion, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, Sovyetler Birliği, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Yugoslavya devlet temsilcileri katıldı. Arnavutluk ise Konferans'ta gözlemci olarak bulundu.

Konferansın ciddi bir yaptırım gücü yok. Ancak Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde meydana gelen tartışmalara bağlı olarak varlık nedenleri tartışılır hale gelen Varşova Pak-tı ve NATO'nun yerini alabilecek alternatiflerin tartışılması, bu yılki AGİK toplantılarının önemini artırdı. Zaten Kopenhag Konferansı Sonuç Bildirgesi'nde üye bütün devletleri kapsayan, bir nevi Avrupa anayasası niteliğindeki kayıtlara yer verilmesi, Konferansın daha çok Avrupa'nın yeni statüsü üzerinde durduğunu göstermeye yetmektedir.

Konferansa, bu yıl ilginin artmasının bir önemli nedeni de, Konferansın gündeminde insan hakları ve azınlıklar sorununun yer almasından ve bunların değişen Avrupa kavramına bağlı olarak günümüze uyarlamalarının tartışılmasındandır.

Adından anlaşıldığı gibi, Konferansta insani boyut kavramı tartışıldı. Halen birçok ülkenin imzalamış olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde azınlık haklarının yer almamış olması eleştirilen noktalardan biri oldu. Bu konuda yapılan değerlendirmelerde; azınlıklar üzerindeki baskının, insan hakları ve demokrasinin ihlali olduğu, bu nedenle de azınlık haklarının da insan hakları kapsamında tartışılması gerektiği hususu üzerinde duruldu. Toplantının açıklığa kavuşturması beklenen sorunlardan biri, azınlık kavramının içeriği oldu. Azınlık kavramı, klasik anlamının ötesinde geniş boyutlarıyla tartışıldığı halde, bu zenginlikteki tartışma, sonuç bildirgesin-

de karar durumuna getirilmedi.

Sözkonusu konferans devletler düzeyinde olduğu için, insan hakları, demokrasi ve azınlıklar sorunu tüm boyutlarıyla gündeme gelmedi. Bu nedenle daha çok, hükümet ve devletlerin denetiminde olmayan Uluslararası Af Örgütü (AI), Helsinki Gözlem Komitesi ve İnsan Hakları Federasyonu gibi çok sayıda örgüt, AGİK paralelinde etkin faaliyetlerde bulunarak, resmî Konferans platformunu etkileme çalışması yürüttüler. Gerçekte de önceden olduğu gibi, bu Konferans'ta da sorun önemli boyutlarıyla ele alınmaktan kaçınıldı. Çünkü, Konferansa üye devletlerin çoğunun az çok azınlık sorunu vardı. Bu sorun üzerinde yeterince durmak hiç birinin hesabına gelmiyordu.

Örneğin, Kürdistan'da çağdışı bir baskı, zulüm ve terör uygulayan Türk sömürgeci devletinin, bu platformda kültürel temelde dahi bir Kürt sorununun var olduğunu kabul etmemesi, hatta Konferansa paralel faaliyetlerdeki aleyhteki durumu bile saptırabilmek için, bilim adamı kılığında 35 kişilik bir çapulcu grubuyla arz-ı endam etmesi, durumu izah etmeye yeter.

Türkiye dışında hiçbir ülkenin devlet adamları ve Konferans temsilcileri, bu paralel platformlara gerçekleri ters yüz etmek ve devletlerinin baskı, işkence ve katliamlarının savunması için katılmamışlardır. Bu nedenle Türk delegasyonunun bu tutumu büyük tepki yarattı. Örneğin bir delegé; *"Ali Bozer'in -Türk Dışişleri bakanı (b.n.)- 'Türkiye'de Kürt azınlık diye bir sorun yoktur' demesi, böyle bir sorunun var olduğunun dolaylı bir biçimde itirafıdır. Çünkü, böyle bir sorun varolmasaydı, ne böyle bir açıklamaya ihtiyaç duyulur ne de 35 kişiyle bu toplantılara gelinirdi"* diyerek tepkisini dile getirerek, Türk heyetinin ikiyüzlülüğünü teşhir etti.

Yine bir başka ülkeden insan hakları savunucusu bir avukat; *"Bir akademisyen olarak Türk meslektaşlarımdan durumundan utanç duyuyorum. Profesör sıfatını taşıyan bir kişi nasıl olur da tüm dünyaca bilinen Kürt dilinin yasak oluşunu inkar edebilir, anlayamıyorum. Bu durum bana, Mussoloni ve Hitler beslemesi katilleri hatırlatıyor. Türk bilim adamlarının da durumu aynı. Faşizmin vahşetini savunuyorlar"* sözleriyle Türk devletinin, Konferans ve paralel platformlardaki durumunu çarpıcı bir şekilde izah ediyordu.

AGİK Kopenhag toplantısı, "Avrupa'da Doğu-Batı gerginliğinin ortadan kalkması ve bir topyekün savaş tehlikesini en alt düzeye

indirmiş olmakla birlikte, mevcut devletlerin çok uluslu, çok halklı yapılarını kitadaki güvenliği sarsacak en önemli sorun olarak" ele aldı ve gündemin birinci maddesine oturttu.

"Etnik gruplar ve azınlıkların kendi aralarında çıkacak çatışmalarının -Macar azınlık nedeniyle Romanya-Macaristan gerginliği gibi-ikili savaflara yolaçması muhtemeldir" tezi, konferansın üzerinde durduğu diğer bir konu oldu. "Bir devletin çatısı altında çeşitli dil, din, etnik ve kültür kümesinin bulunması, bir bölünme tehdidi olarak algılanmamalıdır. Sorun, bu grupların mevcut sınırlar içinde bir ayrılmış hareket başvurması değil, ilgili devletler tarafından her alanda korunması sorunudur" tespiti toplantının bir diğer vurgusu oldu.

Burada sözü edilen azınlıklar için coğrafi ve siyasi alan yaratma değil, azınlık haklarının egemen güç tarafından ve onun kontrolünde korunmasıdır. Ayrıca azınlıklar için getirilen bu kayıt, "etnik gruba mensup kişilerin, bağlı bulundukları devletin siyasal yapısına aktif katılımları gibi tüm bireysel haklarının korunmasını" da öngörüyor.

AGİK resmi toplantılarında Türk devletine "etnik" ve "dini" nedenlerden dolayı eleştiri olmadı. Nedeni ise Konferansa katılan her devletin benzer sorunlarının olması ve bundan doğan endişe olarak ortaya çıkmaktadır.

Tartışmalarda "sınırların değişmezliği" temel alındı. AGİK, devletlerin sınır güvenliğini "uluslararası antlaşmalarla güvence altına" alıyor. İlgili devletler, "herhangi bir ülkede ortaya çıkan ayrılmış terör hareketinin başarıya ulaşmasına izin vermeyeceklerini ve ilgili devletin sınırlarının değişmesi yönündeki hareketleri desteklemeyeceklerini" garanti ediyorlar.

AGİK, azınlık ve etnik grupların "kültürel" korunmasını savunurken, herhangi, bir "siyasi özerklik" amacını taşımıyor. Bu konuda katılan devlet temsilcileri arasında çelişkiler olmasına rağmen Konferans, "etnik" tanımlamayı yaratmış değil.

AGİK'e paralel sürdürülen toplantılarda ise başta Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu olmak üzere insan haklarıyla ilgili kuruluşlar, AGİK üyesi devletlerin sınırları bozulacağı endişesiyle insan hakları, demokrasi ve azınlık sorunlarında tutucu davranışlarını vurgulayarak bu durumu eleştirdiler.

"Sınırların değişmezliği" en çok Türk devletinin hesabına geldi. Telaş içinde olan Türk devlet delegasyonu, paralel konferanslarda sürekli "bölücülük ve terörizm" temasını işledi. Ancak

bu çabası, tepki topladı. Özellikle Çevrimli katliamına sarılarak, vahşeti PKK'ye yüklemeye çalıştılar. Ancak, yalanlarına kendilerini bile ikna edemediler ve uçurmak istedikleri balon daha havalandırılmadan patladı. "Anlı-şanlı" uzman profesörlerine rağmen Türk devleti, bağımsız platformlarda tam bir sefalet içindeydi. Türk devlet delegasyonunun durumu, bozguna uğramış bir oruduyu andırıyordu.

Paralel faaliyetlerin diğer bir yönü de KOMKAR şovuydu. Bunların varlığı Kürt halkının sesini duyurmak için bir avantaj değil, tam aksine bir utanç tablosunu oluşturdu. Bunlar, platformlarda tam bir uşaklık sergilediler. Türk heyetiyle karşılıklı zımni bir uyum içinde oldular. TC tarafından kabul görmek için her fırsatta "PKK terörü"nü kınadılar. Bu işbirlikçiler, Kürdistan sorununu, "Sevr Antlaşması'nda" gösterilen "azınlık" statüsünün bile gerisinde kaldılar. Kürtlerin "Misak-i Milli" sınırları içinde kültürel bir azınlık olduğu tezini savundular. Bölgesel özerklik ve otonomi bile unutuldu. KOMKAR temsilcisinin, kendisini yabancı delege ve örgütlere "profesör" olarak tanıtmayı, bu gücün sahtekarlığının boyutunu göstermeye yeter.

Aslında bu konuda büyük bir tuzak sözkonusuydu. KOMKAR, bilinçli öne alınıyor ve Kürt sorununu basit bir kültürel ve insani boyut sorunu olarak alma temelinde varlığı meşrulaştırmak isteniyordu. Türk devletinin bu durumdan ziyadesiyle memnun olduğunu belirtmeye bile gerek yoktur.

Yeni kurulan "Halkın Emek Partisi-HEP" kurucularından ve milletvekili M. Ali Eren ise platformlarda yaptığı konuşmalarında, Kürdistan sorununun boyutlarını koymadı, Kürt partisi olduklarını inkar etti, bir nevi sınır bekçiliği konusunda güvence verdi. Açık devlet terörüne rağmen, birkaç kaçamak cümle dışında konuya ve sömürgeci devletin uygulamalarına değinmedi bile.

29 Haziran'da biten Konferans, belirtilen içeriği bitiş bildirgesine yansıttı. Azınlıklar konusu, belirtilen içeriği ile daha sonra oluşturulacak bir uzmanlar toplantısında ele alınacak.

Türk delegasyonu, kararlardan dolayı memnuniyetlerini belirtmelerine rağmen, toplantıdan endişeyle ayrıldılar. Çünkü, azınlık kavramına kazandırılan içerik bile Türk devletini yeterince rahatsız ediyor. Zira kültürel karakteriyle bile olsa bir azınlık sorununun olduğunu kabul etmiyor. Bu nedenle de AGİK'in kurulmuş bir yapı haline gelmesine karşı çıkıyor. Denebilir ki, AGİK kararları Kürt halkı için birşey getirmedi. Yine de Konferansta en çok zorlanan ve teşhir olan Türk devleti oldu.

Konferansın kapsam ve tartışma platformu belli olduğundan alınan kararlar bizim açımızdan fazla şaşırtıcı değil. Bu tür platformların Kürt halkı açısından yararı, sömürgeci Türk devletinin teşhir edilebilirliği ve Kürdistan sorununun boyutlarını, dünya halklarına duyurmanın bir platformu olarak değerlendirilebilmekten ileri gelmektedir.

Gelecek yılki AGİK toplantısı, Sovyetler Birliği'nin başkenti Moskova'da yapılacaktır.

AGİK'in Tarihçesi

Kısa adı AGİK olan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın örgütsel temelleri 1970'lerin başlarında Sovyetler Birliği'nin "Güvenlik ve İşbirliği" adlı bir konferansa çağrı yapmasıyla başladı.

Bu konferansın kapsamı, 1975'te Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de yapılan ve ABD, Kanada ile kapitalist ve sosyalist Avrupa ülke, devlet ve hükümet başkanlarının katıldığı Helsinki Konferansı sonunda "Helsinki Sonuç Bildirgesi"yle netleşti.

Adından da anlaşılabileceği üzere, bu bildirgenin kapsamı, devlet ilişkilerindeki ortak ölçüler ve insan hakları oldu. Sonuç bildirgesine rağmen, sistemler arasındaki gerginlikler sürdüğünden 1970'lerin ikinci yarısı ve 1980'lerin ilk yarısı boyunca Helsinki Konferans kararlarının yorumlanması üzerinde farklı ölçüler ortaya çıktı.

Emperyalist ülkeler; Sovyetler Birliği ve diğer Doğu Avrupa ülkelerine insan haklarına uyma çağrısı yaptılar. Böylece insan hakları sorununu, Sosyalist ülkelerin içişlerine müdahale etmede araç olarak kullandılar. Sovyetler Birliği ise ABD ve Batı Avrupa devletlerine yaptığı çağrılarda, Konferans hükümlerine uyarak, "Doğu Avrupa ülkelerinin sınırlarını tanımlarını" istedi. Helsinki Konferansı'na katılan ve Sonuç Bildirgesinin altına imza atan Türk hükümeti ise, konferansın hükümlerinden hiçbirine uymadı. Yine de ABD, Sovyetler Birliği, Çekoslovakya, Polonya vb. birçok ülkede "Helsinki Gözlem Grupları" kuruldu.

Sonuç Bildirgesi hükümleri doğrultusunda Belgrad (Ekim 1977 - 1984 - Eylül 1986) ve Viyana (Kasım 1986 - Ocak 1989) da yapılan konferanslarda insan hakları sorunu doğrudan gündeme getirilmedi. Sadece karşılıklı güvenlik ve işbirliği sorunları üzerinde duruldu. 1985'te Kanada'nın başkenti Ottawa'da düzenlenen konferansta, Sosyalist ülkeler, bir daha gündeme getirilen "insan hakları" sorununun, emperyalist devletlerin kendi içişlerine müdahale etmek için araç yapıldığını tekrar belirterek reddettiler.

AGİK'in bir önceki toplantısı 30 Mayıs - 23 Haziran 1989 tarihleri arasında Paris'te yapılmıştı.

Kopenhag Konferansı, sistemler arasındaki çelişkinin son derece yumuşadığı bir döneme rastlıyor. Konferans, bu uyumun sistemleştirilmesi sorunlarını çözmeye yönelikti. Bu nedenle yeni bir öge olarak "azınlıklar" sorunu gündeme geldi. Eksik boyutlarıyla tartışılmasına rağmen; bundan böyle AGİK toplantılarına azınlık sorunlarının daha yoğun gelmesi kaçınılmaz görünüyordu.

AGİK toplantıları devlet temsilcileri arasında yapıldığından, azınlıklar ve ezilen halklar sorunları, ancak paralel platformlara getirilebiliyor. Bu platformlarda etkin olan örgütler, "Hükümetüstü Örgütler" olarak bilinen (Non-Governmental Organisations - NGO) ve insan haklarıyla ilgili diğer örgütlerdir. Bunların değerlendirme ve raporları, resmi platformları oldukça etkiliyor.

İlk defa bu yıl AGİK toplantılarına yönelen Kürdistan Komiteler (Danimarka Kürdistan Komite), dağıttığı bilgilendirme meteryalleri ve kurduğu diyaloglarla, Kürdistan halkının mücadele sesini duyurmada epey etkin oldu. Ancak özellikle AGİK'in gelecek toplantılarında bu paralel platformlarda örgütsel temsili sağlamak zorunludur.

Paris Kürt Enstitüsü'nü Vakıflaştırma Çabaları ve Kürt Sorununun Uluslararası Diplomatik Boyutları

Emperyalist güçlerin Kürdistan'ın bugünkü kapkara sömürge statüsünün oluşmasındaki rolleri çok iyi bilinmektedir. Fransa ve İngiltere sadece Kürdistan'ın bölünmesine katılmamış, aynı zamanda kendilerine bağlı çeşitli adlar altında "Kürdistan kurumları" oluşturarak Kürt halkının entellektüel ve diri politik güçleri üzerinde denetim kurma çalışmasını da yürütmüşlerdir. Günümüzde Kürdistan karşıtı bu çalışmaya Fransa ve İngiltere'den başka ABD, Federal Almanya ve İsveç gibi devletlerde katılmıştır.

Bu devletler Kürdistan karşıtı çalışmalarında özellikle Kürt uşaklarını kullanmaktadırlar. Emperyalist devletlerin bu politikasının tipik bir örneği Fransa'da görülmektedir. Fransız devletin denetiminde "Kürt Enstitüsü" kurulmuştur. Bu kurum sözde kültürel bir misyon üstlenmesine rağmen, özünde Kürdistan halkı ve bağımsızlık mücadelesine karşı emperyalist güçlerin çıkarları doğrultusunda işbirlikçi bir politik çalışma yürütmektedir. Özellikle Fransa, Kürt Enstitüsü'nde konumlandırılan Kendal ve benzerlerini her platformda, Kürt halkının temsilcisi olarak sunmaktadır. Çoğu kez iyi niyetli bir kısım Kürt insanları da adına kanarak bu kurum ve çalışmalarında yer almakta, emperyalist güçlerin politikasına araç olmaktadır.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin kazandığı siyasal etkinlik karşısında maskesi düşen Nezan gibi işbirlikçiler, enstitü bünyesinde bile gelişen bir muhalefetle yüz yüzedir. Bunun önüne geçmek için enstitünün emperyalist güçlere bağımlılığına yeni bir çehre vermek istiyor.

Enstitü bünyesinde cereyan eden gelişmeleri bizzat enstitü çalışmalarında yer alanların kaleminden vermeyi, işbirlikçi politikaların daha iyi görülmesi açısından gerekli görüyoruz.

Berxwedan

Geçtiğimiz günlerde Kürt Enstitüsü adına "Enstitüden Haberler, Özel Sayı, Nisan 1990" başlıklı Türkçe bir haber bülteni yayınlandı. Bu bülten Kurmancî dergisinin 6. sayısında da olduğu gibi, Kürt yurtseverlerini, Kürt Enstitüsü'nün vakıflaştırılmasına maddi katkıda bulunmaya çağırıyor. Matematikçi ve fizikçilerin Kürt tarihçisi olmaya soyundukları; Kürt kökenli olmayan göçmenlerin dahi mülteci statüsü alabilmek için kendilerine Kürt dedikleri, kısaca Kürtlerle ilgilenmenin ekme ve kariyer kapısı açtığı günümüz Avrupa'sında Kürt yurtseverlerine yönelik böyle bir çağrı şaşırtıcı değil elbette. Üstelik Kürt sorununun Avrupa'da giderek etkin ve yaygın bir ilgi konusu haline gelmesi sevindirici bir olay.

Ancak, öteden beri Enstitü'nün vakıflaştırılmasının Kürt halkının ortak çıkarlarına hizmet etmeyeceğine inanıp ve bunu somut örneklerle dile getirmiş bir kısım Enstitü Yönetim Kurulu Üyelerinin değil olayı, haberi bile olmadan yayınlanan, dolayısıyla Kürt Enstitüsü'nün üyeleri şöyle dursun, Yönetim Kurulu'nun dahi toplu iradesini temsil etmekten uzak, sadece kişisel ihtirasları gerçekleştirmeye yönelik böylesi bir çağrının, Kürt halkının ortak değerleri ve kültürel mirasının korunup geliştirilmesi gibi ulvi bir amaca dayandırılması sessizlikle geçiştirilmeyecek bir olaydır. Kürdistan'da yurtseverlik bedelinin işkence, hapisane, sürgün ve katliamla ödendiği gözönünde bulundurulduğunda, tamamıyla şahsi çıkarların güçlendirilmesine ve bunların sürekliliğinin teminat altına alınmasına yönelmiş

olduğu aşıkard böylesine bir çağırını, yurtseverlik adına yapmak saygı sınırının ne kadar zorlandığının bir göstergesidir.

Adı geçen bültenin ilk sayfası enstitü binasının nasıl satın alındığı, vakfın ne olduğu, ve gerçekleştirilmesi için Kürt yurtseverlerinin neden yardım etmesi gerektiğine ayrılmış. Burada vakıf örneği olarak 20 Arap ülkesinin büyük elçilerinin devletlerini temsilen yönetim kurulunda yer aldıkları, sermaye ve iradesinin %51'nin de Fransız devletine ait olduğu, yıllık bütçesi yüz milyon Fransız Frank'ına varan Arap Enstitüsü, okuyucunun tanıdığı İngiltere'nin ünlü Oxford ve Cambridge Üniversiteleri, ABD'nin Harvard, Yale ve Princeton Üniversiteleri ve değişik ülkelerdeki diğer tanınmış üniversitelerin vakıf olduğu belirtilerek Kürt Enstitüsü'nün de böyle bir vakıf olabileceği imajı yaratılıp Kürtlerin bağış yapmaları için psikolojik zemin hazırlamaktadır. Günümüz ticaret dünyasının reklamcılık normlarını bile zorlayan böylesi bir mukayese, eğer Kürtleri topyekün cahil yerine koymayı hedeflemişse, en azından emalarla armutların toplanamayacağı kurallının bilinmemesinden kaynaklanmaktadır.

Yeri gelmişken belirtelim ki bugün her ne kadar enstitü tüzündeki aktif üyelik kurumunu istismar etmekteyseler de bu kurumun varlığı itibarıyla bile kendi amaçları önünde potansiyel bir engel olduğunu kestiren baylarımız bu tehlikeden bir kerede ve nihai olarak kurtulmanın da hiyane çözümlünü enstitünün vakıflaştırılmasında görmektedirler. Vakıflaştırma operasyonuyla

bu bayler, babadan oğula devralınan bir mirasta olduğu gibi, enstitünün maddi manevi varlığına el koyarlarken bu durumu hukukun de teminat altına almış olacaktırlar. Vakıflar tüzüğünde üyeliğe, seçme ve seçilmeye izin verilmediği için devletin ve kendilerinin atayacağı müteveli heyetinin dışında kimseye hesap vermek zorunda kalmadan, gerek karar, gerekse faaliyet süreçlerinde her türlü demokratik katılım ve denetimden uzak, paşa gönüllerince dilediklerini yapabilme özgürlüğüne kavuşmuş olacaktırlar.

Yazımızın ilerideki bölümünde görüleceği üzere, bulanık suda balık avlama taktiğini uygulayarak Kuzey-Batı Kürdistan'a bahsedilecek (!) olası bir kültürel özerkliğin temsilcisi olmak için, kendilerine Avrupa'da manevra kabiliyeti sağlayabilecek vakıflaştırılmış bir enstitü'nün hayati bir basamak oluşturacağı, ve bunu sağlamak için gerektiğinde her türlü ahlaki normların ayaklar altına alınabileceği fikrine canhıraş bir biçimde sarılmaları bundan kaynaklanmaktadır. Söz konusu özel sayıda yer alan, vakıfa ilişkin gerçek dışı bilgiler yukarıda kısaca değinilen saplantıdan ileri gelmektedir.

Enstitü Yönetim Kurulu'nun bazı üyeleri ve Paris'teki bir kısım Kürt aydını ortak çabaları sonucu yakında yayınlanacak özel bir bültenle olanaklar elverdiği ölçüde en geniş Kürt çevrelerine ayrıntılı bilgi verilecek, enstitü'nün özel mülkiyete dönüşmesine karşı geliştirilen çabalara destek aranacaktır.

Enstitü adına yayınlanan özel bülten "Enstitü'nün Prensipleri" başlığı altında, enstitü'nün "Kürt halkına zulmeden İran, Irak, Türkiye ve Suriye devletleri ile karşılıklı ilişkiye girmeyeceğini altı çizilerek, "bir hedefe ulaşmak için tüm imkanlar mübah değildir" ibaresi kullanılmaktadır... Dört bir yanı işgalci ülkelerle kuşatılmış Kürdistan topraklarının her parçasında Kürt halkının temel ve vazgeçilmez hakları uğruna amansız bir mücadeleyi yürüten öncü Kürt örgütlerinin, diğer parçaları üzerinde egemen olan işgalci düşman devletlerle ne olursa olsun ilişkisi geçmek zorunda kalmaması her Kürt yurtseverinin gönlünde yatan bir dilektir. Bu dileği en şiddetli bir şekilde hissedenenlerin ise sıcak mücadelenin içinde, ölümün ve bıçak sırtı anlaşmaların tedirginliğiyle başbaşa kalan savaşçılar olduğunu kim bilmezden gelebilir ki... Hal böyle iken, işgal altındaki toprakların binlerce kilometre ötesinde, Avrupa koşullarının rahatlığında çalışan bir kısım Kürt Enstitüsü yetkilisinin, Irak devleti temsilcilerine ve sömürgeci Türk siyasi partilerinin liderlerine, Paris Kürt Konferansına katılmaları için, herkesten habersiz kapalı kapılar ardında davetiye göndermeleri nasıl hoş görülebilir ve uzun uzun açıkladıkları enstitü prensipleri ile bağdaştırılabilir? (İran ve Suriye devletlerine davetiye gönderilmemiş olmasını ise, bu devletlerin Fransa ile olan ilişkilerinin o dönemde çok sıcak olmasına yorarsak pek yanlış olmayız herhalde!)

Özel sayıda prensiplerle ilgili

bölüm şu şekilde devam etmektedir. "Yukarıda adı geçen 4 devlet haricinde, enstitü Kürt sorununu kabul eden ve desteklemeye hazır her devletle kendi program ve faaliyetleri doğrultusunda ilişkilerini geliştirebilir..." Enstitü'nün gerek üyeleri, gerekse yönetim kurulunun oluşumu bakımından Kürdistan davası karşısında farklı duyarlılık ve bakış açılarına sahip insanları bir araya getiren bir kurum olduğu göz önüne alındığında, böylesi bir kurumun doğası gereği en ufak bir siyasi temsil özelliğine sahip olmadığı aşıkardır. Kaldı ki enstitünün zaten tanımı gereği de bir kültür kuruluşu olması gerekir. Bu bağlamda geliştireceği ilişkilerin muhatapları, Kürtlere dost olsun olmasın, devletler ve siyasi kuruluşlar değil, diğer kültür veya mümkünse bilim kuruluşlarıdır. Bunun ötesinde enstitünün, herhangi bir devletle, bir ülkedeki legal bir kültür kuruluşunun resmi kurumlarla zorunlu bürokratik ilişkilerinden daha farklı nitelikte bir ilişki kurması ve geliştirmesi düşünülemez. Bu durumda özel sayıda geçen "düşman olmayan devletlerle ilişki geliştirilebilir" ibaresini bir kalem sürçmesi yada entellektüel kapasite yetersizliğine yormak aldatıcı olacaktır kanısındayız. Yazımızın ilkeri bölümlerinde, Kürt sorununun uluslararası diplomatik boyutlarını tartışırken, bu noktanın üzerinde önemle duracağız.

Özel sayının yazarı "Amaçlar..." bölümünde enstitünün Kürt kültür mirası ile ilgili ne denli yoğun araştırmalar (!) yaptığını ve yapılan araştırmaları nasıl büyük bir iman gücüyle desteklediğini yazdıktan sonra, "Enstitü Fransa'da yaşayan Kürt göçmen topluluğuna idari, sosyal ve kültürel faaliyetlerinde yardımcı olur" belirlemesinde bulunmaktadır. Yazar bu konuda da herkesi kör, alemi sersem sayan tutumunu sürdürmektedir. Sağır sultan bile duymuştur ki enstitüde yıllardan beri ilticaya başvuran Kürtler için yapılan her türlü işlemin karşılığında yüklü paralar alınmaktadır.

Enstitü'nün başlıca faaliyet alanı olan kültürel çalışma ve yayınlara gelince... Özel sayıda da görülebileceği gibi -masrafları Fransız kurumları ve bazen de Kürt zenginleri tarafından karşılandığı halde- 8 yıl içinde 'Studia Kurdica' adlı beşeri bilimler alanındaki inceleme dergisi 5 sayı, Hêvî adlı Kürtçe dergi 6 sayı, Kurmancî dergisi ise herbiri 8 sayfayı geçmeyen 6 sayı yayınlanmıştır. Mücadeleci Kürt örgütlerinin ve Kürt aydın çevrelerinin kendi dar imkanları içinde üstesinden geldikleri kaliteli içeriğe sahip yayınlara karşılaştırıldığında, Kürt Enstitüsü'nün yayın faaliyetini nitelemek için 'cılız' kelimesi bile yetersiz kalmaktadır. Bunun yanı sıra, örneğin Hêvî dergisinin çıkartılmasında büyük katkıları olmuş kadroların her yol denenecek enstitüden uzaklaştırıldıkları göz önünde bulundurulduğunda, özel sayının yazarının "araştırma çalışmaları ve uzman kadroların yetiştirilmesi" konusunda söylediklerinin samimiyeti de net olarak ortaya çık-

maktadır! Hal böyle olunca bir takım sorular ister istemez insanın aklına gelmektedir. Kendi varlık nedenini oluşturan alandaki çalışmalarının olanca fukaralığına rağmen, gerek Türkiye'de gerekse Avrupa'da Kürt sorununun gündeme geldiği her ortamda enstitünün adının geçmesinin sırrı nedir? Bir kısım yöneticilerinin kişisel ihtirasları yüzünden, gerek kendi üyeleri ve Fransa'daki Kürt topluluğu, gerekse genel olarak Avrupa'daki Kürt diasporası içinde itibarı asgariye inmiş bir kurum olmasına rağmen, Kürt sorununun söz konusu olduğu her ortamda neden hala bir takım gözler enstitüye çevrilmektedir? Bu soruları cevaplandırmak için, Kürt sorununun uluslararası bağlamda kazandığı yeni boyutlara ve yine bu bağlamda Kürt ulusal mücadelesinin bir takım zaaflarına kısaca değinmek gerekecektir.

Yaşadığımız uluslararası yumuşama ortamı, dünya kamuoyunun duyarlı olduğu kimyasal silahların Kürtlere karşı kullanılması, Güney ve Doğu Kürdistan'daki geleneksel silahlı başkaldırının yanı sıra Kuzey-Batı Kürdistan'da zor koşullarda şekillenen silahlı direniş ve Avrupa'da sayıları artık 600.000'i bulan Kürtlerin en etkin diasporalardan birini oluşturmaları sonucu, Şeyh Said, Ağrı, Dersim isyanlarının ve büyük lider Mustafa Barzani önderliğinde onyıllarca süren Kürt ulusal mücadelesinin kıramadığı yarım yüzyılı aşkın bir suskunluktan sonra Kürt halkının kaderi, nihayet yeniden uluslararası gündemi zorlamaya başlamıştır.

Fakat birçok yönden elverişli bu ortama rağmen, Kürt halkını temsilen yetenekli siyasal örgütlerin direnişlerinin sonuçlarını diplomatik kazanımlara dönüştürmek ve Kürt sorununun uluslararası düzeylerde tartışılmasını sağlamak bakımından pek etkili olmadıklarını görmekteyiz. Bu durumun nedenleri arasında bir çok iç ve dış faktörün yanı sıra, Kürt ulusal mücadele tarihinde diplomasi geleneğinin zayıflığı da yer almaktadır. Başka bir yazıda çeşitli boyutlarıyla tartışmayı umduğumuz bu faktörleri bir araya gelerek, uluslararası kuruluşlar nezdinde, Kürt ulusal mücadelesi aleyhine işleyen bir diplomatik temsil boşluğu doğmasına yol açmaktadır.

İşte bir kısım enstitü yöneticisi bu boşluğu akıllıca fark ederek devreye girmiş ve bu durumdan kendileri adına yararlanmanın yollarını aramaya koyulmuşlardır. Bu doğrultuda bir yandan Kürtlere Avrupa'daki bazı etkin şahsiyet ve kuruluşlarla çok yakın ilişkilere sahip oldukları imajını verirken, öte yandan Avrupalılara da kendilerini yerine göre Fransa'daki Kürt topluluğunun, yerine göre de daha da ileri giderek Kürt halkının temsilcisi olarak takdim etmekten çekinmemişlerdir. Yine bu amaçla, Kürtlerin dağınlıklığı ve Kürt siyasi hareketlerinin ulusal mücadelenin asgari ihtiyaçları temelinde bir araya gelme geleneğinin olmaması öne sürülerek, Avrupalılara bu birliği kendilerinin temsil edebileceği mesajı verilmeye çalışılmıştır.

Hazırlanmasından bitimine kadar Paris Kürt Konferansı sü-

recinde olup bitenler bu çabaların çarpıcı bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Kürdistan Press'in Sayın Talabani ile yaptığı röportajda belirtildiği gibi, şehit lider Dr. Kasımlu ve Sayın Talabani'nin inisiyatif ve önerileri üzerine gerçekleşen Paris Kürt Konferansı'ndan önce, Fransa'nın Kürdistan'ı işgal eden bölge devletleri ile olan ilişkilerine zarar vermemek için konferans çerçevesinin yumuşatılarak enstitünün düzenleyicilerinden biri olarak öne çıkarılması Fransızlar tarafından talep edilmiş ve kabul görmüştü. Bu noktadan itibaren söz konusu enstitü yöneticileri bütün marifetlerini göstermekten çekinmediler. Konferansın fikir babalarından biri olan Sayın Talabani'yi konuşmacı olarak çağırmanın yanı sıra, konferansa konuşmacı olarak katılan siyasal kimlikli Kürt şahsiyetlerini, örgütlerinin adına değil bireyler olarak çağırarak kendi kişisel başarılarının ön plana çıkmasına gölge düşürebilecek olan siyasal karakterli temsili engellemeyi başardılar. Halbuki böyleli konferanslar fırsat bilinerek, konferansa katılan uluslararası şahsiyetlerle Kürt halkının siyasal temsilcileri arasında konferans gündemi dışında karşılaşma ve ilişkiler sağlanıp uluslararası diplomatik ilişkiler için zemin hazırlanması gerekirken, bunun tam tersini yaparak bu ilişkilerin sağlanması için azami çaba ve itinaı ustaca gösterdiler. Konferans sırasında Avrupalı dostlarımızın, oluşturacaklarını söyledikleri komite için bugüne kadar yapılan çalışmalardan da belli başlı Kürt siyasal hareketlerinin doğrudan haberdar olduklarını sanmıyoruz. Eğer bu konuda birtakım çalışmalar yapılmış ve halen sürüyorsa bunlardan haberdar olanlar da yine yalnızca bu enstitü yöneticileridir.

Burada yeri gelmişken acı bir gerçeğe de değinmeden geçmeyeceğiz. Konferans sonrası, özellikle Batı basını, önemli sayıdaki siyasal kimlikli Kürt şahsiyetlerinin ilk kez biraraya gelmesi olaylarının altını çizerek, bunların katılımının bir bakıma Konferansın en başarılı yanı olduğunu belirtmişti. Siyasal kimlikli Kürt şahsiyetlerinden duyurulmalarını bu alanda yoğunlaştırmaları beklenirken, özellikle Kuzey-Batı Kürdistan'daki siyaset temsilcilerinin Konferansa çağrılmaları, bugün enstitü içindeki olumsuzlukları teşhir etmekte kararlı arkadaşların Enstitü Yönetim Kurulunda verdikleri uzun bir mücadele sonucu sağlanabildiği halde, on yıllardır siyasal mücadele içinde olan deneyimli kalemlerin denetimindeki bazı dergiler de dahil Kürt basınının küçümsenmeyecek bir kesimi, Konferans sırasında tanık oldukları olumsuzluklara rağmen, Kürtlere ve enstitünün imajına gölge düşürmemek kaygısıyla Konferans sonrası değerlendirmelerinde hoşgörülü davranmayı tercih etmişlerdir. Aslında sorumluluk duygusundan kaynaklanan bu ılımlı değerlendirmeler; Konferans öncesinde olduğu gibi bugün de, enstitüde yapılan tahribatların engel olmaya çalışan arkadaşların çabalarına yardımcı olmadığı gibi, küçük dünyaları makyavelist manevralarla sınırlı, en soylu düşüncelerle yapılmış jestleri dahi arkasında küçük beklentiler taşıyan bir göz kırpmaya olarak yorumlama alışkanlığında direnen söz konusu enstitü yöneti-

cisi bayların ferahlanmasına yol açmıştır.

Bugün artık şunu bilmek gerekir ki, Kürt mücadelesinin ulaştığı boyut, sadece Kürtlerin bilinmesi ve tanınmasına yönelik dağınık propagandalar aşamasını geride bırakmıştır. Bu gerçek apaçık bir şekilde karşımızda durduğu halde bir takım enstitü yöneticisinin "Kürtleri tanıtmak ve propagandalarını yapmak" gibi sözde masum görünen sınırlı bir misyonu kendi kendilerine atfetmeleri ve kendi kişisel ihtirasları doğrultusunda Kürt ulusal sorununu temsil etmeye soyunmalarını Kürt siyasal çevrelerinde gizlemeleri, ustaca bir manevradan başka bir şey değildir. Kürt halkına barbarca zulmeden bölge devletlerine karşı uluslararası planda uygulanacak müeyyideler, sadece uluslararası kamuoyunun insafına bırakılamaz. Eğer kamuoyunun birtakım şahsiyetler ve insancıl kurumlar aracılığıyla duyarlı kılınması tek başına sonuç alıcı bir yöntem olsaydı, kamuoyunun harekete geçirilmesi açısından, insanlık suçu teşkil eden kimyasal silahların, yarım asır sonra savunmasız sivil Kürt halkına karşı kullanılmasından daha güçlü bir motivasyon olamazdı. Oysa kimyasal silahların yasaklanması konusunda 1989 Ocak ayında Paris'te yapılan uluslararası toplantıya -bu silahların Kürtlere karşı kullanılmış olmaları nedeniyle düzenlenmiş olmasına rağmen- Kürtler gözlemci olarak dahi çağrılmadılar. Kendi hesaplarına Kürt diplomatlığına soyunan baylarımızın "yüksek mertebelerdeki dostları" özellikle Arap ülkelerinin dayatmalarını da hesaba katmak zorunda kalarak "Kürt dostlarını" davet etmemeyi tercih etmişlerdi.

Kürdistan tarihinde aynı fenomenin başka tezahürlerine de rastlamak mümkün. Sevr Antlaşması sırasında Kürdistan'ın küçük bir parçası için otonomi -ve giderek bağımsızlık- öngörülmesi İngiltere ve Fransa'nın çıkarlarına denk düştüğü gibi, Kürt delegesinin gözlemci olarak katılması bu devlet güçlerinin sınırları içinde bulunuyordu. Ayrıca Kürt delegesi -Şerif Paşa-, değil önemli şahsiyetler, en güçlü devletlerin birinci dereceden yetkili şahısları tarafından sözde "tanınmış" oluyordu. Çok değil, üç yıl sonra Lozan'da ise ne bu büyük devletlerin Sevr'de Kürtleri "tanımış" olması, ne de Şerif Paşa'nın şahsi yetenekleri ve dostlukları herhangi bir Kürt delegasyonunun katılımını sağlamaya yetmediği gibi, Kürdistan tarihinin en karanlık sayfalarından birinin açılmasını da engelleyemiyordu. Lozan Konferansı'nda, alan üzerinde silahlı gerçek bir güce dayanmalarından ötürü Türk milliyetçilerinin tek meşru muhatap olarak tanınması göz önünde bulundurulursa, Kürt tarihinin bu hazin sayfasının açılmasında, o dönemde Batılı büyük devletlerin iradelerinden ziyade, güçlü ve birleşik bir Kürt silahlı mücadelesi ve onun doğal uzantısı olan kolektif bir temsil gücünün oluşturulmamasının belirleyici bir rol oynadığı ortaya çıkmaktadır. Her halukarda Kürt ulusal mücadelesinin ancak kendi tarihine böylesi bir bakışla ileriye gidebileceğini düşünüyor, ulusal bir dava konusunda eşe-dosta el açıp yakarma yoluyla elde edebilecek olanın, taziyet dilekleri, çadır,

battaniye, sağlık malzemesi ve bunların yanı sıra belki birtakım bireyler için şan, şöhrat vb. öteye gidemeyeceğine inanıyoruz.

Dünyada ulusal kurtuluş mücadelesi veren her hareketin, mücadelelerinin ilk dönemlerinde "teröristlikle" suçlandığı bilinmektedir. Kuzey-Batı Kürdistan'da silahlı direniş yürüten hareket başlangıçta Avrupa'da bazı çevrelerce "terörist" olarak nitelendirilmişse de bugün bu imaj kırılmakta, kanılar olumlu yönde değişmektedir. Dolayısıyla Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin meşruiyetinin Avrupa'da tanınması, kabul edilmesi önünde bir engel daha ortadan kalkmaktadır.

Bugün bu meşru mücadelenin uluslararası resmi kuruluşlar nezdinde bütünüyle tanınarak temsil edilmesi, yani Kürdistan'da yürütülen özgürlük mücadelesinin sesinin bu kuruluşlarda yankı bulması, taleplerin somut cevaplarla karşılaşmasının öndeki en önemli engel ise -az sayıdaki Avrupalı dostumuzun da ısrarla belirttiği gibi- kolektif bir temsilin eksikliğidir. Söz konusu bu eksikliğin bir an önce giderilmesi doğrultusunda dişle, tımkakla yaratılan değerleri koruma gücüne ve özgüvene sahip, prestijleri tescillenmiş hareketlerin en geniş yelpazedeki Kürt muhalefetini harekete geçirebilmek için mütevazı bir adım atmaları kaçınılmaz bir hale gelmiştir.

Dünyadaki hızlı değişimler, Sovyet-Amerikan ilişkilerinde geçmişteki gerilimin yerini yumuşaklık ve diyaloga terketmesi, diğer Doğu-Bloku ülkelerindeki gelişmeler dikkate alındığında bazı ülkelerin olduğu gibi Türkiye'nin Batı ittifakı nezdinden eski stratejik önemini önemli oranda kaybettiği gözlemlenmektedir. Buna rağmen hali hazırda bölgelerin ya da ülkelerin yeniden fiili paylaşımı söz konusu olmadığından, uluslararası resmi kurumlarda ağırlığı olan batılı devletlerin dikkatleri tarihi ve kültürel bağlarla özellikle de ekonomik ve politik çıkarlarının güçlendirilmesi arzusundan dolayı Doğu Avrupa ülkelerine yöneldiğinden, Kürt sorununa ilişkin radikal çözümlerin bulunması için Kürdistan'daki aktif direnişin başını çeken Kürt temsilcileriyle doğrudan diyaloga girmeye tereddüt edilmektedir. Bunun için bugün "insan haklarına saygı" ve "kültürel kimliğin tanınması" kavramları çerçevesinde yalpalayarak birtakım kırıntıların elde edilebileceğini uman bazı Kürt şahsiyetlerin ya da gelecekte doğacak olası grupların talepleri kısa vadede itibar görüyor izlenimini vermektedir.

Bugün Kürdistan'daki yoğun mücadele yaşamını etkin bir biçimde denetleyen Kürt siyasal güçlerinin iradesi dışından Kürtlere hiçbir şeyin empoze edilemeyeceğini kavrayabilmek için özgürlükler kavuşmuş halkların mücadelesine tarihin bir göz atmak yeterlidir. Önemli olan, Ortadoğu'da boğdurulmak istenen Kürt halkının özgürlük sesinin dalga dalga yayılarak zaman kaybetmeden uluslararası diplomatik kuruluşlarda gerekli yankıyı bulmasıdır. En iyi niyetlerle yola çıksalar bile, Kürt dostu olduklarını söyleyen Batılı az sayıdaki devlet adamının bu konudaki çabalarının, bağlı oldukları devletlerin çıkarlarının izin verebildiği yere kadar gidebileceği açıktır. Kürt kökenli bi-

Devamı 21. sayfada

AVAKIRINA KOMÎTEKÊ JI BO DEMOKASİYÊ LI ENSTÎTUYA KURDÎ YA PARÎSÊ

Sereki ne ji mejê de ye guhartinek dike li Enstituya Kurdî ya Parîsê bibe: guhartineke ku kesên pê ve girêdayî bi xem dike. Armanca vê guhartinê ku Enstitû dike bibe weqif. Ev yeka hanê, bi hêsani û bi paki, dihele berpirsiyariya hemî tiştî bikeve destê kesekî tenha û dawîya hemî hilbijartina bê (wekî çawa ji rêxistinên qanûna 1901 re hati danin). Kurt, yek endamekî Enstituyê wê nemêne û mafê hiç kesekî wê di karûbarê Enstituyê de tune be...

Wekî hin pratîkên di buhêrkê de, mezintîrîn metirsiya vê guhartinê wendakirina hemî rengên demokratîk in ku Kurd û berî gişî Enstituya Kurdî, bi firehî, pê gerek in. Ev guhartina hanê, heyina Enstituyê jî, bi buhayê wê yê sembolîk û ciyê wê yê hevdişîna hemî ronakbîr, nivîskar û hunermendên Kurd ku jî gelek deran hatinî ve, dixê metirsiyê.

Helbet, demokrasiyê ne barekî hêsan e li ba gelekî ku bi carekê, ne rêjîmekê demokratîk û ne dezgehekî demokratî, neditîne. Ma ne organên rêzani û çandî yên vî gelî jî nîvsedekî de û Enstituya Kurdî jî heşt salan de, pê bang dikin?

Avakirina Enstituya Kurdî ya Parîsê ne bi saya xebata kesekî tenha bû. Pîrran bi salan bi kar û mejiyê xwe tê de beşdar bûn. Gelek kesên Fîrensîz û Kurd alîkariyeka bêhempa tê de kirin. Ji ber vê yekê, em dibînin ku guhartineka wiha divê bi firehî bê li ser deng kirin û bi destê endamên Enstituyê bi xwe bê kirin.

Bi van nêrînan li jor, em careka dinê pêşniyarên xwe yên ku me ji serdariya Enstituyê re danîne, diyar dikin:

1- Enstitû bi xwe dikare xwe bike weqif bê ku tu guhartin têkevîne statuyên wê.

2- Enstitû dikare bi xwe bixwaze ku wekî rêxistineka bi hatiyên gelî bê nas kirin û pişk (eyn) qezencên weqfê wergire.

3- Ji bo ku xwe bike weqif, Enstitû dikare sermayekî gerek bide weqfa Fîrensa û pişk qezencan wergire bê ku statuyên wê werine guhartin.

Bersiv hingê xwe kemîrin bû. Guhartina statuyê jî aliyê Heyeta Îdarî de hate vot kirin. Encamên dengdanê (vote) ev in: 6 deng pê re bûn, 3 deng diji wê bûn û 5 dengan xwe ragirtin. Eger nêrîn evqasî di nîveka Heyeta Îdarî de têvel bûn, gelo Civîna Gelemperî ya ku bi tenê dikare statuya Enstituyê biguhêrine, çi dirame?

Qezencên giranên Enstituyê ku em ji serdariya wê re dibêjin aferin pê rabûne. bihayê wê yê sembolîk û erka wê wekî motkekê tenê dihele em xemê li ser paşeroja wê bixwin: xemek e ku roj bi roj li nav diyaspora Kurdî mezin dibe. Ji ber van sedeman me biryar da ku em Komîteka ji bo Demokrasiyê li Enstituya Kurdî ya Parîsê ava bikin. Hunê li jêr navên moravêjên wê yên destpêkê bibînin. Armançên wê ev in:

-Rageyandina kesên Fîrensîz ên ku alîkariya Enstituyê û pîrsa Kurdî dikine, Kurdên dîrwelatî û endamên Enstituyê bi xwe, li ser metirsiyên vê guhartinê û armançên wê yên rastin.

-Agehdarkirina helwest û karên serdariya Enstituya Kurdî ya Parîsê li ser kêşa guhartina statû.

-Nêrîna Kurdan li ser kêşa guhartinê bixwazin.

-Bergiriya baweriya ku divê guhartinê wiha bi firehî li ser werin deng kirin, li gor statuyên Enstituyê. li Civîna Gelemperî û biryar bê standîne piştî dengdaneke (vot) nihênî, bi hebûna kesên jî derve û endamên kevinên Enstituyê.

Paris, 23. Gulanê 1990

Moravêj:

Mehmet BAYRAM (endamê Heyeta Îdarî ya EKP), Ali BUCAK (endamê Heyeta Îdarî ya EKP), Halkawî HAKIM (endamê kevinê Heyeta Îdarî ya EKP), Timur SAYAR (endamê Heyeta Îdarî ya EKP), Halîce YAŞAR (endamê EKP).

Navnîşana komîtê:

CPDIKP, BP 20, 75261 Paris Cedex 06, Tel: 42 46 69 50

Komîta ji bo Demokrasiyê li Enstituya Kurdî ya Parîsê, CPDIKP, BP 20, 75261 Paris Cedex 06

Paris, 7. Hîzêranê 1990

Ji Komîta Enstituya Kurdî ya Parîsê re,

Stî û mirza M. Bêjart, G. Chaliand, B. Dorin, M.-A. Estrella, B. Kouchner, J. Lacouture, C. Lanzmann, C. Lefort, J. Maulaire, L. Matarasso, E. Morin, H. Nogueres, A. Perez Esquivel, M. Reberlioux, M. Rodinson, L. Schwartz, P. Thibaut, G. Tillion, J.-P. Vernant, P. Vidal-Naquet û G. Walraaf.

Je mejê de me dengê xwe birî bû, berberiyên me tim di hundur diwarên Enstituyê de ma bûn, an li nav Kurdên li Ewropa ma bûn, jî tîrsa ku em wênayê "Kurd heta hetayê tim perçe kiri ne", careka dinê xweş nekin, û gelşeyên xwe yên hundur der nedin.

Îro, metirsi pîrr mezin e. Ziyana wê xwe digihêne sembolekê, sembola gelekî: Enstituya Kurdî ya Parîsê.

Dengbirrin ne tu çare ye.

Me xwest em xema ku diyaspora Kurdî li hember vê metirsiya ku ziyana xwe dide sembola wi dişîne ji we re diyar kin. We her tim piştigiriya mîletê Kurd jî bo rûmeta wî û pêşvebirina çanda wi kirîye. Her Kurdek navên we di hemû name û belavokên Enstituyê de dixwîne. Ev saxiyekê û pişrastiyekê dide.

Kok rêxistineka Kurdî negihîştîye navdariyeka wiha; kok rêxistineka Kurdî alîkariyeka wisa jî aliyê kesina pîr gewre de nestandîye; kok pîrsa Kurdî evqas dengdan li nav nêrîna gelemperî nestandîye; kok rêxistineka Kurdî ne biyê cîgehê evqas rewşenbîr, nivîskar û hunermendên Kurd ên ji gelek deran. Ka ev hêlana ha gihîştîye ku?

Îro, em dixwazin vê hêlana hanê bikîne "wargehekî kesane!" Diyaspora Kurdî guhartina Enstituyê bo weqfê wilo tê digihê. Eger mirov hin pratîkên idarekirina buhêr-keka nêzik bine bira xwe, diyaspora bili ve tiştêki dinê nikare bifikire. Siyaseta sezakirine, zibantî û nûnertiya derew karina ku di Kurdan de hatine nas kirin. Mixabin rastiyên van tiştan li meydana ne.

Em agehdar bûn ku serdariya Enstituyê jî we xwestîye hun guhartina Enstituyê bo weqfê pişt bidinê. Heyeta Îdarî jî wê nehatiye haydar kirin. Piştîdana we wê bibe navigîneki ku pê zorê bidine Civîna Gelemperî ya ku di payîza 1990 de dike çê bibe, da ku li ser kêşa weqfê bê axaftin, guhartineka (weqf) ku dikin bi zorê bi C.G. bidin kirin û bixîne stoyê wê. Eva dawî, li gor benda 20 û 21 ya statuyê, tenha dikare guhartina bixê statuyê Enstituyê. Vajayi ku di Kurmancî (Hejmar 6, Zivistan 1990, Rûpel 2) de hatiye nivîsandin. Civîna Gelemperî kok guhartina Enstituyê bo weqfê di destê Heyeta Îdarî de bernedaye.

Loma, ji me ve pêwîst diyar dibe ku em nêrîna xwe bi we bidin zanin.

Em tîkadar in ji we, stî û mirza, ku hun rêza me ya bilind ji we re bipejirînin.

Ji Komîtê re

Ali BUCAK, Endamê Heyeta Îdarî ya EKP

Kopiyek: Ji Weqfa France-Libertés re, ji M. Robert Verdier re, ji M. Kendal Nezan re, ji endamên Enstituya Kurdî ya Parîsê re, ji rêxistinên çandî yên Kurdî re li Ewropa, ji kovarên Kurdî li derveyî welêt re.

Botan'da köylere virane...

Baştarafı 14. sayada

sağlanmasdır.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

22.3.1989

Ömer Budak

Adres: Kocaçavuş Köyü

Pervari Siirt

Dağıtım: 1) Siirt Valiliğine

2) Olağanüstü Hal Bölge Valiliğine.

Askerler köylerin boşaltılmasını nasıl sağlıyor?

Köylüler anlatıyor:

Pervari Keleh köyü: 17.4.1990 Saat 17'de iki yıldızlı Kemal Çavuş ile çok sayıda asker köye geldiler. Bize "siz PKK'lileri besliyorsunuz, onlara destek veriyorsunuz, geldikleri zaman bize haber vermiyorsunuz, iki gün içinde köyü terk etmezseniz sizi evlerinizle birlikte yakacağız" dediler. İsa Çetm adlı yaşlı köylüyü dövüp dişlerini kırdılar. Odun yığınlarını ve ahırları ateşe verdiler, hayvanları ahurdan çıkarıp gözlerimizin önünde kestiler. Kaçan hayvanlar kurtuldu. Yumurtaları tenekelere doldurup yerlere atıyorlardı, duvarlara fırlatıyorlar. Kalanları da tenekelere koyup yol boyu kırdılar. Taşınabilecek ne kadar eşya varsa, alıp götürdüler.

Kemal Sayın adlı köylü: Benim hesap makinemi ve dürbümü alıp götürdüler. Kapıları camları tümüyle kırdılar. Silah almazsak çobanlarımızı öldüreceklerini söylediler. Yaşlı bir kadını hastanelik hale getirdiler, kadınlara tecavüz etmeye yeltendiler. Şu anda köyde hiç kimse yok. 4 ev Medrese'ye, 2 ev Xêrxor'a 1 ev de Şuxan köyüne gitti. Bizler de merkeze geldik. Bütün eşyalarımız köyde kaldı, ekili alanlarımız, bağlarımız tümüyle sahipsiz kaldı. Çevre köylerin korucuları ve askerleri buralarda hayvan otlatmak istiyorlar.

Pervari Beşan köyü:

Köyde 15 ev mevcut. Öğleden sonra bir astsubay 15 asker geldi, köylüleri bir araya toplayıp meydan dayadı ve köyü terk ettiler. Köyden çok sayıda eşya alıp götürdüler. Kadınların sandıklarını açıp altınlarını ve diğer eşyalarını aldılar. Kaybolan eşya sayısını bilemiyoruz. Bize iki gün müsaade edin köyden çıkalım dedik. Subay "ben anlamam yarın sabah hiç kimseyi burada görmiyeyim" dedi.

Ertesi sabah gelip bize yeniden meydan dayadı, köyü terk ettiler, herkesin bir yerinden kan fışkırtıyordu. Şehir merkezinden kamyon tuttuk. Herşeyimiz orada kaldı. 30 milyonluk buğday ekmiştik, 3000 fındık ağacımız vardı, her şeyi rezil ettiler. Zararımızın boyutu ölçülemez. Şimdi merkezde çadırda oturuyoruz. Yiyecek maddelerini dahi getiremedik ve şimdi açız.

Pervari Çeman köyü:

Hadî Çakır: Köyde 12 ev vardı. Korucu olmadığımız için sürekli baskı görüyorduk, defalarca asker köye gelip hepimizi sıraya dayadı. En son geldiklerinde erkekleri karakola götürüp 4 gün tuttular. Köyü terk etmemizi istiyorlardı. Hayvanlarımızı yarı fiyatına borç verip köyü terk ettik. Şimdi çadırlarda yaşıyoruz, evlerimiz kar altında çöktü. Böyle yaşamaktansa ölmeyi yeğledik. Benim iki çocuğum burada soğuktan öldü. Tarlalarda günlüğü 3000 Liradan çalışıyoruz.

Köyde ben kendim defalarca dayak yedim. Bir tek Türkçe kelime bilmiyorum. Tarlada çalışırken askerler gelip birşeyler söylerlerdi, biz cevap veremedik. Ondan sonra bizi sıraya dayadı. Çekerlerdi. Tek istediğim köyüme dönüp baskıdan uzak insanca yaşamak.

Pervari Erkent köyü:

...Köyümüzde 120 ev vardı. Şimdi 70 ev mevcut. Köyde 10.000'den fazla küçük baş hayvan vardı, geçen yıl yaylaya çıkmamıza müsaade etmediklerinden üçbinin üzerinde hayvan sıcaktan öldü. Çevre köylerin hepsinde korucu var, biz silah almadık. Askerler ve çevre korucuları bize baskı yapıyorlar. Üç köyden köylüleri çınlıplak soyup dövdüler, elbiselerimizi yırttılar, bütün köylülerin önünden bizi geçirdiler. Bizi yaylalara çıkartmıyorlar. Köyümüzü bırakıp başka yerlerde aç rezil kalmayı istemiyoruz.

Eruh'a bağlı Ağaçyurdu (Zivinga Şikakan) köylüleri anlatıyor:

Geçen yılın sonbaharında bütün hayvanlarımızı satmak zorunda kaldık.

Hayvanları köyün dışına çıkarmamıza müsaade etmiyorlardı. Yalnız 7 korucunun hayvanları kaldı. Çünkü onlara problem çıkartmıyorlar. Ayrıca sebze ekip satıyorduk. Bu yıl bir metre-kare tarla ekemedik, bağlarımızı da temizlememize müsaade etmediler. Bağlardaki fıstık ve badem ağaçlarımızı askerler kökten kesip yakacak olarak kullanıyorlar. Halbuki biz onlara her gün 6 yük odun getiriyoruz. Hayvanı olmayan hayvan kiralayıp odun getirmek zorunda. Sularını da bize taşıyorlar. Bütün işlerini bize yaptırıyorlar. Şehirden erzaklarını da biz alıyoruz. Bunun yarısı süreklî hayvan muamelesi görüyoruz.

Şimdi köyü terk etmek istiyoruz. Çünkü açız. Hayvan yok, bahçe yok, her birimiz on nüfusuz. Şimdi de köyden çıkmamıza müsaade etmiyorlar. Köyden çıkmak istediğimiz an karakolun tüm işlemlerinden geçmek zorunda kalacağız.

İbrahim Taş anlatıyor: Koruculuk çıktığından bu yana sürekli baskı yaptılar biz silah almayı kabul etmedik. Ya korucu olun yada köyü terk edin diyorlardı. Bizler direndik. Ben imamım, bunun karşılığında bana ücret verin diyorum kabul etmiyorlar. Silah al istediğini veririz diyorlar.

Şimdi çevredeki ağa ailelerinin korunması için bizlerin göçünü engellemeye çalışıyorlar. Çünkü köy boşaldığında kendilerini güvencilikte göremeyecekler. Biz ne silahlarını ne de paralarını istiyoruz. Köydeki subay bana sen halka silah alma diyorsun ama PKK'lıların kafır olduklarını söylemiyorsun diyor. Biz kafirsek onlar da kafir; çünkü onlar bizim çocuklarımız.

8.4.1990 tarihinde köylülerin dilekçelerini yazıp valiliğe gönderdim. Vali İl Jan.Aİ. Kom'na havale etti. Alaya giden köylülere alay komutanı saldırıp küfrediyor. Siz adi, yalancı kafirsiniz diyor. Yarındakilere gözlerin bağlanmasını ve dayak atılmasını emrediyor. Dilekçeyi kimin yazdığını soruyor. Yanıt alamayınca, "Ben kimin yazdığını bilmiyorum" diyor. Siz gidip onlardan yardım istiyorsunuz. Sen Kuran okuyorsun. Kuran'da kafirler belli değil mi? Valiliğin havale ettiği dilekçeyi yırtıp atıyor. Kendi erine istediği şekilde yazdırıyor. Biz de, kafirliğin anlamını ne olduğunu sayın komutandan öğrenmiş oluyoruz. Anlamı halkla bütünleşmek, halkın yanında yer almakmış. Komutan valinin imzaladığı dilekçenin bir örneğinin bende olduğunu bilmiyor, yeniden yazdırmayı çözüm sanıyor.

Bütün Kürtlerin terörist olduklarını her birisinin hakkının binbeşyüz liralık tek mermi olduğunu söyleyen komutan, halka karşı gösterdiği tavırlarıyla bölge insanına olan ilgilerini tüm çıplaklığıyla ortaya koyuyor.

Onların uygulamaları sonucu

70 hanelik Zivinga Şikakan köyü tümünden boşalacak. Yalnız 7 korucu ailesiyle askerler kalır, istedikleri evleri de rahatlıkla yakarlar.

Eruh'a bağlı Payamlı (Deravit) köyü: Köyün özelliği seçimlerde sürekli sola oy veremeleri. 1982 anayasa oylamasında da tümüyle anayasaya ret oyu kullanmaları, 1987 referandumundan sonra köyün etrafı tümüyle askerlerce sınırlanmış köylülerin kimliklerine de el konulmuştu. Giriş çıkış izne tabi tutulmuştu. Bugün yine giriş çıkış izne bağlı, köylülere sürekli hakaret edilmekte köye giriş çıkış bir tek noktadan yapılmakta. Hayvanlar köy dışına bırakılmamakta. Kimliklere el konmakta. Sürekli köyün etrafı kontrol edilmekte nedeni, ayak izi aramak, köye giriş dışında gelen olup olmadığını keşfetmek. Şetruk ve Şeriki köylerinden misafirliğe giden iki köylü kimlik kontrolünden geçirildikten sonra, akıl almaz şekilde dayaya maruz kalıyorlar.

Eruh'a bağlı Zivinga Şikakan muhtarın 15.01.1990 günü acilen Siirt Devlet Hastanesine kaldırıldı. Görevliler kabul etmeyip doğrudan Diyarbakır'a gönderdiler. Muhtarın komaya girmesinin nedeni neydi? Yedek Jandarma bölüğü komutanı tarafından köy dışına gitmesi için görevlendiriliyor başka köylülerle beraber. Verilen sürede geri dönme ve sınırların dışına çıkma. Subaya köyden sorumlu olduğunu söylemesi ölüm derecesinde dayaya maruz kalmasına neden oldu. Şu anda Diyarbakır'da ölümle pençeleşiyor. Köylüleriy-

le beraber subayın tanıdığı süreye uymamanın ve sorumluluğunu söylemenin bedeli kendisine ödettirildi.

İzlenimler: Sürekli toplu gözetim, tehdit, köy meydanlarında tek ayak üzerine bekletip tuvalette çıkarmama, aç bırakma, hayvanların köye giriş çıkışını belirlili saatlerle sınırlama, köye giriş çıkışta kimlik kontrolü, köyden ayrılma ve dönmenin izne tabi olması, özellikle korucu olma baskısı, göz dağı vermek amacıyla köy meydanında çınlıplak soyup dövme, bazı köylülerin faili meçhul şekilde öldürülmeleri, işkencede sakat kalma, köylülerin iz takibinde kullanılmaları, köy korucuları güçlerinin üzerinde bir görev verilmesi, çatışmalarda ön plana itilmeleri ve askeri birimlerin köyün boşaltılması için köylülere süre tanımları ve bu süre sonunda zorla boşaltmaları.

Köylüler köyü terk ettikten sonra, köyde kalan varlıklarına saldırı. Evleri yakıp yıkmak, tarayıp camları kırma. Bunun nedeni açık. Köylülerin geri dönmelerini engelleme. Çünkü gidip dönen aile sayısında artış vardı. Eruh'a bağlı Nihik köyü tümüyle ateşe verildi. Niviyen köyünde tek sağlam cam kalmamış. Çünkü askerler tarafından taranmış. Hot köyünde bütün evler yakıldı. Gelî Osman köyünün boşaltılması için köylülere askeri birimler tarafından 2 saat süre tanındı. Ve tümüyle boşaltıldı. Bizina köyü halkı korucu olmamanın bedelini tümüyle köyü terk etmekle ödedi.

Paris Kürt Enstitüsü'nü...

Baştarafı 19. sayfada

reylerin, temsilci örgütleri göz ardı ederek verdikleri uğraşların ise küçük çıkarlarla sınırlı kalacağı bir sır değildir. Buna rağmen bunu dile getirirken Kürt siyasal hareketlerinin, gerek Kürt dostu olduklarını söyleyen ender Batılı şahsiyetlere, gerekse bireysel faaliyetlerinde direnen Kürt kökenli kişilere karşı sert eleştirilerden, kırıcı belirlemeler yapmaktan kaçınmaları, Kürt mücadelesinin ulaştığı olgunluğun gereği ve bu mücadeleye yandaş olacak en geniş yelpazede yer alan potansiyel desteği hareketi geçirmek için zorunlu bir yaklaşım olarak ortaya çıkmaktadır. Bu konudaki çaba, dikkat ve enerji, bir devlet örgütlenmesinin küçük bir prototipi olacak bir temsil örgütünün şekilleneceği zeminde yoğunlaştırılmaktadır.

Güney Kürdistan'daki Kürdistan cephenin varlığı bilinmektedir. Nusaybin olaylarıyla başlayan ve Kürdistan'ın çeşitli alanlarında yaygınlaşan sivil ayaklanma karşısında diğer Kürt örgütlerinin takındığı olumlu tavır, bunların bazılarının silahlı direnişi koşulsuz destekleyeceğine ilişkin açıklamaları ve birlik konusundaki içten çabaları sonucu doğan olumlu ortam, Kuzey-Batı Kürdistanlı bu örgütlerle, silahlı direniş cephesinde

gücünün ortak hedefler doğrultusunda birlikte seferber edilebilmesi için değişik formüller bulunabileceğinin sinyali olarak kabul edilebilir. Kuzey-Batı Kürdistan'a ilişkin böylesi bir ortak seferberlik Avrupa'daki Kürtlerin her düzeyde tek bir ses veremelerini alabildiğine kolaylaştıracak, siyasal ve kolektif temsil dışında her türlü bireysel ve grupçu manevraya set çekerek Kürt ulusal hareketinin uluslararası düzeyde temsili önündeki engelleri ortadan kaldıracaktır.

Böylesi bir olay Avrupa'da sayıları 600.000'e varan Kürtlerin tek bir merkezden yönlendirilmesinin yol açacağı muazzam dinamizm ve Türkiye-Avrupa ilişkisinin özgünlüğü ile birlikte düşünüldüğünde, ulusal mücadelenin, uluslararası kuruluşlar nezdindeki taleplerinin meşruiyetini perçinleyecek, onların somut cevaplara ulaştırılması çabalarına büyük bir ivme kazandıracaktır. Ayrıca Kürt ulusal mücadelesinin asli güçlerinin kolektif bir diplomatik temsilin oluşturulması konusunda atacakları adımlar, ulusal mücadelenin vazgeçilmez bir gerekliliğini yerine getirirken; halkının davasına bağlı, yaşadığı çağın düşünsel donanımı ve tarih bilincine sahip Kürt aydınlarının koordineli bir şekilde seferber

edilmelerini de sağlayacaktır.

Özetlersek; Kürt ulusal sorununu tarihte ilk kez kendi dinamikleri üzerinde boy vererek uluslararası diplomatik kapılara dayanmıştır. Soruna siyasal çözümlerin bulunmasına ilişkin tartışmaların teminatçısı olan Kürt ulusal hareketinin bu randevuda henüz yerini alamaması sonucu bu alanda bir boşluğun olduğu gözlemlenmektedir. Bundandır ki şahsi çıkarlar temelindeki bireysel manevralar itibar görüyor izlenimini vermektedirler. Var olan boşluğun yakın bir gelecekte gerçek sahipleri tarafından doldurulacağına ilişkin, ufukta umutlar belirirken, uluslararası diplomatik ilişkilerin ilk adımlarını oluşturan ve Kürtler adına düzenlenen konferans, sempozyum, oturum ve benzeri girişimlere Kürt siyasal örgütlerinin etkin katılım ve denetimlerinin sağlanması için her Kürt yurtseverinin çaba sarfetmesi vazgeçilmez çağdaş bir görev olarak belirmektedir.

Kürdistan'daki birleşik direniş hareketine dayalı kolektif temsile yetenekli bir gücün kısa sürede şekillenip uluslararası diplomatik faaliyetlerin başına geçmesinde, yukarıda bahsedilen çabaların hayati bir rol oynayacağı unutulmamalıdır.

Timur Sayar

Paris Kürt Enstitüsü
Yönetim Kurulu Üyesi

İmpressum
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickbron

Yazışma adresi
BERXWEDAN
c/o Feyha-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya 3.00 \$
Avusturya 18.00 s.
Belçika 60.00 bfr.
Danimarka 8.00 dkr.
Fransa 6.00 fl.

Hollanda 3.00 hfl.
İngiltere 0.80. £.
İsveç 6.00 skr.
İsviçre 2.50 sfr.
Norveç 10.00 nkr.

Ala ARGK a têkoşînê û yekîtiya netewî li çar aliyên Kurdistanê pêldide!

Evîna gelê Kurdistanê ji bo Sekreterê Gelemperiya PKK Abdullah Ocalan

Gava gelê Kurdistanê bihist, ku televîzyona Almanî RTL wê **Abdullah Ocalan** şani bike, mirov tev di wan malan û çayxaneyan de tiji bûn, ku xwediyê antêneka xurt bûn. Weke di hê zanin li Tirkîyê û Kurdistanê kesên xwediyê antêneka xurt bin, dikarin ji wir temaşê û guhdariya televîzyona RTL bikin. Di bernameya RTL de, **Abdullah Ocalan** hate şanikirin, gava di **Akademiya Mahsum Korkmaz** de bi pêşmergeyan re diaxifi.

Ev bername di hefteya dawiyê ya meha Heziranê de hate şanikirin. Piştî şanikirina bernameyê ji bajarên Amed, Êlih, Nisêbin, Bismil û gelek derên din, gelek welatparêz hinde agahi gihandin nûçegihandkarên rojnameya me. Weha digotin, "Gel bi rojan li ser bernameyê diaxifi û bername nîrxand. Kesên nekaribûn temaşeyê bernameyê bikin gelek dilşikestî bûn û mixabî li xwe dianin."

Destpêk di rûpela dawi de

ên têkoşina me xwe didin şanikirin. Ne tenê gelê me yê kedar û xebatkar, serekên beledîyan û mebus ji êdî bersivên baş didin banga yekbûna netewî. Hima ramyarî ya mezin a ERNK, di karvaniyê de li her deran di hê ditin.

Dengê têkoşina me ya rizgariya netewî, li derveyî welat ji posîdeyên xwe serdest dike. Gotinên weke "terorîzm" û "terorîst" ên li dijî têkoşina me û pêşengê têkoşina me, di karvaniyê de wateya xwe bi tevayî hunda dîkin. Her hêzek, êdî baş fahmkirîye, ku nikare gawekê ji biavêje bê hildana navê PKK û bê anîna PKK ber bala çavan. Li gelek welatên Ewropa girêdayî bi Serhildanên me yê Gelî, bi gehînek û qamên rasttir pîrsa Kurdistanê dibe perçeyê rojenî. Danûstandinên fireh li ser pîrsa Kurdistanê çêdibin. Li dûv hev komîsyon diçin Kurdistanê. Hevkariya navnetewan bi lez pêş ve diçe. Ev tev şani dîkin, ka têkoşina me ya rizgariya netewî li derveyî welat ji, pêşveçûnêka ramyarî ya çawa kiriye paya xwe.

Dagîrkerên Tirk serî didin çeka bêgavî yê

Kesê nêmafdar be, jar û aciz be, di şerî de serî dide riyên hîlebazîyê. Dagîrkerên Tirk, ku bi hemû saziyên xwe ve li dijî gelê me û têkoşina me ya rizgariyê hevxeatkarîyê dike, ji aliye-kê bi destê kemalistên Kurd ên di nava, rêzên SHP (Partiya Sosyal-Demokrasiya Gelî) de hinde mafên çandî yê bi tûxûp ku layiqê heywanên di koxê de ne datînin pêşîya xwe; ji aliye din ji kotekê dizivîrinên terorê û li ser gelê Kurdistanê bikardihênin.

Serê tujê Biryamameyên bi Hikmê Zagonî, bi şeweya koçberkirinê (nefikirinê) di karvaniyê de pêkdihê. Li gora pisporên dagîrkeran êdî protestoyên li dijî biryarmameyan li şûn mane. Êdî dikarin daxwazên xwe bizivîrinin karvaniyê. Pêşî ji bajarên Êlih, Çolamêrg û navçeya Kerboranê 7 welatparêz hatin koçberkirin. Li Sêrt û Tûxê ji agahî ji bo koçê gihandine hinde welatparêzan. Dagîrker bi riyên ne fermî hejmarên bilindtir di nava gel de belav dîkin. Armanç: tirsandin, bizdandin, pîvandina dij-
r-

bûnê û afirandina provokasyonan e.

Lê hisên gel bûne yek his; koçberî bê çare û feyde ye. Gelê me alîdarê rakirina protestoyê ye. Lê bi hedar û sebir. Ne di qada dagîrkeran de û ne bi azîneya wan. Bi azîneya me û di demekê de, ku dijmin ne li bendê bû.

Dagîrker, weke rîyekî veristîyê ya duwemîn, girani didin valakirin û rakirina gundan. Gundîyan ji zozanan hildikişînin xwarê. Dest datînin ser pez, sewal û dewarên gundiyan. Li ser rîyên gundan mayîn û narinçokan vedidin û datînin. Armanç diyar e: Ji gundan dayîn revandin, bizdandin û pêşvebirina cerdevaniyê. Lê êdî her tişt ji wan re bûye dereng. Gundi gundên xwe bernadî û narevîn. Ji gund werin derxistin ji, diçin gundê nêzîktirîn û ciran. Gundîyên me xwedî li hevûdu derdikevin. Parêzkari ji, êdî bi çi awahî nayê pejiandî.

Şeweyekî nuh li ser terora dagîrkeriyê hate zêdekirin. Teror ji gundan xwe da bajaran. Lê terora li gundan ji bi teviya leza xwe didome. Li bajaran narinçokan diavêjin mal û cihên karê welatparêzên ku dikine hedefên xwe. Ev şeweya kotekê ya zivîriye terorê, berhemekî asteng û bêgaviya dewleta dagîrkeriyê ye. Kotek û terora li gundan kêman zede dikari were veşartin. Başê, ma yê li bajaran wê çawa were veşartin?

Dagîrker rîya veristîna şewemîn di qedexekirina weşanên sosyalîst û welatparêz de ditin û peydakirin. Darê biryarmameyên terorê di vir de ji hate hejandin. Rojnameya "Halk Gerçeği" û kovara "2000'e Doğru" bi tevayî hatin qedexekirin. Hicet êşkere ye: "Bervajî weşandina bûyerên li "Başûrê-Rojhilat", xapandina awîra gelemperi û nehiştina wezîfe û xebatkirina hêzên parastîyê yê dewletê." Herdu weşan ji, bi pişange kirina terora dewletê, rastîyan gihandina gel û xebata li dijî terora artêşê, komên xweser û cerdevanan hatin gunehbar kirin. Gotinên min a "niv-K", "kalê cirokvan", "êşkence", "ol" û "koçberî" ji bo qedexekirina "Halk Gerçeği" bûn sedem û motiv.

Herdu weşan ji biryarê bi dijarî protestoyê kirin. Û bi lez dest bi amadekariyan kirin, ku bi guhartina navên xwe ji nuh ve xwe biweşînin. Daxweyan kirin, ku di her hoyê de, wê we-

şanên xwe yê ji bo hişyarkirina gel bidomînin. Bang li hemû weşanan û saziyan kirin, da tevli protestoyan bibin. Weşanên sosyalîst bersiva vê bangê dan. Ji berpirsiyarên weşanên burjuwaziya Tirkan, ku rola şubeyêka MÎT dileyîzin, deng demeket. Tenê hinde gotarivîs nedilxwaziya xwe anîn zimên.

Wateya van bikaranînan avahiya dagîrkeriyê ronak e. Nexwe hewce ji nebû ku avahiya dagîrkeriyê xwe bi paşverûtiyê û zirxê kotekê bixemilandin. Dagîrkerî dixwaze, li hemberê pêşveçûna girseyî, rêxistinî, leşkerî û ramyarî ya têkoşina rizgariya netewa Kurdistan, astengiya xwe bi şewereng-kirina kotekê li şûn bihêle.

Em baş dizanin, emê çawa bersiva dewleta dagîrkeriya Tirkan bidin. Di van rojan de, Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK xwe civand, ku di têkoşina me ya rizgariya netewî de bandevêkî herî bilind e. ARGK ji aliye girseyî pêşve diçe û potansiyela wê ya cengê zêdetir dibe. ERNK ji aliye girseyî, rêxistinî û pêşveçûna têkoşinê xurttir dibe. Ev tev şeweyên têkoşinê yê tenha ne, ku wê hemû methodên kotekê yê dagîrkeriya Tirkan bi tevayî têkbibin.

Di diroka têkoşina gelê me de, em domaneka heya were gotin pêwîst dijin û ev ji domaneka ji bo berjewendiyên me ye. Tirsên me ji mejî belavbûne. Bili aliye zehmet ên domanê, me xwe gihand rastîyêka neteweyekî weha, ku hişyar dibe û serî hildide. Pêşengê me ji her demê xurtir û rê şani dike.

Lewma, em li hemberê koçberkirinan bisekinin! Wateya koçberkirinan rast fahmbikîn û bidin fahmkirin! Hevkariya xwe ya ji bo welatparêzên di hê koçberkirin bilind bikin! Têvli qampanyayên bi vê armançê bibin! Hovîtiya bikaranînan di qada navnetewan de û di hemû saziyên mafên mirovan de binin zimên! Piştigiriya kovar û rojnameyên sosyalîst bikin ji bo disa derketina van weşanan alîkariya van kovar û rojnameyan bikin! Bersiva banga PKK a ji bo yekbûn û berxwedana netewî bidin! Hima xwe di ERNK de bikin yek û tevli ARGK bibin! Şîretan li hemû nas û mirovên xwe bikin, da tevli şerê rizgariya netewî bibin!

Kerwaneka dijmin kete dafa pêşmergeyan. Têvli serbazên tede hate tune kirin

QILABAN: Roja 16'ê Heziranê di navbera gundên Bêcihê û Ziravik de kerwaneka dijmin a ji sê navgînan kete dafeka pêşmergeyan. Hersê navgîn ji hatin tune kirin. Sisê ji wan serleşker (subay) bêtirî 10 serbazên di navgînan de hatin kuştin, biqasî vê hejmarê ji serbaz, xedar birindar ketin.

Dagîrkerên ku agahdarê êrişê pêşmergeyan bûn, yekeniye xwe yê leşkerî yê li gundên Kror û Nîrê û navçeya Qilaban, ajotin cihê şerî. Pêşmergeyên me yê rizgariya netewî êrişê xwe di domana saatekê de birin dawiyê. Paşê bê hundabûn û lêdan-girtinekê xwe ji cihê şerê dûr kirin.

Waliyê rewşa şitandî dafa pêşmergeyan hilimand weşanan, lê hejmara hundabûnê ji rêzên xwe êşkere nekir.

Yekeniyeke ji cehşan û serbazan bi êrişê ARGK hate belav kirin

QILABAN: Cerdevanên gundê Bêcihê û gundên li derdorê ku tevli serbazên dijmin diçin navçeya Qilaban ji bo mehanetîya xwe û tiştên xwarinê (erzak) bikirîn, di rê de راستî

dafeka pêşmergeyan bûn. Gelek kes ji yekeniya cehş û serbazan hatin kuştin. Kesên bikaribin birevin çekên xwe li şûn xwe hiştin û weha revîn. Yekeniya ku xwe ji tunebûnêka tevayî rizgarkirî, gelek mirî û çek li pey xwe hişt. Dagîrkerên Tirk, di vê êrişê ARGK de hejmarên hundabûnê ji nava rêzên xwe, weke mirîna cehşekî û serbazekî dan bihistandin.

Navçeya Qilaban hema hema her rojê dibe qada livbaziyeke pêşmergeyan. Bili xwe-xurt-kirin û xwe-têkûz-kirina xwe, bili hejmareka bilind ji serbazan, dagîrker li Qilaban disa ji di nava tengezariyek û bêgaviyê se-ranser de ne. Dagîrkerên Tirk ji her navçeya Kurdistanê bêtir li Qilaban, hejmara serbazên xwe bilind digirin. Li Qilaban gundekî bê qereqol tune ye. Pîrraniya yekeniye dijmin ên li Qilaban an "bolûk" an ji "tabur" in. Pêşveçûnê û bûyerên li Qilaban şani dîkin, ku Qilaban ji bo têkoşina me bûye keleheka pêwîst. Di ronahiya rojê de pêşmerge êrişan dibin ser kerwanên leşkerî yê dijmin. Hema hema di her şevê de êrişên rokêtan diçin ser yekeniye û avahiye dijmin. Bili hemû serbazan li gundan, civinên gelî yê rêz bi rêz çêdibin. Hejmara cerdevanan dakete hejmarekî kêm tirin. Cerdevanên çekên dijmin distînin ji, di delîva pêşin de çekên wan dikevin destê pêşmergeyan. Niha bi kêmasî 100 şehîdên Qilaban hene û bi sedan ji şervan di nava rêzên ARGK de ne. Ev tev bin-gehek baş in, da mirov bibîne, ku navçeya Qilaban ji bo têkoşina me ya rizgariya netewî bûye keleheki xurt. Dagîrker êdî ketine nava wê rewşê, ku Qilaban bi tevayî ji destê xwe derxînin.

Carek din êrişê ARGK pêşmergeyan çû ser "tabur"eke dijmin

ÇELÊ: Şeva 30'ê Heziranê êrişek çû ser "tabur" a navçeyê. Avahiya "tabur"ê heya pîvaneka mezin hate rûxandin. Bi kêmasî 10 serbaz ji hatin kuştin an ji bi xedarî birindar ketin. Dagîrker pejiandî ku êrişê ARGK çêbûye. Hejmara hundabûnê ji nava rêzên xwe ji weke mirîna çar kesan şanikirin. Pêşmerge di nava navçeyê de belavokan ji belavkirin. Têvli bangina dirûşmêyan û berdana berikên serfiraziyê bê hundabûn ji navenda navçeyê derketin û xwe dûr kirin.

Di meha Gulanê de ji her ev "tabur" bi kêmasî sê caran bûbû hedefa êrişên pêşmergeyan. Dagîrker diwarên stur ên li dora avahiya "tabur"ê, biqasî bilindahiya diwaran bi kisên qumê zivirandine. Herweha bi mayîn, telên risayî, prejektör û dafan (keminan) têkûz kirine. Lê disa ji nikarin xwe ji lêdanên pêşmergeyan ên hedefên xwe digirin, rizgar bikin.

Yekeniyeke beji ya dagîrkeran hate tune kirin

ÇELÊ: Li derdorên axa eşîra Kaşurî navçeya Çelê, li Meydana Kolyan (an ji Çiyayê Kolyan), pêşmergeyên ARGK roja 28'ê Heziranê êrişekê birin ser yekeniyeke dijmin, ku li wir xwe bi cih kiribû. Şer çend saetan domar. Heft serbaz hatin kuştin û çar serbaz ji bi xedarî birindar ketin. Serbazên din ji tev bi tirsê xwe revîn.

Çek, bêsîm, kon û çadîr û hinde navgînên leşkerî û gelek bawîrnameyên (dokumentên) serbazên hatin kuştin, ketin destê pêşmergeyan.

Herweha pêşmerge dest danin ser çekên cerdevanên eşîra Kaşurî ji, ku li zozaneka li nêzîkî cihê şerî bûn. Pêş-

merge bi dirêjahî bi wan re axifin. Vê carê tu kesî cezanekirin.

Dafeka ARGK di geliya Xeburê de

ELKÊ: Şeva 15'ê Heziranê, li ser rîya navçeyên Qilaban û Elkê, li dora gundê Kespiyanîş pêşmergeyên me yê rizgariya netewî dafekê vedan. Komên xweser, serbaz û cerdevanên eşîra Jirkî, ku yekeniyeke operasyonê çêkiribûn, ketin dafê. Bi kêmasî bist kes ji dijmin hatin kuştin an ji birindar ketin. Di vî şerî de ji çî hundabûnek ji pêşmergeyan nebûye. Berpirsiyarên dagîrkeran hejmara hundabûnê ji nava rêzên xwe weke mirîna serleşkerêkî û çar serbazan dan bihistandin.

Geliya ku li wir ev livbazi pêkhatîye, ji mejî bûbû cihêkî xwe bi cih kirina cerdevan û serbazên dijmin. Dijmin li wir xwe ji mejî bi dijarî bi cih kiribû. Berî niha ji her li vê derê pêşmergeyên ARGK û milîsên rizgariya netewî gelek serbaz û cerdevan bi mirîna ceza kiribûn.

Dagîrker, ji bêgaviya xwe berê xwe didin cerdevanan ji

ELKÊ: ARGK lêdanên bi hedef li dijmin dixê. Ev ji dibe sedemek ji bo kûrbûna nakokiyên di nava cerdevanan de. Di meha Heziranê de komek ji cerdevanên eşîrên Jirkî û Guyî agahi gihandin serleşkerêkî ARGK ê li êrdimê û daxwaza xwe ji bo ji destan berdana çekan pêşniyar kirin. Serleşkeriya ARGK vê daxwaza wan pejiand. Serekên cerdevanan ên xwinrîj agahdari vê bûyerê bûn û ketin nava tirsê canê xwe. Ew ji saloxê gihandin serleşkerên dagîrkeran ên li êrdimê. Li ser vê dagîrker bi kêmasî 10 cerdevan girtin, ku di nava wan de birayê serekê cerdevanan Şehmus Babat (ji eşîra Guyî), birayê xwinrîj Ebubekir (ji eşîra Jirkî gundê Kiterê) û hinde mirovên Tahirê Kero (Tahir Adiyaman) ji hebûn.

Wateya û naveroka vê pêşveçûnê ronahî ye. Xwinxwar ji êdî, wê ji hevûdu qutbibin û wê berên xwe ji hev bizivîrin. Di vê pêşveçûnê de rola ARGK û xebatên gelê êrdimê ku piştigiriya ARGK dike, serekî û pêşemîn e. Ji meha Nisanê sala 1990 dema qirkirina li Komatan heya niha, ARGK bi kêmasî 30 cerdevanên ji eşîrên Jirkî û Guyî bi mirîna cezakir. ARGK, tenê livbaziye cezakirîna pêkneani. Herweha li bajarên Wan, Çolamêrg û navçeyên Çelê, Gêwer, Elkê û Qilaban gelek caran belavokan ji belavkir û bang li cerdevanan kir ji bo berdana çekan ji destên xwe. Cerdevanên ku çekên xwe ji destê xwe berdane hatin efukirin. Eşîrên êrdimê yê bersiva banga ARGK dan, pêwendî û têkiliyên xwe yê aborî û civakî ji cerdevanan birrin.

Herçiqasî cerdevan hina ji xwinrijiya xwe didomînin û wê bidomînin ji, ramyarîya ARGK a li ser bingeha razikirin û kotekê êdî berhemên xwe dide. Serekê cerdevanan Tahirê Kero ji hêlîna xwe ya li gundê Meydanan, serekê cerdevan Hacı Dirbas (Hacı Oter) ji hêlîna xwe ya li gundê Kespiyanîş nikarin gawekê ji biavêjin. Bedela wê ji bo gelê me çiqasî buha ji be, di dawiyê de cerdevanî bê guman wê were hilweşandin. Di mehe bihar û havîna 1990'an de li Gêwerê baregeha Mustafa Zeydan, li Berwarî ya M. Emin Özcan, li Şaxê ya Sadun Axa, li Elkê'ya Tahirê Kero û Hacı Dirbas bûn hedefên êrişên ARGK. Ev ji baş şani dike, ka avahiya cerdevanan ziviriye kavilekî çawan, herçiqasî hejmara wan xwe digihîne hezaran kesan ji.

Navgîna bi endamên komên xweser tişî bû, ji ser mayina pêşmergeyan derbas bû

ŞIRNEX: Navgîneka leşkerî ku bi endamên komên xweser tişî bû û bi armanca tevli operasyonan bibe ji Şîmexê derketibû rê, roja 17'ê Heziranê li ser rîya gundê Navyan ji ser mayînekê derbas bû, ku pêşmergeyan vedabû. Di encama peqîna mayîne de navgîn bi tevayî zivirî kavilekê. Ji endamên komên xweser ên di navgînê de, pîrranî şewitîn û weha mirin. Koma terorê bi vî nêzîkî bersiva xwe girt. Dagirker, hundabûnên xwe yê di vî livbaziya ARGK de weke mirîna endamekî koma xweser dan bihistandin. Daxweyan kirin, ku tenê endamê koma leşkerî Nail Acar hatiye kuştî.

Yekenyên dagirkeran careka din nekarîn bikevin Geliya Hêzilê

ŞIRNEX: Roja 16'ê Heziranê serê beyanê dagirker, ji gelek alîyan ve dest bi operasyonê kirin. Operasyon çû ser derdorên gundê Aryan, Geliya Hêzilê û deverên bi çîyan li vî dorhêlê. Bi hezaran serbaz û balafirên cengê, bi serleşkeriya serleşkerên bilind, tevli operasyonê bûn. Operasyon bi tevayî bi tîkçûn û serjêrçûnê dawî bûn. Pêşmerge, her di vî rojê de tevli çend şer û pozberîyan bûn. Şer kin û diwar derbas bûn. Di van şeran de bi kêmasî 10 endamên komên xweser, serbaz û cerdevan hatin kuştin. Dagirker hejmara hundabûnên xwe yê di van şeran de, weke mirîna du kesan pejirandin.

Li ser rîya Basan û Gêrê cendekên sê cerdevanan hatin peydakirin

ŞIRNEX: Piştî hovitiya li gundê Gêrê, dagirker xwestin qirkirinê bixin stuyê ARGK. Paşê yekenyên dagirkeran û cerdevan dest bi operasyonan kiribûn. Piştî bûyerê bi 15 rojan ev, cendekên sê cerdevanan peydakirin ku ji aliyê pêşmergeyan hatibûn cezakirin. Cendek di gelîyeke kûr de, li nêzîkî rîya gundê Basan û Gêrê hatin peydakirin. Ev cerdevanên hatîne kuştin, di operasyonên şevan de rîya xwe şaşkiribûn û ketibûn destê pêşmergeyan. Gava pêşmerge rasti wan bûne, wan bi mirînekê cezakirine.

Ji aliyê din keyê gundê Gêrê Ramazan serî da waliyê bajarê Sêrtê û xwest çêkên wan li wan vegerîne, ku

dagirker bi kotekê xistine destê gundiyan. Weke agahiyên gihane me, wali wî tehdît kiriyê. Heke çekan vegerînin, wê wan bigirin û bidin ber lêdanê, gotiyê keyê gundê Gêrê. Lê keyê gund bilî tehdîtan ji Sêrtê venegere gund û çî bibe bila bibe, dixwaze çêkên wan li wan vegerîne.

Destana ARGK di Şikefta Hêstiran de

ŞIRNEX: Roja 24'ê Heziranê di navbera navçeyên Qilaban û Şîmexê, li nêzîkî gundê Hilalê li derdorên Şikefta Hêstiran şereki mezin di navbera pêşmergeyên ARGK û yekenyên operasyonê yê dagirkeran de çêbû. Şerê diwar bi saetan doma. 16 serbazên dijmin hatin kuştin. Di vî şerî de sê şervanên rizgariya netewî ji canemêrî (şehîd) bûn.

Dafa ARGK li pêşiya yekenyeka operasyonan a dagirkeran

BAZÎD: Roja 15'ê Heziranê pêşmergeyên me yê rizgariya netewî yekenyeka operasyonan a dijmin xistin dafekê. Ji serbazên dijmin heşt kesan kuştin û dido ji bi xedari birindar kirin.

Sixurek bi mirînekê bersiva xwe girt

BAZÎD: Pêşmergeyên ARGK li Ortulu civîneke berfireh tevli şênî kirin. Di civînê de pêşmerge sixur Hasan Surgit pirsyarkirin û di dawiyê de wî dan ber berikên xwe. Sixur û bêbextê bi mirînekê bersiva xwe girti, li gundê derdorê sixurî û gilîkari rêxistin dikir. Tevli operasyonên dijmin dibû.

kerên xweser li gundê Xiran ji aliyê pêşmergeyan hate zivirandin. Êrişeka kin çêbû. Di êrişê de heşt endamên komên xweser hatin kuştin. Di vî şerî de pêşmerge çî lêdanekê negirtin.

Sixur û gilîkarek hate pirsyar- û cezakirin

ORTILÎ (ŞENKAYA)-ERZIROM: Roja 18'ê Heziranê keyê gundê Bêşpînarlar Sinan Sinanoglu ji aliyê komeka tolehildanê ya ARGK bi mirînekê hate cezakirin. Pêşmerge êrişekê birin ser mala wî û bersiva wî dan. Vî kesî ji bo derxistina cihê pêşmergeyên me yê rizgariya netewî ku li vî derdorê xebatên xwe dikin, li dora xwe tora sixur û gilîkaran avadikir, welatparêzan dida girtin û bilî hemû bangên pêşmergeyan, bi serhişkî karê xwe yê xulamtiya dijmin didomand.

Lêdanek li welatfiroşan ket

GERCEWS: Çar tanker û kamyoneka welatfiroşan ji aliyê pêşmergeyan hatin şewitandin û tune kirin. Xwediyên van navgînan sixurî ji bo hêzên artêşa dagirkeran dikiran. Livbazi şeva 18'ê Heziranê li gundê Başaklı pêkhat. Berî livbaziye pêşmerge, civînekê ji li gund bestandibûn. Herweha li gundê Gercewsê civînen tund û xebatên xwe gihandina ARGK berdewam dikin. Li Gercewsê bîngeha sixuriyê gelekî jare. Ji aliyê din sixletên welatparêziyê ji xurt in. Tevgera ARGK a ji bo hişyarkirinê, zanakirinê, rêxistinkirinê û paqijkirina sixur û cerdevanan berhemên xwe baş dide. Dagirker li vî deverê ji serjêrçûneka seranser dijin.

Hilgavtina ARGK ji bo civînen gundan û bê-çek-kirina cerdevanan

DIH: Dagirker, li vî dorhêla Botanê ya ji aliyê şênî ve hejmar-bilind û xwediyê pêwistiyeke potansiyela berxwedanê, bêgavî û astengeka seranser dijin. Dagirker piştî xwe dan nakokî û dubendiyên êl û eşîrvanî û di nava gel de toreyeka cerdevaniyê avakirin. Bi vî ji xwe re hedef danibûn, da bikaribin pêşiya xebatên pêşmergeyan bigirin. Lê niha ev ramyarî bi tevayî hatiye şikandin. Cerdevan bê-liv mane. Di şer mehên pêşîn a sala 1990'an de gelek şer çêbûn û di her şerekê de dagirker tîkçûn û şikestin. ARGK bang li cerdevanan dike, da bersiv bidin, çêkên xwe berdin û xwe teslimî ARGK bikin. Kesên bersiva vî bangê didin roj bi roj zêdetir dibin. Ev hejmar her bilindtir dibe. Roj nine, ku li çend gundan bi carekê civîn çênebin. Di vî dawiyê de civînek li gundê Çîzmelî çêbû. Pêşmergeyên me yê rizgariya netewî dest danin ser çêkên "parêzkaran." Herweha navgîneke dijmin ji dan ber agirî, ku tiştan dibir qereqolên dijmin ên li êrdimê.

Me hinde agahî ji serleşkerên pêşmergeyên li êrdimê standin. Li gora van agahiyan, ji navçeya Dihê û bajarê Sêrtê gelek kes xwe gihandine ARGK û hina ji xwe digihînin. Her weha em saloxdar kirin, ku bi taybetî jin û keçîkên ciwan ji tevli pêşmergeyan dibin. Hejmara bilind a jinên ku tevli şoreşê dibin, bala mirovî dikişîne ser xwe.

Hêlîneka "parêzkaran" hate rûxandin

DARA HÊNÊ-ÇEWLIK: Şeva 25'ê Heziranê pêşmerge êrişekê birin ser cerdevanên gundê Gerçekçi. Pêşmergeyên me yê rizgariya netewî hinde cerdevanên "parêzkar" ên bi navên Mustafa Kavran, Kasim Kavran û yekî din ku em hina navê wî nizanin, pirsyar kirin û di dawiyê de bi mirînekê cezakirin. Ev destbixwinên hov xwî-

na gelek tîkoşeran dabûn rijandin. Pêşmerge paşê, piştî zarokên wan ji xênîyan derêxistin, agir ji berdan xênîyên wan û bi tevayî sohtandin. Bi mirînekê cezakirina van cerdevanên dev bi xwîn, ev bûyer tirs berda dilê hemû cerdevanan ku hejmara wan ji xwe roj bi roj kêmîr dibe. Ev herweha baweriyên gel ji xurtîr û bû bîngehek ji bo girêdaneka xurtîr û şidayitir a gel bi pêşmergeyên ARGK re.

Çar navgînen dijmin hatin şewitandin

DÊRA SOR (MÊRDENÎK)-SERHEDAN: Pêşmergeyên me yê rizgariya netewî di nivê meha Heziranê de rîya bajarê Serhedan (Qers) û navçeya Dêra Sor (Mêrdenîk-Gole) birin. Bi rêwiyên ji navgînan anîn xwarê re axifin. Bangêşiyeka berfireh pêk-anîn û belavokan belavkirin. Di encama kontrola bûyî de, agir berdan çar navgînen TIR ên dewleta dagirker û tevli tîşt û navgînen di wan de bi tevayî şewitandin.

Pêşmergeyên ARGK barîkatekê danibûn û gelek saetan ev barîkat hebûna xwe domand. Pêşmerge li cihekî nêzîkî cihê livbaziye ji dafek vedan û di koza xwe de li benda hatina hêzên dagirkeran man. Lê dagirker newêrin bi şev ji hêlinên xwe derkevin. Herçiqasî livbaziya ARGK bihistibûn ji, newêrin werin cihê bûyerê û xwe tevli şereki bikin.

ARGK avêt ser navenda bajarê Elbakê

ELBAK: Şeva 24'ê Heziranê pêşmergeyên me yê rizgariya netewî êrişeka bi rokêtan birin ser "boluk" a dijmin a di navenda navçeyê de. Avahiya "boluk"ê hilweşandin. Lêdanên mezin li serbazên dijmin xistin. Pêşmerge li navçeyê belavok ji belavkirin. Bang li gel ji kirin, da mirov tevli berxwedanê bibin. Di domana êrişê de pêşmerge kontrola kesani ji birêvebirin û cerdevanekî derêxistin û wî bi mirînekê cezakirin.

Pêşmerge bê hundabûn xwe ji navçeyê dûr kirin. Li derdorên Elbakê tenê zozanên tazi hene. Lewma pêşmerge operasyoneka dijmin a bi gumar ji anîn pêşiya çavên xwe û pêşî bi navgînan û paşê ji bi hesp û mehînan xwestin xwe bikişînin baregehên xwe.

Lê yekenyên dagirkeran karin li derdorên Xalînikê xwe bigihînin yekeniya ARGK. Li vir şereki diwar û ji nêzik ve çêbû. Pêşmerge û leşkerên dijmin hema tevlihev bûbûn. Di şer de ji dijmin "ustegmen"ek, "astsubay"ek, "çavîş"ek, du endamên komên xweser, sê serbaz û sê cerdevan hatin kuştin. Herweha çar tîkoşerên ARGK ên leheng ji şehîd ketin. Tîkoşerên ARGK ên şehîd ev in: Îsmail (kadroyekî şoreşa me), Emin (Hasan, kadroyekî şoreşa me) û ji navçeya Elbakê eşîra Şerefan du şervanên keleş.

Di şer de dagirker lêdanên dijwar girtin

BÊHIŞTÎ-SEMSÛR (PIRÎN) û ŞÎRO-MELETÎ: Li navçeyên Bêhiştî (Besnî) û Şîro (Poturge) di navbera rojên 19 û 21'ê Heziranê de şerên dijwar çêbûn. Di şer de hêzên operasyonê yê dijmin lêdanên xedar girtin. Di şer de şer tîkoşerên ARGK ji şehîd ketin.

Roja 19'ê Heziranê li derdorên navçeya Bêhiştî şereki diwar derket. Tîkoşerên ARGK ên bi navên Hacı Musa û Metin canemêrî bûn. Ev herdu pêşmerge ji koma xwe bi armanca xebatekê qutbûbûn û çûbûn gundekî. Li ser giliyekê dijmin dafekê veda û pêşmerge rasti dafê bûn.

Şerê duwemin ji piştî rojekê li zivînga Çat gundê Kayadere navçeya Şîro çêbû. Şer bi gelek saetan doma. Dagirker helikopter bikaranîn. Herweha narinçokên (bombeyên) bi hi-

ma tune kirinê ku ji helikopteran diavêtin bikaranîn. Qada şer bi cendekên serbazên dijmin tîji bû.

Pêşmerge heya berîka xwe ya dawî tîkoşîn. Dirûşmeyên berxwedanê ji devê xwe kêmnekirin. Lê disa ji şervanên ARGK Mehmet Oner (Arif), Mehmet Balçın (Battal), M. Ali Dagdeviren (Huseyin) û Firaz (Ferit) şehîd ketin. Şervan Muhammed Kemal (Ekrem) ji birindar kete destê dijmin.

Dagirkerên dirinde û xwînwar cendekên şehîdan kirin rewşekê, ku êdî nekaribin werin naskirin. Cendekan şani malbatên wan ji nekirin. Tenê agahî gihandin malbatan, ku lawên wan hatine kuştin. Bilî tehdît û pîkolîyan, malbatên şehîdan ên welatparêz, ji bo standina cendekan bi biryari li ber xwe didin.

Hîna heftiyek ji ser vî pozberîya mezin derbas nebûbû, pêşmergeyên ARGK keyê gundê Kirlangîç navçeya Çîrmîk (Yeşilyurt) êrdima Meletî yê bi navê Ali Duman dan ber berikên û kuştin. Welatfiroşê hate kuştin, berî şerî giliya pêşmergeyan kiribû ku hatibûn gundê wî. Bûbû sedem da hêzên dijmin şopê bîajon û giliya wî bûbû bîngeha şerê li jor ê mezin.

Weke dihe zanin Meletî êrdimeka Kurdistanê ya weha ye, ku asimilasyon bêhtirîn pêşveçûye û saziyên dagirkeran bi kûrani li vir hatine avakirin. Dagirker bawerî bi saziyên xwe û texribatên xwe yê li êrdimê dianîn û bawer dikiran ku êrdimê ji bo xebatên me yê rizgariya netewî baş girti hiştine. Lê xwe xapandin. Her bosteka axa Kurdistanê, axa gelê Kurd e. Lewma ji her bosteka axê, herweha qadekî berxwedanê ye.

Em dizanin, ji bo her bosteka axa niştîmana me, divê em gelek bixebîtin, em gelekî xwîna xwe birîjin. Ji xwe heya niha ji wusa bûye. Berxwedan û xwîna canemêrî bûn bîngeh û hevîrê rêxistîniya rizgariya netewî.

Dagirkerên xwînexwar, dikarin bi şehîdkirina tîkoşerên me hindekî xwe dilxweş bikin. Lê ev dilxweşî wê wan bifetîsîne ji! Weke li hemû êrdimên Kurdistanê, xwîna şehîdên Şîro, wê li êrdima Meletî ji berxwedanê bilind bike û wê bibe xerçê tîkoşîna me ya rizgariya netewî, ku ji niha ve li vî êrdimê her diçe bilind dibe.

Êrişa pêşmergeyan çû ser serbaz û cerdevanan

BERWARÎ: Li Botanê, di nivê êrdimeka me ya ji bo xwe-bi-cih-kirinê û berxwedanê herî pêwîst e, gundê Oşyan ji aliyê dijmin baş hatiye tîkçûkirin û mîna baregehekê hatiye avakirin. Li vî gundî bi kêmasî 100 serbaz û bi hejmareka bilind ji cerdevanên cehş hene. Oşyan, bûye weke baregeheka komên xweser.

Hêzên leşkerî yê li vir, gelek caran û li dûv hevîdu derdikevin operasyonên leşkerî û li Çiyayê Korkandîl, Geliyê Massîro û Zozana Çemê Kehrê digerîn. Gelek caran rasti dafên pêşmergeyan dibin. Gelek caran ji li şûn xwe gelek mirî û birindar dihişin.

Roja 27'ê Heziranê yekenyeka dijmin a ji serbaz û cerdevanan li nêzîkî gund dest bi operasyonê kuştî kir. Rasti êrişeka yekenyên ARGK bû. Ji serbaz û cerdevanan bi kêmasî pênc hatin kuştin. Kesên mabûn ji revîn gund û xwe xilaskirin. Çêkên serbaz û cerdevanên hatin kuştin ji, ketin destê pêşmergeyan. Dagirker, di vî êrişa ARGK de hejmara kuştîyên xwe weke serbazekî dan bihistandin. Di daxweyanîyên xwe de gotin, ku çavîşê cendîrman Osman Koç hatiye kuştin.

Disa, li navçeya Berwarî roja 10'ê Heziranê pêşmerge êrişekê birin ser cerdevanên gundê Gurzuwan. Ev gund û cerdevan bi şerekê cerdevanan ê mezin M. Emin Özcan (Emin Axa) ve girêdayî ne. Ev şerekê cehşan herweha şerekê belediya Berwarî ye ji.

Dagirker karê valakirina gundan didomînin

ÇÊL: Yekenyên artêşa Tirkan ku avêtin ser gundê Kinyaniş, şêniyê gund li ser hev komkirin û ji gund derêxistin. Xwe-gihandina ciwanên gund na-va rêzên ARGK, alikariyên gundiyan ji bo ARGK û nepejirandina bûyina "parêzkaran" ji aliyê gundiyan hicet hatin şanikirin.

Dagirker, dest danin ser pez, sewal û dewarên gundiyan Kinyanişê ji. Gundi tev revin qopaniya Ertuşî ya li nêzîkî gund. Lê dagirker li vir ji gundiyan Kinyaniş rihet nehiştin. Nehiştin ku gundiyan Ertuşî û belediya Ertuşê kon û tiştên xwarinê ji bo wan debar bikin.

Niha gundiyan Kinyanişê di çadîr û konan de, bê çare mane. Bili her tiştî, bi biryar xwe dilivînin, da bikarin disa vegezin gundê xwe.

ELBAK: Serbazên qereqolê û cerdevanên bi navên "parêzkarên" gundan ên li gundê Dinê, gundiyan welatparêz Şaban Dumanê ji zivînga Ara gundê Topyildiz girtin. Bi hiceta ali-

neka deri-mirovahi bûbûn. Daweya gundê Cinibrê li teviya cihanê deng dabû û li diji "binbaşî"yê faşist C. Tayyar Çağlayan mehkeme vebûbû.

Bi van herdu bûyeran xelegeke nuh li ser terora dagirkeriyê zêde bû. Terora dewletê heya niha li ser gundiyan bi girani dihat gerandin. Niha ji xwe da bajarên û her bi wê giraniyê pêkdihê. Komên terore yên dagirkeriyê berê xwe tenê nadin welatparêzan, niha her bi wan azîneyên xwe, berê xwe didin advokatan ji. Ji xwe mekanîzmeyê hiquqî ya dagirkeran bi tevayî formalîte ye. Lê disa ji dagirker dixwazin bisekinînin, da advokat di dadgehê de nekarîbin tu kesî biparêzin. Herdu bûyerên vê dawiyê, baş şanî dikin, ka terora dagirkeran a li diji gelê me xwe gihandîye kîjan gehînekê.

Dijmin dixwaze bi kotekê çekan bixe destê gundiyan

PALÎ-MAZRA: Dagirker dixwazin îxaneta diroki disa zinde bikin û bivejînin. Vî tiştî di bin navê "parêzkariyê" de datînin pêşîya gelê me.

dijî bendên Biryamameya bi Hejmara 413'an û piştigirîya PKK.

Operasyonên dagirkeran nasekinin

AMED: Şeva 25'ê Heziranê li bajarê Amedê hinde operasyonên dijmin çêbûn. Pîrraniya wan ji derdore kovara "Medya Guneşi" 25 Kurd hatin girtin. Ji kesên hatine girtin ên ku em navên wan dîzanin, ev in: **Zekî Karataş** (ji berpirsiyarên Komela Mafên Mirovan li Amedê), **Musa Çelik** (Serekê Şaxê Sendikata "Yol-İş" Hejmar 1, li Amedê), **Umut Uslan** (mamhosta), **Neslihan Ozkan** (xwendekara Faktulteya Tenduristî li Amedê, sala dawiyê), **Ramazan Kahraman**, **Şukru Kahraman**, **Mehmet Bilen**, **Muzaffer Teker**, **Guzel Ak**, **Ramazan Bulut** (karker), **Aziz Karakoç**, **Mustafa Pakdemir**, **Tahir Başak** (mamhosta), **Zulkuf Ozen** (mamhosta), **Hanefî Turan** (mamhosta), **Zekî Budak** (bijîjkê diranan), **Mahmut Demirel** (bijîjk), **Seyrettin Direkçi** (karker) û **Ahmet Atêş** (karker).

Hîna em baş agahdarî rewşa yên hatine girtin, nebûne.

Welatparêzên li derbarê wan biryara koçberiyê derketiye, dagirker tene heftêyekê destur dane wan, da herin cihê penahiya xwe li Tirkîyê.

Kesên hatine koçberkirin ne tenê kesên li jor me navên wan nivisandî ne. Tenê ji bajarê Çolamergê, weke agahî gihane me, bêhtirî 60 kesên dihen koçberkirin. Ji bo bajarên Wan, Tûx (Tatwan) û Bêdlîsê ji listeyên koçberkirinê hatine amadekirin.

Biryara koçê li ser **Ramazan Aksoy** li bajarê Tûxê û li ser mîr û jinên hev **Saniye Balcan** û **Fesih Balcan** (li Sêrtê di çarçîva miduriyeta saxiyê de mamhostayên dibistana mesleka saxiyê ne) ji derketiye. Biryar agahdarî wan kirine, lê biryar hîna nebûye kesin.

Ji bo teviya Kurdistanê behsa koçberkirina 15 hezar welatparêzan dihe kirin. Hikumeta Tirk, ji ber protestoyên li diji biryarnamayan û tîrsa van protestoyan, nekarî biryarên koçberkirinê hema bi lez di karvaniyê de bi cih bine. Li benda delîvan rawestî. Li gora xwe amadekariyên xwe bire dawiyê.

Biryarên koçê li cem gel dijrabûn û protestoyên dijwar afrandine. Welatparêzên ji Êlih, Kerboran û Çolamergê weha gotin nûçengihandkarên rojnameya me: *"Pîştî derxistina biryarnamayan, dagirker neçare man da hejmara di koçberkirinan de li jêr û hindik bigirin. Biryarên koçê yên pêşemîn nekarin bi hejmarên bilind bi cih binin. Lewma pêşî bi hejmarên kêr dixwazin rewşa protestoyên gel bipivin. Dixwazin gelê me ber bi provokasyonan ve bibin û pasifikasyonê serdest bikin."*

Welatparêzên hatine koçberkirin, naxwazin herin penahiye. Tev dixwazin li ber xwe bidin. Gelê me ji di wê baweriyê de ye, heke bê-dengîyek çêbibe hingê waliyê dagirkeriyê ji wê bêhtir har bibe û cesaretê bigire. Li gora vê rewşê ji, hejmara yên werin koçberkirin bi yekcarê wê zêdebibe.

Daxwaza teviya gel eve, ku qampanyaya protestoyê ya girseyî û ramyarî bi lez were destpêkirin. Xebatên ji bo vê daxwazê li gelek deverên welat dibin.

kariya pêşmergeyên ARGK dike, piştî girtinê wî dan ber lêdanên dijwar. Serbaz û cerdevan herweha dest danin ser 400 pezen **Şaban Duman** ji.

QILABAN: Dagirker, gundiyan gundê Hilalê ji zozanên Çiyayê Kelehê Mamê bi kotekê anin xwarê, ku gundi her salê derdiketin van zozanan. Hejmara şêniyê gundê Hilalê li dora 4000 kesan e. Pîrraniya gundiyan xizan, hejar û bê-mal in. Kehniya debariya gundiyan tenê xwedî-kirina pez û sewalan e. Gundi, gava bikaribin di mehenê havînê de bihilkişin zozanan û ji xwe re giya bidine hevûdu, hingê dikarin pez û sewalên xwe ji xwedî bikin û debara xwe pêkpinin.

Lê dagirker xebatên aborî yên gundiyan ji bi tevayî radiwestînin. Bi vî awhî dixwazin bisekinînin, da gundiyan Hilalê hevkarîya ARGK nekin û cerdevaniyê bi gundiyan bidin pejirandin.

Terora komên xweser dijwar dibe

CIZÎRA BOTAN û HEZEX: Li pêşîya xaniyê advokat **Orhan Dogan** li Cizîra Botan, narinçokek peqîya. Ev girêdayê daireya advokatê Cizîra Botan û ji advokatên Daweya Cizîrê ya Girseyî ye. Provokatorên endamên komên xweser narinçokê xistibûn bîdona zîblê. Di encama peqîna narinçokê de xusareke darîngî ya mezin pêkhat.

Li Hezaxê ji şeva 28'ê Heziranê provokatorekî xwest narinçokekê bi-avêje buroya advokat **Hasip Kaplan**. Lê bombe di destê provokatorî de peqî û provokator perçe-perçe bû û mir. Weke dihe zanin ev, advokatîya gundiyan Cinibrê dike, ku rastî bikarani-

Nimûneyeka vê li gundê Hasbey navçeya Pali hat ditin. Dagirker bi kotekê ji gundiyan dixwazin, ku çekan bigirin. Ji wan dixwazin ku bibin "parêzkar." Şêniyê gund ji, ji bo negirtina çekan, bi tevayî dest bi berxwedanekê kiriye. Dagirkerên xwinrij, ji bo şikandina berxwedana gundiyan, serê du rojan carekê diavêjin ser gund. Kom bi kom gundiyan digirin, bi hovîti li wan dixin û disa berdidin.

Armanceka van pikolîyan ji, valakirina gund û daxwaza koçberkirina gundiyan e. Pîrraniya gundan li gund dimînin û li hemberê "parêzkariyê" li ber xwe didin. Lê hinde gundi ji, êdî hew debara pikolîyan dikin û dest bi koçê kirine. Zîlmê dibe ji, weke me gotî bi berdewami ye.

Welatparêzên xwepêşdanên girseyî yên di mehên Newroz û Gulanê de hatibûn girtin, hîna nehatina berdan

AMED: Di Serihildanên Geli yên meha Newrozê de û di xwebirçîhiştinên meha Gulanê de gelek welatparêz li bajarên Amed û Sêrtê, li navçeya Nisêbinê û li gelek bajar û navçeyên Kurdistanê yên din hatibûn girtin. Pîrraniya wan xwendekar bûn. Ji 400 welatparêzên hatibûn girtin 70 kes nehatin berdan. Hîna ji ev girtî ne. Pîrraniya xwendekaran ji lêdanên giran hatin derbas kirin. Li derbarê wan ev suc dihen binavkirin: Tevlî serihildanan bûyîn, xwe-livandina li

Bayê koçberkirinê li Kurdistanê destpêkir

Roja 9'ê Nisanê Biryamameyeka bi Hikmê Zagonî bi Hejmara 413'an hatibû derxistin. Ev biryarname niha ji aliyê awîra gelemperî baş dihe zanîn û naskirin. Paşê dagirker vê biryarnamêyê bi bend û biryarnameyên nuh xurt kirin. Weke karvaniyeka qirkirin û koçberkirinê Biryarnamaya bi Hejmara 424'an ji hate danezane kirin. Koçberkirinê li gora daxwazên vê zagonê niha bi firehî hatin destpêkirin.

Welatparêzên ku li derbarê wan biryara koçberkirinê hatiye dayin ev in: **Mehmet Şirin Tetik:** Memurê Nexweşxaneyê Sigortayên Civakî li Êlihê (Batman). Heya berî niha bi demeka kin endamê komîteya kargêriya Komeleya Mafên Mirovan li Amedê bû. Niha ji endamekî komîteya damezirandina Komeleya Mafên Mirovan li Sêrtê bû. Wî koçberê Nexweşxaneyê Sigortayên Civakî ya bajarê Kirşehirê kirin.

Salih Eker: Mamhostayekî ji Êlihê. Wî koçberê bajarê Yozgatê kirin. **Ramazan Taş:** Memurê postaxaneyê Çolamergê. Wî koçberê bajarê Adapazarî kirin. **Suleyman Kundakçi:** Memurê mîhasebê di miduriyeta kargêriya Saziya Elektrîkên Tirkîyê li Çolamergê. Ji e-şîra Jirkî ye. Wî koçberê bajarê Çankirî kirin.

Abdulhalik Zeyrek: Ji bajarê Çolamergê.

Kenan Sezgin: Ji bajarê Çolamergê. **Abdulkaki Sak:** Ji Misrîcê. Li Kerboranê mamhosta bû. Wî koçberê gundekî bajarê Bursa kirin.

Sirra qirkirina li gundê Gêrê ronahî bû

Roja 21'ê Heziranê encumaneka ji 30 kesan li gundê Gêrê hûrkolîn û legerînekê çêkir. Di nava endamên encumanê de ev kes jî hebûn: **Ferîl İlsever** (Serekê Gelemperîya Partiya Sosyalîst-SP), Endamên Komîteya Serokatiya SP, **Hatip Dicle** (Serokê Şaxê Komeleya Mafên Mirovan li Amedê), Endamên Komîsyona Şaxê Komeleya Mafên Mirovan-İHD li Amedê, Advokat **Zubeyir Aydar** (Serokê Şaxê İHD li Sêrtê), bi navê buroya advokatên li Amedê Advokat **Fethi Gumuş** û endamên weşan û rojnameyan.

Berî ku encuman here gundê Gêrê bi sê rojan, gundi li gundê Bizinan hatin bi cih kirin. Berî ku encuman here wîr, dagirker ji gundiyan dixwazin ku nepeyivîn û gundiyan bi dijwarî tehdît dikin. Cerdevanan ji rind amade dikin, da baş bizanîbin çawa xwe bilivînin û çî bersivê bidin.

Nemaze, gava encuman diçe gund, rastî êriş û sixêfên cerdevanan dibe. Cerdevan, bi taybetî berê xwe didin **Zubeyir Aydar**. Dijunên xwe dibarin ser wî û dibêjin, *"Biryarê te li çîyan terorîst e, tu wê pîrsên me hebiki?"* **Aydar**, di wê zanabûnê de bû, ku ev provokasyon dixwaze gera hûrkolîna encumanê birawestîne û sabotajeka berê xwe dide vî tiştî ye. Lewma bi zanabûn xwe li hemberê vê êrişê dilivîne.

Bili hemû xebatên avakirina astengan, endamên encumanê karin bi hinde gundiyan re bipeyivîn. Encuman, gera xwe ya hûrkolînê paşê zivîrand raporekê û xalên pêwîst weha daxweyan kir:

"1- Endamên weşanan piştî roja 11'an destur girtine, ku bikaribin biçin gund. Ev xalek bû di tariyê de mahû, ku divibû were ronahî kirin.

"2- Berî gera me bi sê rojan, Serleşkerê Alaya Cendirman û waliyê Êrdima Sêrtê bi xwe hatine gund. Civînekê bi serekê cerdevanan Bahattin Aktug re çêkirine. Ev ji bû sedemê, da li ser gundiyan posîdeyan bigerîne û gundi ji encumana me werin rabîrin (tecrît kirin).

"3- Bili çar parêzkaran, pîrraniya gundiyan hatine kuştin mali û zarokên mirovên bê-guneh in, ku hema hema bi tevayî 'parêzkariyê' nepejirandine. Zarokên li malîyên wan kesên bê-guneh in, an mirovên wan kesên 'parêzkari' nepejirandine ne, ku ji bo kar çûne bajarên İzmirê, Stanbolê û hwd. Gundiyan 15 salî Omer BEKTAŞ ku di vê qirkirinê de hatiye kuştin, berî were kuştin gotiye. 'Bi bextê Kurdistanê min nekuştin, ez ji dixwazim tevli we bibim.' Lê wê bersivê girtiye, 'Ez binîme Kurdistanê te' û paşê wî dane ber berikan. Herweha tiştê din ji gelekî bala mirovî dikişîne ser xwe; Omer BEKTAŞ endamê malba-

tekê ye, ku 'parêzkari' nepejirandiye.

"4- Ser ji êvarî saet 21. an heya saet 3'ê beyanê, bi gelek caran seknandinê domaye. Bi piyan 15 kêliyan dîr ji gundê Gêrê, li gundê Koçyurdu komên xweser hebûn; bi piyan saetek dîr ji gundê Gêrê, Tabur'a Cendirmeyên Komando heyê û herweha disa bi piyan saetek dîr ji gundê Gêrê, gundê Beho Axa heyê ku li Êrdimê weke serokê 'parêzkaran' dihe nasin. Lê ji van tu kesî xwe tevli vê bûyerê nekiriye. Ev ji xaleke gelekî pêwîst e, ku divê bi baldarî were hûrkolîn û lêgerin. Piştî ku dengê çekan sekiniye bi saetekê, gava tirêjên beyanê lêdixin û ronahî dadikeve, devên fermî (resmî) PKK gunehkar kirin. Başê, em dipirsin, ma li ku derê ne ev 100 endamên PKK, ku hun dibêjin vê qirkirinê pêkanîne? Ma di saetekê de erd qelişî û ew ji ketin kûriyên erdê gerdûnê?"

"5- Weke em agahdar bûn, berî hingê li gund yekenyên leşkerî û 19 'parêzkar' hebûn. Berî qirkirinê bi demeka kin yekenyên leşkerî ji gund derketine! Ji 19 'parêzkaran' jî tenê çar 'parêzkar' wê şevê li gund mabûn. Ma gelo ev ji ne xaleka heyê were gotin tari ye?"

"6- Li gund 60-70 mal hene. Lê tenê çar xani hatine şewitandin. Xaniyên hatine şewitandin bi taybetî hatine hilbijartin. Sisê ji wan, malên wan kesan in, ku 'parêzkariyê' nepejirandine. Weke ku gundi dibêjin, bi bikarîna çekên agirî (lavê) xani hatine şewitandin. Hema li kêleka xaniyekî gundî şewitandin, avahiya dibistana gund jî heyê, ku berî hingê weke qereqolekê dihat bikaranîn û di şeva qirkirinê de ji bi tevayî hatîye valakirin; encumana me tespîtkir, ku êrişbaz hiç destê xwe nedane vê avahiye, gava ku dihe zanin PKK pêşemîn êrişan dihe ne sazîyên vî wê nolê. Gava em bûyerên berî niha jî binin bira xwe, rewşa avahiya em kada (behsa) wê dikin, bi taybetî bala me dikişîne.

"7- Li aliyê gund ku êrişbaz êrişa xwe anîne ser gund, 80 metre dîr ji gund, xaniyekî bi serê xwe heyê. Ev xani yê mirovekî 'parêzkaran' e. Lê tenê şopa berîkekê ji di vî xani de nin in. Ma gelo ev rewş, tiştêkî tesadûfî ye?"

"Gava Konferansa Parastin û Hewkariya Ewriya-AGİK didoma, ev bûyera tari pêkhatiye. Encumana me xalê ji weke xaleka pêwîst tespît dike, ku divê li ser bi kûranî were ramanin û fikir kirin.

"Encumana me, bala hemû parêzkarên demokrasiyê mafên mirovan dikişîne ne ser vê pîrsê. Daxwaz hene, ku ev mirovên me yên bê-guneh tevli xwîna xwe werin binerî û gorikirin. Lewma divê bê gotin, qirkirina li gundê Gêrê were ronahî kirin. Em bala mirovaniyê li ser vê rastiyê bi dijwarî dikişînin."

23. Heziran 1990"

Rojnameya "Halk Gerçeği" û kovara "2000'e Doğru" hatin qedexekirin

Du dengên din ên weşanên sosyaliist hatin birin. Roja 28'ê Heziranê dagirker agahi gihandin rojnameya "Halk Gerçeği" û kovara "2000'e Doğru" ku hatine qedexekirin. "Çapxaneyê Hicak" jî, ku herdu weşanan çapdikar, ji bo 10 rojan hate girtin.

Biryara qedexekirinê, bi biryara Serokatîya Komîteya Koordinasyona Rewşa Şidandî ya girêdayê Wezîriyeta Karên Hundurî ya roja 27.6.1990'an hate danezanekirin. Ev biryar jî bendên Biryarnameya bi Hejmara 424'an ji xwe re bingeh girtiye.

Di biryara qedexekirinê de ev hatinên nivisandin: "Bervajî weşandina bûyer û nûçeyên li Erdîmê (li Kurdistanê) û li ser vî bingehê belavkirina nûçe û gotarên li derveyî rastîyê. Bi vî rîyê weşandin dibin, ku nîzama dewletê li Erdîmê bi dijiyarî birindar dikin, gelê Erdîmê dibin ber heyecanê û nahêlin hêzên parastîne wezîfeyên xwe weke pêdivî be bi cih binin. Lewma li gora hikmê benda zagonî ya 1/a ji Biryarnameya bi Hikmê Zagonî Hejmar 424'an, bi şertên zagonî di vî pîrsê de ev tedbir hatine girtin. Herweha, bikaranîna gotinên weke "namus", "ol", "êşkence", "koçberî" û hwd. di rojnameyê de, bûne hiceta qedexekirina "Halk Gerçeği". Rojnameya "Halk Gerçeği" piştî biryarnameyên dagirker û faşîst, roja 22'ê Nîsanê 1990'an dest bi weşanên xwe kiribû û tenê kari nehejmar derbixeve. Ji van hejmaran jî, hejmarên şeş û neh hatibûn komkirin û belavkirina wan qedexekirin. Midurê karên nivîsan Îsmail SAFTER jî, ji ber gotora xwe ya bi navê "Gotîna me ji bo kesên fahmdîkin", ku di hejmara şeşan de bi navê wî hatibû weşandin, li gora birindarkirina benda 142/3 ya Zagona Cezayî ya Tirkîyê, roja 22'ê Heziranê 1990'an derêxistibûn pêşîya Dadgeha Parastîna Dewletê-DGM li Stanbolê. Di pîrsyariya yekemîn de hatibû girtin.

Piştî qedexekirina rojnameyê, bi na-

gotin bala mirovî dikişîne ser xwe. Weşanên mezin, li gora fermanên 'Waliyê Super' û bi nêrîna xwe nêzikkirina bi 'heyecana leyistîna gokê ya millî' li derbarê rastîya Kurdistanê, bûne hevpar û şîrikên suc û gunehên dewleta Tirk. Rawestandîna weşanan, girtîna çapxaneyên nikarin dengê weşanên şoreşger û demokrat bifeztîsin. Bîlî hemû dek û dolaban û terorê, em danezane dikin, ku emê bi biryari weşanên xwe bidomînin, ji ber ku em xwe li pêşberê gelên xwe bi berpirsiyarî dibînin û em di zanîna delamet û berpirsiyarîyên xwe de ne. Li hemberê van astengan, ku komînkasyona gelên me yê mafên siruştî ne radiwestînin, em bang li hemû awîra gelemperîya demokratîkî dikin, ku hişyar xwe bitevgirîne."

Kovara "2000'e Doğru" jî, piştî biryarnamayan neh hejmar derket. Ji van du hejmar hatin komkirin û nehiştin werin belavkirin.

Piştî qedexekirinê, midurê karên nivîsan ê kovarê Huseyin KARANLIK daxweyanîyek ji bo weşanan û awîra gelemperî çêkir û weha got:

"Eve, nêrîna rejîmê li derbarê demokratî û azadîya weşanî. Eve, veristîna wan ji bo pîrsa Kurdan."

"Eve bûn sê meh in ku biryarnameyan kîjan pîrsê verisand? Ma kari tevgera pêşmergeyan birawestîne, ma kari nehele ku gel rastîyan hin bibe? Dema derbasbûyê vî şanî me kir: Pîrs bi darê zorê nikare were veristin... Dar zorê, nikare serê gel biçemîne. Ev rastî, dereng an zû, wê xwe bide pejirandin."

"Xwe-xapandîneke mezine, gava em pîrsê weke pîrsa '2000'e Doğru' bibînin. Em pêşniyar li hemû kesên ku terora serdest dibînin dikin, ku hîndeke biraminin. Li hemberê xerîqandîna '2000'e Doğru' bê-deng nemînin! Gava tenê temaşê kirin hebe, weşanên azad jî nabin, mirov nikare bibe parêzkarê azadîyê."

"Pîrsa bîngehin disa pîrsa weşanan

Di daweya Îsmail BÊŞİKÇÎ de rûniştina dadgehî ya sêwemîn

Zanyarinas Îsamîl Bêşikçî, ji roja 12'ê Adarê 1990'an heya niha di girtîgeha Sîmalçîlar de girtî ye. Rûniştina dadgehî ya sêwemîn ji bo daweya wî roja 19'ê Heziranê 1990'an di avahiya Dadgeha Parastîna Dewletê-DGM Hejmar Dîdo de li Stanbolê çêbû.

Î. Bêşikçî, ji ber pirtûkên xwe yê bi navên "Kurdîstana di Nava Dewletan de Dagirbûyî", "Zanyari-Birdoza Fermî, Dewlet-Demokrasi û Pîrsa Kurdan" û "Rêwşenbîrek, Rêxistînek û Pîrsa Kurdan" hatiye girtin. Ev hersê pirtûk hatine komkirin û qedexekirin. Î. Bêşikçî, ji ber "karê kerkariyê" dihe "gunehbar" kirin û ji ber her pirtûkê wî, li derbarê wî di navbera 7,5 heya 15 salan cezayê hepsê dihe xwestin.

Di rûniştina sêwemîn a daweyê de bêtîrî 600 hevkar tevli rûniştinê bûn û daweyê şopandin. Lê ji ber piçûkiya eywanê hindik kes karin derbasî eywanê bibin. Polîsên endamên "hêzên çaw-

lak" dora avahiya DGM zivirandibûn. Bi dar û jopan êrişî şopdaran kirin. Pîrîniya wan birindar kirin. 25 kesan jî girtin û tevli xwe birin. Navê hinde kesên hatine girtin ev in: Sul-tan Aygün, M. Ali Bulut, İlhan Öztin, Adil Yavuz, Fatma Dundar, Kakkir Yazar, Erdal Karaşlan, Umit Kaya, Ayla Altınışık, S. Okçuoglu, Muslum Demir, Sami Karakoyun, Şerafettin Tali û Mahmut Metin.

Di nava şopdaran di eywana piçûk de; mebus, endamên sandikatan, berpirsiyarên balyozxaneyên Almanya û Hollanda yê li Stanbolê jî hebûn. Sawci, berî ku şopdar derbasî eywanê bibin, dest bi xwendina iddianamayan kirin.

Sawciyan di iddianameyên xwe de van daxweyan kirin: "Nivîsevanê pirtûkên bi navên 'Kurdîstana di Nava Dewletan de Dagirbûyî', 'Zanyari-Birdoza Fermî, Dewlet-Demokrasi û Pîrsa Kurdan' Îsmail Bêşikçî, bi şeweya jarkirina hisên millî bangeşîya kerkariyê dike û em gihane wê bawerîyê ku nijadperestî dike. Li derbarê wî jî ber berzîman kirina wan sucên li jêr daweyek vebûye, ku dibêje: Kurd neteweyekî cuda ne, xwediyê zîman û çandeka cuda ne, di girtîgeha Amedê de bêtîrî 40 ciwanên Kurdan ji ber parastîna pênasîya xwe ya Kurdî hatine kuştin, li Tirkîyê Erdîmêke bi navê Kurdistanê heye û Kurdistan di salên 1920'an de bi bikaranîna ramyariya 'perçebike û birêvebibe' ya Kemalîstan ku hevkarîya imperyalîstên İngîlîzî û Frensî dikirîn hatiye perçekirin... dewlet nahêle ku netewê Kurd xwe bi-gihîne rizgarîya xwe ya netewî û aza-

diya xwe. Kemalîst jî aliyekê Kurdan qirdikin ji aliyê din jî ala xwe jî bo gelên bindest mîna rêberek be dihejinin."

Îsmail Bêşikçî guhê xwe hiç neda gotinên sawciyan û tevli dengê kutana çepikan vî axiftinê pêşkêş kir: "Gava min jî girtîgehê dihejinin vîr, ez rûbêrê pîrs û zehmetiyên pêwîst dibim. Di nezaretxaneyê de jî dest bi kelepçe min didin rûniştandin. Ez dihejm rûniştina dadgehe, ez dibînim ku polîs li şopdaran dixin. Li vir jî em ketîne pêşîya ramyariyeka terorê. Dewleta Tirk di vî dawiyê de li gundê Gêrê 27 hemwelatîyên Kurd kuşt; lê vî qirkirina xwe dixê stuyê PKK. Nabe, em ve tu caran napejirînin (qebul nakin). Ev qirkirîneke, ku ji aliyê bêzên dewletê pêkhatîye... Weşanên Tirkî mîna buroyeka MÎT dixebitin. Ez wan jî protosto dikim..."

Advokatên Îsmail Bêşikçî jî hinde axiftinên cuda pêşkêş kirin. Di axiftinên xwe de, êrişî polîsan a li ser şopdaran, girtinan, bi niyetên nebaş çêkirina pîrsyariyê di eywaneka piçûk de, pêşkêş nekirina hoyên pîrsyariyê yê baş û lîva alîgirîyê ya encumana dadgehê protesto kirin. Lewma gotin, "Em xwe jî daweyê didin paş û parêzkariyê nakin, herweha mandatê me jî di bin wan hoyan de xwe naperêze..."

Paşê Î. Bêşikçî disa mafê peyve girt. Di gotinên xwe de eşkere kir, ku ew jî tevli protestoyên advokatên parêzkar dibe û dadgehê napejirîne û gotina xwe weha bire dawî: "Êdî ez bersîva tişteki nadim."

Rûniştina daweya Îsmail Bêşikçî ya li pêşîya me, roja 25'ê Tîrmehê 1990'an wê çêbibe.

Di dadgeha Dusseldorfê de girêdana awerte û terora hakimî

Daweya PKK li Almanya weke daweya sedsalê dihe binavkirin. Di rûniştina vî daweyê ya 6 l'an de, roja 19'ê Heziranê mirov bûn delîlê bikaranîneke nuh a hakimî. Serekhakimê daweyê Belker, karvaniya xwe ya tehdîtkirina girtî û advokatan domand.

Di vî rûniştinê de gotinên "şahidiya" serkomîsêrê BKA (Daîreya Krimînalî) dihatin guhdar kirin, ku koma ew endamê wê ye bi destpêkirina daweya PKK hatiye avakirin û ev kom wezîfeya parastîna şahidên derewîn girtiye ser xwe. Advokat "şahidî" xistin nava tengasiyên mezin. Alikarî û bersivên amade yê ji aliyê hakim û sawciyan nebûn çare. Hakim û sawci lewma, disa destpêkirin serî bidin provokasyonên nuh.

Armanca encumana dadgehê eşkere ye. Hakimên ku tu caran nekarîne bibînin şaxên biryardayîne, li gora direktîf û fermana distînin, disa berên xwe dan livên dîktatorvanî. Rastî jî ev liv layiqê taybetiyên dadgehê ne! Ji ber ku tu caran di vî daweyê de hîquq û ehlaq nehatiye ditîn. Di her rûniştin û bikaranînekê de, mirov perçiqandîna mafên mirovan û prensîbên hîquqê ji aliyê sawcî û hakimî dibînin.

Di pêşveçûna daweyê de xalekî krîtîkî gihabû ber devê derî. Şahidên derewkar ên bi çirokên derewîn hatine tîkûz kirin, yekê yekê dihejin rûniştinê dadgehê. Pêşî yek jî wan, kesê bi navê Hasan Dogan anîn. Hakim û sawcî bi leyistokên hîquqî nehiştin xulamê wan devê xwe veke. Lê nekarin birawestînin, da girtî û advokat vî bikaranîne nehilîminin awîra gelemperî.

Vêca dor hatibû Nusret Aslanê ajan, derewkar û vîrtekê mezin. Lê belê nas e, ku li nik cambaz û "huner-mendên" hîquqê dawîya leyistokên gemar nayê. Belê derfet jî nebû, da Nusret Aslan bi azîneyên dema Hasan Dogan bidin peyvandin.

Serekhakim Belker çareyekê jî bo vî peyda kir. Bi bikaranînen xwe, di eywana dadgehê de wî terorekê biafirandibana; girtî û niv-girtiyan rûberê

provokasyonan bikira; wan bîda girtin; cezayên ne-tevli-bûna rûniştinan bîda wan; îmajî "tehdîta PKK di eywana dadgehê de" bîda serdestkirin û di dawiyê de bî ku girtî bikaribin werin eywanê -bê girtî, şopdar û parêzkar- daweyekê birêvebibînin. Paşê navê vî jî, wê danîbana pîrsyariya hîquqî ya demokratîkî.

"Ezbenî" Belker di rûniştina 6 l'an de komploya xwe pêkani. Pêşî bang li şopdarekî Kurd kir, ji bo ji eywanê derkeve. Lê ew şopdarê Kurd jî bîni nehatibû û ne di eywanê de bû. Li ser vî bîngehê hakim Belker rewşê germ kir. Lê girtî û niv-girtî hîşdarê vî leyistokê bûn. Ji niv-girtiyan Ali Sapan bi mafdarî li dîji lîva Belker derket. Ji wî re got, "Di serên we de bîlî vî jî xwe tiştêk nîne, hema darekê jî bîxî destê xwe û li me bidin." Girtî tev piştîgîriya dij-rabûna Ali Sapan kirin.

Sawcî vî dij-rabûnê weke fîrsend û delîvekê jî xwe re zanîn. Li derbarê Ali Sapan û sê niv-girtiyan din cezaya disiplinê xwestin. Hakimên daweyê guh nedan gotinên dij-rabûnê û ji bo çar rojan cezaya hepsê dan Ali Sapan.

Di vî rûniştinê de, plana li derveyî eywana dadgehê hiştina girtiyan ji aliyê encumana hakimî û bikaranîna di vî rîyê de, ji aliyê girtiyan û parêzkarên hîquqî bi dijiyarî hatin pişange (teşhîr) kirin.

Lê Belker disa nesekîni. Darê "Prusya" di destê xwe de her hejand. Axiftîna Selahattin Erdem birrî, ku bi navê hemû girtiyan diaxîfî. Axiftîna niv mabû, ji aliyê H. Hayrî Guler hat dawî kirin. Axiftîna Mehmet Sait Yıldırım jî, ku ji xwe kin bû, bi berdewamî her bi vî rengî hate birin.

Ev lîva encumana dadgehê ya dîktatorvarî bi dirûşmeyên weke, "Lêxe gerilla lêxe. Kurdistanê avake" û "Bijî PKK" jî aliyê girtî, niv-girtî û şopdaranê Kurdîstanî yê hevkar hate protestokirin.

Encumana dadgehê, bi hiceta ku dirûşme bangîne û gava dirûşme dibangîn kulmên xwe hejandine, cezayên

sê caran ne-tevli-bûna rûniştinê dadgehê da girtiyan bi navên Selahattin Erdem, M. Sait Yıldırım, H. Hayrî Guler û Ali Aktaş. Girtî ne biryarê û ne ji encumana dadgehê pejirandin; tevli bangîna dirûşmeyên hevkarîyê ji aliyê şopdaran, vegeriyan girtîgehan.

Di rûniştina 63'an de roja 26'ê Heziranê, ji girtiyan şoreşger tenê Ali Haydar Kaytan, Meral Kîdir û Kurdê bi navê Ekrem Gungoze di eywana dadgehê de hebûn. Politikvanên Kurd ên niv-girtî jî li cîhên xwe bûn. Eywan disa bi şopdaranê Kurdistanê yê hevkar tîji bûbû. Tişteki ku hakim û sawciyan bi dijiyarî aciz dike her eve: Di her rûniştinê de hejmara Kurdên hevkar her diçe zêdetir dibe û di eywanê de dirûşmeyên berxwedanê bi sazandî dihejin bangîn. Sawcî di daxweyanîyên xwe yê cîhêreng de digotin, hejmara şopdaran wê her biçe kêmîr bibe. Lê em dibînin, ku her roja dadgehê hebe li pêşîya avahiya dadgehê welatparêzên Kurdistanê xwepêşdanan dirust dikin. Heya dawîya rûniştina roja 6 l'an, ji bo şopandîna pîrsyariyan tev bi hev re 4.000 hevkar hatibûn eywana dadgehê. Di her rûniştinê de eywan bi dirûşmeyên berxwedan û hevkarîyê dilerize.

Di rûniştina 63'an de, ji ber lîva dîktatorvarî ya encumana dadgehê, ji girtiyan Ali Haydar Kaytan xwest daxweyanîyeka kin çêke. Lê "ezbenî" Belker destur neda axiftîna wî. Li ser vî niv-girtî tev, bi armanca axiftinê destên xwe bilind kirin. Hakimî jî bo axiftinê destur nedan yekî jî. Ne tenê yê dihatin pîrsyarkirin destura axiftinê nêstandin, advokat jî nekarin destura axiftinê bistînin.

Tiştên di vî dadgeha Almanya de dibînin ev in... Lê disa ji Almanya jî xwe re dibêje ez parastvanê hîquqê û dewleteka hîquqî me. Kî dikare behsa aliyê hîquqî yê van bikaranînan bike? Weke girtî jî dibêjin; dadgeha Dusseldorfê jî mîj zivîriye qîşleyeka Prusya.

Rûniştinê li pêşî roja 31'ê Tîrmehê disa wê destpêbikin.

vî rojnameya "Halk Gerçeği" berpirsiyar û xwediyê wê İsmet ATEŞ, roja 28.6.1990'an vî daxweyanîya li jêr jî bo weşanan û teviya awîra gelemperî çêkir:

"Terora dewletê ya bi biryarnameyên SS (Surgun û Sansur) li ser gelan dihe gerandin, bi hemû çav-soriya xwe didome. Girtîna Kurdistanê jî bo weşanan, terora bi koçberkirin û sansura li ser weşanan dijiyar dibe, bi qedexekirina weşanên 'Halk Gerçeği' û '2000'e Doğru' xwe gihan-diye gehineyeka nuh. Terora ku bi vî jî tîr nabê, çapxaneyîya weşanên me çap-dike ji da girtin û bi vî awahî tencezariya xwe ya li hemberê biryardariya me berçavî kir."

Weşanên mezin, ku di keşîyeka avê de ba û bahozan radikin, li hemberê van bûyerên dibin bi bédengi di enişkekê de man; ev jî heya were

e. Hêvîdariya me heye û em li bendê dimînin: Weşan wê bersîva pêdivî bîdînin û bikaranîne. Saziye demokratîkî û awîra gelemperî, wê dij-rabûneka mezinîr jî dij-rabûna gava danezanekirina biryarnamayan şanîbîke."

Berî niha jî roja 15.6.1990 kovara "Deng" hatibû qedexekirin.

Berpirsiyarên kovarên bi navên "Deng", "Devrimci Mücadele", "Emek", "Emeğin Bayrağı", "Halk Demokrasisi", "İşçiler ve Politika", "Medya Güneşi", "Sorun", "Sosyalizm", "Siyaset", "Yeni Demokrasi", "Yeni Öncü", "Komün", "Çağdaş Yol", "Kivilcim" û "Hedef" bi hev re daxweyanîyeka hevpar danezanekirin. Qedexekirina weşanên rojnameya "Halk Gerçeği" û kovara "2000'e Doğru" protesto kirin û banga rabûna li dîji bikaranîne bilindkirin.

Bêguman dirustbûni her komele û rêkxirawek we grûpêki ciya ciya le her kat û şiwênêk da bê ho û hel û taybeti xoy heye ke kar dekene ser rêrew û rêbazi ew komeleye yaxud rêkxiraweye. Herweha lewaneye zor carîş hewil bidrê rastiyekean bişewênrên û le layen kesan û giroy tîrewê rûy paki rekkiraweken pis bikrên û riswa bikrên û ca bo her mebestêk bê, belku rejimekanîş dekwene watewat û propaganda kirdin bo zirandini nawi her kesêk û komeleyek û partiyek ke legel berjewendiye gendelekanî ewan da negûncên û yeknegirnewe.

Helbete min lêreda natwanim be dût û dirêji basi komeley Nûr an Cemâet El Nûr û Nûrçiyekan bikem, çunke Kurd guteni: Em hewire awêki zor dekêşet. Ca be pêy zaniyari û serçaweyekewe lem base dedwem û herweha xom be serdanêki taybetiye-we çûme Kurdistanî-Bakur û Turkiya zor şitim bo run bowe û detwanim lêreda bo xiwênerani xoşewist biyan xeme ser laperey bilawkiraweyeki Kurdî û hiwadarim mayey rezamendiyan bê. Helbete baskirdini komeley Nûr be bê dest nişankirdini damezrênere sereki û belku rêberekey hiç manaye-ki ewtoy nabê. Încâ naçar debîn le hengawî yekemewe destpêbikewn wata le mamostay payeberz û zanay benawbangî mîlletî Kurd beheştî Bedihulzeman Seid Nûrsî.

Jiyani
xiwalêxoşbû mamosta
Seid Nûrsî

Mamosta Seid Nûrsî le salî 1873'î zaymî le gundêkî ser be qezay Hîrat le nawçey Bêdlîsey Kurdistanî-Bakur hatote cihanewe. Baw û daykî Kurdî û gewrebûyî heman nawçen. Le temenî not salî da rûy na berew xiwêndin we serperîştkerî lew biwareda Mela Ebdulley biray bû. Le temenî 18 salî da le hemû Turkiya da nawbangî derkird û be yekêk le zana hoşiyar û zîrîngekanî ewê edraye qelem, we ta ew qonaxey temenî hemû zanistekani "Nehu", "Şerîf", "Belaxe", "Felsefe", "Mantiq", "Îsul El Feqih", "Zanistekani Quran" û gelêkî tîr, be corêk ke hemû madde û babete gîrîngekanî leber kird. Bo nimûne beşêkî zorî meqamatî Herîrî û qamusî Muhiitî ta pîtî "S" leber kird, we kitêbî benawbangî Cemhu El Cewamihi le zanistî Îsul El Feqih da be mawey yek mang leber kird. Leber zîrekî û lêhatûyî basi Nûrsî bûye hemû nawendêk û be taybetî le nawende zanistîyekean da naznawî Seid El Meşhûrî pêdira. Bêguman em bilimetî û lêhatîney Nûrsî bexilî kîney zorî le dujmînekanî, êwaney ke herçend qutbî ser sîfrey zanist bûn bizwand, tenanet em kîne û dijmînkariye geyîşte endazeyek ke carêk hendêk lew xoperîstane rêyan lê gîrt û destîyan kird be hereşe lêkirdîni, Nûrsî musulmanane û leserxo pêy gutin, "Bîmkujîn, belam rêzî zanîstîtan le bir neçê û sumey ilm û zaniyari bigîrin!"

Mamosta Seid Nûrsî le çoniyetî jiyani rojaney da rêgey feylesûf û hekimekanî girtibûyêber, zor giwêy be dinya û zîrq û birqekanî ne eda. Zor car le paşmawey xîwardîneyekî le nîzik şare mîrûleyekewe hel erîşt, katê ke hoy ew kareyan lê epîrsî, le welamda eywit, "Ewe yarmetîyekî min bo ew netewe rêk û pêke û ew rejîme cemawerîye qeşengeyan." Danîştîwanî şarî Bazîd zor basi serdani mamostanî Nûrsî eken bo ser gorî xîwalêxoşbû hunerî nasrawî Kurd Ehmedê Xanî. Mamosta Nûrsî her le temenî bîst salîyewe wek sîyasîyekî bîrtîj rûy kirdê gîrîgîrtîfîkanî gelekêy, lew serdemeda le nawçey Mêrdînêy Kurdistan niştêcê bû, belam katê fermandey nawçêke netîrsî û lehâtûyî Nûrsî bo derkewt, dîrûxîstîewe bo nawçey Bêdlîs, belam Nûrsî Kurd kolî neda û hergîzaw hergîz nebûye dardest. Le maweyekî heçgar kem da

Geştêk bo Kurdistanî Bakurê-Rojava

- 7 -

“Komeley Nûr yan Nûrçiyekan û basêk”

Mehabad Kurdi

fêrî zanistekani "Mêjû", "Cografya", "Matematik", "Zîndewerzani" û zor le zîmanekanî bêgane bû. Her lew katewe le layen hemû zanakani Kurdistan û Turkiya we naznawî Bedihulzemanî pêdira. Diway maweyekî kem rûy kirdê Stanbol û nexşey projeyekî zanistî gîrîngî kêşa ke le nimûney Camîhulezherî Mîsr bû we nawî na Darulzehra. Her ke geyîşte Stanbol hemû govar û rojnamekan ser dêrekanîyan terxan kird bo bexêrhatin û rêzlêgîrtîni. Bo nimûne yekêk le rojnamekan ser dêrêkî be core nûsî bû, "Le asoy Stanbol -ewe gîzîngî mîrovêk derkewt ke diruşmî jîrî zîrekiyekê eşekêtewe." Le Stanbol çawî be Şêx Bexîtey muftî Mîsr kewt û le welamî pîrsîyarêkî da, "Ray cenabtîan çîye derbarey dewletî Osmanî û netewey Ewrûpî?" Be zîmanî Erebi wehay gut, "Ewrûpa emro awse be aynî Îslâm û bernamekeyewe, we her rojê bêt em sîkey dayenêt, dewletî Osmanîş herweha sîkî pîre be rêbazi Ewrûpawê û her rojêk bêt ewîş sîkey dayenêt!" Încâ şêxî Mîsr be ser surmanewe wîti, "Be rastî lawêkî weku to kes piştî nade le zewî. We be rastî welamêkî kurt û rast û rewani wek em welame le zîmanî Nûrsîyewe nebê demaçê."

Le salî 1908'î z. da ke Muhemed Reşad û Komeley Îttîhad û Terraqî peyda bûn -ke nusxeyekî tewawî Masonîyet û Sîyonîzmekan bûn- lew kate da Nûrsî le dîjî wan Yekêti Muhemmedî pêkhêna. Mela Seidî Nûrsî zor car û bigre serapay jiyani be eşkeno û eş û azar û zîndan û dîrûxîstînewe le niştîman bîrdote ser, emêş her be hoy bîr û bawere resenekey bûye. Herweha yekê bû lew ke le zanayaney ke be hemû şeweyek dîjî Mustafa Kemal Atatürk û Kemalistekan bûye û le ser em helwêstêş tûşî bigre û berdey zor bûye. Yekem dadgay le rojî 31.3.1909 da bo kirayewe û 15 hawrêy ew şehîd kîran û xoşî bend kîra, belam behoy xopîşandani hezaran kes le berdem dadga da mamosta Nûrsî tenha maweyekî kem le zîndan da mayewe û zorî pêneçû le tîrsî lêşawî cemawerî tûrê û helçû ber dîra. Paş berbûnî le Stanbol be yekcarî royîşt bo şarî Wan lewê xerîkî kitêb danan bû.

Le cengi cîhanî yekem da weku efserêk beşdarî kîrdûye û zor azayetî lê binrawe û le layen Rusekanewe be dîl girawe û dîrîyan xîsotewe bo seholbenanekey Sîbîrya, belam her çonêk bûbê xoy derbas kîrdûye le rêgay Almanîyawe û lewê we bo Vîyana lewê we bo Bulgarya û încâ bo Stanbol gerawetewe. Heşt sal be dîrûxîraweyî le Barla le Îsparta le layen sîxurekanî Atatürk dewrey tenrawe û herweha 11 mang le zîndanî Eskişehir bend kîrawe û încâ bo Kastamonu ke nawçeyekî nîzik Deryay Reşe, dîrûxîrawetewe. Paş maweyekî tîr dûbare dîrûxîrawewe bo Afyon û ta salî 1947 lewê mayewe. Le salî 1948 çîwarem dadga bo Nûrsî rêkxîra.

Mamostay payeberz Seid Nûrsî paş jîyanêkî pîr le xebat û eş û azar û we be mîrdînî xoy le temenî 86 salî da, le şewî 27'î Remezan da, le salî 1959 z., le şarî Ruha (Urfa)'y Kurdistan malawayî le xak û gelekey kird.

Mamostay beheştî Nûrsî le jîyanî da jînî nehênawe û her katê hoy jîn nehênanekeyan lê epîrsî le welam da eywit, "Erkî jîn û mîrdayetî bew cîroy rezamendî xîway legel da bê be min nabêrê ser, çunke hemîşe le narehetîdam û zîndan û dîrûxîstînewe û dadga kîrdin le min çîya nabnewe û erkekanîşm zorîn, ca bem halewwe erkî jîn û mîrdayetî ke zor gîrînge be

min nabêrê ser."

Mamosta Nûrsî zor kitêbî be nîrxî le paş mawê ke emane hendêkîyanî:

- 1- Îşaret El Îhcaz, ke yekem kitêbî bû be zîmanî Erebi.
- 2- Dadgay Cezayî Afyon, wîtarêkî zor be nîrx û manaye ke leberdem dadga da xîwênduyetîyewe.
- 3- El Xutbet El Şamiye, le Dîmeşq (Şam) le çap dirawe.
- 4- Zîncîrê kitêbêk be nawî Nûr û Ronakî. Herweha çendeha kitêb û namîlkey tîrî heye ke le seranserî Kurdistan û Turkiya bilawbûnetewe û sercemî kitêbekanî xoy eda le 135 kitêb û namîlkey hemeçîşin.

Çoniyetî peydabûnî
û serîhîldanî
komeley Nûr-Ronakî

Paş salanî 1921 mamosta Seid Nûrsî pêy naye qonaxî nîwêy jîyanî, we nawî xoy na be Seidî Duwem û diruşmî, "Ehuz û billahî min el şeytanî we el sîyasatî"y kirdê qanûnekî berdewam bo hemû laperekani qonaxî jîyanî, her lem kate da şarî Ankaray becêhêşt û gerayewe nîzik şarî Wan le Kurdistan. Bew core le maweyekî kem da komeleyekî pêkhêna be nawî Komeley Nûr. Hendê car komelî Nûrîşî pêdelên. Bernamey tewawî komelekeş le namîlkekani mamosta Nûrsî xoyewe ew egîra. Paş maweyekî kem jîmarey ew lawanay ke hogîryan bo komeley Nûr derxist tenha le Kurdistan û Turkiya da 3 millîyon law bû.

Bêguman eme karî kirdê ser rewî jîyanî roşînbîrî û ferhengî welat û qutabxane û danîşgakan pîr bûn le layengîranî Komeley Nûr, êsta le Turkiya û Kurdistan bew layengîrane elên Nûrçî -M.K.- em Nûrçîyane bûne hoy kîpkîrdînewey dengî CHP-Partî Geli Kemal Atatürk we labîrdîni Îsmet İnönü cênîşîni Atatürk le ser kursî hukîmrânî. Namîlkekani Nûrsî karîgerîyekî gewreyan hebû le ser danîştîwan û komel. Atatürkî zordar bem karey Nûrsî û komelekey çêy pê leq bû, we destî kird be qedexekîrdîni hemû çalakî û bîzutneweyekî Îslamî û

dîrûxîstînewey rêberî Komeley Nûr wata mamosta Nûrsî bo Barla le Îsparta. Mîrov her le qîsekani Nûrsî ra dezanêt ke ew bîr û bawerî çon bûye û bo çî têkoşawe. Bo nîmune le berdem dadga da bem corey xîwarewe dedwê, "Belê, ême komel in, komelêk in ke le hemû çerxêk da eguncê ziyad le 400 millîyon kes endamî bê, we ew 400 millîyone rojê be layenî kemewe pênc car peywendî xoyan nîwê dekenewe, we hemîşe diruşmekayan ke diruşmî "Înnema el Muminîne lîxwetun" wa le ser zîmanîyan.

Her wek le seretawe basman kird zanay benawbang Mela Seidî Nûrsî zor tûşî bigre û berde û teng û çelêmey jîyan bûye, heta diwa salekanî temenî jîyanîş her be derd û keserewe serî nawetewe û hemîşe dîlsozî xak û mîlletekey bûye. Paş koçî diwayî Nûrsî Komeley Nûr -be taybetî lem salaney diwayî da (heştakan)- weku caran nemawe bo û belku dezgay sîxur û polîsî Turk -MÎT- xoy nawe rêzekanîyewe bo şewandî û bekar hênani le pênanî berjewendî rejîmî faşîstî Turkiya da. Nûrçiyekan ke basi Kurd û Kurdistanîyan bo bîkey çawyan eçête piştî seryan û hezareha bîr û bîyanûy nabecêt bo ehênnewe, wek delên Nûrsî fermûyetî, "Ehuzu billahî min el şeytanî we el sîyasatî" yan dirust bûnî Kurdistanêkî azad le berjewendî netewey Îslâm da niye û em ayete pîrozeyan le bîr çûye ke deferîmîwêt, "Ya eyuhelnasî inna xeleqnakum min zekîrin we unsa we cehelnakum şîhuben we qebayîle lîteyarefû inne ekremekum inde Ella etîqakum." Wata, ey xelkîne min êwem xulqandîye le nêr û mê, kîrdûme gelan û çendan hoz bo ewey ke bizanîn berêztan lay yezdan ewanen ke zîyatîr teqwa û perîstîn deken. Regezperestekani netewe serdestekani dagîrkerani Kurdistan ca çî Ereban Turk an Faris bîn, her ke mesele dête ser Kurd û Kurdistan kîlkiyan rep deken û şîr û tîrtî lê desûn û le hemûy seyîrtîr ewey ke ew mafey be xoyanî rewaw debînin bo to narewa, diyare "banêke û dû hewa"

key le mer xoman be xorayî û gotre newîtrawe... bêçge lîme Nûrçiyekan xoyan wîtekani Seid Nûrsîyan bîrçotewe û lewanêşe be enqest pişt giwêy bîxen. Ew Nûrsîyey ke le kîlkekani Atatürk ne eslemîyewe û lepêş dem Xurşîd Paşay serokî dadgay Kemalistekan ke 15 têkoşerî hawrêy lesêdare-da. We le tenîşt deyeha endamî komeley Îttîhad û Terraqî da hesta û gutî, "Min yekêk le tawanekanim ewey ke xem bo nawçe xorhelatîyekean, Kurdistan exom, we daway danewey mafekani ekem, we hemîşe hewil edem ke bigatewe be karwanî huner û zanîstî û pêşkewtîni rasteqîne da." Herweha mamosta Nûrsî le cêgayekî tîr da delêt, "Min herçen kurî hemalêkî hejarî ew gelem, belam zor şadmanîm çunke le amêzî kêwe sewz û rengînekani ew nawçeyê da pêgeyîwîm, we êşeş ke bendî zîndanîm û lew kej û kêw û hewraz û nişêwe rengîne sîhîryaney bêbeş û dîrûxîrawem her şadmanîm, çunke her çon bê welîm be şîwên melî aşî û azadî da ke bîbemewe bo ew gele, we wîjdani zordaran û sîtemkaranêkî weku êwe ebîzwênîm!"

Nûrçiyekan le rojgarî emro da pêkdên le hendê qutabî zankokan, piyawê ayînyekan, muçexoranî naw şar, serbazan û kesanî tîr. Ew Kurdaney ke Nûrçîn, hendêkîyan be tewawî serîyan lêşewawe û kewtûnete jêr karîgerî Turke netewe perestekan û ew sîxuraney ke be zîman delên musulman biray musulmane û be kîrdewêş herçî le destîyan bê deyken dîjî geli çewsawey Kurd le Kurdistanî jêrdestî Turkiya. Helbete rejîmî faşîstî Turkiya zor be dîlxoşîyewe weku bapîrê gewre Osmani û Kemalistekani we le jêr perdey şarawey ayîn da hemû telekebaziyeke saz deka bo le beyîn bîrdîni ew mîrowe dîlsozaney ke be teng gel û welatewen. Heta hendêk lew Kurdaney ke Nûrçîn be tewawî dîjî amancî gelekêy xoyan ewestîn û propaganda dîjî bîzutnewey rîzgari-xwazî Kurdistan û rêkxirawekani eken. Bêguman MÎT lem kare da destî balay heye û hemîşe koşîş dekat bo pis kîrdîni nawî ew rêkxirawaney ke daway azadî Kurdistan eken we le serûy hemîyanewe Partîya Karkerên Kurdistan-PKK. Ca lem meydane da zor car gîftûgo û mîqomîqo le nêwan Nûrçîye Kurd û Turkekan dête arawe û hendêk carîş Kurdeke tûşî metîrsî û gîrtîn debê. çunke çawî MÎT her le ser Kurdekiye nek Turkeke! Lêreda be pêwîstî dizanîm wek belge çend dêr le namey yekê le Nûrçîye Kurdekan bîhênnewe ke bo minî nard bû, we basi ciyabûnewey xoy têda kîrdîwe le komeley Nûrçiyekan. Ew bîra Kurde nusiwyetî, "Nûrçîyan gote min tu çîma pesnê Kurdan didî? Min jî got, ez Kurd im, ezê pesnê Kurdan lî hemû deran bîdim. Min gelek caran pesnê Kurdan û Partîya Karkerên Kurdistanê-PKK dida. Wan jî gote neke. Jî ber vê ez jî Nûrçîyan weqetîyan." Lê kotayî da hiwadarîm tîwanîbêtîm şîtekî zor bîçûkîm encam dabê. Helbete hiç şîtê bê kem û kurî nabê û kesîş le pîrê nebûye be kurê!

Serînc:

Bo em wîtare be şeweyekî sereki sîdîm le namîlkey mamosta Seid Nûrsî Bedihulzeman dîjî Atatürk lewe şorîşgêrî musulman û qaremanî Kurdistanî-Turkiya wergîrtûye. Em namîlkeye le nûsîni kak Hêmin Ezîziye û le 1981 z. le Kurdistanî-Rojhelat le çap dirawe û morî Çapemenî Seydîyan Mehabadî le sere. Nûserî namîlkey nawbîrawîş wek xoy dest nişanî kîrdûye, sîdîle dû serçawe wergîrtûye bo amadekîrdîni namîlkeye ke emanen:

1- Min El Fîkir We El Qelib, Seid Remezan El Botî, helbete danerî her Kurde û xelkî Kurdistanî jêrdestî Suriye ye.

2- Yeqzet El Îslâm Fî Turkiya, Enwer El Cundî.

CIHÊ ÊRDIMA RUHA DI TÊKOŞINA ME YA RIZGARIYA NETEWÎ DE

Dema ku têkoşina me ya rizgariya netewî hina di koçbera komî de bû, li êrdima Ruhayê xwe gihandibû girsên gel û bi xurtî pêşveçûbû. Taybetiyên dirokî û civakî yên êrdimê vê pêşveçûnê bêhtir bi derfet kirin û bûn bingehek ji bo pêşveçûna xurt.

Axê Ruhayê yê ji bo çinandiniyê pîrr e. Êrdima Ruhayê, êrdimeka Kurdistanê ya weha ye, ku axati bêhtirîn li vir bi cih bûye û bingehek ji bo xwe avakirîye. Li gora vê ji, girsên gundi yên bê-ax û hejar roj bi roj zêdetir dibin. Axayên li êrdima Ruhayê bûne perçeyeka avahiya ramyari ya dagirkeriya Tirkan. Bi hima xwe ku ji vê girêdanê destinîn, axayên komprador li ser gundiyan zorabiyeka eşirvani û feodali avadikin û vê sixleta xwe didominin.

Pewendiye hîlbirini yên kapitalistî li Ruhayê, li kêleka nakokiyên netewî nakokiyên çini ji kûr kirine. Li êrdimê pîrraniya gundiyan xizan in, bê-ax û mal in, perîşan û belengaz in. Ji aliyê din ji pikolî û zilma axan li ser gundiyan geleki diwar e. Dij-rabûna gundiyan Ruhayê li hemberê axan û leşkerên dagirkeran, ji bo teviya Kurdistanê û li teviya Kurdistanê, xwediyê taybetiyên bi serê xwe ye. Di peyvajoyê de, bireki pêwist ji rawşenbîran û xwendekaran li vir derketiye, ku xwediyê rayên çini yên xizan e. Bi vi awahi ji bo têkoşina me ya rizgariya netewî û nûjen, hinde birên xurt ên bibin bingehek, avabûne. Gundiyan bê-ax ên hejar û xizan, kom bi kom diherikin Tirkîyê û pêşemin ji diçin Çukurova (li Edenê) û bi vi awahi dest bi koçekê kirine. Ji zarokên piçûk heya kalan bi hezaran gundiyan xizan zivîrine karkerên demsalî yan ji karkerên axê yên berdevamî.

Dagirkerên Tirk ji gelek alîyan ve destên xwe avêtine rewşa civakî ya Ruhayê, ku xwediyê nakokî û dubendiyan diwar e. Ji aliyekê otorîteya kompradorên feodali xurt kirine, ji aliyê din ji rêxistinîyên olî û faşist pêşvebirine.

Komên şovenistên civakî yên Tirkîyê û komên netewîperestên burjuwaziya piçûk ên Kurdistanê ku li bajaran di nava derdorên teng de asêbûbûn, nekarin li hemberê rêxistinîyên faşist û terora wan tişteki bikin ku di dibistanan de û hwd... di qadên çandî, aborî û civakî yên dagirkeran de xwe bicihkiribûn. Li kêleka vê ji, bi hebûna xwe li êrdimê bûn kehnîya rawşeka nebaş a bi serê xwe. Birên ciwan ji hisên şoreşgerî û netewî dûr kirin û berê wan dan aliyê xwe-inkarkirinê û redariyên reformistî.

HILGAVTINA CURNÊ REŞ, JI BO TÊKOŞINA ME YA RIZGARIYA NETEWÎ RUHAYÊ ZIVIRAND KELEHEKE BRXWEDANÊ

Hina dema ku tevgerê komî bû, PKK berê xwe da êrdima Ruhayê. Rawşenbîrên welatparêz ku ji nava rêzên gundiyan xizan dihatin, li êrdimê ji bo rêxistinîya rizgariya netewî bûn destekên bingehin ên pêşemin. Di sala 1977'an de li navenda bajarê Ruhayê, navçeyên Pîrsûs, Curnê Reş, Girê Sor, Xelfetî û navçeyên êrdimê yên din komên rizgariya netewî hatin avakirin. Heya pîvaneka pêwist, ciwan xwe gihandin vê xebatê. Di sala 1977'an de li Pîrsûsê girsên gel ên hejmar bilind tevli xwepêşdana şîna Fevzi ASLANSOY bûn. Dirûşmeyên li dijî dagirkeriyê û ji bo rizgarixwaziya netewî bangin. Di nav wan de M. Hayri DURMUŞ û Kemal PÎR ji, pêşeng û rêberên komên şoreşgerî hatin girtin û dijmîn wan da ber lêdan û êşkencan.

Lê belê dagirker êdî dereng mabûn. Tovên têkoşina rizgariya netewî li Ruhayê hatibûn avêtin û di axê de şîn dibûn. Dagirkerên Tirk ji bo ra-

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman ku bi berhemên xwe yên dîrokî û dewlemend dihê nasîn

RUHA

- IV -

westandina pêşveçûnê, xwestin wan darên şîn dibûn hina di dema tirhiyê de zûwa bikin û lewma ketin ser şopên komployan. Tiştê ku li Dilûkê (Entabê) kiribûn li Ruhayê ji ceribandî. Vê carê dixwestin karê xwe bi destê cerdevanên feodali yên eşîra Sûlêmanîyan û faşistan bibin serî. Di dawîya van êrişan de, şoreşgerê serkêş û rêber Halil ÇAVGUN hate kuştin.

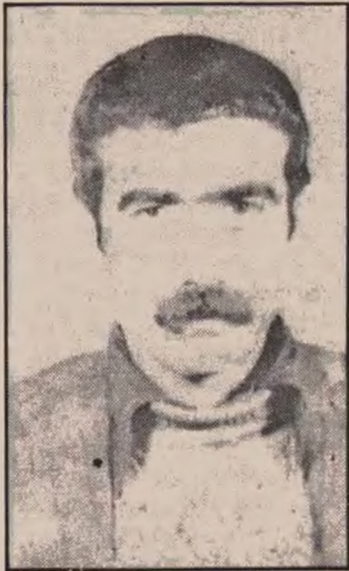
Xwina şehidê me li erdê nema. Li dijî cerdevanên feodali û komployan girsên gel xwe gihandin hevûdu. Avahiya van cerdevanan hat rûxandin û cerdevan tarûmar bûn. Ciwanên navçeya Curnê Reş tevli jin, destkar û zarokan bûn perçeyeka têkoşina rizgariya netewî. Curnê Reş bû tîrsa xewna dagirkeran.

Piştî ku PKK hate damezirandin û bû Partiyek, ew pêşveçûna me ya rizgariya netewî ji ku xwe dilezand, tenê ne bi navçeya Curnê Reş bi tixûp ma. Rêxistinîya faşist a li êrdimê bi tevayî hat palaftin. Li teviya êrdimê rêxistinîya şoreşgerî li hemberê cerdevanên komprador û feodali rabû têkoşinê. Li kêleka ciwanên bajaran û karkeran, gundiyan xizan ji xwe tevli têkoşinê kirin. Di dawiyê de nakokîya netewî zivîrî şeweyên çekdarî. Di navbera kompradorên feodali ku xwediyê desteka dagirkeran bûn û gundiyan xizan de dubendiyeke diwar xwe da pêş. Cerdevanên eşîra Bucakan bû hedefa girsên gel a pêşemin.

Têkoşina me ya rizgariya netewî li navçeyên Curnê Reş û Girê Sor imtihaneka diwar da. Di têkoşina li hemberê cerdevanên Bucakan û dagirkeran de, di serî de Salih KANDAL û Cuma TAK, gelek pêşengên gel ên şoreşger û gundiyan welatparêz şehid ketin. Ev têkoşin heya roja rejîma leşkerî ya faşist (di mîjûya 12. Êlûnê 1980'an de) doma. Di vê têkoşinê de, bili hemû destekên dagirkeran, cerdevanên Bucakan hatin ber keviya mirin û rûxinê. Dagirker dixwestin PKK di vê imtîhana pêşemin a ji can û dil de, bifetisînin. Lê ev plana dagirkeran pûç derket û di avê de çû. Dagirker dixwestin taybetiyên şerê eşîran serdestê têkoşinê bikin, lê ev keftûlafta wan ji vala çû û kete ber bayê. Gundi, li hemberê komployan û koçê li ber xwe dan. Di dawiyê de otorîteya cerdevanên feodali heya pîvaneka pêwist hate belavkirin û şikandin. Posideyên komên şovenistên civakî û netewîperestên burjuwaziya piçûk ji şikestin.

ÊRIŞÊN CUNTAYA FAŞIST NEKARÎN LI RUHAYÊ RÊXISTINIYA RIZGARIYA NETEWÎ JAR BIKIN

Cuntaya faşist hema piştî destdaniya ser rejîmê, planeka tunekirinê li dijî Kurdistanê dani pêşîya xwe. Daxwaz ev bû: Belavkirina navendên himê yên PKK û teslim-standina gel. Êrdima Ruhayê û pêşemin ji navçeyên Curnê Reş û Girê Sor hedefên sereki bûn. Bi sedan welatparêz hatin girtin. Bi dehan welatparêz hatin kuştin. Di serî de malbatên dihatin zanin û nas-kirin, bi sedan û heya bi hezaran welatparêz hatin koçberkirin (ji welat dûr kirin). Cerdevanên feodali ku li êrdimê digihan dawîya xwe, disa hatin zindekirin û livandin. Li ser keleporen (miras) me yên rizgariya nete-

Halil ÇAVGUN

wî dek û dolabên û leyistokên bêsacer û nîzm hatin tevgerandin. Ji bo vê armancê çend bêbext û revrovên ji têkoşinê hatin bikaranîn. Armanc ev bû: Ji holê rakirina serkeftinên berxwedana Curnê Reş û şikandina potansiyela welatparêz li êrdimê.

Lê weke me gotî, dagirker dereng mabûn. Têkoşina bi xwînê hatibû avdan; xwe weha bi girsên gel girêdabû, weke ku êdî tu caran ev girêdan nekaribe were vekirin. Bilê koçê, penahberî û êşkencan girsên welatparêz, bawerîya xwe ji bo rizgariya netewî parastin. Bi bir û bawerî li hevî û benda vegerina şoreşgeran man. Di girtigeh û zindanan de diliyên şer (hesirên cengê) ên êrdimê, di ji hev cuda-bûna berxwedan û îxanetê de, bûn parêzkarên berxwedanê û vê helê kirin taybetîya xwe. Ketin ser şopa Mazlum DOĞAN, M. Hayri DURMUŞ û Kemal PÎR. Li gora sixletên demê hinde kes ji rîya dozê vegerin, lê disa ji pîrrani dan ser şopa berxwedanê û rîya berxwedanê bû rîya bijarte.

Kadro û şervanên êrdimê yên ji bajarê Ruhayê, navçeyên Curnê Reş, Girê Sor, Wêranşar, Bêrecuk û Xelfetî, di hilgavtina PKK a ji bo xwe-paşvekişandinê, xwe-civandin û xwe-amadekirinê û herweha vegerina welat û berxwedanê de, cihên xwe bi xurtî girtin. Êdî rawşa têkoşina êrdimî ji navçeyî ji li paş mabû. Qada şerê şoreşgeran êdî bûbû teviya erdê Kurdistanê. Hêzên şoreşê di berxwedana Filistinê de ji cih girtibûn û xwina xwe dabûn rijandin. Di vê têkoşina ji bo birayetiya gelan de şehidên PKK ji; di nava kadroyên PKK ên şehid de şoreşgerên ji Ruhayê yên mîna Mehmet ATMACA û Abdullah KUMRAL ji hebûn.

Di sala 1982'an de Kongreya PKK a Duwemin çêbû. Bîrîyara vegerina welat hate dayin. Hedefekî pêwist ji bo hilgavtina vê biryarê ji, bû êrdima Ruhayê. Girsên gel bi çar çavan li benda vegerina şoreşgeran bûn. Gava vegerin destpêkirî, di nava girsên gel de ji zindebûn, xwe-livandin û tevgerê bilind bû. Piştigirên têkoşinê yên kevin û nuh disa xwe gihandin hevûdu û vegerin ser xwe-komkirinê. Di vê xebatê de Partî banga vegerina kehnîya jiyanê, vegerina welat li welatparêzan kir. Ji Ewropayê ji welatparêz bersîva banga vegerina kehnîya jiyanê dan. Ji van, kadroyê êrdimê û PKK ê bi nîrx Adnan ZÎNCÎRKIRAN

ji vegerî welat û xwe gihand Partiyê. Lê paşê di dawîya giliya bêbextekî bi navê Ziya de, ji aliyê dagirkeran hate girtin û kuştin.

PKK têkoşina rizgariya netewî bi ramênên pêşketî ji çîyan ber bi deşt û bajaran ve pêşvedibe. Kadroyên êrdima Ruhayê ku di demeka kin de hînî taybetiyên hemû êrdimên Kurdistanê bûn, di pêkanîna Hilgavtina 15'ê Tebaxê û karvaniya rê ji bo vê hilgavtinê vekirinê de, roleki herî pêwist leyistin. Ji şerleşkerên têkoşer û şervanên bi nîrx û di nava rêzên HRK-Hêzên Rizgariya Kurdistan de, kadroyên PKK ên bi navên Veysi BADEM, Hanım YAVERKAYA, Ahmet ÇALIŞKAN û Mehmet YEŞİLLER ji domana hilpişkin û hilgavtinê, tenê çend şehidên ji êrdima Ruhayê ne.

Weke li teviya Kurdistanê, li êrdima Ruhayê ji Hilgavtina 15'ê Tebaxê tirêj û ronahiye xwe dagerand. Ji aliyê din, dagirker ji vala û bê xebat neman. Bi lez û bez cerdevanên eşîrên feodali çekdar kirin. Xebitîn, da toreya sixur, nandoz û gilikaran avabikin. Lê ev tevdir û amadekarî, nekarin pêşveçûna têkoşina me ya rizgariya netewî li êrdimê ji aliyên ramyari û leşkerî ve birawestînin. Li navçeyên Serê Kehnîyê, Xelfetî, Wêranşar, Bêrecuk û Pîrsûsê livbazi û êrişên leşkerî berdevambûna xwe parastin. Sixur û saziyên aborî û leşkerî yên dijmîn, lêdanên rêz bi rêz girtin. Ji vê êrdimê ji birên ciwan bi berdevami xwe gihandin rêzên rizgariya netewî û ev tevger bû serpêhatinek.

Gelê bindest, canemêrg û lehengên xwe tu caran ji bir nekir. Canemêrg, law û keçên têkoşer ên vi gelî, bûn benên pêwendî û girêdanê yên nekaribin werin qetandin di girêdana milyonan ji welatparêzan bi têkoşinê re de. Ma gelo mirov dikare şerleşkerên ARGK-Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistanê yên bi nîrx Mehmet SEVGAT (Bedran), Huseyin SARIÇİĞİ (Orhan) û Veli YAŞAR (Delil) ji bir bike? Ev dan ser şop û dîv serpêhatina Salih KANDAL û Cuma TAK. Çeka rizgariya netewî her demê di baniyan de hiştin. Ji livbaziye bezin livbaziyeke dinê. Heya bêhna xwe ya dawiyê, xwîn vereşandin ser dijmînê faşist û di dijmînî di xwina wî de gevizandin.

Rêheval Mehmet Emin YAVUZ ku di livbaziya greva xwebirçihîştinê de şehid ketiye: rêhevala Sultan YAVUZ ku pêdiviyên pêşmergetiya jinan û şervaniya rizgariya netewî bi layiqî bicihaniyê û rêheval Mehmet DEMİR (Salih) û hwd... ev şehidên me bûn misagora (garantiya) berdevamiya welatparêziya kûr û bê dawî, bûn hevîrê têkoşina rizgariya netewî li êrdima Ruhayê.

PLANÊN DAGIRKERIYA TIRKAN ÊN LI VÊ ÊRDİMÊ JI WÊ TÊK BIÇIN

Burjuwaziya monopoli ya Tirkan, bi armanca vekirina boriyên bêhnstandinê di aboriya xwe ya astengê de û bi armanca li êrdima Ruhayê avakirina avahiyeke civakî û çandî li gora sistema xwe ya dagirkeriyê, "Projeya Başûrê-Rojhilatê Anatoliya-GAP" pêşvedibe. Armanca di vir de eve, da bi rîya vê projeyê kehnîyên aborî yên mezin li Kurdistanê pêşkêşî aboriya

burjuwaziya dagirkeriya Tirkan bibin; li êrdimê hevxeatkariyeka pişta xwe bide serdestên Kurdî were pêşvebirin; ajotina bi sed-hezaran gundiyan Kurd ên werin bê-ax-kirin ber bi bajaran ve û avakirina banduriyeka leşkerî, aborî, çandî û civakî li ser wan an ji çetir were gotin bêhtir şidandina banduriya li ser wan ku ji xwe hebû. Bi van tevdir û amadekariyan tevan dagirkerên Tirk, xwestin ku birawestînin, da gelê êrdimê nebe piştigirê xurt ji bo têkoşina me ya rizgariya netewî. Dijmîn xwest bi vê nolê gelê êrdimê ji rawşeka wilo baş dîr bike.

Bi vê armancê dagirkerên Tirk ji bo vê êrdimê kanalên televizyonê yên nuh vedikin. Bê westan û rawestan saziyên xebatên çandî û civakî yên dagirkeriyê li êrdimê zêde dikin. Bajaran bi şeweyeke nesiruştî berfireh dikin. Da nakokiyên civakî nezivîrin peqinên civakî tevgerên olî yên bi dagirkeriyê ve girêdayî pêşvedibin û hwd. Bi vi awahi ji gelek alîyan ve serî didin derfetên parastina xwe.

Lê ji niha ve em dikarin bibêjin, planên dagirkeran bi tevayî têkçûne û rûxine. Di başkirina rewşa gundiyan de projeya GAP nekariye rê ji bo çî başkirinekê veke. Kesên bêhtir xwe xurtkirine û qelew bûne, tenê çend kompradorên feodali ne. Girsên gel ên di navendên bajaran de komî ser hev bûne û bajar bi wan tîji bûne, hatina ber keviya peqinê û xwe gihandinê xala mîna volkanekê wê bipeqe. Bê-erd û ax mayîna gundiyan û ber bi aliyê proletarkirinê ve ajotina gundiyan li êrdima Ruhayê bingeha çini xurttir dikin, ku têkoşina rizgariya netewa Kurdistanê pişta xwe diditê. Dagirker bi xwe ji vê dawiyê rind dibînin. Weke li teviya Kurdistanê li êrdima Ruhayê ji dagirker, bi xurtkirin û têkûzkirina hêz û hima xwe ya leşkerî dixwazin otorîteya xwe bidominin.

Bi destpêka Newroza sala 1990'an, domana û peyvajoya livbaziyan girseyî ji aliyê şenîyên bajaran ji destpêkir. Êrdima Ruhayê ji tevli vê domanê bû. Di navenda bajarê Ruhayê de xwendekar ji daran alên dagirkeran anin xwarê; Newroz bi girseyî hate pîroz kirin; herweha li hemû cihên danîşvaniyê (rûniştinê) yên mezin li vê êrdimê livbaziyan ramyari bi sixletên hevkarî û piştigiriya Serhiildanan birêveketin.

Dagirker, li vê êrdima Kurdistanê bi amadekariyên xurttir û ji gelek alîyan ve li hemberê têkoşina me ya rizgariya netewî rawestayî ne. Dagirker, di dubendî û nakokiyên vê êrdimê de hinde guhartinên serepere çekirine, lê bili vê ji taybetî û sixletên nakokiyên hene, bi cewher û naverokên xwe ve mîna xwe mane. Guhartinên tenê serepere çêbûne. Û zelal e, ku bi bêhtir xwe-şanî-kirina dubendî û nakokiyên çini, li êrdima Ruhayê ji wê dubendî û nakokiyên netewî kurtir bibin.

Ji ber van sedeman têkoşina me ya rizgariya netewî ku xwediyê çirokeka (pêşiyeka) têkoşineke xurte, bi sixletê xwe yê ramyari ku li Ruhayê bi xwina canemêrgan hatiye avdan û bi sixletê xwe yê pêşmergeyên li serê çîyan; bi tevayî xwediyê şans û derfetên pêşveçûnê ye û xwediyê delivên pêşvebirina hilgavtinekê ye.

Di hejmara pêşîn de:
ÊRDIMA SEMSÛRÊ

Raman ji Berxwedan

KOÇBERIYA GIRSEYÎ YAN QIRKIRINA NETEWÎ?

Ramyariya rûxinkartir a dagirkeriya Tirkan li diji gelê Kurdistanê û têkoşina wi ya rizgariya netewî, ramyariya koçberkirinê û ji cih hilkirinê ye.

Koçberî mal-xirabî, wêran û tajan e. Ji ber ku mirov ji welat û axa xwe qut dibin; ew niştîmana ku mirovan dike hûbenek, ji mirovî re biyan dikeve. Mirovek an ji xelkekî ji axa xwe dûr bikeve, hingê ji kehnîya jiyana xwe, ji wê kehnîya jiyana hebûna xwe bi xwe ji dûr dikeve. Gava xelkek ji welatê xwe qut bibe, li pêşîya wî tenê birçibûn û asimilasyon wê bi berdewami hebe. Xelkê hatibe ji cih hilkirin, paşê bikaribe vegere welatê xwe ji, disa bi dirêjahîya gelekî salan de nikare wê rûxina penahberiyê û jiyana ji nîrxên niştîman dîrketi, ji ser xwe biavêje.

Koçberiya girseyî yan ji cih hilkirina bi kotekî, ji wan tofan û afetên mezintir in, ku xelkek li ser rûyê vê gerdûnê bikaribe rûberê wan bibe. Nimûneyên diroki yên di rewşa Ermenî û Cihuyar de, li ber çavên me ne. Em van ji li aliyekê bihêlin; rewşa gelê me yê başûrê Kurdistanê weke birneka netewî, li ber çavan e. Çarenivîsa mirovên me yên koçberê çolên başûrê Iraqê û qempên dîliyan ên li Tirkîyê û Îranê bûne, maye ber wijdana hêzên imperyalîst û dagirker.

Dagirkerên Tirk gelekî baş dizanin ji cih hilkirina bi kotekî, çendî bi posîde û çekê çendî diwar e, ji bo rûxandin û hilweşandina civaka gelê me. Bi zanabûna û baş naskirina vê çeka qirêj, vê çekê di dirêjahîya diroka banduriya xwe de her demê li diji gelê Kurdistanê bikaranîne. Di destê dagirkerên Tirk de ji cih hilkirina kotekî ji bo cezakirina gelê Kurd, perçekirinê, asimilasyonê, çeper danina pêşîya berxwedanê û kêmkirina hejmara şenîyê Kurd her demê hebû. Ev bû 70 sal in, burjuwaziya Kemalîst gelê Kurd bi şeweyeka girseyî ji welatê xwe dixê, weke ku tu caran disa nekaribe vegere niştîmana xwe. Ji bo vê armancê hemû ramyariyên leşkerî, aborî, civakî, çandî û giyanî bi seranserî dihên bikaranîn.

Li Kurdistanê bûyina xwediyê sermayedariyeka kombûyî li dervayî monopoliya dewleta Tirk, qedexa ye. Kesên xwediyê sermayekê bin, direvin Tirkîyê. Ji aliyê din jî, ji ber koteka leşkerî û axayên ceş û bê-erdîyê, gundî ji ji welatê direvin. Bi hêvi û xewna peydakirina karekî, bi milyonan mirov direvin biyanîyê. Bi hêviya xwendinê û daxwazên civakî, birên ciwan bi tevayî direvin Tirkîyê.

Bi destpêka sala 1984'an, dagirkeriya Tirkan hinde şeweyên nuh li ser ji cih hilkirina kotekî zêdekir. Koçê gihand şeweyekê sistematîk û rewşeka rûxinkartir. Li hemberê têkoşina rizgariya netewa Kurdistan a bi pêşengiya PKK, dagirker şerê taybetî danin pêşîya xwe. Aliyê diwartir û bingehîn e vî şerê taybetî, li ser gelê Kurdistanê hat bikaranîn. Ev jî bû daxwaza têkbinê û koçkirinê.

Di fermanên û bawîrnameyên serleşkeriya gelemperîya Tirkan de, armancên koça kotekî zelal hatine danin: "Ji bo girtina masîyan zuwakirina zîreyê." Dagirkerên Tirk, ji bo xwe gihandina vî armancê xwe, her rê û azîneyê ji xwe re mafdar ditine. Ev bikaranîn, ne tenê ji aliyê leşkeran hate lezandin û pêşvebirin. Hemû şaxên weşan û serekên partiyên ramyariyê yên burjuwazî, bi şeweyên cihêreng azîneya koça kotekî pêşniyarê leşkerîyê kirin. Di rastîyê de, çî cudahiyeke di navbera azîneya gundên stratejîkî minî li Vietnamê û bikaranîna hilweşandina gundan ji bo koçberkirinê, nîne.

Bi daxwaza ji cih hilkirinê, çî ûştî û azîneyeka derî-mirovahi hebe, dagirkerên Tirk rast û rast serî didin wê. Weke cerdevanî, gilîkarî, sixurî û nêçîra mirovan. Ev, bi diwarî di hêlê xûlûndin. Kî van nepejirîne, rîya penahîyê ji wî re vekirîye. Heke gund li qirexa tixûban be, li deverekî bi çîyan be, şervanekî ARGK li gund hebe, gund piştigirîya ARGK bike, li gund an li dora gund livbaziyeke ARGK çêbûyî be, gund ji aliyê potansiyelî ve himêkî berxwedanê be û hwd... ev tev dikine sedem û hîcet ji bo ji axa welatê dîrkirinê.

Ji bo ajotina gundiyan ber koçberiyê ve lêdan û êşkence, girtin û zindan hene; qedexekirina vekêşan û hilbirinê, nehiştina coht û çinandîniyê, nehiştina hatin û çûyina gundan heye yan jî ev bi desturekê ve di hê girêdan; dextl û zadê gundiyan didin ber agirî; pez, sewal û dewarên gundiyan dihên kuştin an jî didizin; dest-avêtina namusa jinan, li ser rîyên gundan raxistin û vedana mayînan heye; komên xweser û cerdevanên ceş û bi navê "parêzkarên" gundan bi azîneyên hovtîrîn êrîşî gundiyan dikin û hwd...

Bi terora leşkeran, komên xweser û cerdevanan gundî rast û rast rûberê birçibûnê dibin. Tenê rîyek li pêşîya mirovên me yên di vî rewşê de di hê danin: Penahberî û revîna ji xaka welat. Revîna bajarên Kurdistanê yên mezin, metropolên Tirkîyê, welatên Ewropî û welatên Rojhilata Navîn ên Ereban.

Hejmara mirovên me yên tenê ji sala 1984'an vir ve hatine ji cih hilkirin û bi vî awahî ketine ser rîya penahîyê, xwe gihandîye milyonan kesan. Hejmara zêdebûna şênî li Kurdistanê li gora Tirkîyê gelekî behtir. Gava em vî bizanibin, hingê çî sedemeka din jî bo kêmbûna hejmara şênî li Kurdistanê, nikare were binavkirin. Ma gelo sedemeka din jî bo kêmbûna hejmara şênî bi berdewami li Kurdistanê heye?

Hêzên artêşa Tirkan, komên xweser û cerdevan, da gundî disa venegerin, wan gundên vala dikin paşê didin ber agirî û disohtînin. Dest datînin ser hemû dextl û zadên gundiyan û bi êşkeretî didizin, talan dikin. Berpirsiyarên dagirkeriya Tirkan dixebitin vî tofan û fermana netewî û civakî ji gelên cihanê vêşerin. Dixwazîna tevgera koçê bi nebûna derfetên aborî û paşmayîna civakî ve girêbidin û rewşê berravî şanî bikin. Dikarin wusa bê şeref û durû xwe bilivînin, weke ku iddia bikin gundî ji ber "terora PKK" direvin!

Dewleta Tirk a dagirker, bi azîneyên hovtîrîn bi milyonan mirovên Kurd ji welatê derdixîne. Weke ev ne bes be niha ji koçberî, bi Biryamameyên Hejmar 413 û 424'an ku bi hikmê zagonî ne, gihandin rewşekî "qanûnî." Li gora bendên biryamameyan Waliyê Rewşa Şidandî, gava bixwaze kîjan gundî, dikare vala bike.

Dihê zanin, çîma û bi çî armancê dagirkeriya Tirkan disa zagonên koça kotekî daniye pêşîya xwe. Bi derxistina gelê Kurd ji niştîmana wî, dixwaze li pêşîya têkoşina me ya rizgariya netewî diwarên astengiyê avabike û pêşveçûna me birawestîne. Lê tu caran derfet û gengaz ji bo vî tiştî nî in! Ji ber ku têkoşina rizgariya netewa Kurdistan vî rojê, gelekî xurt û girsetir e. Sazûmana dagirkerên Tirkan ku di nava gelê û keşên aborî, ramyariyê û civakî de digevize, nikare ji aliyên aborî, çandî û civakî bi milyonan mirovên Kurd ên ji cih di hêlê hilkirin, birûxine. Weke hemû ramyariyên Kemalîzmê yên berê xwe didin Kurdistanê, azîneya koça kotekî jî êdî têkçûye, ku di vî ramyariyê de xala bingehîn e. Gelê Kurd êdî bersiva koçberiyê bi zanabûn dide. Li hemberê koçberiyê li ber xwe dide. Li diji cerdevaniyê singê xwe ji bo rûxinê koçberiyê vedike. Bi hêrs û nîfrîna ji gund û welatê derxistinê, berê xwe dide penahîyê. Bi vî rewşê, her mirovekî Kurdistanê yê di hê koçberkirinê tevli zarokan, jinan, kalan û mêran berxwedankarek e; serhiildêrek e. Di Serhiildanên Geli yên Newroza 1990'an de, yek ji himên pêwisttîrîn û hêzên pêşemîn ew mirovên me yên niştîmanperwer bûn, ku ji gundan hatibûn derxistin û di jîminê berê wan dabû bajarên. Ne tenê ji bo bajarên Kurdistanê, li Tirkîyê ji girsên Kurdi dibin bingehên çalakîrîn, jirtîrîn, aktîfîrîn û livandartîrîn ji bo şoreşvanî, pêşverûtî, demokratî û berxwedanê. Ev rewş, di tevgera şoreşger û demokratîkî ya Tirkîyê de, vî rojê bi zelalî di hê ditin.

Dagirkeriya Tirkan li gora xwe, bir û çala mîrîna xwe bi destê xwe dikole. Belê rast e, di jîminê azîneya hovtîrîn a serdema me pêşvedibe û xwediyê planên diwartîrkirina vî ji ye. Lê êdî seranserî di hê zanin, nema dikare bi ramyariya nefikîrinê xwe bigihîne armancên dilê xwe yê reşî minî zîftê. Ev rastî bi carekê hatiye têgihîştin. Dagirkeriya Tirkan bi azîneyên xwe benzîne dirijîne ser êgîrî. Tenê potansiyal û motora berxwedanê xurt dike... vî minî devê bivîrî tuj dike!

Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK, pîroz be ji bo gelê Kurdistanê!

Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK di meha Gulanê de xwe civand. Konferans, bi tevlibûna delegayên ji hemû qadên têkoşinê hatibûn, bi hejmareka bes û bi sixlet pêkhat. Konferans, di demekê de xwe civand, ku ARGK bi ber xê ve anîna bi hezaran ber bi artêşbûneke mezin ve çûye: ERNK li bajarên û gundan milyonan ji mirovên Kurd ber xwe ve anîye; ji bo rizgariya netewa Kurdistan hoyên ramyariyê yên heya were gotin baş birêveketine û dewleta dagirker li hemberê têkoşina me asteng û tengazariyeka kûr diji.

Konferansa, ku bandeveke têkoşinê ye, xwe gihand biryarên diroki yên pêwist. Biryarên li ser van pîrsan bûn naveroka konferansê: Rewşa ramyariyê ya vî dawiyê, behtir xurtkirina pêşengê, bi xurtî avakirina artêşa rizgariya geli, li hemû qadên bingehkirina eniyê, bi berfirehkirina şerê ramyariyê û leşkerî pêşvebirin û berdewamîkirina taktîka Serhiildanên Geli.

Wateyeka pêwist a konferansê jî eve, ku bang li hemû birên welatparêz û komên meslekî yên gelê me kirîye, ji bo hevkarîya yekbûna netewî û têkoşina netewî.

Berxwedan

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Ala ARGK a têkoşinê û yekîtiya netewî li çar aliyên Kurdistanê pêldide!

Yekeniye girêdayê artêşa me ya rizgariya geli ARGK, li tevîya bakurê Kurdistanê êrîşên xwe yên diçin ser hêzên artêşa dagirkeriyê, cerdevanan û saziyên dagirkeriyê bi hemû lez û bezê didomîne. ARGK, li êrdimên Botan, Çolamerg, Wan û Gilidan tevgera leşkerî ya di jîminê avê de bir, ku bi hezaran serbazan dihat birêvebirin. ARGK berdewam dike, ku serdestiya di şerê de û serdestiya bizavê di destê xwe de bigire û bihêle. Li navçeya Qilaban ku li her gundeka wê qereqolek heye û di jîminê wê zivirandîye girtigehêkê, bilanço ya şerê ARGK di rojê de li ser sisîyan e; di nivê duwemîn a meha Heziranê de ARGK li vir, di rojê de bi kêmasî sê livbaziyan minî êrîşan, daf û lêdanên "lexe-bî-reve" pêkaniye. Li her bosteka axa Şîrnexê her rojê şer heye. Dagirker nema dikarin bikevin geliyên Ava Hêzilê. Li Çelê ketine nava rewşeka pasîf. Di van herdu mehên dawiyê de êrîşa pêncemîn a pêşmergeyan çû ser berageha di jîmin a di navenda navçeyê de. Li kêleka navçeya Şaxê, navçeyên Payîzava û Elbak ên Wanê jî bûne eniyên germ ji bo têkoşina leşkerî. Li êrdimên Serhedan û Gilidan livbaziyan ARGK ên tund bî rawestan didomin. Bîlî xebateka hişk li ser sansura nûçeyan ji aliyê dagirkeran, ARGK li Dêrsimê pêşveçûna xwe ya livbaziyan bi biryarî didomîne. Li êrdimên Çewlik û Mûşê jîma û bermayên cerdevanan di hêlê malîştin.

Taktîka artêşa Tirkan a ji bo bi-tixûp-kirina ARGK di hinde êrdimên teng de û ji aliyê erdnigariyê-tixûp-kirina şerî, têkçû. Li hemberê dewleta faşîst û dagirker eniyên cengê yên nuh hatin vekirin. Li êrdimên Dilûk, Pirin û Gurgumê (Mereş) ARGK, ji aliyê kê sixuran paqîdike û bi xebatên ramyariyê û rêxistinî rayên xwe di nava rêzên gelê de digerrine, ji aliyê din jî êrdimên Meletî û Erziromê tevli eniyên cengê bûn. Livbaziyan ARGK ên li navçeya Şîro (Poturge) êrdima Meletî û navçeya Ortili (Şenkaya) êrdima Erziromê îspat û mîzgîna vî pêşveçûnê ne.

Encameka baş û pêwist ku şerê ARGK derêxistîye pêşîya çavan eve; têkoşina li hemberê cerdevanên bi navên "parêzkarên" gundan berhemên baş êdî dide. Heya dilê wan dixwaze, bila dagirker hejmara cerdevanan bilind şanîbikin û bi perên didin cerdevanan pesna xwe bidin. (Di mehê de 10.5 milyar Lîrên Tirkî didin cerdevanan.) Rastî cerdevanî ziviriye kavilekî seranser. Dagirker dixwestin bi sistema "parêzkariya" gundan şerî bizivîrinin şerêkî Kurdan ê li diji Kurdan. Lê negihan armancên xwe. Têkoşina ARGK a demûdirêj; taktîka ARGK a bi diwarî perçiqand û razikirinê, biserket. Gelê me bersiva banga yekbûna netewî da. Avahiya cerdevanan tecrîd dibe. Cerdevanî tenha di bin siha artêşê de dikare xwe biparêze. Di van herdu mehên dawiyê de hema hema hemû baregehên sere-

kên çetan ên destbixwîn bûn hedefên êrîşên ARGK. Gava ev welatfiroş xwe livandin ji, rastî dafên ARGK bûn. Li Qilaban Evdîlmedîdê Evdê, li Elkê Hacı Dirbas û Tahirê Kero, li Gêwerê Mustafa Zeydan, li Şaxê Sadun Axa û li Berwarî Emin Axa lêdan girtin; êrîş çûn ser baregehên wan. Ev jî berzîmanbûna serperîştîyeka serdestiyê ye, ku di şerê li diji çetan de ketiye destê ARGK. Di encama civînan li gundan de, belavkirina belavokan û bangên ARGK, êdî cerdevan destpêkirine ku kom bi kom çekên xwe ji destên xwe berdin û bersiva bangên ARGK bidin. Axayên serekên cerdevanan ketine nava tîrs û bizdaneka mezin. Ev tîrs ketiye dilê dagirkeran jî. Dagirker, ji bo girtina pêşîya vî rûxina bi lez a di cerdevaniyê de, ji aliyêkê alîf (an diravên) cerdevanan zêdedikin, ji aliyê din jî wan cerdevanan digirin, ku çekên xwe ji destê berdane yan jî dixwazîna jî destê xwe berdin. Pêşemîn li Elkê û Qilaban dixwazîna jihevketina cerdevaniyê bisekinînin û pêşîya serjêrcûnê bigirin.

Pêşveçûnêka din a ku dagirkeran diajo nava tîrsê, mezinbûna ARGK ji aliyê hejmarî ye. Bi sedan welatparêzên jin û ciwan diherikin nava yekeniyan ARGK. Bi taybetî piştî Serhiildanên me yên di Newroza 1990'an de, hejmara kesên xwe gihandin ARGK gelekî bilind bû û hîna jî dibe. Tevlibûna jinan nava rêzên şoreşê, şerefeke mezin dide netewê me. Êdî li hemberê artêşa dagirkeran ARGK'yeke weha heye, ku endamên wê bi hezaran di hêlê pîvan û hejmartin, ku di yek rojê de û di yek êrdimê de dikare şerên bi saetan didomin bilind bike û di her şerêkî de xwe bigihîne dawiyeka bi serfirazî.

Niha em ji bilanço ya şerê ARGK a rojenin, dikarin tenê birekî piçûk biweşînin. Di van 15 rojên dawiyê de ji hêzên dagirkeran çend-sedek hatine kuştin û evqas ji birindarên di jîmin hene. Ji aliyê din di jîmin bi buhaya milyaran Lîrên Tirkî xusarên dargî girt. Di vî domanê de ji hêzên ARGK jî 14 têkoşer şehîd ketin. Lêdana ku ARGK girtiye bi vî bi tixûp ma.

Hilgavtîna cengê, banga berxwedan û yekbûna netewî ya ARGK li tevîya Kurdistanê bersiva xwe distîne. Girsên li bajarên girêdên û pêwendîyên nekarîbin werin qutkirin bi ARGK re avakirine. Ji niha û pêve kehnîyeka pêwist a ji bo şervanan, xwe-têkûz-kirinê û moralê ya ARGK, bûne girsên welatparêzên li bajaran. Li gundan rêxistinîyên rizgariya netewî şaxên dolîwgeriyê Komên Gel avadibûn û xwe digihînin roleka karvani. Li bajarên ji seferberiya rêxistinîyê ya ARGK bi tevîya leza xwe didome.

Têkoşina me berdewam dike, ku posîdeyên xwe li ser rewşa ramyariyê li Tirkîyê jî bigerîne. Di her sazi û ramyariyeka dagirkeran de, posîdeyên giran Dûmahik di rûpela 22'an de